ISBN: 978-625-98107-2-0

1-6 Nisan 2025
Şarm El Şeyh / Kahire / MISIR
1-6 April 2025
Sharm El Sheikh / Cairo / EGYPT

ULUSLARARASI BİLİM KÜLTÜR VE SPOR DERNEĞİ | INTERNATIONAL SCIENCE CULTURE AND SPORT ASSOCIATION
CONGRESS

11. ULUSLARARASI BİLİM KÜLTÜR ve SPOR KONGRESİ

11TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE CULTURE AND SPORT

FULL TEXT & ABSTRACT

Proceedings Book

ISBN: 978-625-98107-2-0

Kongre Tam Metin ve Özet Kitabı

ISCSA.UBiKS www.iscs-conference.org

11.Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Kongresi

KONGRE BİLDİRİ ÖZET VE TAM METİN KİTABI

Proceedings Book 1-6 April 2025

ISBN: 978-625-98107-2-3

Basım Tarihi / Published on

04.05.2025, Ankara

www.iecses.org www.iscs-conference.org www.iscs-a.org

11th International Conference on Science Culture and Sport

FULL TEXT

&

ABSTRACT

Proceedings Book 1-6 April 2025

ISBN: 978-625-98107-2-0

Basım Tarihi / Published on

04.05.2025 - Ankara

www.iecses.org www.iscs-conference.org www.iscs-a.org

1-6 Nisan 2025
Şarm El Şeyh / Kahire / MISIR
1-6 April 2025
Sharm El Sheikh / Cairo / EGYPT
ULUSLARARASI BİLİM KÜLTÜR VE SPOR DERNEĞİ
INTERNATIONAL SCIENCE CULTURE AND SPORT ASSOCIATION
CONGRESS
11. ULUSLARARASI
BİLİM KÜLTÜR ve SPOR KONGRESİ
11TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE CULTURE AND SPORT
ÖNEMLİ TARİHLER
16.12.2024
Özet gönderimi başlangıcı
25.01.2025
Erken kayıt son tarih
15.03.2025
Bildiri kabulü son tarih
25.03.2025
Kongre programının açıklanması
IMPORTANT DATES
16.12.2024
Start of abstract submission
25.01.2025
End of abstract submission
15.03.2025
Final date for conference registiration
25.03.2025
Declaration of conference programme
ISCSA.UBiKS
www.iscs-conference.org

11. Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Kongresi

TAM METİN- ÖZET KİTABI

11th International Conference on Science Culture and Sport

FULL TEXT & ABSTRACT

All the accepted abstracts listed in this book.

Bu kitapta kongrede sunulmuş/sergilenmiş tüm bildiri ve eserlere yer verilmiştir.

Editor

Dr. Caner CENGİZ

Dr. Zekai ÇAKIR

Assistant Editor / Yayına Hazırlık:

Sezai ÇAKIR, Betül AYHAN, Sema GÜZEL

Design / Afiş Tasarım:

Güngör DOĞANAY

ISBN: 978-625-98107-2-0

Basım Tarihi / Published on

04.05.2025, Ankara

www.iecses.org www.iscs-conference.org www.iscs-a.org

Prof. Dr. Mutlu TÜRKMEN
Bayburt Üniversitesi Rektörü,
Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu
(TÜSF) Başkanı

Prof. Dr. Musa YILDIZ

Dr. Simona PAJAUJIENE
Lithuanian Sports University / Litvanya

Dr. Abedalbasit Alshorman
Philadelphia University / Ürdün

Dr. Rostyslav KOVAL

IVAN BOBERSKYI LVIV STATE University Of PHYSICAL CULTURE / UKRAYNA

Dr. Nadhim El Wathar

Musul Univ. / Irak

Dr.Fehim TUNCEL

İstanbul gelişim Univ. / Türkiye

Dr. Ayşe TÜRKSOY IŞIM

İstanbul Univ. Cerrahpaşa / Türkiye

DAVETLİ KONUŞMACILAR

Invited Speakers

11th International Science Culture and Sports Congress , March 31 - April 6, 2025, Sharm El Sheikh and Cairo, Egypt

KONGRE PROGRAMI

Congress Schedule

ABOUT US

The International Association for Science, Culture and Sports (UBİKS) was established in December 2010 and began its activities in practice in 2011. Headquartered in Ankara, UBİKS maintains a communication network with individuals from over 50 countries.

In June 2012, UBİKS organised its first international congress as part of the 5th International Great Ankara Festival, with the support of the Ankara Metropolitan Municipality. Its second congress, hosted in Antalya in 2013, featured the Cultural Workshop organised by the Ministry of Youth and Sports' Directorate General for Education, Culture and Research, and the 2nd International Folk Dance Congress in collaboration with the Turkish Folk Dance Federation, resulting in a more colourful and comprehensive event.

The third congress took place in Sarajevo in 2014, and numerous universities from Bosnia and Herzegovina and Turkey supported it. The congress also cooperated with the National Olympic Committee of Bosnia and Herzegovina and the International Association for Sport for All (TAFISA).

In 2015, UBİKS held its fourth congress in Ohrid, North Macedonia, under the auspices of TAFISA. This event was supported by the Turkish Cooperation and Coordination Agency (TİKA) and attended by various civil society organisations such as the Association of Administrative Bureaucrats (İBB) and the Muradiye Alumni Association (MMD).

The fifth International Congress was organised in April 2016 with Ahmet Yesevi University. In honour of 2016 being declared the Year of Ahmet Yesevi by UNESCO, the congress was held in Türkistan, Kazakhstan, at Ahmet Yesevi University, to commemorate the esteemed figure of Turkish-Islamic thought, Hoca Ahmet Yesevi. The congress received significant support from numerous national and international NGOs.

The sixth International Congress was held between April 25–27, 2018, hosted by the Lviv State University of Physical Culture in Ukraine, with support from Ivan Franko National University.

Due to the COVID-19 pandemic and associated safety measures, the seventh International Congress was held online from October 15–18, 2020, with your valued support and collaboration.

The eighth International Congress was organised as a hybrid (online and in-person) event under the auspices of the Presidency of the Turkish Republic of Northern Cyprus and the patronage of President Ersin TATAR, between May 17–20, 2022, once again with your support and cooperation.

With your ongoing support and collaboration, the ninth International Congress was conducted online and in-person in Prague, Czech Republic, between September 11–14, 2023.

Finally, the tenth International Congress was held in Budva, Montenegro, between May 26–30, 2024, in a hybrid format, supported by your contributions and in partnership with the University of Budva Akademija Znanja.

HAKKIMIZDA

Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Derneği (UBİKS), Aralık 2010'da kurulmuş, çalışmalarını ise fiili olarak 2011 yılanda başlatmıştır. İletişim ağında 50'den farklı ülkeden kişi bulunan UBİKS' in merkezi Ankara'dadır.

Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Derneği (UBİKS), Aralık 2010'da kurulmuş, çalışmalarını ise fiili olarak 2011 yılanda başlatmıştır. İletişim ağında 50'den farklı ülkeden kişi bulunan UBİKS'in merkezi Ankara'dadır.

UBİKS, 2012 Haziran'ında, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin katkılarıyla 5. Uluslararası Büyük Ankara Festivali kapsamında ilk uluslararası kongresini organize etmiştir. 2013 yılında Antalya'da ev sahipliği yaptığı ikinci kongresinde, Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğü'nce düzenlenen Kültür Çalıştayını ve Türkiye Halk Oyunları Federasyonu işbirliği ile 2. Uluslararası Halk Oyunları Kongresini içerisine alarak daha renkli ve geniş bir etkinliğe imza atmıştır.

UBİKS, 3. kongresini Bosna Hersek ve Türkiye'den çok sayıda üniversitenin desteğini alarak, ayrıca Bosna-Hersek Milli Olimpiyat Komitesi ve Uluslararası Herkes İçin Spor Federasyonu (TAFISA) işbirliğini sağlayarak, 2014 yılında Saraybosna'da gerçekleştirmiştir.

UBİKS, 4. kongresini ise 2015 yılında yine Uluslararası Herkes İçin Spor Federasyonu (TAFISA) çatısı altında, Türk İşbirliği Kalkınma Ajansı (TİKA)'nın destekleri ve İdareci Bürokratlar Birliği (İBB) ve Muradiye Mezunları Derneği (MMD) gibi sivil toplum kuruluşların katılımı ile Makedonya'nın Ohrid şehrinde gerçekleştirmiştir.

UBİKS, 5. Uluslararası Kongresini ise 2016 yılı Nisan ayında Ahmet Yesevi Üniversitesi işbirliği ile gerçekleştirmiştir. 2016 yılının UNESCO tarafından Ahmet Yesevi Yılı ilan edilmesi münasebetiyle, Türk ve İslam düşüncesinin önder ismi Hoca Ahmet Yesevi'nin anılması amacıyla, kongre Kazakistan'ın Türkistan şehrinde bulunan Ahmet Yesevi Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiş, kongreye çok sayıda ulusal/uluslararası sivil toplum kuruluşu da destek sağlamıştır.

UBİKS, 6. Uluslararası Kongresini ise 25-27 Nisan 2018 tarihleri arasında Ukrayna Lviv Beden Kültürü Devlet Üniversitesi'nin evsahipliğinde gerçekleştirilmiş olup, bu kongreye Ivan Franko Devlet Üniversitesi de destek vermiştir.

UBİKS, 7. Uluslararası Kongresini ise COVID-19 salgın sürecinde alınan tedbirler kapsamı hasebiyle 15-18 Ekim 2020 tarihleri arasında sizlerin desteği ve işbirliği ile ONLINE olarak gerçekleştirmiştir.

UBİKS, 8. Uluslararası Kongresini ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeri Cumhurbaşkanlığı, Sayın Cumhurbaşkanı Ersin TATARI'ın Himayesinde 17-20 Mayıs 2022 Tarihleri arasında sizlerin desteği ve işbirliği ile ONLINE ve YÜZYÜZE olarak gerçekleştirmiştir.

UBİKS, 9. Uluslararası Kongresini ise 11-14 Eylül 2023 Tarihleri arasında sizlerin desteği ve işbirliği ile Çek Cumhuriyeti- Prag'ta ONLINE ve YÜZYÜZE olarak düzenlenmiştir.

UBİKS, 10. Uluslararası Kongresini ise 26-30 Mayıs 2024 Tarihleri arasında sizlerin desteği ve Budva Akademija Znanja Üniversitesinin işbirliği ile Karadağ-Budva'da ONLINE ve YÜZYÜZE olarak gerçekleştirmiştir.

Kongrelerin arşiv sayfalarını görmek için yandaki **sitedeki arşivi inceleyebilirsiniz.**

Onursal Komite		
Prof.Dr. Uğur ÜNAL	Gazi Üniversitesi Rektörü	
Prof. Dr. Necdet ÜNÜVAR	Ankara Üniversitesi Rektörü	
Prof. Dr. Fahrettin GÖKTAŞ	Fırat Üniversitesi Rektörü	
Prof. Dr. Hüsnü KAPU	Kars Üniversitesi Rektörü	
Prof.Dr. Uğur ÜNAL	Gazi Üniversitesi Rektörü	
Prof. Dr. Fahrettin GÖKTAŞ	Fırat Üniversitesi Rektörü	
Prof. Dr. Mutlu TÜRKMEN	Bayburt Üniversitesi Rektörü	
Prof.Dr. Kamuran ERONAT	Dicle Üniversitesi Rektörü	
Prof.Dr. Hüsnü KAPU	Kafkas Üniversitesi Rektörü	
Alper Yaroslaw SVYSHCH	Lviv Devlet Fiziksel Kültür Üniversitesi	
Prof.Dr. Erdal ZORBA	TAFISA Onursal Kurul Üyesi	
Kerim ÇOMOĞLU	Herkes İçin Spor Federasyonu Başkanı	
Alper Cavit KABAKÇI	Türkiye Kano Federasyonu Başkanı	

Kongre Başkanı		
Prof. Dr. Taner BOZKUŞ	Gazi Üniversitesi	

Düzenleme Kurulu	Organizasyon Kurulu	Organizasyon Danışma Kurulu
Dr. Fatma TEZEL ŞAHİN	Dr. Recep CENGİZ	Dr. Çiğdem ÖNER
Dr. Saliha AĞAÇ	Dr. Ali ÖZKAN	Dr. Oruç Ali ÖZ
Dr. Metin YAMAN	Dr. Çetin YAMAN	Dr. Selehattin AKPINAR
Dr. Kadir YILDIZ	Dr. Fatih ÇATIKKAŞ	Dr. Ayşegül YAPICI
Dr. Fatih YAŞARTÜRK	Dr. Muhsin HAZAR	Dr. Bilal DEMİRHAN
Dr. Semiyha TUNCEL	Dr. Süleyman GÖNÜLATEŞ	Dr. Hüseyin ÖZALTAŞ
Dr. Tuna TURĞUT	Dr. Serdar GERİ	Dr. Selehattin AKPINAR
Dr. Taner BOZKUS	Dr. Özkan IŞIK	Dr. Mehmet GÖKTEPE
Dr. Andriy VOVKANYCH	Dr. Zeynep YILDIRIM	
Dr. Şebnem ŞARVAN CENGİZ	Dr. Murat AKYÜZ	
	Dr. Zekai ÇAKIR	
	Dr. Ozan SEVER	

Kongre Sekreteryası	Uluslararası İlişkiler	BT Kurulu
Dr. Caner CENGİZ	Dr. Cansu TUTKUN	Zekai ÇAKIR
Betül AYHAN	Tural VERDİYEV	Sezai ÇAKIR
Dr. Onur AKYÜZ	Serkan Selim DİLEK	Ali ALTUNAY
Dr. Mert Mazhar ERDURAN	Zaid KAZI GASIM	Güngör DOĞANAY
Dr. Damla GÜLER	Dr. Ömür DUGAN	Erol KILIÇ
Ümit ÖZ	Ülfet YAVUZ	Engin SARIKAYA
Ümran SARIKAN		Sema GÜZEL
Cansu SELECİLER		
Züleyha YILDIZ		

Kongre Bilim ve Hakem Kurulu		
Ad	Kurum	Bölüm
Dr. Adela BADAU - ROMANYA	Dr. Hatice PAŞAOĞLU - TÜRKİYE	Dr. Olga BORYSOVA - UKRAYNA
Dr. Adel M. ALNASHAR - BAHREYN	Dr. Hayati BEŞİRLİ - TÜRKİYE	Dr. Olha PAVLOS - UKRAYNA
Dr. Adeel Nazir AHMAD - SUUDİ	Dr. Hayri AKYÜZ - TÜRKİYE	Dr. Özden Tepeköylü - TÜRKİYE
Dr. Adriana NEOFIT - ROMANYA	Dr. Hikmat ALMADHKHORI - IRAK	Dr. Özge BAYDAR ARICAN- TÜRKİYE
Dr. Ahmed BOUSSAKRA - CEZAYİR	Dr. Hüseyin GÜMÜŞ - TÜRKİYE	Dr. Peter KAPUSTIN - AVUSTURYA
Dr. Ali ÖZKAN- TÜRKİYE	Dr. İbrahim SABATIN - FİLİSTİN	Dr. Rafet METİN - TÜRKİYE
Dr. Alin LARION - ROMANYA	Dr. Igor ZANESKIY - UKRAYNA	Dr. Rina POONIA - HİNDİSTAN
Dr. Andriy VOVKANYCH - UKRAYNA	Dr. İhsan KALENDEROĞLU -	Dr. Robert SCHNEIDER - ABD
Dr. Angela MAGNANINI - ITALYA	Dr. İlimdar YALÇIN - TÜRKİYE	Dr. S. Rana VAROL - TÜRKİYE
Dr. Bachir KHELIFI - CEZAYİR	Dr. İlker ÖZMUTLU - TÜRKİYE	Dr. Saadullah Abas RASHID - IRAK
Dr. Baojun ZHANG - TAYVAN	Dr. İvanna BODNAR - UKRAYNA	Dr. Sevil BAGIROVA - AZERBAYCAN
Dr. Balkozar S. ADAM - ABD	Dr. John A. JOHNSON - GÜNEY KORE	Dr. Semiyha TUNCEL- TÜRKİYE
Dr. Bechir HOUSSAM - CEZAYİR	Dr. Jwo HANK - TAYVAN	Dr. Simona PAJAUJIENE - LITVANYA
Dr. Birsen ÇİLEROĞLU - TÜRKİYE	Dr. Kadir YILDIZ - TÜRKİYE	Dr. Stevo POPOVIC - KARADAĞ
Dr. Bselat KZAZOVIC - MAKEDONYA	Dr. Kalliope PAVLI - YUNANİSTAN	Dr. Süleyman GÖNÜLATEŞ - TÜRKİYE
Dr. Beyza Merve AKGÜL- TÜRKİYE	Dr. Kaukab AZEEM - SUUDİ	Dr. Şebnem ŞARVAN CENGİZ - TÜRKİYE
Dr. Caner CENGİZ- TÜRKİYE	Dr. Kevser GÜRCAN YARDIMCI -	Dr. Şerife VATANSEVER TAYŞİ- TÜRKİYE
Dr. Dana BADAU - ROMANYA	Dr. Khadraoui Mohamed HABIB -	Dr. Taner BOZKUŞ - TÜRKİYE
Dr. Demenescu VERONICA - ROMANYA	Dr. Khaled ABEDA - MISIR	Dr. Teodora Mihaela ICONOMESCU -
Dr. Derviş YILMAZ - TÜRKİYE	Dr. M. Akif ZİYAGİL - TÜRKİYE	Dr. Teodora VALOVA - BULGARİSTAN
Dr. Dilek ERGÖNENÇ AKBABA -	Dr. M. Yavuz TAŞKIRAN - TÜRKİYE	Dr. Tuna TURĞUT - TÜRKİYE
Dr. Dragulin STELA - ROMANYA	Dr. Magdy ABOUZEID - MISIR	Dr. Ümit YETİŞ TÜRKİYE
Dr. Dusan MITIC - SIRBİSTAN	Dr. Malik SERBOUT - CEZAYİR	Dr. Vedat ÇINAR - TÜRKİYE
Dr. Duško BJELICA - KARADAĞ	Dr. Mert Mazhar ERDURAN -	Dr. Vladimir PUZOVIC - SIRBİSTAN
Dr. Ekrem LEVENT İLHAN - TÜRKİYE	Dr. Mewlud DUDIC - SIRBİSTAN	Dr. Yağmur AKKOYUNLU - TÜRKİYE
Dr. Fadil MAMUTİ - MAKEDONYA	Dr. Mikail TEL - TÜRKİYE	Dr. Yasuo YAMAGUCI - JAPONYA
Dr. Fatih ÇATIKKAŞ- TÜRKİYE	Dr. Mitra Rouhi DEHKORDI - İRAN	Dr. Yildirim Gökhan GENCER - TÜRKİYE
Dr. Fatma TEZEL ŞAHİN- TÜRKİYE	Dr. Mona Saleh Al ANSARI -	Dr. Yuriy BORETSKIY - UKRAYNA
Dr. Fermin ALGÜL - TÜRKİYE	Dr. Musa SELİMİ - KOSOVA	Dr. Yuriy BRISKIN - UKRAYNA
Dr. Gabriel TALAGHIR - ROMANYA	Dr. Murat KUL- TÜRKİYE	Dr. Yücel OCAK - TÜRKİYE
Dr. Gökhan BAYRAKTAR - TÜRKİYE	Dr. Mümine Soytürk - TÜRKİYE	Dr. Zaid Kazi GASIM - IRAK
Dr. Gökmen KILINÇARSLAN -TÜRKİYE	Dr. Nadim ALWATTAR - IRAK	Dr. Zeynep YILDIRIM - TÜRKİYE
Dr. Gül Eda BURMAOĞLU- TÜRKİYE	Dr. Nataliya SOROKOLIT - UKRAYNA	Dr. Zubaidullo UBAIDULLOEV - JAPONYA
Dr. Gürhan KAYIHAN - İNGİLTERE	Dr. Nurullah Emir EKİNCİ - TÜRKİYE	Dr. Zekai ÇAKIR- TÜRKİYE
Dr. Hanem MEKNI - TUNUS	Dr. Oğuz ÖZÇELİK - TÜRKİYE	

Kongre Bilimsel Danışma Kurulu		
Ad Soyad	Ad Soyad	Ad Soyad
Dr. Ahmet ALPTEKİN - TÜRKİYE	Dr. Lyubov CHEKHOVSKA,UKRAYNA	Dr. Nurgul KILIÇ - TÜRKİYE
Dr. Ahmet Haktan SİVRİKAYA - TÜRKİYE	Dr. Olga ROMANCHUK, UKRAYNA	Dr. Nuriye İŞGÖREN - TÜRKİYE
Dr. Ahmet ÖZCAN - TÜRKİYE	Dr. Hüseyin ÖZALTAŞ- TÜRKİYE	Dr. Osman İMAMOĞLU - TÜRKİYE
Dr. Akan BAYRAKTAR- TÜRKİYE	Dr. İmdat YARIM - TÜRKİYE	Dr. Ozan SEVER- TÜRKİYE
Dr. Ali Ahmet DOĞAN - TÜRKİYE	Dr. Kürşat KARACABEY- TÜRKİYE	Dr. Ökkeş Alpaslan GENÇAY - TÜRKİYE
Dr. Ali KARATAŞ - TÜRKİYE	Dr. Kürşat HAZAR- TÜRKİYE	Dr. Özgür BOSTANCI - TÜRKİYE
Dr. Ali SavaŞ BÜLBÜL - TÜRKİYE	Dr. Levent ERASLAN- TÜRKİYE	Dr. Özkan IŞIK - TÜRKİYE
Dr. Arslan KALKAVAN - TÜRKİYE	Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK- TÜRKİYE	Dr. Özlem YENİGÜN - TÜRKİYE
Dr. Atahan ALTINTAŞ - TÜRKİYE	Dr. Mehmet BAYANSALDUZ - TÜRKİYE	Dr. Recep CENGİZ - TÜRKİYE
Dr. Aydın ŞENTÜRK - TÜRKİYE	Dr. Mehmet Ali CEYHAN- TÜRKİYE	Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU - TÜRKİYE
Dr. Ayşe KAZAN EDİZ - TÜRKİYE	Dr. Mehmet DEMİREL - TÜRKİYE	Dr. Selçuk GENÇAY - TÜRKİYE
Dr. Ayşegül YAPICI ÖKSÜZOĞLU - TÜRKİYE	Dr. Mehmet GÖKTEPE - TÜRKİYE	Dr. Selehattin AKPINAR- TÜRKİYE
Dr. Bülent AĞBUĞA - TÜRKİYE	Dr. Mehmet GÜÇLÜ - TÜRKİYE	Dr. Selma CİVAR YAVUZ - TÜRKİYE
Dr. Bülent GÜRBÜZ - TÜRKİYE	Dr. Mehmet KUMARTAŞLI - TÜRKİYE	Dr. Sercan KURAL - TÜRKİYE
Dr. Canan Gülbin ESKİYECEK - TÜRKİYE	Dr. Mehmet TAŞPINAR - TÜRKİYE	Dr. Serdar USLU - TÜRKİYE
Dr. Cansu TUTKUN - TÜRKİYE	Dr. Melda ÖZDEMİR - TÜRKİYE	Dr. Serhat ÖZDENK - TÜRKİYE
Dr. Cengiz ARSLAN - TÜRKİYE	Dr. Mevlüt GÖNEN- TÜRKİYE	Dr. Serkan HACICAFEROĞLU - TÜRKİYE
Dr. Cevat ÖZYURT- TÜRKİYE	Dr. Mert Mazhar ERDURAN- TÜRKİYE	Dr. Serkan HAZAR - TÜRKİYE
Dr. Çiğdem ÖNER - TÜRKİYE	Dr. Muhsin HAZAR - TÜRKİYE	Dr. Seyfullah KARA - TÜRKİYE
Dr. Duygu DEMİREL - TÜRKİYE	Dr. Murat AĞARI - TÜRKİYE	Dr. Tevfik Cem AKALIN - TÜRKİYE
Dr. Engin GEZER - TÜRKİYE	Dr. Murat AKYÜZ - TÜRKİYE	Dr. Tebessüm AYYILDIZ- TÜRKİYE
Dr. Ender ŞENEL - TÜRKİYE	Dr. Murat ERDOĞDU - TÜRKİYE	Dr.Tuncay ÖKTEM-TÜRKİYE
Dr. Ergün ÇAKIR - TÜRKİYE	Dr. Murat ŞAHİN - TÜRKİYE	Dr. Ülfet ERBAŞ- TÜRKİYE
Dr. Erdil DURUKAN - TÜRKİTE	Dr. Murat TAŞ - TÜRKİYE	Dr. Vahit CELAL - TÜRKİYE
Dr. Eren ULUÖZ - TÜRKİYE	Dr. Mustafa HİZMETLİ - TÜRKİYE	Dr. Veli TOPTAŞ - TÜRKİYE
Dr. Ersan TOLUKAN - TÜRKİYE	Dr. Mustafa Yaşar ŞAHİN - TÜRKİYE	Dr. Yakup KILIÇ - TÜRKİYE
Dr. Ersin ESKİLER - TÜRKİYE	Dr. Muzaffer SELÇUK - TÜRKİYE	Dr. Yunus Emre ÇİNGÖZ - TÜRKİYE
Dr. Fatih YAŞARTÜRK - TÜRKİYE	Dr. Muzaffer SÜMBÜL - TÜRKİYE	Dr. Yusuf Kürşad AYTAÇ TÜRKİYE
Dr. Fatma AÇIK - TÜRKİYE	Dr. Mürsel AHISKALI - TÜRKİYE	Dr. Zekai ÇAKIR - TÜRKİYE
Dr. Ferhat GÜDER - TÜRKİYE	Dr. Maryan PITYN, UKRAYNA	Dr. Zülbiye KAÇAY - TÜRKİYE
Dr. Ferman KONUKMAN - KATAR	Dr. Necati CERRAHOĞLU - TÜRKİYE	Dr. Yağmur GÜLER- TÜRKİYE
Dr. Figen ÖZEREN - TÜRKİYE	Dr. Nejla GÜNAY - TÜRKİYE	
Dr. Hakan SUNAY - TÜRKİYE	Dr. Nezahat GÜÇLÜ - TÜRKİYE	

İÇİNDEKİLER

1	Adölesan Erkek Yüzücülerde Pancar Suyunun Anaerobik Performans ve Yorgunluk Üzerine Etkisi *Zeynep SERTTÜRK, Hande SEVEN AVUK*	14
2	9-11 Yaş Grubu Halk Oyuncu Çocuklara Uygulanan Core Antrenman Programının Çocukların Fiziksel Performans Değişkenleri Üzerine Olan Etkisinin İncelenmesi *Oğuz Gürkan,Muhammed Raşit Eyibil,Bahar Ertuğrul*	16
3	Giyilebilir Teknolojik Spor Ürünleri Kullanım Algısının Spora Bağlılık ve Sağlıklı Yaşam Farkındalığı Üzerine Etkisi *Dilek Yıldırım Gürkan, Oğuz Gürkan, Rukiye Çakmak*	18
4	DİJİTAL ORTAMDA ROLE-PLAY VİDEO FORMATI ASMR İÇERİKLERİNE YÖNELİK BİBLİYOMETRİK ANALİZ *Serpil KIR ELİTAŞ, Türker ELİTAŞ*	20
5	Giyilebilir Teknoloji ve Sağlık Alanındaki Çalışmaların Bibliyometrik Analizi *Rukiye Çakmak,Dilek Yıldırım Gürkan,Oğuz Gürkan*	30
6	TÜRK KÜLTÜRÜNÜN AKTARIM SÜRECİNDE ASMR VİDEOLARINDA MESLEKİ ROLE-PLAY'LER: YOUTUBE ÜZERİNDEN BİR İÇERİK ANALİZİ *Türker ELİTAŞ, Serpil KIR ELİTAŞ*	32
7	Egzersizde Biyokimyasal Değişikliklerin Kanser Üzerine Potansiyel Etkileri *Hatice PAŞAOĞLU*	41
8	Üniversite Öğrencilerinde Sporu Bırakmayı Etkileyen Öznel Faktörler *Erhan BUYRUKOĞLU, Júlio Mello BRUGNARA*	43
9	GELENEKSEL TÜRK SPORLARININ TARİHİ, KÜLTÜREL ÖNEMİ VE GÜNÜMÜZDEKİ YERİ *Erhan BUYRUKOĞLU, Mehmet ÖZDEMİR, Hasan ŞAHAN, Ahmet ŞAHİN*	45
10	Okul Öncesi Dönemde Robotik Kodlama Destekli Eğitimin Bilgisayarca Düşünme Becerileri Üzerindeki Etkisi *Tuğba Kanmaz,Fatma Tezel Şahin*	65
11	Wellness 1. Kademe Yardımcı Eğitmenlik Kursuna Katılan Adayların Wellness Eğitimi Üzerine Görüşleri *Meryem ALTUN EKİZ*	66
12	Türkçe Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeyi ve Demografik Faktörlerle İlişkisi: Çukurova Örneği *TÜLİN MERCAN ,BEGÜM SULTAN ÜNSAL*	80
13	New Health Initiatives with Healthy Lifestyle Network in Europe *Simona PAJAUJIENE*	82
14	ÖĞRETMEN ADAYLARININ ATANAMAMA KAYGISI: PSİKO-SOSYAL ETKİLER VE MÜLAKAT SÜREÇLERİNE YÖNELİK TUTUMLAR *Mehmet ÖZDEMİR, Murat SARAÇOĞLU, Mete BAĞBAKAN, Abdiyeva Fazilat Fayzullayevna ,Zehra ÖZDEMİR*	83

15	İTALYA VE TÜRKİYE'DE ÖĞRENİM GÖREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SPOR FARKINDALIĞI DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI *Hamza Uyar, Yalçın Uyar ,Hidayet Süha Yüksel*	85
16	Attorneys' Perspectives and Expactations on Learning Professional English in Türkiye *Oğuzhan DEMİRCİ*	94
17	YENİLENMİŞ 5.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTABINDA EMEK OLGUSUNUN İNCELENMESİ *Arş. Gör. Mustafa ÇAKIR, Dr. Öğr. Üyesi Furkan ALTUNAY*	95
18	OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖZÜNDEN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARININ ETKİLİLİĞİ *İkbal Tuba, ŞAHİN SAK, Ramazan SAK ,Şeyda YİĞİT*	97
19	VİVEPAD DENGE TESTİ GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI *Halil KORKMAZ, Atakan ÇAĞLAYAN, Ömer Faruk BAŞARGAN, Fulya ÖLMEZ*	121
20	Genç Kadın Voleybolculara Uygulanan Aletli Perküsyon Uygulamasının Esneklik, Dikey Sıçrama ve Yön Değiştirme Performanslarına Akut Etkisi *Halil KORKMAZ,Atakan ÇAĞLAYAN,Yavuz ÖNTÜRK,Cem AKYÜZ*	123
21	Boccia Egzersizlerinin Hemiparetik Bireylerde Üst Ekstremite Kas Kalınlıkları ve Kavrama Kuvveti Üzerine Etkisi *Emre Berk HAZAR, Ferhat GÜDER*	125
22	Robotic System for Employment of People with Disabilities *Zhumadil BAIGUNCHEKOV, Muerzhahan YEERZHATI*	127
23	Dikkat Diplomasileri ve Yeni Kültürel Endüstriler: ASMR Eko-sisteminde Türkiye'ye Marka Değeri Kazandırmak *Doç. Dr. Savaş KESKİN , Prof. Dr. Seçkin ÖZMEN*	128
24	OKUL YÖNETİCİLERİNE GÖRE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE 3-6 YAŞ ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ *Hilal KAROĞLU, Fikrinaz Damla AKBABA*	141
25	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Dijital Yeterlilikleri Teknostres Düzeylerini Etkiler Mi? *Nazlı YANAR TUNÇEL, Bahar GÜLER*	155
26	Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezi (TOHM) Sporcularının Olimpiyat Oyunlarına Katılım ve Başarı Düzeylerinin İncelenmesi *Enes BELTEKİN, İhsan KUYULU, Osman ORMAN*	157
27	Sağlıklı Yaşam Biçiminin Mental İyi Oluş Üzerindeki Etkisi *İhsan KUYULU,Enes BELTEKİN,Osman ORMAN*	159
28	ASMR VE SİNESTETİK GÖRME DENEYİMİ: HAPTİK GÖRSELLİK VE DOKUNSAL HALÜSİNASYON AYRIMIYLA GÖRSEL ETKİYİ ANLAMAK *Öğr. Gör. İsmail BİRLİK , Dr. Öğr. Üyesi İmran UZUN*	160

29	Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Değerler Eğitimi Üzerindeki Etkisi *Aykut KAYA, Bekir ÇAR*	167
30	Fiziksel Aktiviteye Yönelik Bireylerin Tutumlarının İncelenmesi *Aykut KAYA, Bekir ÇAR*	174
31	Türkiye İlişkili ASMR İçeriklerinin Kültürel Rezonansı ve Küresel Reaksiyonlar Üzerindeki Olumlu Etkisi *Öğr. Gör. Ümit ÖZ , Öğr. Gör. Osman CANAN*	180
32	Rekreatif Amaçlı Yüzme Sporuyla Uğraşan Bireylerin Boş Zaman Yönetimlerinin İncelenmesi *Kader YEL, Sema GÜZEL, Zekai ÇAKIR, Mehmet ALİ CEYHAN, Mevlüt GÖNEN*	189
33	Spor Bilimleri Öğrencilerinin Üniversite Mezuniyet Beklentileri ile Psikolojik Sağlamlıkları ve İş Bulma Kaygısı İlişkisi *Fulya ÖLMEZ, Hakan DUMAN*	191
34	Kadınların Ruhsal Sağlığında "Sessiz Tükenmişlik": Sosyal Beklentiler, Duygusal Yük ve Wellness Uygulamaları *Erdi KAYA, İsmal VAROL*	193
35	*Yaşlılıkta Fiziksel Aktivite ve Rekreasyonun Sağlık Üzerine Etkileri: Bir Derleme Çalışması* *İSMAİL VAROL,ERDİ KAYA*	195
36	Dart Sporunun Dikkat ve Kaygı Üzerine Etkisi *Mert Mazhar ERDURAN*	197
37	Dijital Oyun Bağımlılığı ve Spor Katılımı: Gençler Üzerindeki Etkileri *Metin ÖZLÜ,Mert Mazhar ERDURAN,Tarkan HAVADAR*	199
38	KADIN SPOR YÖNETİCİLİĞİ: FIRSATLAR, ZORLUKLAR VE CİNSİYET EŞİTLİĞİ *Zülbiye KAÇAY, Ümran SARIKAN ,Büşra BAYKUŞ*	201
39	Beden Eğitimi Derslerinin Psikolojik İyi Oluşu Üzerindeki Rolü *Tarkan HAVADAR, Metin ÖZLÜ, Mert Mazhar ERDURAN*	209
40	MISIR'IN GIDA GÜVENLİĞİ AÇISINDAN BUĞDAY *BEKİR GÖKMEN*	204
41	Sporda Yapay Zeka Okuryazarlığı ve Görev-Ego Yönelimleri Arasındaki İlişki: Lise Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma *Sadık Sefa BAYAR, Yeşim KARAÇ ÖCAL*	205
42	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Bilinçli Farkındalık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi *Büşra Akyıldız, Mehmet Sandalya, Dr.Zekai ÇAKIR*	206
43	Body proportions in the success of classic lifts in weightlifting. *Kujtim Kapedani, Altin Bulku*	208
44	The developmental importance of motor skills in sports classes for wrestling *Altin Bulku*	209
45	Ways to the Pro-gaming Esports for Youth in Ukraine *Yaroslav SVYSHCH, Ihor ZANEVSKYY, Volodymyr PASKIV, Mariana MOSTOVA*	210

46	U-17 Futbolcularda Maç Öncesi Isınmada Direnç Bandı Kullanımının Sprint ve Sıçrama Performansına Etkisi *Mert ISBILIR,I oannis ISPIRLIDIS, Athanasios CHATZINIKOLAOU, Asimenia GIOFTSIDOU*	211
47	Futbolcularda Geleneksel ve Modern Maç Öncesi Isınma Protokollerinin Sıçrama Yeteneği Üzerindeki Etkileri *Mert Isbilir, Ioannis Ispirlidis, Athanasios Chatzinikolaou, Asimenia Gioftsidou*	213
48	Problem areas for the development of rehabilitation for oncological diseases in Ukraine *Olha Bas*	214
49	Lise Öğrencilerinin Olimpiyat Farkındalıklarının İncelenmesi *Engin VURAL, Yeliz AY YILDIZ, Ahmet Dönmez, Güngör DOĞANAY*	215
50	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Paralimpik Spor Farkındalıklarının İncelenmesi *Engin VURAL,Tuba Fatma KARADAĞ,Yeliz AY YILDIZ, Güngör DOĞANAY*	216
51	Z KUŞAĞI BİREYLERDE CİDDİ SERBEST ZAMAN PERSPEKTİFİNDEN DİJİTAL OYUN OYNAMA MOTİVASYONUNUN İNCELENMESİ *BATUHAN ER, RECEP CENGİZ*	218
52	DİJİTAL SERBEST ZAMAN İNTERNET KULLANIMI VE DİJİTAL OKURYAZARLIK İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ *BATUHAN ER,RECEP CENGİZ*	220
53	Taekwondo Antrenörlerinin Öz-Disiplinleri ile Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi *Meryem ALTUN EKİZ*	221
54	10-14 Yaş Grubu Ergenlerde Oyunsallık ile Kültürel Miras Farkındalığı İlişkisinin İncelenmesi *Gürcan Alp CİCİOĞLU1, Muhsin HAZAR2*	234
55		
56		
57		
58		
59		
60		

155-iscs-conference-11th-827 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -1

Adölesan Erkek Yüzücülerde Pancar Suyunun Anaerobik Performans ve Yorgunluk Üzerine Etkisi

Zeynep SERTTÜRK, Hande SEVEN AVUK

İstanbul Bilgi Üniversitesi,İstanbul Bilgi Üniversitesi

Adölesan erkek yüzücülerde pancar suyunun anaerobik yüzme performansı, kan laktat düzeyi ve yorgunluk üzerine etkisini belirlemek amacıyla tek kör müdahale araştırması olarak planlanan bu araştırmayı Bursa ilinde spor kulüplerinde lisanslı 14 adölesan erkek yüzücü oluşturmaktadır. Yüzücüler sosyodemografik bilgileri, beslenme alışkanlıklarının değerlendirildiği ilk görüşmede 24 saatlik besin tüketim kayıtları sorgulanmış ve antropometrik ölçümleri kaydedilmiştir. Yüzücülere, çalışmanın ilk haftası herhangi bir içecek tüketmeden 8x100 metrelik maksimum eforlu yüzme performansı uygulandı. Çalışmanın ikinci haftasında her antrenmandan 2,5 saat önce (üç gün 2 x250 mL ve 3 gün 1 x250 mL) 0,6 mmol/250 mL NO3- içeren plasebo içecek tüketti. Çalışmanın son haftasında önceki hafta ile benzer şekilde fakat bu sefer 8 mmol/250 mL NO3- içeren pancar suyu tüketildi. Çalışmada her performans testi sonrası kan laktat ölçümü ve algılanan yorgunluk düzeyi kaydedildi. Egzersiz öncesi akut alınan pancar suyunun yüzmede performans süreleri üzerine etkisine bakıldığında 8x100 metre performansının genel derecelerinde son hafta olan süreleri ilk iki haftaya göre daha hızlı olsa da istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı fakat üçüncü 100 metre performans sürelerinde birinci ve üçüncü hafta arasında istatistiksel olarak anlamlı bir düşüş gözlemlenmiştir ($p<0.05$). Çalışmamızda müdahale öncesi performans testi sonrasında kan laktat ortalaması 15,09±3,30 mmol/l, plasebo içecek sonrası 16,23±4,30 mmol/l ve pancar suyu alımı sonrası 15,21±4,01mmol/l saptamıştır ($p<0.05$). Müdahale öncesi, plesabo içecek ve pancar suyu tüketimi sonrası yüzücülerde algılanan yorgunluğun azaldığı tespit edilmiştir (p:0.019; $p<0.05$). Adolesan erkek yüzücülerde altı gün boyunca pancar suyu alımının performans sürelerinde ve kan laktat düzeyinde önemli bir iyileşme olmadığı fakat algılanan yorgunluk düzeyinde azalma neden olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Laktat Birikimi, Nitrat, Pancar Suyu, Yorgunluk, Yüzme Performansı

Effect Of Beet Juıce On Anaerobıc Performance And Fatıgue In Adolescent Male Swımmers

This study, planned as a single-blind intervention study to determine the effects of beetroot juice on anaerobic swimming performance, blood lactate level and fatigue in adolescent male swimmers, consists of 14 licensed adolescent male swimmers working in sports clubs in Bursa province. In the first interview where the sociodemographic information and nutritional habits of the swimmers were evaluated, 24-hour food consumption records were questioned and anthropometric measurements were recorded. The swimmers underwent a maximum effort swimming performance of 8x100 meters without consuming any beverages in the first week of the study. In the second week of the study, they consumed a placebo beverage containing 0.6 mmol/250 mL NO3- 2.5 hours before each training (2 x250 mL for 3 days and 1 x250 mL for 3 days). In the last week of the study, similar to the previous week, but this time containing 8 mmol/250 mL NO3-, beetroot juice was consumed. After each performance test in the study, blood lactate measurements and perceived

fatigue levels were recorded. When the effect of acutely taken beetroot juice before exercise on performance times in swimming was examined, it was observed that although the times in the last week were faster than the first two weeks in the general degrees of 8x100 meter performance, there was no statistically significant difference, but a statistically significant decrease was observed in the third 100 meter performance times between the first and third weeks ($p<0.05$). In our study, after the performance test before the intervention, the mean blood lactate was 15.09±3.30 mmol/l, 16.23±4.30 mmol/l after placebo drink and 15.21±4.01 mmol/l after beetroot juice intake ($p<0.05$). It was determined that perceived fatigue decreased in swimmers after placebo drink and beetroot juice consumption before the intervention ($p:0.019$; $p<0.05$). It was observed that beetroot juice intake for six days in adolescent male swimmers did not cause a significant improvement in performance times and blood lactate levels, but it caused a decrease in the perceived fatigue level.

Keywords: Lactate Accumulation, Nitrate, Beet Juice, Fatigue, Swimming Performance

156-iscs-conference-11th-831 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -2

9-11 Yaş Grubu Halk Oyuncu Çocuklara Uygulanan Core Antrenman Programının Çocukların Fiziksel Performans Değişkenleri Üzerine Olan Etkisinin İncelenmesi

Oğuz Gürkan,Muhammed Raşit Eyibil,Bahar Ertuğrul

Yozgat Bozok Üniversitesi

ÖZ

Bu çalışma, 9-11 yaş grubu erkek ve kadın halk oyuncu çocuklara uygulanan core egzersizlerinin çocukların fiziksel performans değişkenleri üzerine olan etkilerini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma öncesinde katılımcılar rastgele core grubu (15 erkek-15 kadın) ve kontrol grubu (15 erkek-16 kadın) olmak üzere iki farklı gruba ayrılmışlardır. Core grubuna kendi halk oyunları antrenmanlarına ek olarak, 8 hafta boyunca haftada 2 gün core egzersizleri uygulatılmıştır. Kontrol grubu ise, 8 hafta boyunca haftada 2 gün kendi antrenmanlarına devam etmişlerdir. Çalışmanın öncesinde, 4. haftanın sonunda ve 8. haftanın sonunda tüm katılımcıların antropometrik ölçümleri, el pençe kuvveti, 20 metre sürat, otur eriş esneklik, dikey sıçrama, squat sıçrama, durarak uzun atlama, denge, mekik, şınav ve plunk testleri alınmıştır. Verilerin analizlerinde SPSS 25 paket programı (SPSS Inc., Chicago, IL, USA) kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini saptamak için Shapiro-Wilk normallik testi yapılmış ve verilerin normal dağılıma uygun olduğu tespit edilmiştir. Bunun sonucunda antrenman etkisine ilişkin grup içi değişkenleri analiz etmek için repeated measures ANOVA testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara bakıldığında deney grubunda, hem erkekler hem de kadınlarda, 1. 2. ve 3.ölçümler arasında tüm parametrelerde (kadınlarda esneklik testi hariç) istatistiksel olarak anlamlı bir gelişme gözlenmiştir ($p<0.05$). Kontrol grubunda ise, hem yüzdelik gelişimin hem de anlamlı farklılık gösteren değişken sayısının core grubunda daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, 8 hafta boyunca haftada 2 gün 9-11 yaş grubu halk oyuncu çocuklara düzenli olarak uygulatılan temel core egzersizlerinin çocukların fiziksel performans gelişimlerine katkı sağladığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Halk Oyunları, Çocuklar, Core Egzersizleri, Fiziksel Performans Testleri

The Effect of a Core Training Program Applied to Folk Dancer Children Aged 9-11 on Their Physical Performance Variables

ABSTRACT

This study was conducted to investigate the effects of core exercises applied to male and female folk dancer children aged 9-11 on their physical performance variables. Before the study, participants were randomly divided into two groups: the core group (15 boys and 15 girls) and the control group (15 boys and 16 girls). In addition to their regular folk dance training, the core group performed core exercises twice a week for 8 weeks. The control group continued their regular training twice a week for the same duration.

Before the study, at the end of the 4th week, and at the end of the 8th week, all participants underwent anthropometric measurements and the following tests: hand grip strength, 20-meter sprint, sit-and-reach flexibility, vertical jump, squat jump, standing long jump, balance, sit-ups, push-ups, and plank tests.

The SPSS 25 software package (SPSS Inc., Chicago, IL, USA) was used for data analysis. The Shapiro-Wilk normality test was conducted to determine whether the data followed a normal distribution, and it was found that the data were normally distributed. As a result, repeated measures ANOVA was used to analyze within-group variables related to the effects of the training.

The findings revealed that in the experimental group, statistically significant improvements ($p<0.05$) were observed in all parameters (except for the flexibility test in girls) between the first, second, and third measurements for both boys and girls. In the control group, both the percentage of improvement and the number of variables showing significant differences were found to be lower compared to the core group.

In conclusion, it can be stated that regular core exercises performed twice a week for 8 weeks significantly contributed to the physical performance development of folk dancer children aged 9-11.

Keywords: Folk Dances, Children, Core Exercises, Physical Performance Tests

157-iscs-conference-11th-678 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -3

Giyilebilir Teknolojik Spor Ürünleri Kullanım Algısının Spora Bağlılık ve Sağlıklı Yaşam Farkındalığı Üzerine Etkisi

Dilek Yıldırım Gürkan, Oğuz Gürkan, Rukiye Çakmak

Yozgat Bozok Üniversitesi

Giyilebilir teknolojiler, kullanıcıların sağlık durumlarını izlemek ve iyileştirmek için veri toplayan, akıllı cihazlarla entegre çalışan, hastalık teşhisi ve aktivite takibi gibi işlevlere sahip cihazlardır. Bu araştırma, giyilebilir teknolojik spor ürünleri kullanım algısının spora bağlılık ve sağlıklı yaşam farkındalığı üzerindeki etkilerini incelemektedir.Bu araştırmada verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu ile "Giyilebilir Teknolojik Spor Ürünleri Kullanım Algısı Ölçeği", "Sağlıklı Yaşam Farkındalığı Ölçeği" ve "Spora Bağlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma için etik izinler ve ölçek izni alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdelik tanımlayıcı istatistikler, gruplar arası farklılığın belirlenmesinde ise bağımsız gruplarda t-testi ve tek yönlü testler kullanılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişki Pearson korelasyon, tanımlayıcı özellikleri ile ölçekler arası çoklu regresyon analizi kullanılarak etki değerlendirilmiştir. Araştırma katılmaya gönüllü olan 1277 kişi ile tamamlanmıştır. Araştırma da spora bağlılık ölçeği ile sağlıklı yaşam farkındalığı ölçeği arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır. Giyilebilir teknoloji ölçeği ile sağlıklı yaşam farkındalığı ve spora bağlılık ölçekleri arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki mevcuttur. Giyilebilir teknoloji ölçeğinin, sağlıklı yaşam farkındalığı ölçeği ve spora bağlılık ölçeği üzerine anlamlı bir etkisi vardır. Psikiyatrik hastalık tanısı, egzersiz ve gelir durumu değişkeninin giyilebilir teknoloji puanının istatistiksel olarak anlamlı yordayıcıları olduğu saptanmıştır. Araştırmada psikiyatrik hastalık tanısına sahip olmayanların, giyilebilir teknoloji ölçek puanları psikiyatrik tanısı olanlardan 4.743 kat daha fazladır. Düzenli egzersiz yapanların giyilebilir teknoloji ölçek puanları yapmayanlardan 5.089 kat daha fazladır. Gelir durumu fazla olanların giyilebilir teknoloji ölçek puanları az olanlardan 6.237 kat daha fazla olduğu bulunmuştur. Sonuç olarak, giyilebilir teknolojilerin bireylerin sağlık farkındalığını ve spor bağlılığını artırmada önemli bir araç olduğu ortaya konmuştur. Araştırma, bu teknolojilerin sağlık ve spor alanındaki potansiyelini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Giyilebilir teknolojiler, Spora Bağlılık, Sağlıklı Yaşam Farkındalığı

The Effect of The Perceived Use of Wearable Technological Sports Products on Sports Commitment and Healthy Living Awareness

Wearable technologies are devices that collect data to monitor and improve users' health, integrate with smart devices, and provide functions such as disease diagnosis and activity tracking. This study examines the effects of the perceived use of wearable technological sports products on sports commitment and healthy living awareness.In this research, data were collected using the "Personal Information Form," the "Perceived Use of Wearable Technological Sports Products Scale," the "Healthy Living Awareness Scale," and the "Sports Commitment Scale." Ethical approvals and permissions for the scales were obtained for the study. Descriptive statistics, frequency, and percentage were used to evaluate the data. Independent samples t-tests and one-way

ANOVA were applied to determine differences between groups. The relationships between scales were assessed using Pearson correlation, and the effects were evaluated through multiple regression analysis of descriptive characteristics and scales. The study was conducted with 1,277 voluntary participants. The results revealed a moderate, positive, and significant relationship between the sports commitment scale and the healthy living awareness scale. There was also a weak, positive, and significant relationship between the wearable technology scale and the healthy living awareness and sports commitment scales. The wearable technology scale significantly influenced both the healthy living awareness scale and the sports commitment scale. It was found that psychiatric disease diagnosis, exercise habits, and income level were statistically significant predictors of wearable technology scores. Participants without a psychiatric disease diagnosis had wearable technology scores that were 4.743 times higher than those with a diagnosis. Those who exercised regularly had wearable technology scores 5.089 times higher than those who did not exercise. Participants with higher income levels had wearable technology scores 6.237 times higher than those with lower income levels.In conclusion, wearable technologies have been identified as an important tool for enhancing individuals' health awareness and sports commitment. This study highlights the potential of these technologies in the fields of health and sports.

Keywords: Wearable Technologies, Sports Commitment, Healthy Living Awareness

158-iscs-conference-11th-833 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -4

DİJİTAL ORTAMDA ROLE-PLAY VİDEO FORMATI ASMR İÇERİKLERİNE YÖNELİK BİBLİYOMETRİK ANALİZ1

Serpil KIR ELİTAŞ[1] Türker ELİTAŞ[2]

[1] Doç. Dr. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi İletişim Fakültesi
https://orcid.org/0000-0002-6653-6102
[2] Doç. Dr. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi İletişim Fakültesi
https://orcid.org/0000-0001-8018-1208
Email: serpil@mku.edu.tr, turkerelitas@mku.edu.tr

Çalışma Asmr video içeriklerinin bilimsel düzeydeki karşılığına odaklanmaktadır. Bu bağlamda "ASMR" kavramının anahtar kelime olduğu bu çalışmada 'Web of Science' ve 'Scopus' veri tabanında konu ile ilgili makaleler çalışmanın kapsamına dâhil edilmiş ve elde edilen veriler bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Bibliyometrik analizde, yayınların yıllara göre dağılımı, en çok atıf alan dergiler ve en çok yayını olan yazarlar gibi veriler analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre ASMR araştırmalarının yıldan yıla dalgalı bir grafik izlediği ve dijital medyada ortaya çıkan ASMR videolarının yeteri kadar uluslararası indekslerde yer almadığı ve konunun daha çok bilgisayar ve sağlık alanında artan bir ivme kazandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler:ASMR, Dijital içerik, Web of Science, Scopus

Bibliometric Analysis of Roll-Play Video Format ASMR Content in Digital Media

The study focuses on the scientific level of ASMR video content. In this context, in this study, where the concept of "ASMR" is the keyword, articles on the subject in the web of science and scopus database were included in the scope of the study and the data obtained were analyzed using bibliometric analysis method. In bibliometric analysis, data such as the distribution of publications by years, the most cited journals and the authors with the most publications were analyzed. The results obtained show that ASMR research has followed a fluctuating graph from year to year and ASMR videos emerging in digital media are not sufficiently included in international indexes and the subject has gained increasing momentum in the field of computer and health.

Keywords:ASMR, Digital content, Web of Science, Scopus

Giriş

Küresel dünyada ortak kodlar, semboller, iletişim olanakları, kültürler, araçlar ve içerikler sürekli sayısallaşırken ve yöndeşirken, yaşamsal formların geleneksel modellerden uzaklaşıp dijitalleşme ile yeni fırsatlarla karşılaşması artık oldukça muhtemel bir hal almıştır. Özellikle kitle iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişme ve mobilizasyon, iletişim ve etkileşim odaklı ilişkilerin tamamında insanlar arası düzeyden insan-bilgisayar arası düzeye doğru bir evrimi beraberinde getirmiştir. Yöndeşmenin/yakınsamanın yalnızca medya

[1] Bu panel bildirisi, TÜBİTAK tarafından desteklenen 323K208 numaralı projenin çıktısıdır.

düzlemiyle sınırlı kalmadan tüm kültürleri kapsamasının trans-medyatik ve trans-hümantistik boyutundan söz etmek artık mümkündür. Bu bağlamda dijitalleşmenin bir çıktısı olan içerik sağlayıcılar bu değişimin merkezinde önemli birer aracı olmuş ve insan-bilgisayar iletişimin merkezinde konumlanmıştırlar.

Bugün küresel çevrede Autonomous Sensory Meridian Response (ASMR) olarak kabul görmüş ve Youtube gibi platformlarda önemli birer içerik olarak oluşturulmaya başlanmış yenilikçi bir kültür bu insan-bilgisayar iletişim ve etkileşiminin önemli bir ispatı niteliğindedir. YouTube'un ve diğer yaygın sosyal medya platformlarının mikro-ünlüler odağında kazanç modeli olarak geliştirdikleri dikkat ekonomilerinin en belirgin ve öne çıkan türlerinden biri olan ASMR, tüm dikkatleri merkezdeki aktörün, bir başka deyişle ASMRtist'in (Poerlo vd., 2018) üzerinde toplayan yeni etkileme aksamları nedeniyle tüm dünyada yüz milyonlarca insanın takip ettiği kültürel bir fenomene dönüşmüştür. YouTube'un en fazla yükselen ve dikkat çeken (Gallagher, 2016) kültürel formatlarından biri olduğu hakkında görüş birliğine varılan ASMR, özgün kültür deneyimleri nedeniyle yaşamsal formların birçok bağlamında yüksek potansiyel barındırmaktadır.

Otonom Duyusal Meridyen Tepkisi (ODMT) Bireylerin, kendilerini tetiklemesi için çıkarılan belirli sesli ve görsel uyaranlara yanıt olarak kafa derisi, ense ve zaman zaman da diğer alanlarda karıncalanmaya, statiğe benzeyen bir his yaşamasıdır (Barratt vd., 2015). Gallagher (2016), bu kültür boyutuna işaret ederek ODMT'nin görsel, işitsel ve kişilerarası uyaranlara maruz kalan kişilerde oluşan mistik karıncalanma hissi olduğunu ifade eder. Garro (2017) da benzer bir yaklaşımla ODMT'yi çoğunlukla kafa derisinde hissedilen, çeşitli yumuşak ve nazik seslerle (fısıltı, kırıştırma, dokunma v.s.), pürüzsüz ve yineleyen, görsel uyarıcılarla ve kişisel ilgilenmeyle (kuaför ya da masörün dokunuşu gibi) tetiklendiği gözlemlenen hoş bir duyumsama hissi olarak tanımlar.

YÖNTEM

Çalışmada ASMR içeriklerin bilimsel literatürdeki eğilimini ortaya koymak ve var olan bilimsel verilerin haritalandırılması bakımından bibliyometrik analiz yöntemine başvurulmuştur. Bibliyometrik analiz betimsel içerik analizi içinde sıklıkla kullanılan bir nicel yöntemdir. Araştırmacının önceden belirlemiş olduğu konu ile ilgili olarak yayınlanmış bütün çalışmaların veri setine dâhil edilerek eldeki nitel verilerin nicel ile açıklanması noktasında sıklıkla başvurulan bir yöntemdir. Araştırmacının etkisinin yüksek olduğu betimsel içerik analizinde açığa çıkarılan verilerin nicel olarak sınıflandırılması ve kanıtlanabilirliği ortaya koyulan bilimsel çıktının nesnel bir görünüm kazanmasını sağlamaktadır. Betimsel içerik analizinde araştırmacının yüksek miktarda veri ile çalışması metodolojik olarak beklenilen bir durumdur ancak spesifik konularda bu metodolojik yöntem ile de konunun bilimsel eğilimini ortaya koymak ve gelecekteki trendleri açıklamaya çalışmak da bilimsel olarak geçerli bir durumdur. Betimsel içerik analizinde araştırmaya dâhil edilen çalışmaların belirlenme kriterleri açıkça araştırmacı tarafından ortaya koyulmalıdır (Ültay vd, 2021).

Araştırma Soruları

Son yıllarda dijital medya platformlarında hızla artan ASMR içerikleri, özellikle role-play video formatında sunulan örneklerle dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, ASMR içeriklerinin bilimsel literatürdeki temsiliyetini anlamaya yönelik bibliyometrik analizler, bu alandaki araştırma eğilimlerini ve entelektüel birikimi anlamlandırmada önemli veriler sunmaktadır. Bu çalışmada, dijital ortamda role-play formatında sunulan ASMR içeriklerine ilişkin akademik üretimin dağılımı, tematik yoğunluk alanları, öne çıkan yazarlar ve kaynaklar gibi bilimsel literatürdeki eğilimi araştırmak ve var olan bilimsel veriler doğrultusunda araştırma soruları oluşturulmuştur. Bu bağlamda, çalışmanın temel araştırma sorusu şu şekilde belirlenmiştir: "Dijital ortamda role-play video formatında sunulan ASMR içeriklerine yönelik akademik üretim süreçleri, hangi

tematik alanlarda yoğunlaşmakta ve zaman içinde nasıl bir evrim geçirmektedir?" Bu soru, yalnızca alan yazın taramasını değil; aynı zamanda ASMR'nin dijital kültür içindeki konumunu daha derinlemesine anlamayı da hedeflemektedir. Konuya ilişkin oluşturulan diğer araştırma soruları şu şekildedir:

Araştırma sorusu 2: Role-play formatındaki ASMR videoları üzerine yapılan bilimsel yayınların dağılımı, işbirlikleri ve atıf etkileri nasıl bir yapı sergilemektedir?

Araştırma sorusu 3: ASMR ile ilgili yapılan bibliyometrik analizler, role-play video formatının öne çıkan temalarını ve araştırmacı eğilimlerini nasıl yansıtmaktadır?

Araştırma sorusu 4: ASMR içeriklerine yönelik en fazla yayın yapan kaynaklar ve yazarlar, role-play formatını hangi bilimsel bağlamlarda ele almaktadır?

Araştırma sorusu 5: ASMR videolarında role-play temasının bilimsel literatürdeki temsili zaman içerisinde hangi kavramlar ve trendlerle ilişkilendirilmiştir?

Araştırma sorusu 6: ASMR konulu bilimsel yayınlarda kullanılan anahtar kelimeler, role-play formatı bağlamında nasıl bir içerik ağı oluşturmaktadır?

Verilerin Toplanması

Çalışmada veriler WOS veri tabanında anahtar dizinin kullanılarak elde edilmiştir. Wos içinde yer alan milyonlarca veri içinde "ASMR" anahtar dizini ile yapılan arama neticesinde Scopus da 1236 dokümana ulaşılmıştır. Ancak çalışmanın gerek belirlenen sınırlılıkları gerekse konunun başka disiplinlerde başka anlamlarda karşılık bulması neticesinde uzman 2 akademisyen tarafından bu 1236 dokuman detaylıca incelenmiş ve 868 dokumanda sağlık alanında ASMR ile "Yaşa göre standardize edilmiş ölüm oranı" kastedildiği için, 204 dokumanın yine biyokimya ve moleküler biyoloji ile ilgili olduğu, 9 dokumanın farmakoloji ile ilgili olması nedenleriyle kapsam dışı bırakılmış ve çalışmaya 316 dokuman dahil edilmiştir. Bu ilk veri düzenleme işleminin ardından çalışma kapsamında belirlenen zamansal, dilsel ve belgesel sınırlılıklar işleminde ise 316 dokuman sayısı 199'a düşürülmüştür.

Çalışma kapsamında "ASMR" anahtar dizini ile WOS'da yapılan aramada ise 1060 dokumana ulaşılmıştır. Tıpkı Scopustaki verilerin incelenmesi gibi aynı yöntem bu veri tabanından elde edilen dokümanlar içinde uygulanmış ve dokuman sayısı 182'ye düşürülmüştür.

Hem WOS hem Scopus'da veri havuzuna dâhil edilen 381 dokuman aynı anda iki veri tabanında olabileceği için dublikasyon tespiti için Rstudio programı kullanılmış ve 113 dokuman duplikasyon olduğu için veri setinden çıkarılmıştır. Tüm işlemler sonrasında 268 dokuman son kertede veri havuzuna dâhil edilmiş ve sonraki aşama olan verilerin analizi sürecine geçilmiştir.

Verilerin Analizi

Konu üzerinde yapılan araştırmada, Web of Science (WoS) ve Scopus veri tabanlarında "ASMR" "anahtar kelimesi ile dokümanların "topic" kısmında arama yapılarak elde edilen veriler, R programlama dilinde kullanılan "bibliometrix" paketinin web tabanlı arayüzü olan "biblioshiny" platformuna aktarılmıştır. Bu veriler üzerinde gerçekleştirilen kapsamlı analizde verilere ilişkin temel bulgular Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1. ASMR İle İlgili İstatistiki Bilgiler

Kategori	Değer
Zaman Aralığı	1991:2024
Kaynaklar (Dergiler, Kitaplar, vd.)	157
Belgeler	268
Yıllık Büyüme Oranı %	0
Belge Ortalama Yaşı	4,13
Doküman Başına Ortalama Atıf	13,4
Belge İçeriği	
Yazarların Anahtar Kelimeleri	884
Yazarlar	1090
Yazarların İşbirliği	39
Tek Yazarlı Dokümanlar	46
Ortak Yazarlı Dokümanlar	1044
Uluslararası Yazar Ortaklığı	16,42
Doküman Türü	
Makale	261
Kitap Bölümü	4
Erken Görünüm	3

Tablo 1'de ASMR içeriklerine yönelik yapılmış uluslararası bilimsel dokümanların istatistiki bilgileri verilmiştir. Bu bilgiler ışığında ASMR kavramının ilk olarak 1991 yılında bilimsel metinlerde yer aldığını görmekteyiz. Çalışmanın ana kütlesini oluşturan dokümanlar 157 farklı kaynak tarafından ortaya koyulmuştur. Bu dokümanların 261 tanesi makale, 4 tanesi kitap bölümü ve 3 tanesi de 2024 yılında kabul almış erken görünümlü makaleden oluşmaktadır. Tablo 1 de görüldüğü gibi veri setini oluşturan 268 dokümanın 46 tanesi tek yazarlı olarak 1044 tanesi ise ortak yazarlı olarak ortaya koyulduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda ASMR ile ilgili bilimsel dokümanlar uluslararası yazar ortaklık yüzdesi de dikkat alındığında farklı ülke yazarlarını bir araya getirdiğini söylemek yerinde olacaktır. 1090 yazarın konu ile ilgili olarak üretim yaptığı WOS ve Scopus'da bu yazarların 884 farklı anahtar kelimeyi ASMR olgusu içinde incelediği görülmektedir. ASMR ile ilgili olarak yayınlanan makalelerin yaş ortalamasına bakıldığı zaman 4,13 olduğu görülmektedir. Bu oran

dokümanların güncel olduğunun bir göstergesidir. Ancak ilgili çalışmanın yıllık büyüme oranına bakıldığında bilimsel olarak herhangi bir büyüme eğilimi içinde olmadığı bu yönüyle alanda ciddi bir bilimsel açık olduğunu görmekteyiz.

BULGULAR ve YORUMLAR

Konu üzerinde yapılan araştırmanın bulguları tablo ve şekillerle ifade edilmiştir.

Tablo 2. ASMR İle İlgili Bilimsel Üretim

1991	1	2001	0	2011	2	2021	29
1992	0	2002	0	2012	2	2022	42
1993	0	2003	0	2013	0	2023	49
1994	0	2004	0	2014	7	2024	63
1995	0	2005	0	2015	8		
1996	0	2006	0	2016	3		
1997	2	2007	0	2017	8		
1998	0	2008	1	2018	12		
1999	0	2009	0	2019	18		
2000	0	2010	0	2020	21		

Tablo 2'de ASMR ile ilgili yıllara göre bilimsel üretim sayıları verilmiştir. Buna göre konu ile ilgili olarak ilk bilimsel üretim her ne kadar 1991 yılında ortaya koyulsa da sonraki yıllarda konuya yönelik bilimsel katkı ortalaması oldukça düşük kalmıştır. 2014 yılına kadar oldukça düşük bir bilimsel ortalamanın kendini gösterdiği ASMR konusunda 2018 yılından sonra yıllık üretimin 10'lu sayılara geldiği görülmektedir. ASMR ile ilgili olarak 34 yıllık bilimsel üretim sayılarına bakıldığında ise en fazla üretimin 2024 yılında olduğu tespit edilmiştir.

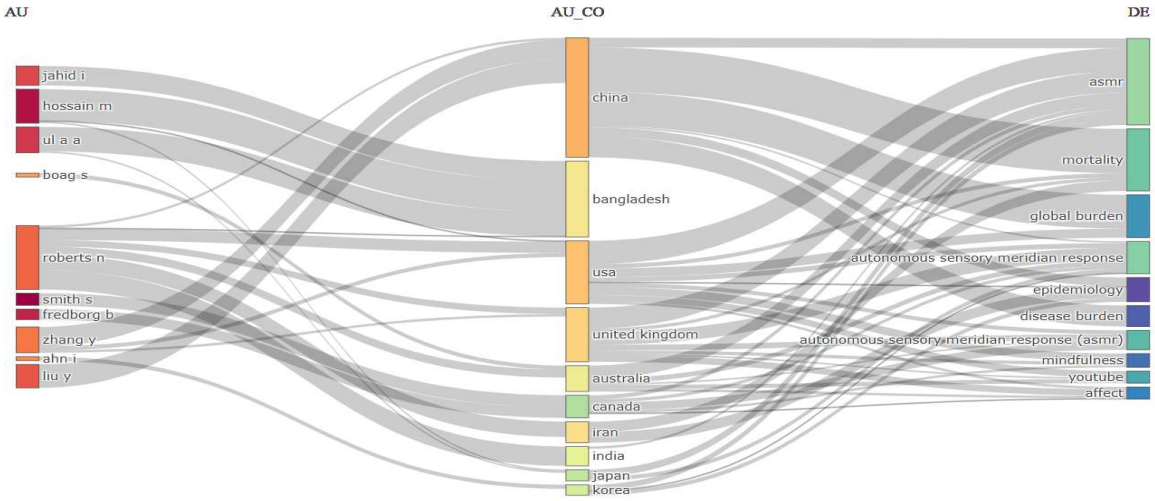

Şekil 1. ASMR İle İlgili Üç Alan Grafiği

Şekil 1'de konu ile ilgili olarak yazarlar (AU),Yazarların yayın yaptığı ülke (AU-CO) ve bu yazarların bilimsel dokümanlarında en sık kullandıkları anahtar kelimelerden oluşan üç alan grafiği verilmiştir. Her alanda bulunan dikdörtgenlerin boyutu alana yapılan katkıyı ifade etmektedir. Şekildeki bu üçlü ilişki düzeyinde Natalie Roberts'ın alanla ilgili en fazla yayın yaptığını ve bu yayınlarını Amerika, İngiltere, Kanada ve Hindistan menşeli dergilerde yaptığı görülmektedir. Bu bağlamda ilgili yazarın uluslararası ortaklık noktasında da alana katkı verdiği görülmektedir.

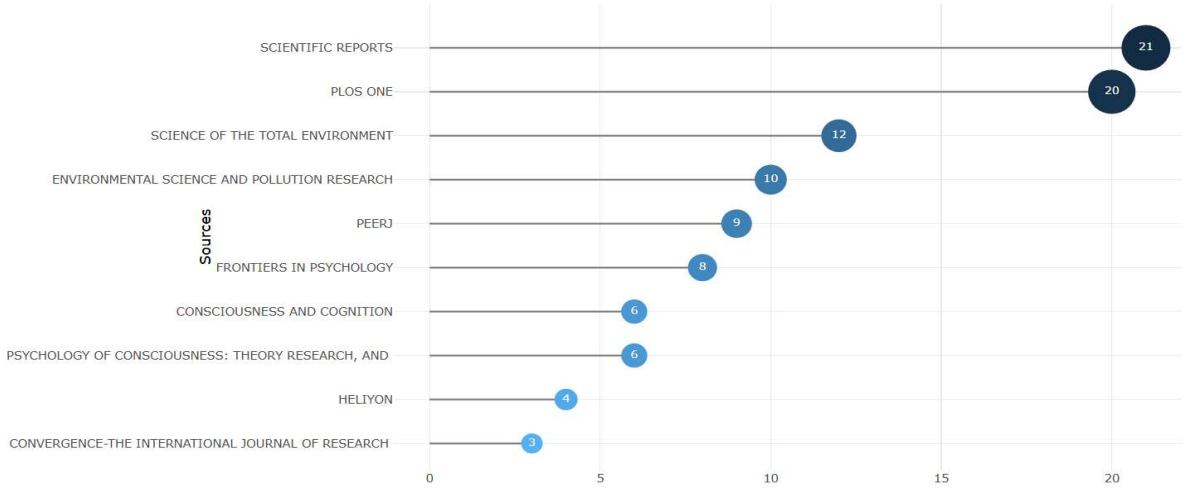

Şekil 2. ASMR İle İlgili Olarak En Fazla Yayın Yapılan Kaynaklar

Şekil 2'de ASMR ile ilgili olarak bilimsel üretime en fazla imkân sağlayan ilk 10 dergi verilmiştir. Buna göre " Scientific Reports" dergisi 21 ve "Plos One" dergisi 20 makale ile konunun bilinirliğini ve yaygınlık düzeyini artırma noktasında diğer dergilere göre daha fazla katkı sağladığı görülmektedir.

Tablo 3. ASMR İle İlgili Kaynakların Yerel Etkileri

Source	h_index	g_index	m_index	TC	NP	PY_start
Peerj	8	9	0.727	462	9	2015
Plos One	8	18	0.727	339	20	2015
Science of the Total Environment	7	12	0.500	245	12	2012
Scientific Reports	7	16	1.000	284	21	2019
Consciousness and Cognition	5	6	0.833	104	6	2020
Frontiers in Psychology	5	8	0.556	120	8	2017
Convergence-the International Journal of Research into New Media Technologies	3	3	0.429	51	3	2019
Environmental Science and Pollution Research	3	6	0.750	40	10	2022
First Monday	3	3	0.333	38	3	2017
Psychology of Consciousness: Theory Research and Practice	3	6	0.429	58	6	2019

Tablo 3 incelendiğinde ASMR ile ilgili olarak H,G,M indexleri verilmiştir. Bu indexler kaynakların yerel etkilerini ölçümleyen temel parametrelerdir. H index yazarın yayınları ve bu yayınlarına yapılan atıfları arasındaki dengeyi açıklamak için kullanılır. H indexinin yüksekliği yazarın yayınlarının ve atıflarının nitelik ve nicelik olarak verimliliğini göstermektedir. Kaynakların H indexini belirleyen temel unsur yazarların nicelik ve niteliksel olarak H indexlerinin yüksekliğidir. Bu bilgiler ışığında Tablo 3'deki kaynakların H indexleri incelendiğinde "Peerj" ve "Plos One" dergilerinin H indexlerinin diğer dergilere oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. H idexin alternatifi olarak kullanılan G index'de tıpkı H index gibi yazarın verimliliğini ortaya koyan bir parametredir. Ancak bu index daha çok yazarın en yüksek atıf alan yayınların toplam etkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Tablo 3'de sıralanmış dergiler incelendiğinde bu dergiler için "Plos One" ve " Scientific Reports" dergilerinin G indexlerinin diğer dergilere oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Yazarın üretkenliğini daha adil bir şekilde karşılaştırmak için kullanılan M index sonuçlarına bakıldığında ise dergilerin üretkenliğinin " Scientific Reports" haricinde benzer yakın değerlere sahip olduğu görülmektedir. Tüm indexlerin ortaya koyduğu sonuç ise ASMR ile ilgili olarak yerel etkileri yüksek olan yukardaki 10 dergi üretkenlik açısından vasat bir görünüm arz etmektedirler.

Tablo 4. ASMR İle İlgili Olarak En Fazla Doküman Üreten Yazarlar

Authors	Document	Articles Fractionalized

Natalie Roberts	9	2.92
M.Anwar Hossain	8	0.89
Beverley Freedborg	7	2.25
Rubayet Ul Alam	7	0.82
Stephen Smith	6	1.67

Tablo'4 de ASMR ile ilgili en üretken 5 yazar listelenmiştir. Yayın sayısı olarak oldukça birbirine yakın olan bu beş yazar için Stephen Smith f=9 dokuman ile en üretken yazar olarak görülmektedir.

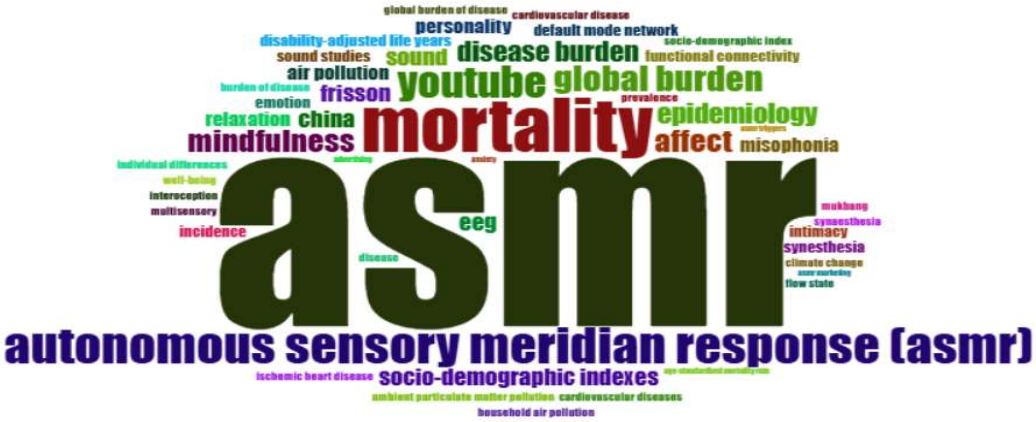

Şekil 3. ASMR ile ilgili Kelime Bulutu Verisi

Şekil 3'de ASMR ile ilgili olarak yazarların ürettikleri dokümanların anahtar kelimelerinde en çok kullandıkları 50 kelime listelenmiştir. Buna göre "ASMR" ve "Autonomous Sensory Meridian Response" haricinde hacimsel olarak "Mortality" ve "Youtube" kelimelerini kullandıkları görülmektedir.

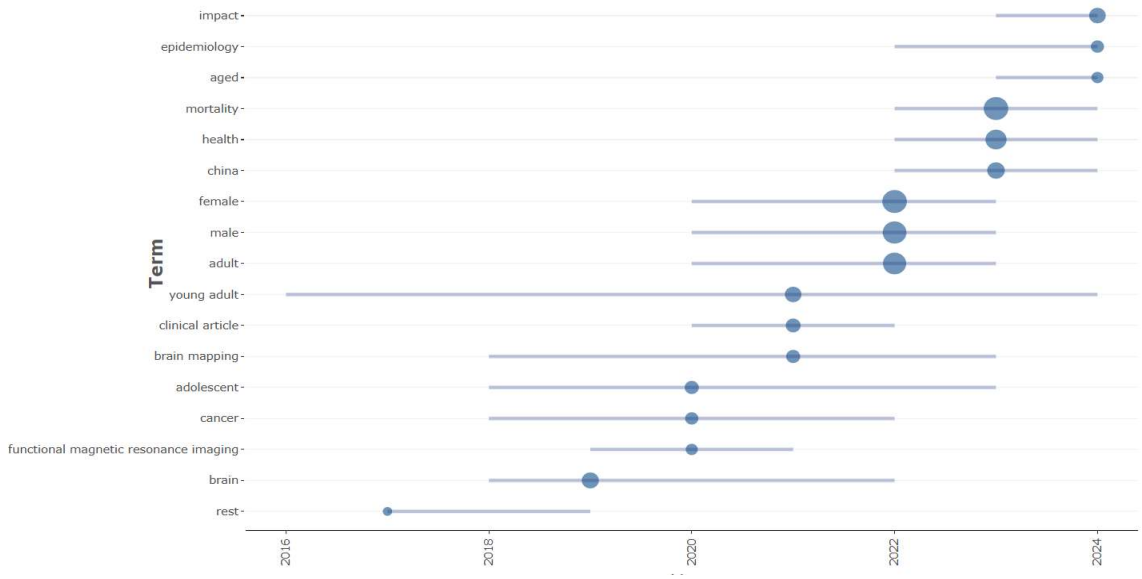

Şekil 4. ASMR ile ilgili Zaman İçinde Değişen Trend Konular

Şekil 4'de ASMR ile ilgili olarak son 5 yılda trend konular verilmiştir. Şekildeki veriye göre son 5 yıl içinde özellikle "genç yetişkinler" her yıl düzenli olarak ASMR çalışmalarının içinde yer almıştır. Düzenli ve sistemli olarak Genç yetişkin çalışmaları 2021 yılına gelindiğinde ise diğer yıllara oranla hacimsel olarak bir artış eğilimi içine girmiştir. Yine şekildeki verilerden çıkartılacak en önemli sonuç son 5 yıl içinde yetişkin kadın ve erkekler hacimsel olarak oldukça fazla dokümanda kullanıldığı olmuştur.

Şekil 5. ASMR İle İlgili Bilimsel Ortaklık

Şekil 5 'de ASMR ile ilgili olarak ülkesel düzeyde bilimsel ortaklık haritası verilmiştir. Haritaya göre Amerika, Çin ve Avustralya'nın konu ile ilgili olarak uluslararası ortaklıkları diğer ülkelere göre daha fazladır. Amerika konu ile alakalı olarak Avustralya, Çin, Hindistan ve İngiltere ile ortak yazarlık düzeylerini yüksek tutarken; Çin, Amerika'nın yanı sıra İngiltere ile etkileşim içine daha fazla girdiği görülmektedir. Uluslararası ortaklık düzeyi yüksek olan Avustralya ise Amerika haricinde yüksek bir etkileşimde bulunduğu başka bir ülkenin olmadığı tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışma kapsamında WOS ve Scopus uluslararası veri tabanında "ASMR" anahtar dizini ile kullanılarak elde edilen veri seti kapsamlı bir bibliyometrik analiz ile incelenmiş ve ASMR içerikleri üzerinden oluşturulan nitel veriler nicel veriye dönüştürülerek ASMR içeriklerinin bilimsel eğilimi ve haritalandırılması yapılmıştır. Makale, kitap bölümü ve erken görünümlü makaleden oluşan 268 dokuman ile yapılan analiz sonucunda ASMR kavramının sağlık ve sosyal bilimlerin ilgi alanında olduğu ve ortaya koyulan birçok bilimsel verinin multidisipliner bir sonuç ile desteklendiği tespit edilmiştir.

ASMR ile ilgili olarak çalışma kapsamındaki sınırlılıklar ekseninde ilk dokümanın 1991 yılında daha sonra 1998 yılında daha sonra 2008 yılında uluslararası veri indexinde yer aldığı tespit edilmiştir.1991 yılından 2008 yılına kadar düzenli ve hacimli bir bilimsel üretimin olmadığı ASMR ile ilgili olarak 2011 yılı ve sonrasında her yıl düzenli ve sürekli artan bir eğilim de olduğu görülmüştür. Konu ile alakalı olarak en fazla dokümanın üretildiği yıl 2024 olmuştur.

Çalışmanın veri setini 268 doküman oluşturmuştur. Bu dokümanlar 157 farklı kaynaktan 1090 yazar tarafından yazılmıştır. Konu ile alakalı olarak 1090 yazarın 1044 tanesinde ortak yazarlık görülürken 46 yazarın bireysel olarak bilimsel katkıyı tercih ettiğini görmekteyiz. Bu anlamda yazarların konu ile ilgili olarak ortak üretimi tercih etmesi, uluslararası bilimsel işbirliğinin artmasına da katkı sunmaktadır. Bu ortaklıklara bakıldığı zaman özellikle en fazla etkileşim içinde olan ülkenin Amerika olduğu tespit edilmiştir. Amerika'nın yanı sıra Çin'in de diğer ülkeler ile etkileşim içinde olduğu görülmektedir.

ASMR ile etkileşim içinde olan kelimeler incelendiğinde, özellikle "genç yetişkinler" ile ilgili olarak son 5 yıl içinde sürekli bilimsel üretim gerçekleştiği belirlenmiştir. Bunun yanı sıra "kadın, erkek ve yetişkin" kavramları da son 5 yıl içinde ASMR ile en fazla kullanılan kavramlar olmuştur. Bu bağlamda son 5 yılda ASMR içeriklerinin cinsiyetler ve cinsiyetlerin dönemleri üzerine bilimsel olarak eğilim gösterdiğini söylemek doğru olacaktır.

Yazarların kullanmış oldukları anahtar kelimelere bakıldığı zaman ASMR haricinde "mortality" ve "Youtube" kelimelerinin diğer kelimelere oranla sıkça kullanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda ASMR içeriklerinin yönelik bilimsel incelemelerin Youtube üzerinden yapıldığını ve yine ASMR içeriklerinin Youtube üzerinden küreselleştiğini görmekteyiz.

KAYNAKLAR

Barratt EL, Spence C., Davis N. J. (2017). Sensory determinants of the autonomous sensory meridian response (ASMR): Understanding the triggers. PeerJ 5:e3846. doi: 10.7717/peerj.3846.

Gallagher, R. (2016). Eliciting Euphoria Online: The Aesthetics of'ASMR'Video Culture, Film Criticism, 40(2).

Garro, D. (2017).Autonomous Meridian Sensory Response: from Internet subculture to audiovisual therapy. 395-402. Proceedings of the Electronic Visualisation and the Art Conference. EVA London BCS, The Chartered Institute for IT.

Poerlo, G. L., Blakey, E. Hostler, T. J., Veltri, T(2018.) More than a feeling: Autonomous Sensory Meridian Response (ASMR) is characterized by reliable changes in affect and physiology. PLOS ONE, 13(6), 1-18.

Ültay, E., Akyurt, H., Ültay, N., (2021). Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi, IBAD Sosyal Bilimler Dergisi. (10) s. 188-201.

159-iscs-conference-11th-678 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -5

Giyilebilir Teknoloji ve Sağlık Alanındaki Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

Rukiye Çakmak [1],Dilek Yıldırım Gürkan [2],Oğuz Gürkan [3]

1Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Yüksek Okulu, Yozgat,2Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Yozgat,3Yozgat Bozok Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

Giyilebilir teknolojiler, bireylerin sağlık takibini yapan, sağlık hizmetlerinin daha erişilebilir hale gelmesine katkı sağlayan, yeniliklerden biridir. Bu teknolojiler son yıllarda halk sağlığı ve sağlık yönetimi gibi geniş kapsamlı alanlarda da kullanılmaktadır. Giyilebilir teknolojinin kullanımının yaygınlaşması ile bilimsel çalışmalarda da sık sık araştırma konusu olduğu da görülmektedir. Ancak, bu hızlı gelişimle birlikte, alandaki araştırma eğilimlerini, öne çıkan temaları, etkili yazarları ve ülkeleri anlamaya yönelik kapsamlı bir analize ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktadan hareketle bu çalışma giyilebilir teknoloji ve sağlık konusunda yapılmış araştırmaları bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak incelemeyi ve konuya ilişkin genel bir bakış açısı sunmayı amaçlamaktadır. Araştırmada Web of Science veri tabanı kullanılarak 7 Ocak 2025 tarihinde, İngilizce yayınlanan makalelerde başlık, özet ve anahtar kelimelerde "wearable technology" and "health" ifadesi geçen çalışmalar taranmıştır. Tarama sonucunda belirlenen kriterlere uyan 2004-2024 yılları arasında yayınlanmış toplam 851 makale, VOSviewer programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda konu ile ilgili en çok yayın yapılan yılın 204 yayın ile 2024 yılında olduğu görülmüştür. Konu ile ilgili en çok Sağlık Hizmetleri kategorisinde yayın yapıldığı görülmektedir. Konu ile ilgili en çok eser veren yazarların Christine Friedenreich ve Bijan Najafi, en çok atıf alan yazarın ise 748 atıf ile He li olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili en çok eser veren ve atıf alan ülkenin Amerika Birleşik Devletleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Konu ile ilgili en sık kullanılan anahtar kelimenin ise giyilebilir teknoloji olduğu görülmektedir. Çalışma sonuçları sağlık konusunda giyilebilir teknoloji konusunun artan bir eğilimde olduğunu göstermektedir. Ayrıca konu ile ilgili yapılan çalışmaların pek çok ülke tarafından araştırma konusu olması, giyilebilir teknolojilerin küresel çapta ilgi gördüğünü de ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Giyilebilir Teknoloji, Sağlık Bilimleri, Bibliyometrik Analiz

Bibliometric Analysis of Studies on Wearable Technology and Health

Wearable technologies are one of the innovations that monitor the health of individuals and contribute to making health services more accessible. In recent years, these technologies have been used in a wide range of fields such as public health and health management. With the widespread use of wearable technology, it is also frequently the subject of research in scientific studies. However, with this rapid development, there is a need for a comprehensive analysis to understand the research trends, prominent themes, influential authors and countries in the field. From this point of view, this study aims to examine the research on wearable technology and health by using bibliometric analysis method and to provide a general perspective on the subject. Using the Web of Science database on January 7, 2025, articles published in English with “wearable technology” and “health” in the title, abstract and keywords were searched. A total of 851 articles published between 2004 and 2024 that meet the criteria determined as a result of the search were analyzed using the VOSviewer program. As a result of the analysis, it was seen that the year with the most publications on the subject was 2024 with 204 publications. It is seen that most of the publications on the subject are in the Health Services category. It

is seen that Christine Friedenreich and Bijan Najafi are the authors who published the most on the subject, and He li is the most cited author with 748 citations. It was concluded that the United States of America is the country with the highest number of works and citations on the subject. It is seen that the most frequently used keyword related to the subject is wearable technology. The results of the study show that the subject of wearable technology in health is in an increasing trend. In addition, the fact that the studies on the subject are the subject of research by many countries reveals that wearable technologies attract global attention.

Keywords: Wearable Technology, Health Sciences, Bibliometric Analysis

ISBN: 978-625-98107-2-0

11th International Conference on Science Culture and Sport

160-iscs-conference-11th-835 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -6

TÜRK KÜLTÜRÜNÜN AKTARIM SÜRECİNDE ASMR VİDEOLARINDA MESLEKİ ROLE-PLAY'LER: YOUTUBE ÜZERİNDEN BİR İÇERİK ANALİZİ[2]

Türker ELİTAŞ [1] Serpil KIR ELİTAŞ[2]

[1] Doç. Dr. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi İletişim Fakültesi
https://orcid.org/0000-0001-8018-1208
[2] Doç. Dr. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi İletişim Fakültesi
https://orcid.org/0000-0002-6653-6102

Email: turkerelitas@mku.edu.tr, serpil@mku.edu.tr
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Çalışma dijital kültürün son zamanlarda en popüler içeriklerinden olan Asmr videolarına odaklanmaktadır. Asmr içerikler dijital kültür kitlelerinin Youtube platformunda en fazla yoğunlaştığı içerikler olması bakımından önem arz etmektedir. Bu içerikler belli belirsiz fısıltılar ve videonun içeriğine yönelik tanımlayıcı sesler ile oluşturulmaktadır. Asmr videoları oluşturulurken görsel ve işitsel deneyimin izler kitleye aktarılması en önemli amaç olurken aynı zamanda oradaymışlık deneyiminin de yaşatılması gerekmektedir. Bu bağlamda Asmr videolarını izlerken hem oradaymışlık hissini yaşatabilen hem de dikkatleri sürekli içerikte tutabilen videolar, dijital kültür içinde hem yorumlanma hem de izlenme bakımından üst sıralarda yer almaktadır. Fısıltının fonetik yapısı fısıltı kültürü için önemli bir etken iken, konuşmadan ortamı anlatabilen sesler de yine aynı derece de önemlidir. Çalışma kapsamında Youtube'daki Asmr videoları incelendiğinde özellikle Türkçe kelimelerin izleyenler tarafından ciddi oranda karşılık bulmaktadır. Yine aynı şekilde konuşmadan ortam sesleri ile anlatılan mesleklerde incelediğinde berberlerinde dijital kültür içinde fazlaca takibe alındığı görülmektedir. Tüm bu tespitler ışığında Türkçenin fonetik yapısından dolayı en fazla asmr videolarda yer alan dillerden biri olması ve tük kültürü içinde geleneksel mesleklerden biri olan berberliğin yine bu içeriklerde ciddi oaranda takipçi sayısına ulaşması Türk kültürünün aslında markalanması ve tanıtılması açısından önem arz etmektedir. Tüm bu bilgiler ışığında çalışma da youtube'da yayın yapan ASMR videoları merkeze alınarak içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analiz Türk kültür unsurlarının markalanması ve tanıtılması bağlamında konu dâhilinde sınırlandırılan ve takipçi sayısı ile etkileşim düzeyi bakımından yüksek olan ASMRAnıl çakmak videoları ile sınırlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler:ASMR, Youtube, İçerik Analizi, Roll-Play

Professional Roll-Plays in ASMR videos in the transmission process of Turkish Culture: A content analysis on Youtube

The study focuses on Asmr videos, one of the most popular contents of digital culture recently. Asmr content is important in terms of being the most concentrated content of digital culture audiences on the Youtube

[2] Bu panel bildirisi, TÜBİTAK tarafından desteklenen 323K208 numaralı projenin çıktısıdır.

platform. These contents are created with vague whispers and descriptive sounds about the content of the video. While creating Asmr videos, while the most important goal is to transfer the visual and auditory experience to the audience, it is also necessary to provide the experience of being there. In this context, videos that can both provide a sense of being there and keep the attention on the content while watching ASMR videos are at the top in terms of both interpretation and viewing in digital culture. While the phonetic structure of the whisper is an important factor for whisper culture, voices that can describe the environment without speaking are equally important. Within the scope of the study, when the Asmr videos on Youtube are analyzed, especially Turkish words are significantly responded to by the viewers. Likewise, when the professions that are described with ambient sounds without speaking are examined, it is seen that barbers are followed a lot in digital culture. In the light of all these determinations, the fact that Turkish is one of the languages that are most frequently included in ASMR videos due to its phonetic structure and that barbering, one of the traditional professions in consumer culture, reaches a significant number of followers in these contents is important in terms of branding and promoting Turkish culture. In the light of all this information, the content analysis method was used in the study by focusing on ASMR videos broadcasting on YouTube. The content analysis was limited to ASMRAnıl lighter videos, which are limited within the context of branding and promotion of Turkish cultural elements and which are high in terms of the number of followers and interaction level.

Keywords: ASMR, Youtube, Content Analysis, Roll-Play

Giriş

YouTube'un en fazla yükselen ve dikkat çeken (Gallagher, 2016) kültürel formatlarından biri olduğu hakkında görüş birliğine varılan ASMR, özgün kültür deneyimleri nedeniyle Türkiye için yeni bir kültürel diplomasi bağlamı geliştirmek için yüksek potansiyel barındırmaktadır. Çünkü fısıltılı konuşmanın ve özgün bir kültürel deyim olan "tetikleyicilerin" (trigger) belirleyici olduğu kültürel süreçler üzerindeki gözlemleri destekleyen Keskin ve Kömür'ün (2022) araştırmasında, Türkçenin fonetik dil yapısının; berber, terzi, masaj, hamam ve dua gibi kültürel bileşenlerin; "mukbang" adı verilen yemek yeme video türüne hitap eden Türk mutfağının, uluslararası kimlikli kullanıcılar tarafından büyük beğeni ve etkileşim boyutlarıyla takip edildiği sonucuna varılmıştır. Yüz milyonlarca insan arasında gelişen bu kültürde Türkçenin etki boyutu, yine bu projenin araştırmacıları arasında yer alan Delen ve Doğan'ın (2023) "fısıltı diplomasisi" olarak tanımladıkları bir kültürel diplomasi imkânı olarak öne çıkmıştır. Türkçe bilmedikleri halde Türkçe dilinde hazırlanmış ASMR videolarının *"tam anlamıyla ASMR için biçilmiş kaftan olduğu"* yönünde yüzlerce yorum yapan uluslararası kimlikli kullanıcılar, Türkçe'nin fonetik yapısından etkilenerek bu tarzda içerikleri takip ettiklerini belirtmişlerdir. Hatta araştırmanın sonuçlarına göre, YouTube'da yüzlerce uluslararası kimlikli "ASMRtist" (ASMR Sanatçıları), Türkçe video çekmiş ve bu kullanıcıların (Türkçe bilmedikleri halde) çektikleri Türkçe öğretim videoları, toplamda milyonlarla ifade edilen izlenme rakamlarına ulaşmıştır. Türkçenin büyük bir ilgiyle yayıldığı söz konusu bu kültürel bağlam, yeni kültürel diplomasi olanakları bakımından da öne çıkmıştır.

YouTube'da yer alan sosyal videolar, genellikle görme ve işitme duyularına hitap ederken ASMR videoları ise "dokunsal hissi duyusal deneyime eklemesi" ile dikkat çekmektedir. Bu noktada Gillmeister ve arkadaşları (2022), Mirror-Touching Synesthesia *(MTS; bakarken dokunma duyularının deneyimlendiği, ancak gerçek anlamda dokunmanın alınmadığı bir durum)* olarak kavramsallaştırdıkları ASMR etkisinde temsili dokunma hissine yanıt veren kullanıcı sayısının çok yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Çünkü dokunsal hissin algılanması, fiziksel katılım ve etkileşim hissini artırdığı için aynı ortamda olma ve yakınlık duygusunun

yoğunluğunu pekiştirmektedir. Diğer yandan görsel-işitsel deneyimi dokunsal deneyimle sentezleyen ASMR, fısıltı ya da yumuşak konuşma ile sağlanan ses etkisini, içeriği zenginleştirmesi beklenen birçok dokunsal-görsel materyal ile desteklemektedir. Örneğin yumuşak tonda konuşma, saçla oynama, fısıltı, yakın kişisel ilgi, saç kesme, yüz ve saç etkileşimi, sert yüzeylere dokunma, dikkatle bir şeyler yapan insanları izleme, el hareketleri, kazıma sesleri, su ve akışkan sesleri, ağız şapırtısı, yemek yeme gibi (Poeiro vd., 2018) konsept tarzlar, kültürel deneyiminin nesnelerle ilişki boyutunu artırmaktadır. Nitekim ASMR'nin genel türel dağılımına bakıldığında; izleme, dokunma, tekrarlayan sesler, ağız sesleri, simülasyonlar ve roller kategorilerinde yoğunlaşma görülmektedir (Smith vd., 2020). Genel olarak berber, doktor, uyku terapisti, dil öğretmeni gibi roleplay'lerin (oyunculukların) ve simülasyonların popüler olduğu ASMR kültüründe, Türkçe ve diğer yaygın dillerde sınıf simülasyonlarının sıklıkla tercih edildiği anlaşılmaktadır.

Belirli sesler ve görsel uyarıcılarla kişilerdeki karıncalanma hissini tetiklemeyi (trigger) amaçlayan bu kültürel içerik pazarında, Türkçenin fonetik yapısı, berber ve terzi ortamlarının yumuşak ses ambiyansı, Türk yemeklerini yiyen insanların çıkardığı sesler gibi birçok özel video konseptinin dünya genelinden milyonlarca insana hitap ettiği gözlemlenmektedir. Özellikle 'mukbang' adı verilen ve yalnızca ASMRtist'in bir şeyler yiyip içerken çıkardığı sesler yoluyla yeme-içme bozukluklarını tedavi etmeyi ve iştah açmayı hedefleyen türlerin on milyonlarca kez izlenmesi, Türk mutfağının bu pazarda ileri boyutta dikkat çekmesi ihtimalini de gündeme getirmektedir. Bu yönüyle düşünüldüğünde, çeşitli diziler, örgütlü hükümetler arası organizasyonlar (IGO), sinema ve müzik endüstrisi ile sağlanan kültürel diplomasi etkisinin ASMR bağlamında genişletilmesi ve bu alandaki özgün içerik üretim stratejilerini destekleyecek sponsor iş birliklerinin tesis edilmesi, Türkiye kültür markasının etki alanını genişletecektir. Çünkü günümüz dünyasındaki yeni kültürel diplomasi anlayışı, tam anlamıyla bir içerik pazarlama faaliyeti gibi popüler kültür düzleminde ve kişiler arası düzeyde etkili olan uygulama ve yöntemleri teşvik etmektedir.

YÖNTEM

Çalışmanın amacı, Türkiye kültür markasının uluslararası ASMR kültüründeki temsilini ve imaj karşılığını, içerik ve kültürel etkileşim bağlamında ortaya koymaktır. Bu doğrultuda çalışmanın evrenini ASMR içeriklerinin en fazla yer aldığı sosyal medya platformlarından biri olan Yotube'daki berber mesleğine yönelik ASMR içerikleri oluşturmuştur. Youtube'da berberlik mesleğine yönelik içerikler oluşturan ASMRtist ANIL Çakmak (@ytASMRanilcakmak) ise örneklem olarak belirlenmiştir.

Çalışma kapsamında ortaya koyulan amaç ve örneklem doğrultusunda içerik analizi yöntemi gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler, bilimsel yorumlama ile sonuçlandırılmıştır. Literatürde içerik analizi, önceden belirlenmiş kategorilere bağlı kalınarak içeriğin sistematik olarak açıklanmasını sağlayan bir araştırma tekniği olarak ifade edilmektedir. (Geray, 2014). Diğer yandan, Zinderen (2021) ise içerik çözümlemesi yöntemini; iletişim araştırmalarında sahiplik politikaları, gerçek dünya ile karşılaştırma, temsil ve medya etkisi üzerine yapılan çalışmalara destek olmak ve bu olguları betimlemek amacıyla en sık başvurulan yöntemlerden biri olarak tanımlamaktadır.

Çalışma kapsamında oluşturulan kategoriler, araştırmanın soruları ile ilişkili bir merkezde oluşturulmuştur. Bu bağlamda araştırma soruları şu şeklidedir:

1) Söz konusu ASMR kültüründeki içerikler hangi tematik kategorilerde, hangi içerik türlerinde ve hangi olumsal dikkat/imaj etkisiyle (yorumlar özelinde) temsil edilir? (Temsil Bağlamı)

2) Söz konusu ASMR kültüründeki içeriklere yapılan yorumlardaki Türkiye kültür markası imajı nasıldır? (İmaj Bağlamı)

Çalışma kapsamında örneklem üzerinden elde edilecek veriler gerek toplanma sürecinde gerekse de analiz sürecinde belirli sınırlılıklara tabi tutulmuştur. Öncelikle YouTube'daki ASMR kültürü ve bu kültürün üretici güçleri ya da kültürel marka aracıları konumunda olan berberlik mesleğine odaklanan ASMRtistler ile sınırlanacaktır. Diğer yandan çalışma, İngilizce başlıklı videolarla sınırlanacaktır. Çünkü içerik Türkçe dilinde dahi olsa uluslararası kullanıcıların içeriğe erişimi ve takipleri için, bir başka deyişle dikkat çekmesi için, İngilizce başlıkla sunulması şarttır. Nitekim birçok ASMRtist, bu dikkat stratejisi gereğince Türkçe içeriklere *"ASMR Turkish Whispering"* ya da *"ASMR Turkish"* gibi başlıklar yazarak uluslararası etki/dikkat bağlamını geliştirmektedir. Çalışma kapsamında zamansal bağlamda da bir sınırlamaya gidilmiş; örneklemin 01.01.2024-01.01.2025 tarihleri arasındaki izleyici yorumlar çalışmanın kapsamına dâhil edilmiştir.

Bir diğer sınırlılık ise örneklemin durumu ile alakalıdır. Örneklemin konu kapsamında kişisel YouTube kanalında 696 videosu bulunmaktadır. Bu bağlamda en yüksek etkileşime sahip içeriklerin izlenme ve yorumlanma sayılarına bakıldığında, ana kütleyi temsil etme potansiyelleri açısından bir sınırlamaya ihtiyaç duyulmuştur. Bu bağlamda örneklemin en popüler 2 içeriği çalışma kapsamına dâhil edilmiştir.

BULGULAR ve YORUMLAR

Çalışma kapsamında YouTube içerik oluşturma kanalında @ytASMRanilcakmak kullanıcı adıyla yayın yapan ASMRist Anıl Çakmak'ın içerikleri araştırma soruları ekseninde belirlenen şu kategoriler ışığında analiz edilmiştir.

Tablo 1. Kategori Cetveli

Kategori	Alt Kategori/ Gözlem Değişkeni	Bağlam	Açıklama/Kodlama Ölçütü
Kültürel Temsiller	Mekân	Temsil	Aydınlatma, kültürel dekor dizaynı, obje ve nesnelerin dağılımı
	Nesneler	Temsil	Kullanılan nesneler
	Kıyafet	Temsil	Mesleki kıyafetler
	Dil-Hitap	Temsil	Ulusal söylemler
	Ritüel Unsurlar	Temsil	Bayram tıraşı, ilk tıraş, sünnet öncesi hazırlık çağrışımları
Duyusal ASMR unsurlar	Fısıltı	Temsil	ASMR kullanımı
	Dokunsal sesler	Temsil	Kontrollü sesler
	Çevresel sesler	Temsil	Kontrolsüz sesler
İmaj Yorumları	Kültürel	İmaj	Türk kültürüne yönelik yorumlar
	Samimiyet/Aidiyet	İmaj	Türk kültürüne yönelik yorumlar
	Övgü	İmaj	Türk kültürüne yönelik yorumlar

	Profesyonellik	İmaj	Türk kültürüne yönelik yorumlar
	Estetik	İmaj	Türk kültürüne yönelik yorumlar

Örneklem olarak çalışma kapsamında analiz edilen Anıl Öztürk kişisel YouTube kanalı incelendiğinde 2,29 milyon bir takipçiye hitap ettiği görülmektedir. Bu kadar yüksek bir takipçi sayısına sahip olması, konu bağlamında bu kullanıcının örneklem olarak seçilmesindeki en önemli etkendir. Meslekî yaşamında berber olduğu, ürettiği videolardan anlaşılan kullanıcının YouTube kanalında 696 videosu bulunmaktadır. Bu içerikler arasında *"AMAZING TRANSFORMATION | What A Wonderful Feeling - His First Haircut After Years"* videosu ve *"ASMR Instant ASMR Sleep Massage | ASMR HEAD MASSAGE"* çalışma kapsamında analiz edilmiştir. Bu doğrultuda, söz konusu bu iki içerik ile ilgili temel bilgiler Tablo'1 de verilmiştir.

Tablo 2. ASMR İçeriklerine Yönelik Temel İstatistiki Bilgiler

İçeriğin adı	İçeriğin Yüklendiği Tarih	Beğeni sayısı	Yorum Sayısı	İzlenme sayısı
"AMAZING TRANSFORMATION | What A Wonderful Feeling - His First Haircut After Years	2020	1 Milyon	48.459	44 Milyon
ASMR Instant ASMR Sleep Massage | ASMR HEAD MASSAGE	2022	765.000	16.429	40 milyon

Çalışma kapsamında @ytASMRanilcakmak kullanıcı adıyla yayın yapan ASMRist Anıl Çakmak'ın mesleki içerikleri arasında en fazla izlenme, beğeni ve yorum alan içerikleri incelendiğinde ortaya çıkarılan iki videonun temel istatistiki bilgileri Tablo'2 de verilmiştir. Buna göre *"AMAZING TRANSFORMATION | What A Wonderful Feeling - His First Haircut After Years"* başlıklı videonun 44 milyonluk bir izlenme ile tüm ASMR içerikleri içinde önemli bir sayıya ulaştığı görülmektedir. Diğer yandan içeriğin 48.459 yorum ve 1 milyon beğeni ile, izleyenler tarafından oldukça dikkate alındığını ve etkileşimi oldukça yüksek bir sürece girdiğini göstermektedir. Bir diğer içerik olan *"ASMR Instant ASMR Sleep Massage | ASMR HEAD MASSAGE"* videosu da yine bahse konu olan ASMRist'in en çok izlenen ve etkileşimi en yüksek ikinci videosudur. 25:43 saniyelik *"AMAZING TRANSFORMATION | What A Wonderful Feeling - His First Haircut After Years"* hazırlanan kategori cetveline göre analiz sonuçları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 3. AMAZİING TRANSFORMATION İçeriğinin Kültürel Temsil Analizi

	ANALİZ
Mekân	Geleneksel bir Türk berberi şeklinde dizayn edilmiş olan mekânda kapıdan içeri girildiğinde ilk başta duvarda asılı bir Türk bayrağı dikkat çekmektedir. Bayrağında yanında duvara edilmiş bir dolap bulunmaktadır. Kapakları olmayan bu sade görünümlü dolapta mesleki aparatlar bulunmaktadır. Ayrıca bu dolapta bir ATATÜRK heykeli de dikkat çekmektedir. Dolabın hemen yanında ise müşterinin kendini tıraş olurken görebileceği bir ayna yerleştirilmiştir. Ancak aynanın yanında mesleki belgelerin yanı sıra eski Türk kâğıt paraları da çerçevelenip duvara asılmıştır. Mekân tasarımında Türk kültüründe oldukça fazla kullanılan kiremit görünümlü süslemeler mevcuttur. Nostalji ve modern unsurların bir karışımı olan bu mekânın aydınlatması ise oldukça dikkat çekicidir. Tepeden spotlar ile desteklenen aydınlatmanın yanı sıra büyük bir penceren giren ışık, mekânı oldukça aydınlatmaktadır. Büyük bir pencereye sahip olan mekânın perdeleri ise sonuna kadar açıktır. Bu ise mekâna bir şeffaflık katmaktadır.

Nesneler	ASMRtist kullandığı nesnelere bakıldığında ise mesleki nesneler dikkat çekmektedir. Yoğun olarak makas, tarak, ustura, şampuan, havlu, tıraş makinesi, saç spreyi gibi mesleğe özgü araçlar hazırlanan içeriğin önemli aktörleri olmaktadır. Bu nesneler mesleki pratikliği ve kültürel zanaatkarlığı yansıtmaktadır.
Kıyafet	İçerikte iki kişi görünmektedir. Bunlardan biri berber diğeri ise müşterisidir. Müşteri berberin ücretsiz olarak tıraş ettiği bir evsizdir. Bu bağlamda müşteri "yokluğu" temsil ederken, berber ise bu noktada Türk kültüründe yerleşik bir düşünce olan "yardımseverliği" temsil etmektedir. Türk kültüründe var olan yardımlaşma ve yardımseverliğin mesleki olarak anlatan berberin kıyafetleri incelendiğinde oldukça rahat ve mesleki olarak tanımlayıcı bir olmayan bir kıyafet giydiğini görmekteyiz. Bu noktada kültürel olarak beyaz önlük ile temsil edilen berberlik mesleğinin bu içerikte mevcut olmadığını söylemek yerinde olacaktır.
Dil-Hitap	İçerikte konuşmalar ve hitaplar oldukça az olmasına rağmen yine de karşılama ve uğurlama diyaloglarında berberin oldukça samimi ve kibar bir konuşma tarzı benimsediğini görmekteyiz. Türkçe konuşmaların olduğu bu karşılama ve uğurlama diyaloglarında berberin evsiz ve parası olmayan müşterisine "abi" diye hitap ettiği görülmektedir. Türk kültüründe saygının ve samimiyetin önemli bir göstergesi olan bu kavramı kullanmak, aynı zamanda karşıdaki kişinin geçmişine de saygı duymak anlamına gelmektedir.
Ritüel Unsurlar	Türk kültüründe berbere gitmek, bakımlı olmanın yanı sıra kültürel bir anlam da taşımaktadır. Düğünler, bayramlar, davetler ne kadar dinsel ve kültürel kodlar taşısa da bu dönemlerde özellikle tıraş olmak da bu kodların tamamlayıcısı niteliğindedir. Tıraş olmak temizlenmek ve arınmak gibi kendi içinde bir ritüele sahiptir. Bu içerikte de evsiz bir adamı tıraş etmek onun temizlenmesine yardımcı olmanın yanı sıra güne yeniden başlaması için berberin sunmuş olduğu bir fırsattır.

Tablo 4. AMAZİNG TRANSFORMATİON İçeriğinin Duyusal ASMR Unsurları Analizi

	ANALİZ
Fısıltı	İçerikte konuşmalar alçak tonda ve oldukça azdır. Bu sessizlik, fısıltının etkisini daha da güçlendirmektedir. 25:43 dakikalık içerik kapsamında müşterinin mekâna girdiği andan itibaren *"Buyur abi", "Hazır mısın abi?", "Hazırım", "Saçlarım çok karışık" "Önemli değil" "Rahatladın mı biraz?"* ve *"Kaldır başını"* şeklinde toplam 7 cümle kurulmuştur.
Dokunsal sesler	ASMR içeriklerinin en önemli özelliği dokunsal ve çevresel seslerdir. Bu bağlamda, berberlik mesleğinde makasın saçı kesme sesi, saçın yıkanırken suda çıkardığı ses ve saçı kuruturken makinanın çıkardığı ses söz konusu dokunsal sesler açısından önemli örneklerdir. Bu dokunsal seslerde, seslerin kontrolü tamamıyla berberdedir.
Çevresel sesler	İçerikte dış ses oldukça azdır. Mekân oldukça izole ve sessiz bir görünümdedir. Bu anlamda çevresel seslerin olmayışı dokunsal seslerin daha da amaçlı ve yüksek etkileşimli bir yapıya bürünmesine neden olmaktadır.

Tablo 5. AMAZİNG TRANSFORMATİON İçeriğinin İmaj Yorumları

	ANALİZ
Kültürel	*"Türk insanı genel olarak geleneklere, büyüklerine, kültürüne karşı o kadar saygılı ve duyarlı ki, bu da bunun en güzel örneği!" "Türkiye her zaman yardımsever bir ülke olmuştur". "Türkiye'yi çok seviyorum, şimdi seninle saçımı kestirmek için Türkiye'ye uçmak istiyorum"* şeklindeki uluslararası yorumlara

	bakıldığı zaman berberlik mesleğinin kültürel-nostaljik bir meslek olarak ön plana çıkmasının yanı sıra Türkiye'ye özgü diğer tanımlayıcı kültürel unsurlara yönelik bir merakın da inşa edildiği görülmektedir.
Samimiyet/Aidiyet	Berberin müşterisi ile olan ilgisi yorumlarda en fazla üzerinde durulan konu olmuştur. Özellikle ona karşı hassas davranması ve ona saygı göstermesi uluslararası yorumlarda en fazla vurgu yapılan noktalar olmuştur.
Övgü	Bu içerikler ilgili 48459 yorum bulunmaktadır. Bu yorumların yaklaşık 70 tanesi çalışma kapsamında dahil edilen tarihler arasında yapılmıştır. Bu 70 yorum incelendiğinde *"Cömertliğiniz on katıyla karşılık bulsun", "Sen nazik, cömert ve güzel bir ruhsun", "Bu adama insan gibi davrandığınız için teşekkür ederiz, artık yeniden insan gibi hissedebilir"* şeklinde bireysel övgüler bulunmaktadır.
Profesyonellik	*"Ne kadar yetenekli bir adam", "Saç kesiminin bir insan için neler yapabileceği beni şaşırttı, gerçek bir sanatçı", "Vay! Ne becerilere sahipsin",* gibi yorumlarla berberin hijyen kurallarına uyması, aletlerin temizliği ve genel iş disiplini izleyiciler tarafından fark edildiği görülmektedir.
Estetik	Yorumlarda herhangi bir estetik yorumu yapılmamıştır.

ASMR Anıl Çakmak'ın 20:30 saniyelik bir diğer popüler içeriği "*ASMR Instant ASMR Sleep Massage | ASMR HEAD MASSAGE"* videosunda ise müşteri bu defa bir erkek çocuktur. Diğer tüm ASMR içerikleri içinde 40 milyondan fazla izlenme sayısı ile ön çıkan bu videonun oluşturulan kategori cetveline göre analizi aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 6. ASMR HEAD MASSAGE İçeriğinin Kültürel Temsil Analizi

	ANALİZ
Mekân	Geleneksel Türk berberi algısının dışında dizayn edilmiş olan bu mekânda, diğer içerikten faklı birçok değişiklik göze çarpmaktadır. Öncelikle bu içerik çekilirken kullanılan mekânda dikkati dağıtacak tüm nesne ve objeler olabildiğince sadeleştirilmiştir. Yine aynı şekilde mekânda kapı ya da pencereler diğer içerik olduğu gibi gösterilmemektedir. Bu ise izleyicinin dikkatini sadece hedefteki aparatlara yönlendirmesine sebep olmaktadır. Mekânın iç tasarımında dikkat çeken değişikliklerden bir tanesi de duvarların siyah beyaz fonlar ile kapatılarak adeta bir stüdyo ortamı oluşturulmaya çalışılması olmuştur. Herhangi bir subliminal mesaj taşıyacak tüm aparatlar ortadan kaldırılmış ve sadece mesleki nesneler kadrajın hedefinde olmuştur. Aydınlatma yumuşak ve sıcak tonlardadır, bu da izleyicinin rahatlamasına katkı sağlamaktadır.
Nesneler	ASMRist kullandığı nesnelere bakıldığında ise mesleki nesneler dikkat çekmektedir. Yoğun olarak makas, tarak, ustura, şampuan, havlu, tıraş makinesi, saç spreyi gibi mesleğe özgü araçlar hazırlanan içeriğin önemli aktörleri olmaktadır. Bu nesneler mesleki pratikliği ve kültürel zanaatkârlığı yansıtmaktadır.
Kıyafet	Bu içerikte de Türk kültüründe mesleki hijyen ve profesyonelliğin bir göstergesi olarak beyaz önlüğün berber tarafından kullanılmadığı tespit edilmiştir. Arka fon olarak belirlediği siyah beyaz renge uyumlu olarak siyah tişört ve siyah pantolon giyen ASMRtist, bu tarzı ile geleneksel berberlik anlayışını modern ASMR kültürünün formatına uyarlamaya çalıştığı görülmektedir.
Dil-Hitap	ASMR videolarında konuşma eylemlerinin olmaması bu formatın genel tanımlayıcı özelliklerinden biridir. Bu bağlamda bu içerikte de konuşma eyleminin sadece müşteri tarafından yapıldığını, berberin ise hiç konuşmadığını sadece mimiklerini kullandığını görmekteyiz. Ancak yine de çocuk müşterisine Türk kültüründe yer alan ağabeylik kavramının vermiş olduğu samimiyeti jest ve mimikler ile hissettirmeye çalıştığı görülmektedir. Bu ise sessiz ama sıcak bir iletişim oluşmasını sağlamaktadır.
Ritüel Unsurlar	Türk kültürüne atfedilen berber ve tıraş olma ritüelleri, bu içerikte yerini rahatlama ve masaj yapmaya bırakmıştır.

Tablo 7. ASMR HEAD MASSAGE İçeriğinin Duyusal ASMR Unsurları Analizi

	ANALİZ
Fısıltı	Bu içerikte müşteri olan çocuğun kendini tanıtması haricinde herhangi bir konuşma veya fısıltı bulunmamaktadır.
Dokunsal sesler	İçerik tam anlamıyla dokunsal seslere odaklanmaktadır. Masaj sırasında ellerin kafa derisine temasından kaynaklanan yumuşak sürtünme sesleri, havlunun hareketi ve masaj yağının uygulanması gibi sesler net bir şekilde duyulmaktadır. Bu sesler, izleyicide rahatlama ve ASMR etkisi yaratmaktadır
Çevresel sesler	Ortam seslerinin içerikte olmaması ASMR etkisini güçlendirmektedir.

Tablo 8. ASMR HEAD MASSAGE içeriğinin İmaj Yorumları

	ANALİZ
Kültürel	Bu içerikte belirgin bir kültürel vurgu görülmemektedir; tıraşın ve masajın rahatlatıcı etkisinin vurgusu ön plandadır.
Samimiyet/Aidiyet	*"Bu adamın neden bu kadar iyi olduğunu bilmek ister misiniz? İşini seviyor." "Bir konuda iyi olmak istiyorsanız sevdiğiniz şeyi seçin",* gibi yorumlarla masaj terapistinin nazik ve profesyonel yaklaşımını takdir etmektedir.
Övgü	*"Hayal kırıklığı anlarında rahatlamak için her zaman buradayız." "Ses içime işliyor."* gibi yorumlarla mesleğine yönelik takdirleri topladığı görülmektedir.
Profesyonellik	*"Bu videoyu izlerken benim bile uykum geldi." "Dostum buna ihtiyacım var." "Bu adamın işini sevdiği belli!"*
Estetik	Estetiksel yorumlar incelendiğinde özellikle içerik görüntü ve ses kalitesine yönelik olumlu yaklaşımların oldukça fazla olduğu görülmektedir.

SONUÇ

Belirli sesler ve görsel uyaranlarla kişilerdeki karıncalanma hissini tetiklemeyi (trigger) amaçlayan mevcut kültürel içerik pazarında, Türkçe'nin fonetik yapısı, berber ve terzi ortamlarının yumuşak ses ambiyansı, Türk yemeklerini yiyen insanların çıkardığı sesler gibi birçok özel video konseptinin dünya genelinden milyonlarca insana hitap ettiği gözlemlenmektedir. Özellikle 'mukbang' adı verilen ve yalnızca ASMRtist'in bir şeyler yiyip içerken çıkardığı sesler yoluyla yeme-içme bozukluklarını tedavi etmeyi ve iştah açmayı hedefleyen türler, on milyonlarca kez izlenirken, Türk mutfağının bu pazarda ileri boyutta dikkat çekmesi yüksek ihtimaldir. Ancak sadece Türk mutfağı ile sınırlı olmayan bu kültürel alışveriş pazarında mesleki olarak da berberliğin dikkat çeken bir yükselişi gözlemlenmektedir. Bu noktada özellikle YouTube üzerinde yaygın olan ASMR kültüründe, mesleki hünerlerini milyonlarca kişiye konuşmadan aktaran ve onlarda bir değişim bekleyen Türk berberler de aynı zamanda Türk kültürünün de önemli taşıyıcı ve temsilcisi konumundadırlar. Bunun sonucunda bahse konu kişiler, Türkiye kültür markasının etki alanını genişletecektir. YouTube'da "ASMR Turkish", "ASMR Turkish Barber", şeklinde basit aramalar yapıldığında, içeriklerin izlenme oranları ve bu içeriklere yapılan

İngilizce ve diğer dillerdeki yorumların pozitif imajı, çalışmanın odak noktasının ne denli desteklediğini gösteren örüntülere sahiptir.

Bu anlamda ASMRist Anıl Çakmak, YouTube fenomen olmuş bir Türk berberidir. Milyonları bulan izlenme sayıları ile mesleki becerilerini aktaran Anıl Çakmak, bilinçli ya da bilinç dışı olarak da Türkiye'nin uluslararası boyutta tanıtımını yapmaktadır. 696 video ile hem geleneksel Türk berberliğini hem de modern berberlik sanatını bir arada vurgulayan tavrı ile uluslararası kimliğe sahip kullanıcılar tarafından birçok yorum almaktadır. Bu yorumların sadece ASMR kültürünün insanda oluşturduğu rahatlama hissiyatı üzerine olmadığı, aynı zamanda berberlik özelinden Türkiye merakını da güçlendirdiği görülmektedir.

ASMR kültürünün en önemli paylaşım katalizörlerinden biri olan "tetikleyici/trigger" kavramı, izleyicileri belirli kültürel içeriklere karşı duyu ve duygu üretme konusunda tetiklemektedir. Bu hususta Garro'nun (2017), "ilgi çekmek", "uyarmak" ve "dikkat çekmek" fiillerinde gerçekleşen tetiklenme deneyimlerinin baskınlığına işaret etmesi, uyaran etkisinin yüksekliğini vurgulamaktadır. Zira tetiklemek, karıncalanma hissinin gerçekleştiği ve yükseldiği anları tarif etmektedir. Karıncalanmanın tetiklendiği içerikler ise tekrar izleme pratiklerini de teşvik etmektedir. Görsel-işitsel, dokunsal-işitsel ve dokunsal-görsel etkileri eş zamanlı yaşatan bu sinestetik kültür, duyuları sarması ve kapsaması bakımından da dikkatin daha fazla kontrol altında olmasını sağlamakladır. Farklı duyuların eş zamanlı yaşanması anlamına gelen sinestezi (görüntünün dokunma hissini, sesin dokunma hissini yaratması), deneyimin yalnızca izleme ya da duyma ile sınırlı kalmadığı birçoklu duyusal (multi-sensory) etkilenim boyutunu ortaya çıkarmaktadır. Böylece ASMR içerikleri sayesinde Türkiye kültür markasının televizyondan ya da herhangi bir sosyal medya platformundan izlenmesinden daha güçlü etkinin elde edilmesi mümkün olabilmektedir. Çünkü arada ekran yokmuşçasına ASMRtist'in aktif iletişim bölgesi ve yüzüne odaklanan yakın plan çekim, eş-zaman ve dikkat etkisini artırmakta ve diğer aşırı gösterenlerden yoksun olarak yumuşak ve düşük ışıklı bir ambiyans kurgusu, ışığın yoğunlaştığı ASMR'tistin odaktaki görünürlüğüne ilave etki kazandırmaktadır.

KAYNAKLAR

Delen, Ö., Doğan, A. (2023). "Fısıltı Diplomasisi: Asmr Dünyasında Uluslararası Bir Dil Olarak Türkçe İmajı". Uluslararası İletişim ve Sanat Dergisi, 4(9), 82-104

Gallagher, R. (2016). "Eliciting Euphoria Online: The Aesthetics of ASMR'Video Culture". Film Criticism, 40 (2).

Geray, H. (2014). Toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş. Umuttepe Yayınları.

Gillmeister, H., Succi, A., Romei, V., Poerio, G. L. (2022). "Touching you, touching me: Higher incidence of mirror-touch synaesthesia and positive (but not negative) reactions to social touch in autonomous sensory meridian response." Consciousness and Cognition, 103(2022), 1-11.

Keskin, S., Kömür, G. (2022). "Kültürel Diplomaside Yeni İçerik Pazarlama Aygıtı: Otonom Duyusal Meridyen Tepkisi (ASMR)". İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, *2022*(59), 105-127.

Poerlo, G. L., Blakey, E. Hostler, T. J., Veltri, T. (2018). "More than a feeling: Autonomous Sensory Meridian Response (ASMR) is characterized by reliable changes in affect and physiology". PLOS ONE, 13(6), 1-18.

Smith, S. D., Fredborg, B. K., Kornelsen, J. (2020). "Functional connectivity associated with five different categories of Autonomous Sensory Meridian Response (ASMR) triggers", Consciousness and Cognition, 85(2020).

Zinderen, A. (2021). YouTube Ortamındaki Haberciliği Haritalandırmak: Gazetecilerin YouTube Haber Kanalları Üzerine Tanımlayıcı Bir Çalışma. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25 (3), 932-950.

161-iscs-conference-11th-828 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -7

Egzersizde Biyokimyasal Değişikliklerin Kanser Üzerine Potansiyel Etkileri

Hatice PAŞAOĞLU

Gazi University Faculty of Medicine, Department of Medical Biochemistry,

Fiziksel aktivite, sağlık üzerine yararlı etkileriyle beraber tüm vücudu kapsayan bir mekanizmadır. Dünyada milyonlarca kanser hastası vardır. Düzenli yapılan egzersizin psikolojik ve fiziksel olarak iyi olma halini geliştirdiği, hayatı tehdit eden kardiyovasküler hastalık, inme ve kanser gibi hastalıkların riskini azalttığı bilinmektedir.

Düzenli egzersizin bazı kanser hastalıklarının insidansını %40 gibi azaltabildiği gösterilmiştir. En önemli azalmalar meme ve kolorektal kanser vakalarında görülmektedir. Ayrıca düzenli egzersiz ile prostat, endometriyum, akciğer, testis ve yumurtalık gibi kanser türlerinin görülme sıklığının da önemli ölçüde azaldığı gözlemlenmiştir.

Egzersiz, kanser riskinin azaltılması için olduğu gibi, kanser tedavisi sırasında ve sonrasında da sağlığın iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için rehabilitatif bir girişimdir. Mevcut kanıtlar, egzersizin,kanser hastalarında immün sistemin çeşitli bileşenlerini olumlu bir şekilde değiştirerek ümit verici bir yardımcı strateji olabileceğini düşündürmektedir.

Bağışıklık sisteminin farmakolojik manipülasyonu, bazı kanser hastaları için uygulanabilir ve güçlü bir tedavi olarak ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, bağışıklık sisteminin egzersizle indüklenen modülasyonu, tümör oluşumunun başlangıcını ve ilerlemesini inhibe etmek için başka bir yardımcı strateji olabilir. Son araştırmalara göre, fiziksel egzersiz, kansere bağlı bitkinlik şikayetlerinin önlenmesi ve azaltılması için umut vaat etmektedir. Bu sebeple, kanser tedavisi süresince egzersizin immünolojik etkilerini araştıran daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Egzersizi düzenli kanser bakımına etkin bir şekilde entegre etmek için, bir kanser tedavisi sırasında veya sonrasında, farklı egzersiz reçetesi parametreleri (egzersizin tipi, yoğunluğu, süresi, sıklığı gibi) ve egzersizin fizibilitesi ve güvenliği hakkında daha fazla kanıt gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Egzersiz, Kanser

Potential Effects of Biochemical Changes in Exercıse on Cancer

Physical activity is a mechanism that includes the whole body with its beneficial effects on health. There are millions of cancer patients in the world .It is known that regular exercise improves psychological and physical well-being and reduces the risk of life-threatening diseases such as cardiovascular disease, stroke and cancer

It has been shown that regular exercise can reduce the incidence of some cancer diseases by 40%. Most significant reductions are seen in the incidence of breast and colorectal cancer. It has also been observed that the incidence levels of cancer types such as prostate, endometrium, lung, testicle and ovary decrease significantly with regular exercise.

Exercise is a rehabilitative intervention for reducing cancer risk, as well as improving and restoring health during and after cancer treatment. Current possibilities suggest that exercise may be a promising adjunctive strategy in cancer treatments that positively alters the immune system's diverse options.

Pharmacological manipulation of the immune system has emerged as a feasible and powerful treatment for some cancer patients. However, exercise-induced modulation of the immune system may be another helpful strategy to inhibit the onset and progression of tumorigenesis. According to recent research, physical exercise holds promise for preventing and reducing cancer-related fatigue. Therefore, more studies are needed investigating the immunological effects of exercise during cancer treatment.

To effectively integrate exercise into regular cancer care, more evidence is needed on different parameters of exercise prescription (such as type, intensity, duration, frequency of exercise) and the feasibility and safety of exercise during or after a cancer treatment.

Keywords: Exercise, Cancer

162-iscs-conference-11th-651 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -8

Üniversite Öğrencilerinde Sporu Bırakmayı Etkileyen Öznel Faktörler

Erhan BUYRUKOĞLU, Júlio Mello BRUGNARA

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensitüsü, Aydın, Türkiye,
Pontificia Universidad Católica de Valparaíso, Chile

Sporu bırakma, sporcuların kariyerlerinin çeşitli aşamalarında karşılaştıkları bir olgudur ve içsel ve dışsal faktörlerin bir kombinasyonu tarafından tetiklenir. Özellikle akademik ve sporculuk sorumluluklarını dengelemeye çalışan üniversite öğrencileri arasında, bu konu hakkında Şili'de (Güney Amerika) sınırlı araştırma bulunmaktadır.Bu çalışma, Şili'deki üniversite düzeyindeki sporcuların sporu bırakmalarına neden olan öznel faktörleri tanımlamayı amaçlamaktadır.Pontificia Universidad Católica de Valparaíso, Şili'deki tüm üniversite düzeyindeki sporcular (n= 87) üzerinde nicel bir yaklaşım kullanılarak kesitsel bir çalışma yapılmıştır. Spor kariyerinin ilk üç aşaması (Stambulova & Alftermann, 2009) dahil edilme kriterleri olarak değerlendirildiğinde, bu çalışmanın nihai örneklemi, hentbol (n=10), futbol (n=14), voleybol (n=10), atletizm (n=4) ve basketbol (n=6) spor dallarından 44 sporcu (28 erkek, 16 kadın; yaş ortalaması 27±2,3 yıl) olarak belirlenmiştir. İçsel ve dışsal faktörleri tanımlamak için araştırmamızda Saez, I., Solabarrieta, J., & Rubio, I. (2021). "Üniversite öğrencilerinde spor tabanlı fiziksel aktivite bırakmalarının nedenleri" araştırmasında yer alan anket kullanılmıştır. Anket 13 madde ve 5 alt faktörden oluşmaktadır. Alt faktörler sırası İlk faktör olan kötü spor sonuçları 1. 2. ve 3 maddeleri içermektedir. İkinci faktör olan zaman gereksinimi ve yorgunluk 4. 5. ve 6 maddeleri içermektedir. Üçüncü faktör olan aşırı baskı 7. 8. ve 9 maddeleri kapsamaktadır. Dördüncü faktör olan spor yapacak arkadaş eksikliği 10. ve 11. maddeleri içermektedir. Beşinci faktör olan zevk eksikliği ise 12. ve 13. maddeleri içermektedir. Bu faktörler arasında spor sonuçları, zaman kısıtlamaları ve yorgunluk, akademik baskılar ve dış destek sistemleri yer lmaktadır. Araştırmamızda tanımlayıcı analizler kullanılmış ve bu analizlerde %95 güven aralığı dikkate alınmıştır.Bulgular, zaman eksikliği, akademik sorumluluklardan kaynaklanan yorgunluk (%75, CI 95% 71,03-79,42) ve aşırı baskı (%38,6, CI 95% 32,64-43,52) gibi içsel faktörlerin, sporu bırakmada en önemli katkı sağlayıcılar olduğunu ortaya koymaktadır. Yetersiz antrenman yapıları ve yetersiz kurumsal destek gibi dışsal faktörler de (%50'den fazla örneklem) önemli bir rol oynamıştır.Genel değerlendirmede, içsel faktörler sporu bırakmanın birincil nedeni olarak ortaya çıkmış ve öğrencilerin akademik ve atletik sorumlulukları dengelemede karşılaştıkları zorluklara dikkat çekmiştir. Tesislerin iyileştirilmesi ve kurumsal desteğin artırılması gibi dışsal engellerin ele alınması, bırakma oranlarını azaltmaya yardımcı olabilir. Bu çalışma, Şili'de bu konuyu daha iyi anlamak ve ele almak için daha geniş örneklem gruplarıyla gelecekteki araştırmalara olan ihtiyacı vurgulamaktadır. Bu çalışmadan elde edilen bilgiler, üniversite öğrencileri arasında sürdürülebilir spor katılımını teşvik etmeye yönelik müdahalelerin geliştirilmesine rehberlik edebilir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencisi, Sporu Bırakma, Etki, Özel Faktörler.

Subjective Factors Influencing Sports Dropout in University Students

Sports dropout is a phenomenon encountered by athletes at various stages of their careers and is triggered by a combination of intrinsic and extrinsic factors. Particularly among university students striving to balance academic and athletic responsibilities, limited research on this topic exists in Chile (South America). This study aims to identify the subjective factors influencing sports dropout among university-level athletes in Chile. A

cross-sectional study using a quantitative approach was conducted on all university-level athletes (n = 87) from Pontificia Universidad Católica de Valparaíso, Chile. Considering the first three stages of a sports career as inclusion criteria (Stambulova & Alftermann, 2009), the final sample of this study consisted of 44 athletes (28 men, 16 women; mean age 27±2.3 years) from handball (n = 10), football (n = 14), volleyball (n = 10), athletics (n = 4), and basketball (n = 6). To identify intrinsic and extrinsic factors, the survey used in this research was taken from the study by Saez, I., Solabarrieta, J., & Rubio, I. (2021), titled "Reasons for Dropping Out of Sports-Based Physical Activity Among University Students." The survey consists of 13 items and 5 sub-factors. The sub-factors are as follows: First factor: Poor sports results (items 1, 2, and 3) Second factor: Time constraints and fatigue (items 4, 5, and 6). Third factor: Excessive pressure (items 7, 8, and 9). Fourth factor: Lack of friends to exercise with (items 10 and 11).Fifth factor: Lack of enjoyment (items 12 and 13). Among these factors are sports results, time constraints and fatigue, academic pressures, and external support systems. Descriptive analyses were conducted, considering a 95% confidence interval. The findings reveal that intrinsic factors, such as lack of time, fatigue due to academic responsibilities (75%, CI 95% 71.03-79.42), and excessive pressure (38.6%, CI 95% 32.64-43.52), are the most significant contributors to sports dropout. Extrinsic factors, including inadequate training structures and insufficient institutional support, also played a significant role (more than 50% of the sample). In general, intrinsic factors emerged as the primary reasons for sports dropout, highlighting the difficulties students face in balancing academic and athletic responsibilities. Addressing extrinsic barriers, such as improving facilities and increasing institutional support, could help reduce dropout rates. This study emphasizes the need for future research with larger sample sizes to better understand and address this issue in Chile. Insights gained from this study can guide the development of interventions aimed at promoting sustainable sports participation among university students.

Keywords: University Student, Sports Dropout, Influence, Subjective Factors.

ISBN: 978-625-98107-2-0

11th International Conference on Science Culture and Sport

163-iscs-conference-11th-651 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -9

GELENEKSEL TÜRK SPORLARININ TARİHİ, KÜLTÜREL ÖNEMİ VE GÜNÜMÜZDEKİ YERİ

[1]Erhan BUYRUKOĞLU, [2]Mehmet ÖZDEMİR, [3]Hasan ŞAHAN, [4]Ahmet ŞAHİN

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yönetimi Bilimleri Anabilim Dalı, Ordic: 0000-0002-8459-9270, erhanbuyrukoglu@gmail.com.

[2]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Sporda Psikososyal Anabilim Dalı, Orcid: 0000-0003-2213-6403, ozdemirim69@gmail.com.

[3]Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Orcid: 0000-0002-9079-9869, hasansahan@akdeniz.edu.tr.

[4]Burdur Mehmet Akif Ersoy, Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Orcid: 0000-0002-3975-3208, asahin@mehmetakif.edu.tr

Özet

Geleneksel Türk sporları, binlerce yıllık bir geçmişe sahip olup Türk milletinin savaşçı ruhunu, fiziksel gücünü ve toplumsal dayanışma anlayışını yansıtan önemli kültürel unsurlar arasında yer almaktadır. Bu sporlar arasında okçuluk, güreş, cirit ve binicilik öne çıkmaktadır. Türkistan coğrafyasından, Selçuklu İmparatorlu, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti dönemine kadar bu sporlar, askeri eğitimde ve toplumsal etkinliklerde stratejik bir rol oynamıştır. Genel olarak geleneksel sporlar arasında Türkiye Cumhuriyeti döneminde ve günümüzde en göz de sporlar okçuluk, atlı cirit, binicilik ve yağlı güreş sporları dikkat çekmektedir. Türkistan coğrafyasından, Selçuklu İmparatorlu, Osmanlı İmparatorluğu dönemlerinde okçuluk, savaşta hız ve isabet becerisini artırırken; yağlı güreş güreş, fiziksel güç ve dayanıklılığı; atlı cirit, çeviklik ve stratejik düşünme yeteneğini geliştirirken binicilik, Türklerin at üzerindeki ustalığını sergilemektedir. Özellikle Osmanlı döneminde Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali ve Ok Meydanı gibi önemli organizasyonlar bu sporların yaygınlaşmasına katkı sağlamıştır. Günümüzde Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu ve Etnospor Konfederasyonu, bu sporların korunması ve genç nesillere aktarılması için çalışmalar yürütmektedir. UNESCO'nun geleneksel Türk sporlarını Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne dahil etmesi, bu sporların uluslararası tanınırlığını artırmıştır. Geleneksel Türk sporları, kültürel bir miras olarak korunmaya devam edilmekte, festivaller ve uluslararası etkinlikler aracılığıyla tanıtılmakta ve genç nesillerin bu köklü mirasa sahip çıkması hedeflenmektedir. Bu sporlar, Türk kültürel kimliğinin önemli bir parçası olarak günümüzde de varlığını sürdürmektedir.

Anahtar Kelimler: Geleneksel Türk Sporları, Tarih, Kültürel Önem, Günümüz.

THE HISTORY, CULTURAL SIGNIFICANCE, AND MODERN ROLE OF TRADITIONAL TURKISH SPORTS

Abstract

Traditional Turkish sports, with a history spanning thousands of years, are among the significant cultural elements reflecting the warrior spirit, physical strength, and social solidarity of the Turkish nation.

Among these sports, archery, wrestling, javelin throwing (cirit), and horseback riding stand out. From the geography of Turkistan to the Seljuk Empire, the Ottoman Empire, and the Republic of Turkey, these sports played a strategic role in military training and social activities. In general, the most prominent traditional sports during the Republic of Turkey era and today are archery, mounted javelin (atlı cirit), horseback riding, and oil wrestling (yağlı güreş). During the Turkistan, Seljuk, and Ottoman periods, archery enhanced speed and accuracy in battle; oil wrestling improved physical strength and endurance; mounted javelin developed agility and strategic thinking, while horseback riding showcased the Turks' mastery on horseback. Notably, in the Ottoman era, significant events such as the Kırkpınar Oil Wrestling Festival and the Ok Meydanı Archery Field contributed to the widespread popularity of these sports. Today, the Traditional Sports Federation of Turkey and the World Ethnosport Confederation are working to preserve and pass on these sports to future generations. The inclusion of traditional Turkish sports in UNESCO's Intangible Cultural Heritage List has increased their international recognition. These sports continue to be preserved as cultural heritage, promoted through festivals and international events, and aim to inspire younger generations to embrace this rich legacy. As an essential part of Turkish cultural identity, traditional sports continue to thrive in contemporary times.

Ketwords: Traditional Turkish Sports, History, Cultural Significance, Modern Day.

Giriş

Türklerin spora olan ilgisi, Türkistan bozkırlarında göçebe yaşam sürdükleri dönemlere kadar uzanmaktadır. Göçebe Türkler, doğayla iç içe bir yaşam sürdüklerinden, hayatta kalabilmek adına hem savaş sanatlarına hem de fiziksel dayanıklılığa büyük önem vermişlerdir. Göçebe yaşam tarzının zorlukları, Türkleri çeşitli spor dallarında yetkin hale getirmiştir. Bu sporlar, yalnızca hayatta kalmayı kolaylaştırmakla kalmamış, aynı zamanda savaş becerilerinin geliştirilmesinde de önemli bir yer tutmuştur (Keten, 2004). Türk toplulukları, savaşlarda avantaj sağlamak ve dayanıklılıklarını artırmak amacıyla sporları bir eğitim aracı olarak görmüşlerdir (Atabey, 1991; Devecioğlu, 2007).

Selçuklular döneminde, geleneksel Türk sporları, askeri eğitim ve savaş hazırlıklarının önemli bir parçası olarak sistematik hale getirilmiştir. Bu dönemde, sporlar sadece savaşçıları fiziksel ve zihinsel olarak hazırlamakla kalmamış, aynı zamanda toplumun sosyal hayatında da önemli bir yer tutmuştur. Savaş sanatları, Selçuklu askeri yapısının temel unsurlarından biri haline gelmiş ve sporlar askeri disiplinin bir uzantısı olarak kurumsallaştırılmıştır. Selçuklular, savaşlarda üstünlük sağlamanın ve stratejik avantaj elde etmenin yollarını sporlarla geliştirerek, savaş simülasyonları şeklinde çeşitli etkinlikler düzenlemişlerdir (Köymen, 1993).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde, spor faaliyetleri hem halk arasında hem de saray çevresinde büyük bir öneme sahip olmuştur. Osmanlı döneminde düzenlenen spor faaliyetleri, sadece askeri eğitim ve yeteneklerin geliştirilmesi amacı taşımamış, aynı zamanda devletin sosyal yapısında da önemli bir yer tutmuştur. Okçuluk ve cirit gibi sporlar, Osmanlı padişahları tarafından da desteklenmiş, sarayda düzenlenen gösterilerle devletin gücü ve ihtişamı vurgulanmıştır (Yücel, 1999; Özmenli, 2020). Osmanlı İmparatorluğu'nun askeri yapısının önemli bir parçası olan spor, aynı zamanda halk arasında eğlence ve toplumsal dayanışmayı teşvik eden bir faaliyet olarak da yaygınlaşmıştır. Spor müsabakaları, padişahların gözetiminde düzenlenmiş ve devletin gücünü sergileyen bir araç olarak kullanılmıştır (Karaman, 1995).

Günümüzde, bu geleneksel sporların birçoğu hala Türk toplumlarında yaşatılmakta ve Türk spor kültürünün önemli bir parçası olarak varlığını sürdürmektedir. Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu (TGDSF) ve benzeri kuruluşlar, bu sporların tanıtılması ve korunması için çeşitli organizasyonlar düzenlemekte ve bu sporların gelecek nesillere aktarılması amacıyla çalışmalar yapmaktadır (Karıcıoğlu ve Söylemez, 2022; Buyrukoğlu vd., 2024). Dünya Etnospor Konfederasyonu, geleneksel sporların dünya genelinde tanıtılmasını ve yaygınlaştırılmasını hedefleyen bir organizasyon olarak bu alanda önemli adımlar atmaktadır. Böylece, geleneksel Türk sporları sadece Türkiye sınırları içinde değil, uluslararası arenada da tanıtılmakta ve modern spor kültürüne katkı sağlamaya devam etmektedir (Karahüseyinoğlu, 2008; Gençay vd., 2019; Şahin ve Evli, 2020).

Bu araştırma, geleneksel Türk sporlarının tarihsel kökenlerini ve günümüzdeki devamlılığını ele alarak literatüre katkı sunmayı amaçlamaktadır. Geleneksel Türk sporlarının kültürel kimliğin korunmasındaki rolü ve modern dönemdeki önemi, çalışmanın odak noktası olacaktır.

Geleneksel Türk Sporları

Tomak Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Tomak sporu, kökleri Türkistan'a dayanan ve Türk topluluklarının yaşamında hem askerî hem de kültürel önem taşıyan bir etkinliktir. Türkistan döneminde bu spor, bireylerin silah kullanma becerilerini geliştirmek amacıyla yaygın olarak yapılmıştır (Kafesoğlu, 1987).

Tomak, genellikle at sırtında oynanmaktadır. Katılımcılar, bir sopa ya da tomak yardımıyla hedefleri vurur. Bu, savaşçıların reflekslerini, hızını ve hedef isabetini geliştiren bir oyun olmuştur. Türkistan'ın çetin coğrafi koşullarında, tomak sporu askerî anlamda çok büyük bir öneme sahip olmuş, aynı zamanda köklü bir kültürün sembolü haline gelmiştir (Süzük, 2010).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu Dönemi'nde tomak sporu, devletin askerî yapısında önemli bir rol oynamaya devam etmiş, aynı zamanda bir eğlence ve rekabet aracı olarak da halk arasında yaygınlaşmıştır. Selçuklu saraylarında ve askerî kamplarda tomak sporu, savaşçıların savaş yeteneklerini sürdürebilir kılmak için bir egzersiz olarak kullanılmıştır (Kafesoğlu, 1987). Selçuklu dönemine ait minyatür ve yazıtlarda tomak sporunun izlerine rastlanmaktadır. Bu dönemde tomak, bir taraftan savaşçının hazırlığını simgelerken, diğer taraftan da toplumsal dayanışmanın bir aracı olarak kullanılmıştır (Süzük, 2010).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlılar İmparatorluğu döneminde tomak sporu hem askerî bir hazırlık hem de bir eğlence aracı olarak değer görmüştür. Osmanlı ordusunda, sipahilerin ve akıncıların atıcılığını artırmak için tomak sporu kullanılmış, bu sayede Osmanlı askerleri savaş alanında üstün hız ve manevra yetenekleri sergilemiştir (Çelebi, 2006). Ayrıca Osmanlı sarayında düzenlenen şenliklerde tomak gösterilerine yer verilmiş, bu da sporun bir prestij ve gösteri aracı olarak kullanıldığını göstermiştir. Evliya Çelebi gibi ülkenin önde gelen seyyahları ve yazarları, tomak sporunun Osmanlı dönemindeki yaygınlığı ve önemi hakkında çeşitli bilgiler aktarmıştır (Çelebi, 2006).

Günümüzde Tomak Sporu Modern dönemde tomak sporu, geleneksel sporların korunması ve tanıtılması çabaları sayesinde yeniden canlanma eğilimi göstermektedir. Günümüzde çeşitli geleneksel spor festivallerinde tomak sporu yeniden canlandırılmaya çalışılmaktadır (Türkiye Geleneksel Sporlar Federasyonu, 2020).

Türkiye'de ve Orta Asya ülkelerinde düzenlenen Etnospor etkinlikleri, bu sporun tanınması ve daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır. Tomak sporunun modern dönemdeki yeri, daha çok bir kültürel mirasın korunması ve tanıtılması çerçevesinde ele alınmaktadır. UNESCO'nun Somut Olmayan Kültürel Miras listesine alınması için çalışmalar yürütülmekte olup, akademik çalışmalar ve örgütlenmeler bu sporu günümüzde daha fazla öne çıkarmayı hedeflemektedir (UNESCO, 2021).

Tepük Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Tepük, Türkistan'daki eski Türk boylarının oynadığı en eski spor türlerinden biridir. Göçebe yaşam tarzına sahip Türkler arasında fiziksel dayanıklılığı artırmak ve topluluk içinde eğlence sağlamak amacıyla popülerleşmiştir. XI. yüzyılda oynandığına dair bulgular bulunmaktadır (İmamoğlu ve Taşmektepligil, 2014). Oyunda kullanılan top, başlangıçta hayvan derisinden yapılmış ve içi doldurularak yuvarlak bir şekil verilmiştir. Tepük, yalnızca rekabet değil, aynı zamanda savaş stratejilerinin bir simülasyonu olarak da görülmüştür (Karahüseyinoğlu, 2007).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu Dönemi'nde spor hem eğlence hem de fiziksel eğitim aracı olarak benimsenmiştir. Tepük gibi oyunlar, askeri eğitim programlarına dahil edilerek gençleri disipline etmekte ve fiziksel olarak hazırlamaktadır (Tayga, 1990). Selçuklu ordusundaki spor faaliyetleri arasında Tepük, askerlerin çevikliklerini ve dayanıklılıklarını artırmak için önemli bir araç olarak ifade edilmektedir. Tepük, aynı zamanda toplumsal birleştirici bir güç olarak da işlev görmüştür (Korkmaz, 2005).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde, Tepük sporunun kurumsallaştırılmasına yönelik girişimler olmuştur. Osmanlı sarayında düzenlenen eğlencelerde ve festivallerde sıkça oynanan bu oyun, toplumun her kesimine hitap eden bir kültürel etkinlik haline gelmiştir (Yıldıran, 1997). Tepük, Osmanlı döneminde sadece erkekler tarafından oynanan bir spor olmaktan çıkarak kadınlar ve çocuklar arasında da popüler hale gelmiştir. Bu, sporun kapsayıcı ve eğlence odaklı yapısını göstermektedir (Tazegül, 2017). Tepük diğer Osmanlı sporlarıyla birlikte, askeri eğitim ve fiziksel gelişimin bir parçası olarak değerlendirilmiştir. Saray içerisinde ve halk arasında bir bağ kurma aracı olarak önem kazanmıştır (Güven, 1992).

Günümüzde Tepük Sporu Cumhuriyet döneminde, geleneksel Türk sporlarının yeniden canlandırılmasına yönelik çalışmalar başlamıştır. Tepük, ulusal kimliğin bir parçası olarak tanıtılmış ve okullarda geleneksel sporlar kapsamında öğretilmiştir (Özen, 2012).
Tepük, özellikle yerel ve ulusal festivallerde oynanan bir spor olarak yeniden canlandırılmıştır. Bu festivaller, geleneksel sporların modern Türk toplumundaki yerini sağlamlaştırmıştır (Aladanlı ve Çördük, 2009). Tepük, günümüzde spor tarihçileri ve antropologlar tarafından Türk kültürünün bir simgesi olarak görülmekte ve halk oyunlarıyla birlikte Türk kimliğini yansıtan bir miras olarak değerlendirilmektedir (Arığınar, 1992).

Çöğen Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Çöğen, Türkistan Türk toplumlarında binicilik becerilerini geliştirmek ve savaş simülasyonu yapmak amacıyla oynanan önemli bir spordur. Bu oyun, at üzerinde top kontrolü gerektirmektedir. Ayrıca hem fiziksel hem de zihinsel dayanıklılığı artırmaktadır. İlk izlerine Türkistan döneminde rastlanan Çöğen, Türk kültürünün ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmektedir (Çavuşoğlu, 2008).

Çöğen 'in kökeni, Türklerin göçebe yaşam tarzıyla yakından ilişkilidir. Göçebe topluluklar, atları sadece ulaşım ve savaşta değil, aynı zamanda sosyal etkinliklerde de kullanmıştır. Çöğen, bu bağlamda hem bir eğlence hem de savaş hazırlığı aracı olarak literatürde açıklanmaktadır. At biniciliğinin merkezde olduğu bu oyun, Türklerin doğayla olan uyumunu ve becerilerini sergilemektedir (Güven,1992). Oyun aynı zamanda estetik ve beceri gerektirdiği için bir sanat formu olarak da değerlendirilmiştir. Çöğen 'in Türkistan'daki kültürel mirası, bugünkü Türk sporlarının temelini oluşturmuştur. Bu oyun hem fiziksel hem de kültürel değerleriyle zengin bir miras sunmaktadır (Türkmen,2009).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu döneminde Çöğen, askeri eğitimde vazgeçilmez bir yer tutmaktadır. Selçuklu ordusunun disiplinli yapısı, bu tür oyunlarla desteklenmiş ve askerlerin fiziksel dayanıklılıkları artırılmıştır. Çöğen, savaş alanındaki çeviklik ve stratejik düşünme kabiliyetlerini geliştirmek için mükemmel bir yöntem olarak ifade edilmektedir (Çavuşoğlu, 2008).

Selçuklu İmparatorluğu dönemde Çöğen sadece bir oyun değil, aynı zamanda bir sosyal etkinliği olarak yer almaktadır. Selçuklu döneminde düzenlenen turnuvalar, toplumsal bir kaynaşma ve eğlence aracı olarak kullanılmıştır. Hem elit sınıfın hem de halkın katılımıyla oyunlar büyük bir coşku içinde gerçekleştirilmiştir. Selçuklu dönemi yazılı kaynaklarında Çöğen 'in kurallarına dair önemli bilgiler bulunmaktadır. Oyun, belirli bir disiplin ve takım çalışması gerektirdiği için dönemin spor anlayışını da yansıtmaktadır. Oyuncular arasındaki rekabet hem fiziksel hem de stratejik üstünlüğü sergilemek için bir fırsat yaratmaktadır (Güven, 1999).

Selçuklu toplumunda spor, sadece fiziksel değil, aynı zamanda manevi bir faaliyet olarak görülmüştür. Çöğen oynayan bireylerin ahlaki değerleri vurgulanmış ve spor, bir terbiye aracı olarak kabul edilmiştir. Çöğen 'in Selçuklu dönemi mirası, daha sonraki Osmanlı spor kültürüne de ilham kaynağı olmuştur. Bu oyun, Türk toplumlarında sporun tarihsel evrimine ışık tutmaktadır (Tayga, 1990).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde Çöğen, saray içinde düzenlenen etkinliklerde önemli bir yer tutmuştur. Sultanlar ve saray erkânı için Çöğen, sadece bir eğlence değil, aynı zamanda bir yetenek gösterisi aracı olarak ifade edilmektedir. Bu oyun, Osmanlı toplumunda sporun sosyal statü üzerindeki etkisini göstermektedir (Dede, 2023).

Çöğen, Osmanlı halkı arasında da yaygın bir şekilde oynanmıştır. Özellikle bayramlarda ve festivallerde düzenlenen Çöğen turnuvaları, toplumsal bir coşku yaratmıştır. Bu etkinlikler, toplumun farklı kesimlerini bir araya getirerek sosyal bağları güçlendirmiştir. Osmanlı spor kültüründe Çöğen, diğer geleneksel sporlarla birlikte anılmıştır. At üzerinde oynanan diğer oyunlar gibi Çöğen de askeri hazırlık ve toplumsal dayanışma açısından büyük bir öneme sahiptir. Osmanlı İmparatorluğu belgelerinde Çöğen'in kuralları ve oynanma şekline dair detaylı bilgiler bulunmaktadır. Bu kaynaklar, oyunun tarihsel gelişimini ve Osmanlı toplumundaki yerini anlamamıza ışık tutmaktadır. Osmanlı'nın son dönemlerinde modern sporların etkisiyle Çöğen'in popülerliği azalmış olsa da geleneksel sporlar arasında önemli bir miras olarak kabul edilmiştir. Bu durum, spor tarihçileri tarafından sıklıkla ele alınmaktadır. Çögen sporunun kökenleri, Kaşgarlı Mahmud'un Divânü Lügati't-Türk adlı eserinde açıkça belirtilmiştir. Bu eserde çögen oyununun Türk kültüründeki rolü ve toplumlar arasındaki birleştirici etkisi vurgulanmıştır (Atabeyoğlu, 1991).

Günümüzde Çöğen Sporu Son yıllarda çöğen sporu, geleneksel Türk kültürünü yaşatma çabalarının bir parçası olarak yeniden ilgi görmüştür. Çeşitli kültürel etkinlikler ve festival organizasyonları, bu sporu tanıtmak için

çaba göstermektedir. Çöğen, günümüzde oynanan polo sporuna benzer bir yapıya sahiptir. Ancak çöğen, Türklerin kültürel motiflerini ve geleneksel unsurlarını barındırır. Bu bağlamda, spor tarihçileri çöğenin polonun ilk örneklerinden biri olabileceğini öne sürmektedir (Atalay, 2005).

Gökbörü Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Gökbörü, Türkistan döneminde Türk toplumlarının geleneksel sporları arasında önemli bir yere sahiptir. Bu spor, bir tür atlı mücadele oyunudur ve Türklerin savaş becerilerini geliştirmek, fiziksel dayanıklılıklarını artırmak amacıyla oynanmıştır. Türkistan dönemi kaynaklarına göre, gökbörü sadece bir eğlence aracı değil, aynı zamanda savaş hazırlıklarının bir parçası olarak görülmüştür. Gökbörü'nün temel amacı, oyuncuların at üzerinde yüksek hızda hareket ederek belirli bir hedefe (genellikle bir keçi postu) ulaşmasını sağlamaktır. Bu spor, göçebe toplumların doğayla olan uyumunu ve savaşçı ruhunu yansıtmaktadır (Kırşan, 1937).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu döneminde gökbörü, askeri eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak yer almaktadır. Selçuklu askerleri, savaş alanındaki çeviklik ve dayanıklılıklarını geliştirmek amacıyla bu sporu düzenli olarak oynandığı ifade edilmektedir. Ayrıca, gökbörü sosyal bir etkinlik olarak da büyük bir coşku ile halkın katılımıyla düzenlenen turnuvalar, dönemin toplumsal kaynaşma araçlarından biri olarak açıklanmaktadır (İmamoğlu ve Taşmekteğligil,2014).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde gökbörü, saray içinde düzenlenen etkinlikler arasında yer almaktadır. Sultanlar ve saray erkânı için bu spor, fiziksel yeteneklerini sergileme ve eğlence aracı olarak Osmanlı halkı arasında da yaygın bir şekilde oynanan gökbörü, özellikle bayramlarda ve festivallerde toplumsal bir coşku yaratmıştır. Bu spor, Osmanlı toplumunun sosyal ve kültürel yapısını anlamamıza ışık tutmaktadır (Kırşan, 1937).

Günümüzde Gökbörü Sporu Son yıllarda gökbörü, Türk kültürünü yaşatma çabalarının bir parçası olarak yeniden popülerlik kazanmıştır. Türkiye ve Türkistan'da çeşitli organizasyonlar, bu sporu tanıtmak ve geleneksel değerleri yaşatmak için etkinlikler düzenlemektedir. Uluslararası Türk Dünyası Spor Oyunları kapsamında gökbörü, oynanarak farklı kuşaklara tanıtılmaktadır. Gökbörü, günümüzde ata sporları arasında yeniden canlandırılan önemli bir kültürel miras olarak görülmektedir (Dever ve İslam, 2015).

Cirit Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Cirit, Türkistan döneminde Türklerin savaş becerilerini geliştirmek ve sosyal etkinliklerde bir eğlence aracı olarak oynadığı önemli bir spordur. Göçebe Türk toplumlarında, savaş tekniklerini ve atlı hünerleri geliştirmek için cirit gibi oyunlar büyük önem taşımıştır. Cirit, at üzerinde oynanan ve belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilen bir tür mızrak oyunudur. Bu spor, savaşçılık ruhunu ve liderlik özelliklerini ön plana çıkarmıştır (Gezder, 2002).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu döneminde cirit, askeri eğitimde ve sosyal etkinliklerde önemli bir yer edinmiştir. Selçuklu askerleri, savaş alanında çeviklik ve strateji geliştirmek amacıyla cirit oyununa büyük önem vermiştir. Aynı zamanda saray ve halk arasında düzenlenen turnuvalar, cirit oyununu toplumsal kaynaşma aracı hâline getirmiştir (Bozbıyık,2017).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde cirit hem saray içinde hem de halk arasında popüler bir spor olarak önemini korumuştur. Sultanlar ve saray erkânı için düzenlenen cirit turnuvaları, askeri yeteneklerin sergilenmesi ve eğlence amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, Osmanlı halkı arasında bayramlar, düğünler ve festivallerde oynanan cirit, toplumsal bağları güçlendiren bir etkinlik olmuştur. Cirit oyunu, Osmanlı döneminde diğer geleneksel sporlarla birlikte sosyal yapının bir parçası olmuştur. At üzerinde oynanan bu spor, askeri hazırlıkların yanı sıra sosyal bir etkinlik olarak da dikkat çekmiştir (Atabeyoğlu, 1991).

Günümüzde Cirit Sporu Günümüzde cirit, Türkiye ve Türkistan'da geleneksel sporları yaşatma çabalarının bir parçası olarak oynanmaya devam etmektedir. Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu, cirit sporunu düzenlemek ve genç kuşaklara tanıtmak için çeşitli turnuvalar düzenlemektedir. Ayrıca, uluslararası Türk dünyası spor etkinliklerinde cirit oyunu yeniden canlandırılmış ve modernize edilmiştir (Koçan, 2007).

Kayak Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Kayak, Türkistan coğrafyasında sadece ulaşım değil, aynı zamanda bir eğlence ve dayanıklılık geliştirme aracı olarak da kullanılmıştır. Orta Asya Türk toplulukları, karla kaplı dağlarda kayak yaparak fiziksel dayanıklılıklarını artırmış ve zorlu doğa koşullarına uyum sağlamıştır. Kaşgarlı Mahmud'un *Divânü Lügati't-Türk* adlı eserinde, kayak kullanımının savaşçıların eğitiminde bir yöntem olarak değerlendirildiği belirtilmektedir (Tayga,1990).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu döneminde kayak, karla kaplı bölgelerde bir ulaşım ve savunma aracı olarak kullanılmaya devam etmiştir. Selçuklu askerleri, kış mevsiminde düşmanlara karşı üstünlük sağlamak için kayak tekniklerini geliştirmiştir. Bu dönemde kayak, sadece askeri bir araç değil, aynı zamanda halk arasında bir rekabet ve eğlence unsuru olarak da görülmüştür (Yıldız,2019).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde kayak yaparken kullandıkları malzemeleri doğadan elde etmiş ve basit ama etkili ekipmanlar geliştirmişlerdir. Ağaçtan yapılan uzun kayaklar ve hayvan derisinden yapılan bağcıklar, kar üzerinde hızla ilerlemeyi mümkün kılmıştır. Türkler, bu teknikleriyle sadece hayatta kalmakla kalmamış, aynı zamanda kayak sporunu sosyal hayatlarının bir parçası haline getirmişlerdir. Kayak, Türklerin günlük yaşamlarında, özellikle kış aylarında ulaşım ve avcılık faaliyetlerinde büyük rol oynamıştır (Ortekin, 1938).

Günümüzde Kayak Sporu 20. yüzyıldan itibaren kayak, bir ulaşım aracı olmaktan çıkarak rekabetçi bir spor dalı hâline gelmiştir. Türkiye'de kayak sporu, Cumhuriyet döneminde gelişmeye başlamış ve Erzurum, Kayseri, Bolu gibi illerde kayak merkezleri kurulmuştur. Uluslararası alanda ise kayak, Olimpiyat Oyunları kapsamında önemli bir branş olarak yerini almıştır. Günümüzde kayak hem profesyonel spor hem de bir turizm etkinliği olarak büyük bir öneme sahiptir. Türkiye'de Erciyes, Palandöken ve Uludağ gibi kayak merkezleri, yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir. Kayak sporu, fiziksel dayanıklılığı artıran, doğayla bütünleşmeyi sağlayan ve eğlenceli bir aktivite olarak görülmektedir (Terlemez,2022).

Aba Güreli Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Aba güreşi, Türkistan coğrafyasında göçebe Türk topluluklarının fiziksel dayanıklılığı geliştirmek ve savaş yeteneklerini artırmak amacıyla icra ettiği geleneksel bir spor olarak doğmuştur. Aba

güreşi, sadece bireysel bir mücadele değil, aynı zamanda toplulukları bir araya getiren bir etkinlik olarak ifade edilmektedir (İmamoğlu, 1998).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu döneminde aba güreşi, halk arasında düzenlenen etkinliklerde yaygınlaşmış ve devlet tarafından desteklenmiştir. Aba güreşi, Selçuklu İmparatorluğu ordusundaki askerlerin eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Bu dönemden itibaren aba güreşi yalnızca fiziksel bir müsabaka olmaktan çıkarak toplumsal bir organizasyon haline geldiği görülmektedir. Ayrıca, Sufi geleneklerinin etkisiyle aba güreşi, manevi bir boyut kazanmıştır. Aba güreş müsabakaları, ruhsal bir disiplin aracı olarak kabul edilmiş ve halk arasında bir ruhani deneyim olarak algılanmıştır (Yıldız, 1979).

Selçuklu İmparatorluğu döneminde aba güreşi, toplumun birliğini ve dayanışmasını güçlendiren bir etkinlik olarak değer kazanmıştır. Bu etkinlikler, aynı zamanda bölgesel kültürel çeşitliliği bir araya getiren bir platform işlevi görmüştür. Selçukluların himayesinde aba güreşi, Türkistan'dan Anadolu'ya uzanan bir gelenek olarak Osmanlı dönemine kadar ulaşmış ve kültürel bir miras haline gelmiştir (Kunter, 1938).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde aba güreşi, toplumsal hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelmiş ve sadece fiziksel değil, aynı zamanda manevi bir deneyim olarak da kabul edilmiştir. Aba güreşi, Osmanlı toplumunda ahlaki değerlerin bir göstergesi olarak algılanmıştır. Bu dönemde aba güreşi, padişahların desteğiyle saray ve halk düzeyinde düzenlenen resmi etkinliklerin bir parçası olmuştur. Osmanlı padişahlarının güreşe olan ilgisi, bu sporun geniş kitlelerce benimsenmesini sağlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nda aba güreşi, farklı coğrafyalardan insanların bir araya gelmesini sağlayan bir kültürel köprü işlevi görmüştür. Balkanlardan Anadolu'ya kadar birçok bölgede düzenlenen aba güreş etkinlikleri, Osmanlı'nın kültürel çeşitliliğini ve birliğini yansıtmıştır. Osmanlı döneminde aba güreşi, sanat ve edebiyat gibi alanlarda da yer bulmuş, birçok Osmanlı minyatüründe ve halk hikayesinde aba güreşi müsabakalarının tasvirine rastlanmıştır. Bu durum, güreşin Osmanlı toplumundaki önemini açıkça göstermektedir (Güven, 1992).

Günümüzde Aba Güreşi Günümüzde aba güreşi, geleneksel bir spor dalı olarak Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde yaşatılmaktadır. Özellikle Hatay'da düzenlenen festivaller ve turnuvalar, bu sporun günümüzdeki en önemli örnekleridir (Sarı, 1992). Aba güreşi, uluslararası arenada tanıtılmakta ve UNESCO'nun Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne alınması için çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar, aba güreşinin uluslararası düzeyde tanınmasını ve korunmasını hedeflemektedir. Modern organizasyonlar sayesinde aba güreşi, genç nesillere aktarılmakta ve bu sporun kültürel bir miras olarak yaşatılması sağlanmaktadır. Spor kulüpleri ve eğitim programları, aba güreşinin popülerliğini artırmakta ve gelecek nesillerin bu sporu benimsemesine olanak tanımaktadır. Ayrıca, aba güreşi, Türk kültürünün tanıtımında önemli bir rol oynamaktadır. Ulusal ve uluslararası turnuvalarda sergilenen aba güreşi, Türk toplumunun dayanışma, ahlak ve geleneksel değerlerini yansıtmaktadır. Toplumsal etkinliklerde aba güreşi, halkı bir araya getiren ve toplumsal dayanışmayı güçlendiren bir unsur olmuştur. Düğün, bayram ve şölen gibi etkinliklerde düzenlenen güreş müsabakaları, halkın birlikteliğini sağlamıştır Aba güreşi, bir spor dalı olmanın ötesinde, Türk kültürünün yaşayan bir mirası olarak kabul edilmektedir. Bu spor, geçmişten günümüze uzanan bir köprü oluşturarak Türk halkının tarihsel kimliğini ve değerlerini temsil etmektedir (Öztek, 2013).

Atlı Okçuluk Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Atlı okçuluk, Türkistan döneminde göçebe yaşam tarzıyla doğrudan ilişkilidir. Türk toplulukları, hayatta kalma mücadelesinde hız ve çeviklik gerektiren bir yaşam tarzı geliştirmiştir. Atlı okçuluk, bu yaşam biçiminin bir sonucu olarak hem savaşlarda hem de avcılıkta kullanılan temel bir beceri haline gelmiştir. Türklerin savaş stratejilerinde atlı okçuluk büyük bir öneme sahiptir. Göçebe Türkler, düşmanlarına karşı "vur-kaç" taktiklerini ustaca uygulamış ve bu stratejinin temelinde hareket halindeyken ok atma becerisi yer almıştır. Bu teknik, Çin Seddi'ni aşan Türk ordularından Türkistan'daki Moğol ordularına kadar birçok imparatorluğun temel savaş taktiği olmuştur (Atabeyoğlu, 1998).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Türkistan'dan gelen atlı okçuluk geleneği, Selçuklu İmparatorluğu döneminde daha da yaygınlaşmıştır. Bu dönemde, savaşçıların eğitimi için özel atış sahaları ve kamplar oluşturulmuş, atlı okçuluk hem askeri hem de sosyal bir etkinlik olarak önem kazanmıştır. Atlı okçuluk aynı zamanda Türk mitolojisinde de önemli bir yer tutmaktadır. Alp Er Tunga gibi Türk destanlarında, kahramanların at üzerindeki üstün okçuluk yetenekleri, onların güç ve cesaret sembolü olarak görülmüştür. Bu durum, atlı okçuluğun Türk kültüründeki yerini ve önemini açıkça ortaya koymaktadır. Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle atlı okçuluk, dini törenlerin ve kültürel etkinliklerin bir parçası haline gelmiştir. Bu gelenek, Osmanlı döneminde daha da gelişmiş ve dünya çapında bir üne kavuşmuştur (Metin, 2013).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde atlı okçuluk, askeri bir teknikten öte, bir sanat ve spor dalı olarak kabul edilmiştir. Osmanlı ordusunda, özellikle sipahiler arasında atlı okçuluk büyük bir öneme sahipti. Sipahiler, savaş meydanlarında hareket halindeyken ok atma becerilerini ustalıkla sergileyerek Osmanlı ordusunun gücünü artırmıştır. Ok meydanı gibi özel eğitim sahaları, Osmanlı'da atlı okçuluğun gelişmesinde kritik bir rol oynamıştır. İstanbul'da kurulan bu sahalar hem profesyonel okçuların eğitimine hem de halk arasında düzenlenen yarışmalara ev sahipliği yapmıştır. Okmeydanı, atlı okçuluk kültürünün bir sembolü haline gelmiştir (Acar, 2013).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde atlı okçuluk, padişahlar ve saray mensupları arasında da büyük bir ilgi görmüştür. Kanuni Sultan Süleyman ve Fatih Sultan Mehmet gibi padişahlar, atlı okçuluğa olan tutkularıyla bilinmektedirler. Bu padişahlar hem bireysel başarılarıyla hem de okçuluğun at üzerinde yaygınlaşmasını sağlayan teşvikleriyle bu sporun gelişimine katkıda bulunmuşlardır. Dini ve kültürel açıdan da Osmanlı'da atlı okçuluk önemli bir yer tutmuştur. Atlı okçuluk, İslam kültüründe peygamberin önerdiği bir spor olarak kabul edildiği için, manevi bir değer taşımıştır. Bu durum, Osmanlı toplumunda okçuluğa duyulan saygıyı ve ilgiyi artırmıştır (Yıldıran, 2012).

Günümüzde Atlı Okçuluk Atlı okçuluk, günümüzde Türkiye ve dünya genelinde geleneksel bir spor dalı olarak yeniden canlandırılmaktadır. Türkiye'de özellikle Fetih Kupası gibi organizasyonlarla bu spor, geçmişle bağını koruyarak modern bir yapıya kavuşmuştur. Uluslararası arenada da atlı okçuluk, kültürel bir miras olarak büyük ilgi görmektedir. UNESCO tarafından somut olmayan kültürel miras listesine alınması için çalışmalar yapılmakta ve bu spor, dünya çapında tanıtılmaktadır. Türk atlı okçuları, uluslararası yarışmalarda üstün başarılar elde ederek bu geleneği yaşatmaktadır. Modern atlı okçuluk, genç nesiller tarafından büyük bir ilgiyle karşılanmaktadır. Eğitim programları ve kulüpler, bu sporu yaygınlaştırmak ve gelecek nesillere aktarmak için çalışmalar yürütmektedir. Özellikle okullar ve gençlik merkezleri, atlı okçuluğu gençlere sevdirmek için çeşitli etkinlikler düzenlemektedir Ayrıca, atlı okçuluk festivalleri, bu sporun kültürel boyutunu ön plana çıkararak turizme katkı sağlamaktadır. Türkiye'de düzenlenen geleneksel festivaller, yerli ve yabancı turistler için büyük bir çekim merkezi haline gelmiştir. Atlı okçuluk, Türk kültürünün uluslararası tanıtımında önemli bir rol

oynamaktadır. Bu spor, sadece bir fiziksel aktivite değil, aynı zamanda Türk tarihinin ve kültürel mirasının yaşayan bir parçası olarak kabul edilmektedir (Gürdal, 2017).

Kökbörü Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Kökbörü oyununun kökenleri, Türkistana'da yaşayan Türk topluluklarının savaşçı yaşam tarzına dayanmaktadır. Kökbörü, savaş eğitimi ve fiziksel dayanıklılığı artırma amacıyla oynanmış bir oyundur. Oyunun adı "kök" (mavi/gök) ve "börü" (kurt) kelimelerinden türemiştir ve bu adlandırma Türk mitolojisindeki kurt totemine atıfta bulunmaktadır. Türk mitolojisinde kurt, liderlik ve cesaretin sembolüdür Türkistan coğrafyasında kökbörü, genellikle koyun veya keçi derisi kullanılarak oynanırdı. Bu oyun, cesaret, hız ve stratejik zekâyı gerektiriyordu. Türk toplulukları, kökbörüye savaş eğitimi için büyük önem atfetmiş, oyunda başarılı olan bireyler toplumda öne çıkmıştır(Türkmen ve Alimov, 2020).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu döneminde kökbörü, halk arasında ve askeri eğitimlerde yaygın bir şekilde oynanmaya devam etmiştir. Bu dönemde at, Türk kültüründe bir statü sembolü olarak görülüyordu ve kökbörü gibi atlı sporlar, toplumsal düzenin bir parçasıydı. Selçukluların atlı oyunları, savaşçı bir toplum olmanın yanı sıra kültürel değerlerin korunmasına da hizmet etmiştir (Türker., ve Özen, 2017).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu'nda kökbörüye benzer oyunlar oynanmıştır, ancak bu spor daha çok askerî sınıflar arasında görülmüştür. Osmanlı, Türkistan kökenli oyunların bazılarını kendi kültürel dokusuna uyarlamış ve bu oyunlar sarayda veya halk arasında popülerlik kazanmıştır. Osmanlı'da kökbörü, atlı sporların bir parçası olarak, askeri becerileri geliştirme amacı taşımıştır (Orozobayev ve Moldalieva, 2020).

Günümüzde Kökbörü Sporu Günümüzde kökbörü, özellikle Kırgızistan başta olmak üzere Türkistan Bölgesindeki ülkelerde oynanmaktadır. Geleneksel bir spor olarak UNESCO'nun Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne alınması için çalışmalar yürütülmektedir. Modern kökbörü organizasyonları, geleneksel oyun kurallarına sadık kalmakla birlikte uluslararası standartlara da uyum sağlamaktadır. Kök börü, Türk kültüründe cesaret, liderlik, topluluk ruhu ve dayanıklılığı sembolize etmektedir. Oyunun mitolojik kökleri, kurt figürüne dayanır ve bu figür, Türk halklarının tarih boyunca koruduğu milli bir semboldür. Kökbörü, yalnızca bir spor değil, aynı zamanda bir toplumsal ve kültürel mirastır. Bugün hâlâ, özellikle Orta Asya'da yaşayan Türk toplulukları arasında bu mirasın yaşatılmasına büyük önem verilmektedir (Bayır ve Küçükbasmacı, 2022).

Geleneksel Kızak Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Türkistan coğrafyasında sert kış koşulları, geleneksel kızak sporunun ortaya çıkmasında önemli bir faktör olmuştur. Kızak, bu bölgelerde hem günlük yaşamın bir parçası hem de eğlence aracı olarak kullanılmıştır. Kızak sporu, özellikle kış festivallerinde topluluklar arasında düzenlenen yarışmalarla birleştirici bir rol üstlenmiştir. Bu dönemde kızak, hız, dayanıklılık ve çevikliğin bir sembolü olarak görülmüştür. Türkistan'daki kızak yarışlarının kökeni, toplulukların doğa koşullarıyla mücadelesine dayanır ve bu yönüyle kültürel mirasın bir parçası olmuştur (Haberal, 2024).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu'nda kızak sporu, yalnızca bir ulaşım aracı olmaktan çıkarak, fiziksel gücün, dayanıklılığın ve becerinin bir ifadesi haline gelmiştir. Kış sporlarına uygun coğrafi yapıya sahip olan Selçuklu topraklarında, kızak yarışları halk arasında popülerlik kazanmıştır. Selçuklu kültüründe bu spor, özellikle kış mevsiminde sosyal etkinliklerin bir parçası olmuş, toplulukların fiziksel ve ruhsal dayanıklılığını artırmıştır. Ayrıca, Selçuklu dönemi toplumlarında kızak, gençlerin savaş becerilerini geliştirmeleri için bir pratik aracı olarak da kullanılmıştır (Eski, 2004).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde kızak sporu, Anadolu'nun kış şartlarına uyum sağlayan bir kültürel etkinlik olarak kendini göstermiştir. Kış koşullarının zorlu olduğu bölgelerde, geleneksel kızak yarışları halkın kış aylarındaki en önemli eğlencelerinden biri haline gelmiştir. Kızak yarışları, Osmanlı'nın toplumsal organizasyonlarının bir parçası olmuş, bayramlar ve özel günlerde düzenlenen etkinliklerle desteklenmiştir. Osmanlı' İmparatorluğunda kızak sporu hem halkın fiziksel sağlığını güçlendirmiş hem de toplumsal dayanışmayı teşvik etmiştir (Karcıoğlu ve Söylemez, 2022).

Günümüz Geleneksel Kızak Günümüzde geleneksel kızak sporu, UNESCO'nun Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne aday gösterilmiştir ve özellikle Türkiye'nin Kastamonu, Erzurum gibi kış sporlarının yaygın olduğu bölgelerinde halen yaşatılmaktadır. Modern organizasyonlar, geleneksel yarışların yanı sıra turistik bir etkinlik olarak kızak sporunu yeniden canlandırmıştır. Kastamonu'daki "Ağlı Kızak Yarışları" gibi etkinlikler, bu sporu bölgesel bir cazibe merkezi haline getirmiştir (Şahin ve Evli, 2020). Kızak sporu, Türk kültüründe dayanıklılık, birliktelik ve doğaya uyum sağlama gibi değerlerin bir yansımasıdır. Bu spor, toplumsal dayanışmayı ve fiziksel mücadele ruhunu teşvik ederken, aynı zamanda eğlenceli bir etkinlik olarak insanların bir araya gelmesini sağlamıştır. Geleneksel kızak sporu, köklü geçmişi ve doğal çevreyle uyumu sayesinde, Türk kültürel mirasının korunmasında ve yaşatılmasında önemli bir yere sahiptir. Bu spor, tarih boyunca zorluklarla mücadele etme yeteneğini geliştiren bir araç olduğu kadar, kültürel bir sembol olarak da yaşamaya devam etmektedir (Tokmak, Aktaş ve İlhan, 2020).

Rahvan ve Binicilik Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Türklerin atla olan ilişkisi, tarih boyunca hem savaş hem de günlük yaşamda kendini göstermiştir. Türkistan'da at, yalnızca bir ulaşım aracı değil, aynı zamanda bir statü sembolü ve savaş aracı olduğu ifade edilmektedir. Binicilik, Türklerin fiziksel dayanıklılıklarını ve savaş yeteneklerini geliştirmek için uyguladıkları önemli bir etkinlik olduğu görülmüştür. Türk toplulukları arasında rahvan (yorga) atlarıyla yapılan yarışlar, cesaret ve hızı yansıtan bir gelenek olarak, Türk topluluklarının doğayla uyumunu ve fiziksel yetkinliğini temsil etiği belirtilmektedir (Türkmen, 1998).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu döneminde binicilik ve rahvan yarışları, askeri eğitimin bir parçası olarak görülmüştür. Selçuklu İmparatorluğunun geniş coğrafyalara yayılan hâkimiyetleri, atlı sporları askeri ve kültürel anlamda güçlendirmiştir. Rahvan atları hem dayanıklılıkları hem de uzun mesafelerde hız yetenekleriyle bilinmektedir. Selçuklu İmparatorluğu döneminde atlı sporlar sosyal etkinliklerin yanı sıra, Selçuklu ordusunun fiziksel hazırlığını destekleyen bir unsur haline gelmiştir (Eren, 2020).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde rahvan binicilik ve atlı sporlar, saray ve halk arasında yaygın bir şekilde uygulanmıştır. Padişahların atlara olan ilgisi, at yetiştiriciliği ve atlı sporların gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Osmanlılar, rahvan atlarını uzun mesafe ulaşımlarında ve saray

etkinliklerinde tercih etmişlerdir. Ayrıca, binicilik, Osmanlı ordusunun savaş becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir araç olmuştur. Bu dönemde, rahvan yarışları toplumsal etkinliklerde bir araya gelme ve dayanışmayı güçlendirme aracı olarak dikkat çekmiştir (Gençay vd., 2019).

Günümüzde Rahvan ve Binicilik Günümüzde rahvan ve binicilik, Türkiye'de Geleneksel Spor Dalları Federasyonu tarafından organize edilen etkinliklerle yaşatılmaktadır. Rahvan yarışları, özellikle Ege, Marmara ve İç Anadolu bölgelerinde popülerdir. Modern organizasyonlar, bu sporu genç kuşaklara tanıtmak ve kültürel mirasın korunmasını sağlamak amacıyla yapılmaktadır. Uluslararası etkinliklerde de rahvan binicilik, Türk kültürünün bir yansıması olarak tanıtılmaktadır (Ünver, 2006). Rahvan ve binicilik sporları, Türk kültüründe dayanıklılık, hız ve çeviklik gibi özellikleri sembolize etmektedir. Bu spor, tarih boyunca Türk toplumlarının savaşçı ruhunu ve doğayla uyumunu yansıtmış, günümüzde ise kültürel bir miras olarak korunmaktadır. At yetiştiriciliği ve rahvan binicilik, Türk milletinin tarihsel ve kültürel kimliğinin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirilmektedir (Türkmen ve Djanuzakov, 2019).

Şalvar Güreşi Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Türkistan coğrafyasında şalvar güreşi, sosyal dayanışmayı güçlendiren bir etkinlik olarak ortaya çıkmıştır. Türk topluluklarının fiziki dayanıklılıklarını ve savaş becerilerini geliştirmek için uyguladığı bu spor, düğünler, bayramlar ve özel günlerde düzenlenen güreş müsabakalarıyla da önemli bir eğlence unsuru olmuştur. Bu dönemde, güreş sporlarının toplulukların liderlik ve cesaret değerlerini vurgulamak için bir araç olarak kullanıldığı bilinmektedir (Doğan, 2010).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu döneminde güreş, özellikle şalvar güreşi, askeri sınıflar arasında popüler bir fiziksel antrenman yöntemi olarak yer almaktadır. Bununla birlikte, güreş müsabakaları halk etkinliklerinde düzenlenerek toplumun her kesimine hitap eden bir eğlence türü haline gelmiştir. Selçuklu toplumunda şalvar güreşi fiziksel gücün ve taktiksel zekânın sergilendiği bir alan olarak önem kazanmıştır (Tazegül, 2018).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde şalvar güreşi, özellikle Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde yaygınlaşmış ve geleneksel spor etkinliklerinin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Şalvar güreşi, Osmanlı toplumunda toplumsal dayanışmayı artıran bir spor olarak görülmüş ve fiziksel üstünlüğün sergilendiği prestijli bir etkinlik olarak kabul edilmiştir (İşler, 1997).

Günümüzde Şalvar Güreşi Günümüzde şalvar güreşi, Geleneksel Spor Dalları Federasyonu tarafından organize edilen etkinliklerle yer almaktadır. Türkiye'nin farklı bölgelerinde düzenlenen şalvar güreşi turnuvaları, bu sporun sürdürülebilirliğini sağlamak ve yeni nesillere aktarmak için önemli bir platform oluşturmuştur. Uluslararası etkinliklerde de şalvar güreşi, Türk kültürünün bir yansıması olarak tanıtılmaktadır. UNESCO'nun Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne dahil edilmesi için çalışmalar devam etmektedir. Şalvar güreşi, Türk kültüründe cesaret, dayanıklılık ve toplumsal bağlılığı simgelemektedir. Bu spor, bireylerin fiziksel gücünü sergilerken, toplulukların bir araya gelmesini ve kültürel değerlerin korunmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda, geleneksel Türk sporlarının tanıtılmasında önemli bir rol oynayan şalvar güreşi, Türk spor mirasının bir sembolü haline gelmiştir (Koyunlu, 2023).

Atlı Cirit Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Türkistan coğrafyasında atlı cirit, Türk topluluklarının savaş eğitimi ve sosyal dayanışma amacıyla icra ettiği bir spor olarak ortaya çıkmıştır. Atın Türk kültüründeki merkezi rolü, atlı cirit gibi sporların gelişimine öncülük etmiştir. Bu dönemde cirit, askeri disiplinin ve stratejik düşünme becerilerinin gelişmesini sağlamış, cesaret ve çeviklik gibi değerleri ön plana çıkarmıştır. Atlı cirit, özellikle göçebe yaşam tarzına uygun bir spor olarak, Türklerin at üzerindeki ustalıklarını ve savaş becerilerini sergilemelerine olanak tanımıştır. Orta Asya'da düzenlenen festivallerde ve toplumsal etkinliklerde bu spor hem eğlence hem de güç gösterisi amacıyla icra edilmiştir (Karcıoğlu, 2017).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu döneminde atlı cirit, savaş hazırlığının bir parçası olarak askerî sınıflar arasında yaygınlaşmıştır. Selçuklu İmparatoluğu geniş coğrafyalara yayılan hâkimiyetleri sırasında, atlı ciridi bir savaş hazırlık metodu olarak kullanmışlardır. Cirit, atlı birliklerin hızlı manevra yapma kabiliyetini geliştirmiş ve taktiksel zekâyı ön plana çıkarmıştır. Bu dönemde düzenlenen cirit oyunları, aynı zamanda toplumsal bir eğlence unsuru olarak halk arasında yayılmıştır. Selçuklu saraylarında düzenlenen atlı cirit müsabakaları hem toplumun eğlence ihtiyacını karşılamış hem de Selçuklu ordusunun askeri hazırlıklarını güçlendirmiştir (Gezder, 2002).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde atlı cirit, saray ve halk arasında büyük bir popülerlik kazanmıştır. Osmanlı padişahları, cirit oyunlarını desteklemiş ve bu sporu saray etkinliklerinin bir parçası haline getirmiştir. Özellikle yeniçeriler arasında düzenlenen cirit müsabakaları, askerlerin fiziksel dayanıklılıklarını ve savaş becerilerini artırmayı amaçlamıştır. Düğünler, bayramlar ve özel günlerde düzenlenen cirit oyunları, Osmanlı toplumunun bir araya gelmesini sağlamış ve bu sporun kültürel bir miras olarak korunmasına katkıda bulunmuştur. Osmanlı ordusunda ve halk arasında bu sporun benimsenmesi, Osmanlı kültüründe atın ve atlı sporların önemini artırmıştır (Aka, Baş ve Eraslan, 2012).

Günümüzde Atlı Cirit Atlı cirit, günümüzde Türkiye'de Geleneksel Spor Dalları Federasyonu tarafından organize edilen etkinliklerle yaşatılmaktadır. Sivas, Erzurum, Uşak, Erzincan ve Kars gibi illerde düzenlenen atlı cirit turnuvaları, bu sporun hala canlı bir şekilde yaşatıldığını göstermektedir. Modern cirit organizasyonları hem sporun geleneksel değerlerini korumayı hem de uluslararası arenada tanıtımını sağlamayı amaçlamaktadır. UNESCO'nun Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne alınması için yapılan çalışmalar, bu sporun uluslararası bilinirliğini artırmaya yöneliktir. Atlı cirit, Türk kültüründe cesaret, çeviklik ve erdem gibi değerleri temsil etmektedir. Oyunun stratejik yapısı hem bireysel beceriyi hem de takım ruhunu ön plana çıkarmaktadır. Atlı cirit, geçmişte olduğu gibi günümüzde de Türk halkının geleneksel değerlerini yaşatmakta ve toplumsal dayanışmayı güçlendirmektedir. At ve binicilik becerilerinin sergilendiği bu spor, aynı zamanda Türk kültürünün sanatsal ve estetik bir yansımasıdır (Çiftçi, 2011).

Matrak Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Matrak sporunun kökeni, Türkistan coğrafyasında oynanan ve savaşçıların fiziksel becerilerini geliştirmek üzere uygulanan geleneksel oyunlara dayanmaktadır. Bu bölgede, ata sporu olarak kabul edilen okçuluk, güreş ve atçılık gibi sporlarla bir arada gelişmiştir. Matrak, bu sporlarla benzer şekilde hem fiziksel dayanıklığı hem de stratejik düşünme yeteneğini öne çıkarmıştır. Bu dönemde savaşçıların antrenmanlarında kullanılan bu tarz oyunlar, savaşçıların saha içinde çeviklik, denge ve reflekslerini geliştirmeye yönelikti. Bununla birlikte, Türkistan'daki topluluklar arasında matrak benzeri oyunların

oynandığına dair arkeolojik ve yazılı kaynaklarda kesin kanıtlara rastlanmasa da bu sporun temellerinin bu coğrafyada atıldığı düşünülmektedir (Yurdaydın, 1965).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu döneminde, askerî yönetim ve savaş sanatları önem kazanırken, matrak benzeri oyunlar daha organize bir hale gelmiştir. Selçuklu askerlerinin savaşa hazırlık amacıyla bu tür oyunlara yer verdiği bilinmektedir. Selçuklu dönemindeki göçebe yaşam tarzı, bireylerin savaşçı yeteneklerini geliştirme zorunluluğuyla matrak benzeri antrenmanlara önem verilmesine neden olmuştur. Bu oyunlar, Selçuklu toplumunun sosyal hayatında hem askerî hem de çocukluktan itibaren bir spor disiplini olarak yer almıştır (Ulutaş, 2024).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Matrak sporu, Osmanlı İmparatorluğu döneminde sistematik bir hale getirilmiş ve bu dönemin en önemli sporlarından biri olmuştur. 16. yüzyılda Matrakçı Nasuh, bu sporu sistemleştirerek hem bir eğlence hem de askerî bir antrenman olarak kullanımını yaygınlaştırmıştır. Yeniçeriler, savaş sahasındaki yetkinliklerini arttırmak ve kılıç kullanımını mükemmel bir şekilde öğrenmek için matrak oynamışlardır. Evliya Çelebi'nin Seyahatname 'sinde, matrakçıların Osmanlı sosyal ve askerî hayatındaki yerinden detaylıca bahsedilmiştir (Evliya Çelebi, 1314).

Günümüzde Matrak Sporu 19. yüzyılda Osmanlı askerî yapısındaki değişikliklerle matrak unutulmuştur. Ancak, 2008 yılında Efkan Çalış tarafından modernize edilerek yeniden canlandırılmıştır. Bu süreçte, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından resmen tanınmış ve desteklenmiştir. Günümüzde matrak, geleneksel sporlara duyulan ilginin artmasıyla yeniden popüler hale gelmiştir. Yerel ve ulusal düzeyde matrak turnuvaları düzenlenmekte ve çocuklar ile gençlere bu sporun temel teknikleri öğretilmektedir. Ayrıca, festivaller ve şenliklerde matrak gösterileri düzenlenerek geleneksel sporların yaşatılması hedeflenmektedir. Modern matrak sporu, geleneksel kuralları korurken sporcuların güvenliği için kask ve yumuşatılmış ekipmanlarla oynanmaktadır (Matrak Federasyonu, 2025).

Yağlı Güreş Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Türkistan döneminde yağlı güreş, bozkır yaşamının bir parçası ve savaşçılık ruhunun bir tezahürü olarak ön plana çıkmıştır. Türk boyları arasında düzenlenen yağlı güreş müsabakaları hem sosyal hem de askeri hazırlığı destekleyen etkinliklerdi. Dede Korkut Hikâyeleri gibi Türk destanlarında, yağlı güreşçiler arasındaki mücadelelerin onur, cesaret ve fiziki üstünlük simgesi olarak anlatıldığı görülmektedir (Atabeyoğlu, 2000).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu döneminde yağlı güreş, saray etkinliklerinin bir parçası haline gelmiştir. Dönemin çeşitli kaynakları, güreşin hem halk arasında hem de yönetici sınıfı içinde popüler olduğunu ortaya koymaktadır. Selçuklu mimarisi ile öne çıkan kervansaraylar ve meydanlar, bu tür spor etkinlikleri için kullanılan alanlar olmuştur (Bic, 1944).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde yağlı güreş bir spor dalı olmaktan çıkıp, kültürel ve dini öneme sahip bir etkinlik haline gelmiştir. Kırkpınar Güreşleri, bu dönemde gelenekselleşmiş ve günümüzde de devam eden bir organizasyon olmuştur. Osmanlı ordusundaki askerlerin, özellikle Yeniçeriler'in fiziksel dayanıklılığını artırmak amacıyla güreş yaptıkları ifade edilmektedir. Ayrıca, yağlı güreş şenlikleri sıklıkla dini bayramlar ve padişahın tahta çıkış törenleri gibi özel etkinliklerle bağlantılı düzenlenmiştir (Ayağ, 1983).

Günümüzde Yağlı Güreş Yağlı güreş, Türk tarihinin farklı evrelerinde farklı özellikler kazanmış ve günümüzde de yaşamaya devam eden bir kültürel mirastır. Günümüzde yağlı güreş, Türkiye'de geleneksel spor dallarından biri olarak korunmaktadır. Her yıl Edirne'de düzenlenen Kırkpınar Yağlı Güreşleri, UNESCO'nun Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'nde yer almakta ve uluslararası bir çap kazanmıştır. Ancak, modern sporların ve dijital medyanın yaygınlaşması ile yağlı güreşin izleyici kitlesi azalmış, ancak bu spor dalı hala önemli bir kültürel değer taşımaktadır. Bu nedenle yağlı güreşin korunması ve tanıtılması, sadece spor değil, aynı zamanda kültürel mirasın sürekliliği için de önemlidir (Gümüş, 1990).

Çevgan Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Çevgan sporu, Türkistan dönemi kültürünün önemli bir parçası olarak ortaya çıkmış ve tarih boyunca farklı medeniyetlerde yaygın bir şekilde oynanmıştır. Çevgan, özellikle atçılık kültürünü temel alan toplumların sosyal ve askeri hayatında önemli bir yer tutmuştur. Çevgan'ın ilk izlerine Türkistan coğrafyasında rastlanmaktadır. Hunlar, Göktürkler ve Uygurlar gibi çeşitli Türk boyları, atçılık konusundaki yetkinliklerini göstermek ve savaş becerilerini geliştirmek için çevgan oyununu kullanmıştır. Arkeolojik bulgular, Uygur Devleti dönemine ait çevgan oyun sahnelerini betimleyen resimlere ve yazıtlara işaret etmektedir (Eyduran, 2009).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu İmparatorluğu döneminde çevgan, önemli bir soylu sporu olarak kabul edilmiştir. Selçuklu saraylarında ve önemli merkezlerde çevgan oyun alanları inşa edilmiştir. Sultanlar ve aristokratlar arasında popüler olan bu spor hem bir eğlence hem de savaşa hazırlık olarak görülmüştür. Çevgan oyunlarının tasvir edildiği minyatürler, Selçuklu İmparatorluğu dönemine ilişkin kalıntıların olduğunun ispatı olarak yer almaktadır (Karabey, 2012).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde çevgan, kısmen değişerek saray sporları arasına girmiş, ancak daha az oynanan bir hale gelmiştir. Osmanlı İmparatorluğun'da atçılığın öne çıkmasına rağmen, cirit gibi sporlar çevgan'ın yerini almıştır. Bununla birlikte, Osmanlı İmparatorluğu arşiv belgelerinde çevganla ilgili referanslara rastlanmaktadır (Ayan, ve Güven, 2012).

Günümüzde Çevgan Sporu Çevgan, Türk kültüründe dayanışma, ekip çalışması ve fiziksel becerilerin öne çıktığı bir spor olarak önem taşımıştır. Sadece bir spor değil, aynı zamanda askeri hazırlık ve toplumun sosyal yapısını güçlendiren bir faaliyet olarak kabul edilmiştir. Bu oyun, özellikle atın sembolik ve pratik öneme sahip olduğu Türk dünya görüşünde özel bir yere sahiptir. Günümüzde, çevgan'ın şekil değiştirerek polo sporu haline geldiği görülmektedir. Polo, günümüzde özellikle Avrupa ve Amerika'da popüler bir spor olmuş olsa da Türkistan'da çevgan'ın geleneksel şekilleri korunmaya çalışmaktadır. UNESCO, çevgan'ı somut olmayan kültürel miras listesine dahil ederek bu sporun korunması ve tanıtılması için önemli bir adım atmıştır. Ayrıca, Türkiye ve Azerbaycan gibi Türk kültürüne sahip ülkelerde çevgan sporu yeniden canlandırılmak için girişimlerde bulunmaktadırlar (Güven, 2011).

Kuşak Güreşi Sporunun Tarihi, Kültürel Önemi ve Günümüzdeki Yeri

Türkistan Dönemi Türkistan Döneminde Türklerin göçebe yaşam tarzı, fiziksel dayanıklılığı ve savaşçılık özelliklerini geliştiren sporlara olan ilgiyi artırmıştır. Kuşak güreşi, bu bağlamda gençlerin fiziksel olarak güçlenmesini ve savaşa hazırlanmasını sağlayan bir etkinlik olarak yer almaktadır. Kuşak güreşi, bayramlar,

düğünler ve festivallerde düzenlenen bir gelenek olarak yer almıştır. Kazanan güreşçilere değerli ödüller verilerek onların statüsü yükseltilmiştir (Sağım, 2015).

Selçuklu İmparatorluğu Dönemi Selçuklu sarayında güreşçiler, savaşçılar ve okçular gibi atletik bireyler desteklenmiştir. Güreş müsabakaları, halkın sosyal yaşamında da geniş bir yer bulmuştur. Selçuklu döneminde kuşak güreşi gençlerin fiziksel eğitiminin bir parçası olmuştur. Selçuklular, İslamiyet'in etkisiyle güreşe dini ve manevi bir anlam yüklemişlerdir. Güreşin adaletli ve saygılı bir şekilde yapılması önemsenmiştir (Kahraman, 1989).

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Osmanlı İmparatorluğu döneminde güreşçiler "pehlivan" olarak anılmış ve toplumsal saygınlık kazanmışlardır. Kuşak güreşi, Osmanlı İmparatorluğu sarayında da rağbet gören bir spor olmuştur. Kuşak güreşi, yağlı güreş kadar popüler olmasa da özellikle Anadolu'daki köy ve kasabalarda yaygın olarak yapılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde düzenlenen sünnet düğünleri ve panayır gibi etkinliklerde kuşak güreşi önemli bir yer tutmuştur. Halkın eğlencesi ve spor ihtiyacı bir arada karşılanmıştır (Kahraman, 1995).

Günümüzde Kuşak Güreşi Türk Dünyası ülkelerinde kuşak güreşi turnuvaları düzenlenmekte, UNESCO gibi uluslararası platformlarda tanıtılmaktadır. Türkiye'de Geleneksel Spor Dalları Federasyonu tarafından desteklenen kuşak güreşi, gençlere öğretilmekte ve okullarda tanıtılmaktadır. Kuşak güreşi, modern sporlarla kıyaslandığında daha az yaygın olsa da kültürel bağları koruyan bir etkinlik olarak önem taşımaktadır. Özellikle Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde kuşak güreşi, düğünler ve bayramlarda hala bir eğlence unsuru olarak sürdürülmektedir (Öngel, 2001).

Sonuç

Geleneksel Türk sporları, Türk toplumunun tarihsel, kültürel ve sosyal dinamiklerini yansıtan eşsiz bir mirastır. Bu sporlar, savaşçı Türk boylarının fiziksel dayanıklılık ve stratejik düşünme becerilerini geliştirdiği bir araçtan, toplumun bir arada olduğu, eğlendiği ve dayanışma sergilediği sosyal bir etkinlik haline dönüşmüştür. Türkistan dönemi, Selçuklu İmparatorluğu ve Osmanlı İmparatorluğu dönemlerinden itibaren bu sporların askeri hazırlığın ötesinde kültürel bir anlam kazandığı görülmektedir.

Bugün, geleneksel Türk sporları hem ulusal hem de uluslararası arenada tanınır hale gelmiştir. UNESCO'nun Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne dahil edilen bu sporlar, Türk kültürünün uluslararası alanda tanıtılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Modern organizasyonlar, genç nesillere bu sporları tanıtarak kültürel mirasın yaşatılmasını sağlamaktadır. Türkiye'de düzenlenen yerel ve ulusal etkinlikler, bu sporların tanıtımını ve sürdürülebilirliğini desteklemekte; uluslararası turnuvalar ise Türk kültürünü global bir izleyici kitlesine ulaştırmaktadır.

Geleneksel Türk sporlarının günümüzdeki yeri, sadece tarihsel bir miras olarak değil, aynı zamanda modern bir kimlik aracı olarak değerlendirilmektedir. Bu sporlar, Türk halkının kültürel kimliğinin bir yansıması olarak toplumsal birlikteliği güçlendirmekte ve manevi değerlerin aktarılmasına hizmet etmektedir. Aynı zamanda, spor turizmi ve kültürel etkinlikler aracılığıyla ekonomik ve sosyal bir katkı sağlamaktadır. Ancak, bu sporların modern dünyadaki rolü, sadece bir kültürel mirasın korunması ile sınırlı kalmamalıdır. Geleneksel Türk sporları, toplumsal değerlerin yeniden canlandırılmasında ve genç nesillerin fiziksel ve zihinsel gelişimine

katkıda bulunulmasında aktif bir araç olarak kullanılabilir. Eğitim programlarına daha fazla entegre edilerek ve daha geniş kitlelere tanıtılarak, bu sporların popüleritesi artırılabilir.

Sonuç olarak, geleneksel Türk sporları, Türk kültürünün yaşayan bir mirası olarak geleceğe aktarılmayı hak etmektedir. Bu sporlar, geçmişin izlerini taşıdığı kadar geleceğe dair umutları da barındırmaktadır. Türk toplumunun kültürel kimliğini şekillendiren bu değerler, sürdürülebilir bir şekilde korunmalı ve dünya çapında tanıtılmaya devam edilmelidir. Bu, hem Türk kültürünün uluslararası alanda daha iyi tanınmasını sağlayacak hem de genç nesillerin bu köklü mirasa sahip çıkmasını teşvik edecektir.

Kaynaklar

Acar, Ş. (2013). Osmanlı'da Sportif Atıcılık, Nişan Taşları. Yem Yayınları, İstanbul.

Aka, S. T., Baş, M., ve Eraslan, M. (2012). Atlı Cirit Sporcularının Sosyal Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Türk Spor ve Egzersiz Dergisi, 14(3), 82-90.

Aladanlı B., ve Çördük Ü. (2009). Futbol Tarihi ve Sporda İlkler, 1.Baskı, Yeşil Elma Yayıncılık, İstanbul.

Arıpınar E. (1992). Türk futbol Tarihi, (Cilt 1), Türkiye futbol Federasyonu Yayınları, İstanbul.

Atabeyoğlu, C. (1991). Türk Spor Tarihi Ansiklopedisi: 1453 – 1991, An Grafik Yayınevi, İstanbul.

Atabeyoğlu, C. (1998). Okçuluk Tarihi. Türk Spor Vakfı Yayınları, Ankara.

Atabeyoğlu, C. (2000). Geleneksel Türk Güreşi ve Kırkpınar, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Yayınları, İstanbul.

Atalay, K. (2005). Geçmişten Günümüze Geleneksel Türk Sporları, Matsan Matbaacılık, İstanbul.

Ayağ, A. (1983). Türkler De Spor Geleneği ve Kırkpınar Güreşleri, Divan Yayınları, İstanbul.

Ayan, D., Ve Güven, Ö. (2012). Doğu Minyatüründen Batı Resmine Polo (Çevgan). 38. ICANAS, 38 (38), 493-498.

Bayır, Z., ve Küçükbasmacı, G. (2022). Kırgız Destanlarındaki "Kökbörü" Oyununun Halkbilimsel Açıdan İncelenmesi. Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi (9), 654-670. Doi: https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1209618

Bic, M.H. (1944). Türk Güreşi, Marmara Basımevi, İstanbul.

Buyrukoğlu, E., Varol, İ., Ekin, A., ve Bilir, İ. (2024). Atlı Cirit ve Geleneksel Türk Okçuluk Spor Dallarında Yer Alan Sporcuların Yapmış Oldukları Spor Dalına Özgü Aidiyet Düzeylerinin İncelenmesi. Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi (BESSED), 3(3), 55-70.

Çavuşoğlu, A. (2008) "Çevgen/Çöğen Oyunu Kültürü ve Edebî, Tasavvufî Metinlerde Yansıması". İstem 11 (Aralık 2008), 159-174.

Çelebi, E. (2006). Evliya Çelebi Seyahatnamesi. (İlk yayım tarihi 1896). Haz. S. A. Kahraman. Türk Tarih Kurumu Yayınları. Ankara.

Çiftçi, S. (2011). Uşak'ta Atlı Cirit Sporu ve Cirit Kültürü. Millî Folklor, 23(89), 87-99.

Dede, M. (2023). "A Performance And Traınıng Game/Sport In The Ottoman Empıre In The Lıght Of Archıve Documents: Tomak". Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi, Ekim (Ekim 2023), 163-74. Https://Doi.Org/10.53718/Gttad.1266426.

Devecioğlu, S. (2007). "Türklerde Spor", TİSAV (Türkiye ve Türk Dünyası İktisadi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı) Dergisi, Sayı: 11, s. 1 – 74.

Dever, A. & İslam, A. (2015). Tarihsel Süreç İçerisinde Türk Kültüründe Spor Algısı. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, (4)5, 46-61.

Doğan, V. (2010). Kahramanmaraş Şalvar Güreşi ve Dünyadaki Benzerleri ile Kıyaslanması, (Yüksek Lisans Tezi), On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Samsun.

Eren, E. (2020). Türk Kültüründeki Atlı Spor Dallarının Tarihi Perspektif Açısından İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). On Dokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Samsun.

Eski, T. (2004). Kastamonu Yöresi Geleneksel Kayık (Kızak) Sporunun Materyal – Teknik ve Uygulama Bakımından İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

Evliya Çelebi. (1314). Seyahatnâmesi. *Dördüncü Cilt* (Ahmed Cevdet, Tâbii). Dersaâdet İkdâm Matbaası, İstanbul.

Eyduran, A. (2009). Türk Kültürü ve Edebiyatında Çevgan Oyunu. Erdem (53), 83-114.

Gençay, Ö. A., Gür, Y., Gençay, S., Gür, E., Özaltaş, H. N. ve Gençay, E. (2019). "Liseli Gençlerde Geleneksel Türk Sporlarının Farkındalığının İncelenmesi", Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(1), 566-575.

Gençay, Ö. A., Gür, Y., Gençay, S., Gür, E., Özaltaş, H. N. Ve Gençay, E. (2019). Liseli Gençlerde Geleneksel Türk Sporlarının Farkındalığının İncelenmesi, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(1), 566-575.

Gezder, N. (2002). Geleneksel Sporlarımızdan Ata Sporu Atlı Cirit, (3. Baskı), Hakikat Ofset Tesisleri, Erzurum.

Gümüş, A. (1990). Kırkpınar Güreşleri, Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.

Gürdal, İ. (2017). Atlı Okçulukta At ve Binici Eğitimi, Uluslararası Gazi Süleyman Paşa ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu. 25-27 Mart 2017 Kocaeli.

Güven, Ö. (1992) Türklerde Spor Kültürü, Atatürk Kültür ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları (57), 37-38, Ankara.

Güven, Ö., (1999). Spor Tarihinde Çöğen/Çevgân/Polo. Toplumsal Tarih, 11(61), 4-7.

Güven, Ö., (2011). Polo (Çöğen / Çevgân) Sporunun Tarihi Görünümü. 22. TAFISA Dünya Kongresi, Antalya.

Haberal, H. (2024). The Importance Of Traditional Winter Sports İn Maintaining Our Concrete Cultural Heritage; Example Of Kastamonu Ağlı Slogle (Kayık) Races. Journal Of Tourism Gastronomy Studies, 11(4), 3712–3729. Doi: https://doi.org/10.21325/jotags.2023.1364

İmamoğlu, H. (1998). Türklerde Geleneksel Aba Güreşleri Üzerine Bir Araştırma. (Yüksek Lisans Tezi). On dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

İmamoğlu, O., ve Taşmektepligil, M. Y. (1997). Türk Kültüründe Spor. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(1), 145-150.

İmamoğlu, O., ve Taşmektepligil, M. Y. (2014). Türk Kültüründe Spor. Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty, 10(1), 145-150.

İşler, H. (1997). Tarihsel Kökenleri, Yayılma Alanları, Organizasyon Biçimleri ve Fonksiyonları Bakımından Geleneksel Aba ve Şalvar Güreşlerinin İncelenmesi (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye.

Kafesoğlu, İ. (1987). Türk kültür tarihi. Ötüken Yayınevi. İstanbul.

Kahraman, A. (1989). Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi I-II, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Kahraman, A. (1995). Osmanlı Devleti'nde Spor, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Karabey, T. (2012). *Evliyâ Çelebî Seyâhatnâmesinde Gûy U Çevgân Oyunu. Journal Of Turkish Studies*, 7(1), 81-86. Https://Doi.Org/10.7827/Turkishstudies.3216

Karahüseyinoğlu, M. F. (2007). Küreselleşme ve Geleneksel Türk Sporları. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.

Karahüseyinoğlu, M.F. (2008). Geleneksel Türk Sporlarındaki Modern Spor Yansımaları. Spor Bilimleri, 3(3), 130-137. https://doi.org/10.12739/10.12739

Karcıoğlu, U. (2017). Türk Kültüründe Atın Önemi ve Ata Sporlarımızdan Atlı Cirit Oyunu. ANASAY Dergisi, 1(2), 167-198.

Karcıoğlu, U., Ve Söylemez, B. (2022). Kültür Turizminde Geleneksel Sporların Yeri ve Önemi. Anasay (20), 215-238. Doi: Https://Doi.Org/10.33404/Anasay.1104312

Keten, M. (2004). Türk Spor Tarihi, Ayyıldız Matbaası, İstanbul.

Kırşan, N., (1937); "Gökbörü", TSK Dergisi, Ankara.

Korkmaz, A. (2005). Geçmişten Günümüze Geleneksel Türk Sporları, Matsan Yayınevi, İstanbul.

Koyunlu, A. (2023). Kısa Şalvar Güreşinde Farklı Sıkletlerde Güreşen Güreşçilerin Esneklik Değerlerinin Karşılaştırılması. Premium E-Journal Of Social Sciences (PEJOSS), 7(35), 1463–1468. Doi: Https://Doi.Org/10.5281/Zenodo.10035571

Köymen, A. (1993). Selçuklu Devri Türk Tarihi, TTK Basımevi, Ankara.

Kunter, H. B. (1938). "Eski Türk Sporları Üzerine Araştırmalar" Eski Türklerde Spor, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul.

Kurt, T. Kılıç, M. Kılıç, M.N. Özbayraktar, F. (2013). Türk Spor Tarihi. MEB Devlet Kitapları, Ankara: Semih Ofset.

Matrak Federasyonu (2025). Http://Matrakfederasyonu.Org/?Page_İd=48 Erişim Tarihi: 12.01.2025

Metin, T. (2013). Selçuklularda Okçuluğa Genel Bir Bakış. Tarih Okulu Dergisi, 2014(XVII). Doi: Https://Doi.Org/10.14225/Joh457

Orozobayev, M., ve Moldalieva, N. (2020). Kırgızcadaki Kurt (Börü) ile İlgili Örtmece Kelimeler. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD) (32), 23-38. Doi: Https://Doi.Org/10.20427/Turkiyat.575585

Ortekin, H. (1938). "Türkler ve Kayak", Ülkü, 10 (Şubat 1938), 60, 152-155.

Öngel, H. B. (2001). Türk Kültüründe Spor, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Özen, N. (2012). Türk Kültür Tarihinde Spor ve Türklerin Spora Katkıları. (Yüksek Lisans Tezi). Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Batman.

Özmenli, M. (2020). Savaş Sporu Cirit, Journal of Social, Humanities and Admınıstratıve Scıences (JOSHAS), 30, 1386-1396.

Öztek, İ. (2013). Aba Güreşi, Uluslararası Organizasyonlar ve Yarışma Kuralları. Antakya Belediyesi Kültür Yayınları, Hatay.

Sağım, O. (2015). Türk Kültüründe Kuşak Güreşi (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

Sarı, Z. (1992). Hatay'da Aba Güreşi. Antakya: Hatay Folklor Araştırmaları Derneği, Yayın no: 2, Kültür Ofset Basımevi, İzmir.

Süzük, F. (2010). Orta Asya Spor Tarihi. Akademi Yayınları. İstanbul.

Şahin, E., ve Evli, F. (2020). Türkiye'de 2009-2019 Yılları Arasında Geleneksel Türk Sporları ile İlgili Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Farklı Değişkenlerle İncelenmesi. Uluslararası Beden Eğitimi Spor ve Teknolojileri Dergisi, 1(1), 34-41.

Şahin, E., Ve Evli, F. (2020). Türkiye'de 2009-2019 Yılları Arasında Geleneksel Türk Sporları ile İlgili Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Farklı Değişkenlerle İncelenmesi. Uluslararası Beden Eğitimi Spor ve Teknolojileri Dergisi, 1(1), 34-41.

Tayga, Y. (1990). Türk Spor Tarihine Genel Bakış Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı, Ankara.

Tazegül, Ü. (2017). Farklı Toplumlarda Futbolun Tarihi. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi (64), 178-187.

Tazegül, Ü. (2018). Farklı Toplumlardaki Geleneksel Güreşler. Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 6(13), 267-289. Doi: Https://Doi.Org/10.33692/Avrasyad.510126

Terlemez, M. (2022). Modern Sporun Sosyolojik ve Tarihsel Temelleri. Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2(1), 16-25.

Tokmak, A., Aktaş, V., Ve İlhan, G. O. (2023). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum ve Görüşlerinin İncelenmesi. Eurasian Journal Of Sport Sciences And Education, 5(2), 289-310.Doi: Https://Doi.Org/10.47778/Ejsse.1325416

Türker, Ö., ve Özen, F. (2017). Oğuznâme, Selçuknâme ve Meliknâme'ye göre Selçuklu Hanedanı'nın Menşei. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (41), 331-351. Doi: https://doi.org/10.21563/sutad.318272

Türkiye Geleneksel Sporlar Federasyonu. (2020). Geleneksel sporlar özel raporu. TGSF Yayınları. Ankara.

Türkmen, M. (1998). From Past To Present Day Amble (Yorga) Horserıdıng Of Turks. Gazi Journal Of Physical Education And Sport Sciences, 3(4), 53-64.

Türkmen, M. (2009). Dünden Bugüne Türk Toplumlarında Çevgen/Çöğen/Çevgan/Polo Oyununa Genel Bakış. Türk Dünyası Araştırmaları, (183), 479-492.

Türkmen, M., ve Alimov, U. (2020). Türkistan'da Popüler Bir Atlı Oyun: Cekeme-Ceke/Jekpe-Jek (Yeke-Yek/Teke-Tek). Journal Of International Social Research, *13*(74), 601. Doi: https://doi.org/10.17719/jisr.11186

Türkmen, M., ve Djanuzakov, K. (2019). Orta Asya Türk Halklarında Kadim Bir Atlı Spor: Ukuruk Salmaktuu-Qurik-Emdik Üretim. Turkish Studies, *14*(7), 4059–4070. Doi: Https://Doi.Org/10.29228/Turkishstudies.30291

Ulutaş, M. (2024). Türk Geleneksel Sporlarının Resim Sanatına Yansıması (Cirit, Yağlı Güreş, Matrak, Okçuluk) (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Resim Ana Sanat Dalı, Resim Sanat Dalı, Isparta.

UNESCO. (2021). Intangible cultural heritage lists. Retrieved from https://ich.unesco.org Erişim Tarihi: 30.12.2024

Ünver, A. F. (2006). Antik Çağdan Modern Olimpiyatlara Binicilik Sporu ve Türk Biniciliğinin Olimpik Gelişimi (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.

Yıldıran, İ. (1997). Was "Tepük" An Archaıc Form of Soccer? A Study On An 11th Century Turkısh Game. Gazi Journal Of Physical Education And Sport Sciences, 2(1), 54-62.

Yıldıran, İ. (2012). Osmanlılarda Atlı Hedef Okçuluğu: Kabak Oyunu. Anadolu Uygarlıklarında Spor İçinde (Pp.170-185), Spor Yayınevi ve Kitabevi, Ankara.

Yıldız, D. (1979). Türk Spor Tarihi. Eko Matbaası.

Yıldız, O. (2019). Eski Türklerin Kış Sporu Kayakçılık, Genç Kalemler Tarih Araştırmaları Dergisi, 5(6), 45-48.

Yurdaydın, H. G. (1965). Matrakçı Nasuh'un Hayatı ve Eserleriyle İlgili Yeni Bilgiler. Belleten (114), 329-354

Yücel, Ü. (1999). Türk Okulcuğu, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları. Ankara.

164-iscs-conference-11th-837 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -10

Okul Öncesi Dönemde Robotik Kodlama Destekli Eğitimin Bilgisayarca Düşünme Becerileri Üzerindeki Etkisi

Tuğba Kanmaz,Fatma Tezel Şahin

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi , Gazi Üniversitesi

Bilgisayarca düşünme kavramı, bireylerin karşılaştıkları problemlere sistematik ve mantıklı çözümler geliştirmelerini sağlamakta olup günümüz eğitim sistemlerinde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Erken yaşlarda kazanılan bilgisayarca düşünme becerilerinin ilerleyen eğitim süreçlerinde akademik başarıya ve eleştirel düşünme becerilerine katkı sunduğu belirtilmektedir. Araştırmada, 4-6 yaş arasındaki çocuklara verilen robotik kodlama destekli eğitim programının bilgisayarca düşünme becerilerini uzun vadede ne ölçüde desteklediği ve bu sürecin cinsiyet, kardeş sayısı, ebeveyn yaş ve eğitim durumu gibi değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırma yarı deneysel desenle yürütülmüş olup, Kütahya'nın Emet ilçesindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir ilkokulun anasınıfına devam eden deney grubunda 16, kontrol grubunda ise 18 çocuk olmak üzere toplam 34 çocuk araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Alkış Küçükaydın ve Akkanat (2022) tarafından uyarlanmış olan "İlkokul Öğrencilerine Yönelik Bilgisayarca Düşünme Testi" kullanılmıştır. Deney grubundaki çocuklara haftada iki gün olmak üzere 12 hafta boyunca Robotik Kodlama Destekli Eğitim Programı uygulanmıştır. Program kapsamında çocuklara algoritmik düşünme, problem çözme, akıl yürütme ve yaratıcı düşünme becerilerini destekleyici bilgisayarsız ve robotik uygulamalar sunulmuştur. Elde edilen veriler istatistiksel analiz yöntemlerine tabii tutulmuştur. Bulgular, okul öncesi dönemde verilen robotik kodlama eğitiminin bilgisayarca düşünme becerileri üzerindeki uzun vadeli etkisini ortaya koyarak, erken yaşta bu tür eğitimlerin uygulanmasının önemini vurgulamaktadır. Bu bulgular, erken yaşlarda eğitim politikalarının şekillendirilmesine katkı sağlayabilir ve gelecek araştırmalar için yol gösterici nitelikte olabilir.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk eğitimi, robotik kodlama, robotik kodlama eğitimi, bilgisayarca düşünme

165-iscs-conference-11th-539 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -11

Wellness 1. Kademe Yardımcı Eğitmenlik Kursuna Katılan Adayların Wellness Eğitimi Üzerine Görüşleri

Meryem ALTUN EKİZ
Hatay Mustafa kemal Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi
https://orcid.org/0000-0003-1224-7927
Email: mrymltn@hotmail.com

Öz

İyilik hali, bir yaşam biçimidir. Özellikle, ideal düzeyde sağlıklı olmaya ve esenliğe odaklanmış; beden, zihin ve ruhun bütünleştiği, bireysel olarak anlamlı bir duruş sergileyen ve daha doyumlu bir yaşam sürme amacı güden, sosyal, bireysel ve çevresel tüm alanlarda etkin olan bir yaşam tarzını ifade etmektedir. Bu doğru yaşam tarzını benimseyebilmek için de alanında uzman kişilere ihtiyaç duyulmaktadır. Wellness eğitmenliği, insanları daha iyi bir yaşam ile ilgili hedeflerine ulaşmaları için onlara yardım eden ve onları cesaretlendiren, birey ya da gruplarla çalışan, eğitimleri ve geçmişleri çeşitlilik gösteren uzman kişilerdir. Wellness eğitmenliğinin doğasında spesifik bir öğreticilik yoktur. Wellness eğitmenleri üyelerine tam olarak ne yapmaları gerektiğini söyleyen değil, onlara ne isteğini ve nedenini soran, isteklerine nasıl ulaşacaklarıyla ilgili onlarla iş birliği yapan kişilerdir. Buradan yola çıkılarak bu çalışmanın amacı Wellness 1. Kademe Yardımcı Eğitmenlik Kursuna Katılan Adayların Wellness Eğitimi Üzerine Görüşlerini incelemektir.

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması modeli ve standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu; 04-08 Mart 2024 tarihinde Mersin'de Wellness 1. Kademe Yardımcı Eğitmenlik Kursuna katılan 4'ü erkek, 15'i kadın toplam 19 katılımcı oluşturmuştur. Veriler, araştırmacı tarafından oluşturulan standartlaştırılmış açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formu; yaş, cinsiyet, meslek, branş olmak üzere dört kişisel bilgi sorusu ile yedi açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Görüşme sonrasında verilerin bütününü görmek ve nitel veri setinin içerik analizini yapmak amacıyla katılımcıların tüm cevapları bir araya getirilmiştir. Veriler, nitel araştırmanın içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir ve doğrudan aktarmalar kullanılmıştır. Araştırma bulgularında; katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda "Wellness" kategorisi ve iki farklı alt kategori oluşmuştur: Wellness kategorisinin birinci alt kategorisini "Wellness tanımı", ikinci alt kategorisini ise "Amaç olarak wellness" şeklinde ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; bu kategoriler ve alt kategoriler, katılımcıların wellness'a dair farklı bakış açılarını ortaya koymakta ve kavramın anlamına dair geniş bir perspektif sunmaktadır. Katılımcıların çoğunluğu wellness eğitimlerinden memnun kalmış olsa da, bazı özel alanlarda yapılan iyileştirmeler eğitimlerin genel kalitesini daha da artırabilir. Eğitmenlerin tutumu, eğitim süresi ve eğitim ücretinin optimize edilmesi gibi unsurlar, katılımcıların deneyimlerini geliştirecek ve eğitimlere daha fazla katılım sağlanmasına olanak tanıyacaktır.

Anahtar Kelimeler: Wellness, 1. Kademe, Eğitmen

Opinions Of The Candıdates Who Attended The Wellness 1st Level Assistant Instructor Course On Wellness Training

Abstract

Wellness is a way of life. In particular, it refers to a lifestyle that focuses on being healthy and well-being at an ideal level; integrating body, mind and soul, exhibiting a meaningful stance individually and aiming to live a more fulfilling life, and being active in all social, individual and environmental areas. In order to adopt this correct lifestyle, experts in the field are needed. Wellness coaches are professionals with diverse backgrounds and education who work with individuals or groups to help and encourage people to achieve their goals for a better life. There is no specific teaching nature to wellness coaching. Wellness trainers are not people who tell their members exactly what to do, but rather ask them what they want and why, and collaborate with them on how to achieve their wishes. Based on this, the aim of this study is to examine the views of the candidates who attended the Wellness Level 1 Assistant Trainer Course on Wellness Training.

In the research, a case study model and standardized open-ended interview method were used from qualitative research designs. The study group consisted of 19 participants, 4 male and 15 female, who attended the Wellness 1st Level Assistant Trainer Course in Mersin between 04-08 March 2024. Data were collected using an interview form consisting of standardized open-ended questions created by the researcher. The interview form consists of four personal information questions, including age, gender, profession, and branch, and seven open-ended questions. After the interview, all the participants' answers were brought together in order to see the whole data and to make a content analysis of the qualitative data set. The data was evaluated with the content analysis method of qualitative research and direct quotations were used. In the research findings; in line with the answers given by the participants, the "Wellness" category and two different subcategories were formed: The first subcategory of the Wellness category was expressed as "Wellness definition" and the second subcategory was expressed as "Wellness as a purpose".

In conclusion, these categories and subcategories reveal the different perspectives of the participants on wellness and provide a broad perspective on the meaning of the concept. Although the majority of the participants were satisfied with the wellness trainings, improvements in some specific areas could further increase the overall quality of the trainings. Factors such as the attitude of the trainers, the duration of the training and the optimization of the training fee will improve the experience of the participants and allow for greater participation in the trainings.

Keywords: Wellness, 1st Level, trainer

Giriş

İyilik hali, bir yaşam biçimidir. Özellikle, ideal düzeyde sağlıklı olmaya ve esenliğe odaklanmış; beden, zihin ve ruhun bütünleştiği, bireysel olarak anlamlı bir duruş sergileyen ve daha doyumlu bir yaşam sürme amacı güden, sosyal, bireysel ve çevresel tüm alanlarda etkin olan bir yaşam tarzını ifade etmektedir (Myers vd., 2004). Sağlıklı bir yaşam sürmek, önlenebilir hastalıklara yakalanmadan hayatı devam ettirmek ya da bu hastalıklara mümkün olduğunca geç yakalanmak anlamına gelmektedir. İnsan, yaşamı boyunca çeşitli nedenlerle farklı hastalıklara maruz kalabilir. Asıl hedef, tedavi ile sağlığı yeniden kazanmak ve yaşam süresini uzatmaktır. Kısacası, bilimin insanlığa sunduğu bu değerli öneri, doğru yaşam tarzını benimsemekten geçmektedir. Kişinin tükettikleri yiyeceklerin türü ve miktarı, günlerinin büyük bir kısmını oturarak mı yoksa aktif olarak mı

geçirdiği, sigara içip içmediği, ne kadar süre uyuduğu gibi faktörler ve daha fazlası kişinin genel yaşam tarzını oluşturmaktadır (Sezer, 1998).

Modern yaşamla birlikte hareketsizliği artıran yüzlerce icat hayatımıza girdi. Asansörler, yürüyen merdivenler, televizyon, bilgisayar ve daha pek çok hareketsizliğe neden olan yenilik, modern insanı oturarak yaşayan bir varlık haline getirdi. Oysa insan, hareket etmek için yaratılmıştır. Hareketsizlikten kurtulmanın yolu mutlaka spor yapmaktır, ancak bu da ölçülü olmalıdır. Spor yapmamak bir hata iken, aşırı spor yapmak daha büyük bir yanlıştır. Doğru olan, dengeli ve düzenli egzersizdir. Çünkü fiziksel hareket eksikliği, hastalıklara ve hatta erken ölümlere neden olma açısından sigaradan sonra ikinci sırada yer almaktadır (Yılmaztürk, 2005).

Her türlü fiziksel aktivite ya da düzenli spor, hem kalp ve damar hastalıklarına hem de genel ölüm riskine karşı koruyucu bir etkendir. Vücuttaki iltihaplanma faktörlerini azalttığı için kansere karşı da etkili bir savunma sağlamaktadır. Ayrıca hareketsiz geçirilen süre ile ölüm oranları arasında bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Kuter, 2006). Egzersiz, dış görünümünüzü iyileştirmenin yanı sıra, hem kalori yakımını destekler hem de depresyonun önlenmesine ve tedavisine katkıda bulunur. Bununla birlikte, araştırmalar aşırı yorucu fiziksel aktivitelerin kalp ve damar hastalıklarına bağlı ölüm riskini artırabileceğini öne sürmektedir. Tıpkı her şeyin fazlasının zarar getirebileceği gibi, egzersizin aşırıya kaçılması da sağlığa olumsuz etkiler yapabilir (Zorba, 2006; Lipkis vd., 2020).

Ömrümüzün üçte birini uyuyarak geçirmekteyiz ve pek çok farklı sebeple uykuya ihtiyaç duymaktayız. Uyku sağlıklı bir yaşamın temel taşlarından biridir. Bu nedenle, yeterli ve kaliteli uyku son derece önemlidir. Kilonuz, bağışıklık sisteminiz, kalp sağlığınız, ruh haliniz ve hafızanızın uyku ile bağlantılı olma ihtimali oldukça yüksektir. Bu yüzden uyku problemleri, ciddi bir mesele olarak değerlendirilmelidir (Lipkis ve Ark., 2020). Neredeyse tüm psikolojik rahatsızlıklar uyku düzenindeki bozukluklarla ilişkilidir. Yetersiz ya da kalitesiz uyku, uzun vadede hastalıklara davetiye çıkarmaktadır. Ayrıca uyku, sağlığın yanı sıra fiziksel ve zihinsel performans için en önemli kaynaklardan biridir. Uyku sorunlarının en yaygın sebepleri korku ve strestir. Stres ise yaşam kalitesini düşüren önemli bir etkendir. Stres, iç ve dış çevreden kaynaklanan faktörlerin organizmada yarattığı, yaşamı tehdit eden bir değişimdir. Başka bir ifadeyle stres, olağanüstü derecede zihinsel ya da fiziksel zorlanmalara karşı bedenin verdiği bir tepkidir. Stres, damarların tehlikeli ölçüde daralmasına ve kalp kasının yeterince kanlanamamasına yol açmaktadır. Stres sırasında tansiyon yükselir ve kalp atış hızı artar. Ruhsal dinginliğin insanı genç ve sağlıklı tuttuğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Stresle baş etmeyi öğrenen bir kişi, sağlıklı ve huzurlu bir yaşam sürmekle kalmaz, aynı zamanda yaşam süresini de uzatmaktadır (Yılmaztürk, 2005). Böylelikle de wellness, tatmin edici ve sağlıklı bir yaşam için bilinçli olmanın ve buna göre seçimler yapmanın aktif bir süreci olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yaşlılık dönemi de sağlıklı bir yaşam tarzının etkilerinin en belirgin şekilde hissedildiği dönemlerden biridir. Gençlik yıllarında alınan doğru kararlar, yaşlılıkta bireyin yaşam kalitesini arttırmaktadır. Gençlik yıllarımızda yaşlı insanlara baktığımızda, o günlerin bizim için henüz çok uzak olduğunu düşünerek rahat hissederiz. Ancak yaşlanmaya başladıkça, "Daha yolun başındayım" diyerek bu gerçeği reddetme sürecine gireriz. Derken bir bakarız ki etrafımızdaki insanlar bize hüzünlü gözlerle bakmaya başlamış. Zamanı geldiğinde hepimiz yaşlanıp hayata veda edeceğiz; bu, doğanın değiştirilemez bir kuralı. Ancak asıl amaç, ömrümüzün mümkün olduğunca büyük bir kısmını sağlıklı ve zinde geçirmek, rahatsızlıklarla geçecek dönemi ise en aza indirmektir. Yaşlılık dönemine hazırlıksız yakalanmış kişilere bakıp üzülürken bundan ders çıkararak kendi yaşlarımızı daha sağlıklı ve huzurlu geçirebileceğimiz fiziksel temelleri oluşturmak tamamen bizim elimizdedir. İlerleyen yaşlarda

yürüyemeyecek duruma gelmek ya da soluk soluğa kalacak kadar zayıf düşmek yerine, yaşlılık sürecine bilinçli bir şekilde yaklaşarak güç kaybını geciktirmek çok daha doğru bir tercihtir (Sezer, 1998).

Günümüzde wellness bir yaşam amacı veya hedef olarak görülmektedir. Bundan kaynaklı da welness eğitmenliği popülerlik kazanmaya başlamıştır. Wellness eğitmenliği, insanları daha iyi bir yaşam ile ilgili hedeflerine ulaşmaları için onlara yardım eden ve onları cesaretlendiren, birey ya da gruplarla çalışan, eğitimleri ve geçmişleri çeşitlilik gösteren kişilerdir. Wellness eğitmenliğinin doğasında spesifik bir öğreticilik yoktur. Wellness eğitmenleri üyelerine tam olarak ne yapmaları gerektiğini söyleyen değil, onlara ne isteğini ve nedenini soran, isteklerine nasıl ulaşacaklarıyla ilgili onlarla iş birliği yapan kişilerdir (Eraslan vd., 2020). Gelişmiş ülkelerde devlet politikası haline gelen sağlığı koruyucu tedbirlerin desteklenmesi welness'in gelişmesini sağlamıştır. Doğal güzellikleri, denizi, kaplıcaları bol olan Türkiye önemli bir yere sahiptir. Bu imkanlar sayesinde sağlıklı bir toplum oluşturulacaktır. Wellness'in geliştirilmesi için yapılabilecek çalışmaların başında wellness konusunda uzman personel yetiştirerek bunların tesislerde istihdamı sağlanmalıdır (Baysal ve ve Çimen, 2016). Buradan yola çıkılarak bu çalışmanın amacı Wellness 1. Kademe Yardımcı Eğitmenlik Kursuna Katılan Adayların Wellness Eğitimi Üzerine Görüşlerini incelemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması modeli ve standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışması; bir veya birkaç durumu kendi sınırları içinde bütüncül olarak analiz edebilmektedir. Bu çalışmada kuramsal temel welness eğitim sürecinin değerlendirilmesidir. Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme ise araştırma konusuna göre dikkatlice yazılmış bir dizi sorudan oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu; 04-08 Mart 2024 tarihinde Mersin'de Wellness 1. Kademe Yardımcı Eğitmenlik Kursuna katılan 4'ü erkek, 15'i kadın toplam 19 katılımcı oluşturmuştur. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubunun yaşları minimum 23 maksimum 44'tür. Katılımcıların meslek grupları; öğrenci (n:5), öğretmen (n:5), ev hanımı (n:1), ebe hemşire (n:1), antrenör (n:5), ve mezunlar (n:2)'dır. Katılımcıların branşları; yüzme (n:3), atletizm (n:3), masa tenisi (n:1), voleybol (n:1), futsal (n:1), pilates (n:7), cycling (n:1), fitness (n:3)'dır (Tablo.1).

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Katılımcılar	Yaş	Cinsiyet	Meslek	Branş
ING	23	Kadın	Öğrenci	Yüzme
HK	25	Erkek	Öğrenci	Atletizm
EU	32	Kadın	Öğretmen	Masa Tenisi
GM	29	Kadın	Öğretmen	Voleybol
MF	27	Erkek	Öğrenci	Futsal

NE	41	Kadın	Öğretmen	Pilates
SÖ	28	Kadın	Ev hanımı	Atletizm
GÇ	35	Kadın	Ebe hemşire	Fitness
GK	44	Kadın	Antrenör	Pilates
AT	35	Kadın	Öğretmen	Pilates
HK	55	Erkek	Öğretmen	Cycling
SN	24	Kadın	Antrenör	Fitness
EO	40	Kadın	Antrenör	Atletizm
CY	26	Erkek	Mezun	Yüzme
ÖY	25	Kadın	Öğrenci	Fitness
GY	26	Kadın	Mezun	Pilates
SY	23	Kadın	Öğrenci	Yüzme
YP	30	Kadın	Antrenör	Pilates
MA	35	Kadın	Antrenör	Pilates

Veri Toplama Aracı

Veriler, araştırmacı tarafından oluşturulan standartlaştırılmış açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formu; yaş, cinsiyet, meslek, branş olmak üzere dört kişisel bilgi sorusu ile yedi açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Bunlar;

1. *Wellness kavramı hakkında ne biliyorsunuz?*
2. *Wellness eğitmenliği hakkında ön bilginiz var mıydı? Bu bilgiye nasıl ulaştınız?*
3. *Wellness eğitmenliğini tercih etme sebepleriniz nelerdir?*
4. *Wellness eğitimlerinden memnun kaldınız mı? En çok nelerden memnun kaldınız açıklayınız.*
5. *Wellness eğitimcilerinden memnun kalmadığınız durumlar var mı?*
6. *Wellness eğitimcileri hakkında olumlu/olumsuz düşünceleriniz var mı? Nelerdir?*
7. *Wellness kursu ile ilgili önerileriniz nelerdir?*

Verilerin Analizi

Görüşme sonrasında verilerin bütününü görmek ve nitel veri setinin içerik analizini yapmak amacıyla katılımcıların tüm cevapları bir araya getirilmiştir. Veriler, nitel araştırmanın içerik analizi yöntemiyle dört aşamada değerlendirilmiştir: 1. Verilerin kodlanması, 2. Temaların bulunması, 3. Verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi, 4. Bulguların yorumlanması. İçerik analizinde, birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek yorumlanmıştır. Güvenirlik yöntemi olan "doğrudan alıntı"

yönteminden de yararlanılarak çalışmada doğrudan aktarmalar kullanılmıştır. Analiz sürecinin sonunda veriler kategori, alt kategoriler ve kodlar olarak anlamlı tablolar haline dönüştürülmüştür. Katılımcıların isimleri ise kodlanarak verilmiştir.

BULGULAR ve YORUMLAR

Tablo 2. Wellness kavram bilgisi

Kategori	Alt Kategoriler	Kodlar	f
Wellness	Tanım Olarak Wellness	Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali.	11
		Fiziksel olarak sağlıklı ve esnek olma hali.	2
		Sağlık, sıhhat, esenlik.	7
	Amaç Olarak Wellness	Sağlıklı yasam biçimini bilinçli bir şekilde öğretmek.	2
		Hayat standartlarını yükseltmek.	1
		Eğlence ve sağlık.	1
		Zinde olmak	1

Araştırmanın 1. sorusu olan "Wellness kavramı hakkında ne biliyorsunuz?" sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar ve kodlamalar doğrultusunda "Wellness" kategorisi ve 2 farklı alt kategori oluşmuştur. Wellness kategorisinin birinci alt kategorisini "Wellness tanımı" olabilecek ifadelerden oluşmaktadır. Wellness kategorisinin ikinci alt kategorisini ise katılımcılar "Amaç olarak wellness" şeklinde ifade etmişlerdir;

ING: "*Fiziksel, zihinsel ve sosyal yönden tam bir iyilik hali olarak tanımlanıyor. Sağlıklı yasam biçimini kişiye bilinçli bir şekilde öğretmeyi amaçlıyor.*"

GM: "*Wellness Türkçeye esenlik ve sıhhat olarak çevrilebilir. İnsanın tam bir iyilik hali içinde olmasıdır. Çok küçük yaşlardan çok ileri yaşlara kadar her bireyi kapsayan büyük bir kitleye hakimdir.*"

GK: "*Sağlıklı bir yaşam ve sağlıklı beslenme hayatın her yerinde sağlıklı yaşam.*"

AT: "*Wellness hakkında kişinin bedenen ruhen ve sosyal yönden iyi olma hali, amaç eğlence ve sağlık.*"

HK: "*Sağlık ve sıhhat, esenlik olarak biliyorum.*"

EO: "*Wellness fiziksel bilişsel ve ruhsal boyut olarak üç kavramda ele alıp tam bir iyilik hali olarak özetleyebilirim.*"

Tablo 3. Wellness eğitmenliği hakkında katılımcıların ön bilgilerine ilişkin bulgular

Kategoriler	Kodlar	f

	Spor yapmaya başladığında	1
	Daha önce eğitime katılanlardan	1
	BESYO'da okurken	1
Bilgim vardı (n:12)	Arkadaşlarımdan	3
	GSB Sayfasından	1
	İnetrnet/Sosyal medya	5
	Wellness eğitmenliği kursunda	3
Bilgim yoktu (n:7)	HİS Federasyonundan	1
	İnternet/Sosyal medya	3

Araştırmanın 2. sorusu olan "Wellness eğitmenliği hakkında ön bilginiz var mıydı? Bu bilgiye nasıl ulaştınız?" sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda "bilgim vardı ve bilgim yoktu" kategorileri ve 2 kategori altında farklı kodlar oluşmuştur. Katılımcıların cevapları doğrultusunda, çoğunluğun (n:12) wellness hakkında ön bilgiye sahip olduğu ve bu bilgiye nasıl ulaştıkları konusunda kodlar tablo 3'te mevcuttur.

EU: *Ön bilgim vardı ve spora başladıktan sonra spor hocamın tavsiyesi üzerine katıldım.*

GM: *Evet. Herkese hitap ettiğini biliyordum ama detaylı bir şekilde hâkim değildim.*

MF: *Evet, vardı daha önce eğitime gelen arkadaşımdan bilgi almıştım.*

SÖ: *Ön bilgim çok yok. İnternetten ulaştığım kadarıyla.*

ÖY: *Ön bilgim vardı arkadaşlarım sayesinde daha çok bilgi aldım.*

GY: *Evet, Antrenör bir arkadaşımın önerisi ile merak ederek araştırdım.*

YP: *Gençlik spor bakanlığı alımından dolayı haberim oldu ve araştırdım.*

Tablo 4. Wellness eğitmenliğini tercih etme sebeplerine ilişkin bulgular

Kodlar	f
Kendimi geliştirmek	6
Atanmak	3
Kendi işletmemi açmak	2
Ek gelir kapısı	3
Yararlı olmak	4

Verilen belgenin kapsamlı olması	1
Toplam	19

Araştırmanın 3. sorusu olan "Wellness eğitmenliğini tercih etme sebepleriniz nelerdir?" sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda 6 kod oluşmuştur. Katılımcıların wellness eğitmenliğini tercih etme sebepleri; kendilerini geliştirmek (n:6), atanmak (n:3), kendi işletmelerini açmak (n:2), ek gelir kapısı olduğunu düşünmeleri (n:3), her yaş grubuna hitap ettiği için kendilerine ve kişilere yararlı olmak (n:4) ve verilen belgenin kapsamlı olmasıdır (n:1).

ING: *Wellness'in ileride hayatımızda önemli bir yeri olacağını, öğrenim gördüğüm Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünden dolayı bu branşın bana çok katkıda bulunacağını düşünüyorum. Çünkü teknoloji çağında yasıyoruz ve genel olarak hareketsiz kalıyoruz bu yüzden sağlıksız bir yasam sürüyoruz. Bu branşın okullarda ve Gençlik Spor Merkezlerinde kişilere sağlıklı yasamı öğretmek için bilinçlendirme çabaları ilerleyen zamanlarda devletimiz tarafından başlayacağını düşünüyorum. Ayrıca kendime yeni branşta geliştirmek benim ileriki çalışma hayatımda fırsat olacağını düşünüyorum.*

GK: *Pilates ile birlikte yürütüleceğini düşünmem.*

HK: *Kendime ve insanlara fiziksel, bilişsel ve ruhsal-sosyal açıdan yararlı olma hali.*

ÖY: *Önceliğim atanmak ve BESYO okuduğum için de belge almak istedim.*

Tablo 5. Wellness eğitimlerinden memnun kalıp kalmama durumlarına ilişkin bulgular

Kodlar	f
Memnun kaldım	16
Memnun kalmadım	3
Toplam	19

Araştırmanın 4. sorusu olan "Wellness eğitimlerinden memnun kaldınız mı? En çok nelerden memnun kaldınız?" sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda çoğunluğun eğitimden memnun kaldığı (n:16) görülmektedir. En çok memnun kalınan durum ise eğitimcilerin donanımlı olması, katılımcılara güler yüzlü ve pozitif yaklaşmaları olmuştur. Memnun kalınmayan durumlar ise; uygulamalı derslerde eğitmenin uygun kıyafet giymemesi, derslerin belli bir süreye sığdırılmaya çalışılması ve eğitimin pahalı olmasıdır.

ING: *Evet, memnun kaldım. Sağlıklı bir bireyin hangi anatomik yapıda olduğunu ve olmadığını tespit ettiğimizde kişileri nasıl sağlıklı bireyler haline getirebileceğimizi ve bunu iyi eğitimcilerle öğrenebildiğim için çok memnunum.*

EU: *Maddi yönden eğitim biraz pahalı. Ekonomik şartlar ele alınıp eğitim ücretleri maddi yönden uygun olursa daha memnun kalırız.*

GM: *Evet, memnun kaldım. Kendi hayatlarıyla, başarılarıyla, geçtiği yollardan bahsetmeleri sorularıma cevap bulmak beni mutlu etti.*

MF: *Hayır, hiç memnun kalmadım. Uygulama dersine pantolonla gelip ders anlatmaya kalkan öğretmen yüzünden dikkatim dağıldı.*

GK: *Eğitim tam olarak yeterli değildi. Bazı konularda çok hızlı ilerlendi. Bu durum eğitmenlerle ilgili değil kursun hızlandırılmış olmasından kaynaklı.*

ÖY/GY/SY/YP/MA: *Evet, memnun kaldım. Hocalar çok sıcakkanlıydı bizi rahatlatmak için birçok konuşma yaptılar.*

Tablo 6. Wellness eğitimcilerinden memnun kalmadığınız durumlar var mı? Sorusuna ilişkin bulgular

Kodlar	f
Yok	17
Var	2
Toplam	19

Araştırmanın 5. sorusu olan "Wellness eğitimcilerinden memnun kalmadığınız durumlar var mı?" sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda çoğunluğun eğitimcilerden memnun kaldığı (n:17) görülmektedir. Sadece 2 katılımcı memnun kalmadığını belirtmiştir. Bir katılımcı eğitimcinin heyecanlı olmasından kaynaklı verim alamadığını, başka bir katılımcı ise uygulamanın azlığını belirtmiştir.

EU: *Eğitmenler açıklayıcı ve yalın bir dil kullanımı ile bizleri sıkmadan ders anlatımı sağladı.*

HK: *Eğitmenlerin tamamı alanında yetkindi, sorularımın yanıtları tatmin ediciydi.*

SN: *Sadece grup dersleri ve ritim eğitimi gününde pek bir anlatım yoktu. Daha dolu geçebilirdi. Hoca da heyecanını bize çok yansıttı. İlk anlatışı olduğunu bize yansıtmamalıydı.*

EO: *Uygulama kısmına daha fazla ağırlık verilebilirdi.*

Tablo 7. Wellness eğitimcileri hakkında olumlu ve olumsuz düşüncelere ilişkin bulgular

Kodlar	f
Olumlu	18
Olumsuz	1
Toplam	19

Araştırmanın 6. sorusu olan "Wellness eğitimcileri hakkında olumlu/olumsuz düşünceleriniz var mı?" sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda çoğunluğun eğitimciler hakkında olumlu görüşler (n:18) belirtmiştir. Sadece 1 katılımcı olumsuz görüş belirtmiştir.

ING: *Eğitimciler oldukça bilgili ve bize bu branşı en iyi şekilde yapmamız için uygulamalı ve teorik bilgileri öğretmişlerdir. Uygulamalı olması hem birbirimizle olan iletişimimizi hem de ileride sağlıklı bir yaşam için insanları bilinçlendirirken nasıl bir yol izlememiz gerektiğini öğrenmemize yardımcı olmakta. Teorik olarak verilen derslerde hem gündelik yaşamımızda nasıl hareket etmemiz gerektiği, bireylerde nelere dikkat etmemiz gerektiğinin önemi anlatıldı. Yaşantımızda nelere dikkat etmemiz gerektiğini insanları bu bilince ulaştırmamızın önemli olduğunu eğitimciler sayesinde öğrenmiş oldum.*

HK: *Hocalarımız çok bilgili ve ilgiliydi bize öğrenmemiz gereken her şeyi öğrettiler. İleride bu bilgileri öğrencilerime çok daha iyi iletebileceğim.*

EU: *Çok samimi bir eğitim ortamıydı ve eğitimcilerin rahat bir anlatım, açık bir dil kullanımı beni memnun bıraktı.*

GM/EO/ÖY/GY/MA: *Sorularımıza cevap alabildik. Eleştiriye açıklar, egoist değillerdi.*

MF: *Çok eğlenceli ve hayat dolu olmaları.*

NE: *Eğitimcilerin yöneltilen sorulara detaylı ve anlayışlı bir şekilde dönüt vermesi beni tatmin etti.*

SÖ: *Eğitimciler kendi alanlarında uzman kişilerdi.*

GÇ: *Wellness eğitimcileri ellerindeki bütün imkânları kullanarak en doğru şekilde eğitimi zamanında ve yerinde gerçekleştirdiler.*

GK/SY: *Eğitmenler güler yüzlü, öğretmeye ve öğrenmeye meraklı sevecen kişilerdi.*

AT/CY: *Eğitimcilerimiz gayet pozitif samimi ve teorik ve anatomik bilgiye sahip donanımlı kişilerdir.*

YP: *Aklımdaki wellness ile ilgili olan soruların cevabını alabildim.*

SN: *Sadece grup dersleri daha eğitici ve uzun olabilirdi. Hiçbir bilgi öğrenmeden geldim ve ben daha çok bilgi öğrenmek isterdim.*

Tablo 8. Wellness kursuyla ilgili katılımcıların önerileri

Kod	Öneriler	f
ING	Herkesin sağlıklı yasam için bu bilince ulaşması biz eğitimciler sayesinde olacak bu yüzden bu kurslara sporla ilgilenen herkes katılması ve eğitim alması oldukça önemli. Daha çok kişiye böyle bir eğitimden bahsedilmesi duyurulması gerekli diye düşünüyorum.	1
HK/EU/SÖ/ GK/HK/GM/ AT/SN/EO/ CY/ÖY/GY/MA	Konaklama ve ücret konusunda yardımcı olabilirler. Eğitim yeri daha ulaşılabilir bir yerde olmalıydı. Kursun olduğu yer çok uzaktı. Dışarıdan gelen kursiyerler için kalacak yer için yardımcı olabilirlerdi, ders programları, sınav tarihi ve yeri gönderilmedi bilgi verilmedi.	13

MF	Eğitmenlerin biraz daha özenli olmasını ve öğrencilerden beklenen davranışları kendilerinin de sergilemesini tavsiye ederim.	1
NE/SY/YP	Wellness, alan olarak daha kapsayıcı olması açısından bölümlere ayrılarak eğitim planlanmalı. Sıkıştırılmış bir içerik yeterli değil.	3
GÇ/ÖY	Uygulamaya daha fazla yer verilmeli.	2
	Toplam	20

Araştırmanın 7. sorusu olan "Wellness kursuyla ilgili önerileriniz nelerdir?" sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar tablo 8'de verilmiştir. Katılımcıların çoğunluğu kursun ücretini fazla bulmuş ve belirlenen mekanın uzak olmasından kaynaklı ulaşımda sıkıntı yaşadıklarını bundan dolayı da eğitimlerin daha merkezi bir yerde yapılmasını ve ücretlerin daha düşük olmasını önermişlerdir (n:13).

SONUÇLAR

Wellness 1. kademe yardımcı eğitmenlik kursuna katılan adayların wellness eğitimi üzerine görüşlerinin incelendiği bu çalışmaya 19 kişi katılmıştır. Katılımcıların yaşları 23-44 arasındadır. Araştırmanın birinci problemi olarak "Wellness" kavramına ilişkin katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda "Wellness" kategorisi ve iki farklı alt kategori oluşmuştur: Wellness kategorisinin birinci alt kategorisi "Wellness tanımı", ikinci alt kategorisi ise "Amaç olarak wellness" şeklinde ifade edilmiştir. Bu kategoriler ve alt kategoriler, katılımcıların wellness'a dair farklı bakış açılarını ortaya koymakta ve kavramın anlamına dair geniş bir perspektif sunmaktadır. Ayrıca, her iki alt kategorinin kesişiminde yer alan yanıtlar da wellness'ın multidisipliner doğasını ve bireysel sağlıkla toplum sağlığı arasındaki ilişkiyi belirtmektedir.

Araştırmanın ikinci problemi olan "Wellness eğitmenliği" hakkında katılımcıların ön bilgilerine ilişkin vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda "bilgim vardı (n:12) ve bilgim yoktu (n:7)" kategorileri oluşmuştur. Katılımcıların çoğunluğu wellness eğitmenliği hakkında önceden bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Bu katılımcıların verdikleri yanıtlar incelendiğinde bu bilgilerin hangi kaynaklardan edinildiği ortaya konmuştur. Bunlar: *"Spor yapmaya başladığımda, daha önce eğitime katılanlardan, BESYO'da okurken, arkadaşlarımdan, GSB Sayfasından, inetrnet/sosyal medyadan."* Ön bilgisi olmayan katılımcılar ise welness eğitimine başladıklarında eğitim sırasında, internet ve sosyal medya araştırmalarında ve HİS'in web sayfasından bilgi sahibi olmaya başlamışlardır.

Araştırmanın üçüncü problemi olan "Wellness eğitmenliğini tercih etme sebepleri" sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda 6 kod oluşmuştur. Bunlar; kendilerini geliştirmek (n:6), atanmak (n:3), kendi işletmelerini açmak (n:2), ek gelir kapısı olduğunu düşünmeleri (n:3), her yaş grubuna hitap ettiği için kendilerine ve kişilere yararlı olmak (n:4) ve verilen belgenin kapsamlı olmasıdır (n:1). Bu 6 motivasyon, wellness eğitmenliğini tercih etme sebeplerinin ne kadar çeşitli ve bireysel hedeflere dayalı olduğunu göstermektedir. Katılımcıların motivasyonlarını doğru şekilde anlamak, eğitici ve rehberlik hizmetlerini kişiselleştirerek, onların ihtiyaçlarına daha etkili bir şekilde yanıt vermenize olanak tanır. Ayrıca, her bir kategoriyi destekleyecek eğitim, kariyer rehberliği veya girişimcilik fırsatları sunmak, katılımcıların meslek seçimlerinde daha fazla memnuniyet sağlamalarına yardımcı olabilir.

Araştırmanın dördüncü problemi olan "Wellness eğitimlerinden memnun kalınıp kalınmadığı" sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda çoğunluğun eğitimden memnun kaldığı (n:16) görülmüştür. Bu, eğitimin genel olarak etkili ve faydalı olduğuna dair olumlu bir izlenim oluşturmaktadır. En çok memnun kalınan durum ise eğitimcilerin donanımlı olması, katılımcılara güler yüzlü ve pozitif yaklaşmaları olmuştur. Memnun kalınmayan durumlar ise; uygulamalı derslerde eğitmenin uygun kıyafet giymemesi, derslerin belli bir süreye sığdırılmaya çalışılması ve eğitimin pahalı olmasıdır.

Araştırmanın beşinci problemi olan "Wellness eğitimcilerinden memnun kalmadığınız durumlar" sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda çoğunluğun eğitimcilerden memnun kaldığı (n:17) görülmüştür. Sadece 2 katılımcı memnun kalmadığını belirtmiştir. Bir katılımcı eğitimcinin heyecanlı olmasından kaynaklı verim alamadığını, başka bir katılımcı ise uygulamanın azlığını belirtmiştir.

Araştırmanın altıncı problemi olan "Wellness eğitimcileri hakkında olumlu/olumsuz düşünceler" sorusuna katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda çoğunluğun eğitimciler hakkında olumlu görüşler (n:18) belirtmiştir. Sadece 1 katılımcı olumsuz görüş belirtmiştir. Bu görüş ise: *"Sadece grup dersleri daha eğitici ve uzun olabilirdi. Hiçbir bilgi öğrenmeden geldim ve ben daha çok bilgi öğrenmek isterdim."* şeklinde ifade edilmiştir.

Araştırmanın yedinci problemi olan "Wellness kursuyla ilgili öneriler" sorusuna katılımcıların çoğunluğu kursun ücretini fazla bulmuş ve belirlenen mekanın uzak olmasından kaynaklı ulaşımda sıkıntı yaşadıklarını bundan dolayı da eğitimlerin daha merkezi bir yerde yapılmasını ve ücretlerin daha düşük olmasını önermişlerdir (n:13).

Wellness ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında; Yurcu (2019)'ya göre öğrencilerin iyilik hallerinin korunmasında ve iyileştirilmesinde özellikle sportif rekreatif faaliyetler önem arz etmektedir. Sportif rekreatif faaliyetler fiziksel, psikolojik ve sosyolojik olumlu katkılar sunmaktadır. Günlük kalori yakımı, sosyal yaşamın güçlendirilmesi ve stresle başa çıkmaya destek olacak iyileştirilmiş bir psikoloji için katkı sağlamaktadır. Yurcu (2019)'nun araştırma sonucuna göre, turizm öğrencilerinin genel wellness algı ortalamalarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. İfade ortalamalarına göre öğrencilerin aile desteği, iletişimi ve arkadaş desteği konularında algılamalarının yüksek oluşu, onların sosyal ve psikolojik iyilik hallerinde olumlu etkilerinin olduğunu ortaya koymuştur.

Güvendi vd. (2019) çalışmalarında öğrencilerin egzersiz yapma ile ilgili olumlu algı oluşturması ve egzersize katılımı arttıkça fiziksel sağlıklarının da arttığını gözlemlemiştir. Bu çalışma sonuçları doğrultusunda öğrencilerin üniversite yaşamlarında öğrenci evi ile yurtlarda kalan öğrenciler için egzersiz yapabilecekleri ortamlarının yoğunlaştırılması ve çeşitli aktiviteler ile egzersizlere katılımlarının içsel olarak arttırılması ile öğrencilerin wellness (iyilik hali) düzeylerinin olumlu yönde gelişmesi sağlanabileceği önerilmiştir.

Gürsoy ve Sevin (2021)'in çalışmalarında algılanan wellness düzeylerinde demografik değişkenler açısından (cinsiyet, medeni durum, yaş, yaşanılan yer, öğrenim durumu, aylık toplam bütçe ve haftalık sahip olunan boş zaman süresi) anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca, boş zaman aktivitelerine katılım ile algılanan wellness'ın alt boyutları olan psikolojik, duygusal, sosyal, fiziksel, ruhsal ve entelektüel boyutlar wellness ile pozitif bir korelasyona sahip olduğu gözlenmiştir.

Koçak (2020) araştırmasında elde ettiği ilk bulgu spor bilimleri fakültesine bağlı bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin iyilik hali (wellness) düzeylerinin %73 ile iyi bir düzeyde olduğudur. Alt boyutlarda ise öğrencilerin bilişsel ve sosyal iyilik düzeyleri ile yaşamı anlamlandırma ve hedef odaklı olma düzeyleri %75

üzerinde oranlarla yine iyi düzeydedir. İyilik halinin %4.5'inin spor sayısından kaynaklandığını ve haftalık spor sayısının 1 defa artmasıyla iyilik halinde 1.570 puan artış meydana geldiği belirtilmiştir. Sonuç olarak, haftalık spor sayısı iyilik halini yordayan önemli bir değişken olarak öne çıkmıştır.

Kaya vd. (2023) Roma hamamlarının günümüz wellness ve SPA merkezi çatısı altında olan işletmelerin antik muadili görünümünde olduğunu belirtmişlerdir. Eski Roma dönemi hamamlarına bakıldığında amaçları ve biçimleri bakımından farklılıklar olsa da Eski Roma hamamlarının birer antik wellness ve SPA merkezleri olduğu varsayılmıştır.

Erten (2022)'in araştırmasında Türkiye'de güncel 29 wellness konsepti bulunmakta iken Avrupa'da 46 güncel wellness konsepti olduğunu tespit etmiştir. Türkiye ve Avrupa'da güncel 26 wellness konsepti benzeşir iken 23 tanesi ise farklılaşmaktadır. Bunun sebebi olarak Türkiye'deki ve Avrupa'daki otellerin aynı amaca hizmet etmediğini ve wellness algılayışının aynı olmadığı görülmektedir. Türkiye'deki wellness algısı genel anlamda SPA, fıtness, hamam, sauna, yoga vb. olduğunu ve tam anlamıyla bütüncül bir sağlık oluşturamadığını belirtmiştir. Avrupa'da ise yenilenme, egzersizler, ışın terapileri ve sağlıklı bir yaşlanma süreci için işletmelerin müşteri memnuniyetini, hedef kitlesini göz önünde bulundurarak tam bir iyilik hali sağlaması için kendilerini özel ve önemli hissettirecek wellness konseptlerini benimsedikleri görülmüştür.

Sonuç olarak; Katılımcıların çoğunluğu wellness eğitimlerinden memnun kalmış olsa da, bazı özel alanlarda yapılan iyileştirmeler eğitimlerin genel kalitesini daha da artırabilir. Eğitmenlerin tutumu, eğitim süresi ve eğitim ücretinin optimize edilmesi gibi unsurlar, katılımcıların deneyimlerini geliştirecek ve eğitimlere daha fazla katılım sağlanmasına olanak tanıyacaktır.

KAYNAKLAR

Baysal, D., Çimen, H. (2016, Kasım). Sağlık turizminde yeni bir yaklaşım: Wellness. İstanbul: Uluslararası yönetim, ekonomi ve politika kongresi bildiri kitabı. ISBN: 978-605-5100-85-8

Eraslan, A., Alvurdu, S., Bıyıklı, T. (2020). Fitness ve wellness eğitmenliği: Kavramsal bir yaklaşım. Gazi Journal of Physical Education and Sport Sciences, 25(2), 127-139.

Erten, R. (2022). Türkiye'de ve Avrupa'daki güncel wellness konseptlerinin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Güvendi, B., Tekkurşun Demir, G., Dal, S. (2019). Egzersizde davranışsal (motivasyonel) düzenlemeler ile wellness algısı: Spor bilimleri fakültesi öğrencileri örneği. Turkish Studies Social Sciences.10.29228/TurkishStudies.22826

Gürsoy, Ö., Sevin, H. D. (2021). Boş zaman aktivitelerine katılım ile algılanan wellness (esenlik) ilişkisi. OPUS International Journal of Society Researches, 18(42), 5444-5479. https://doi.org/10.26466/opus.897041

Kaya, R., Arda, Ü., Kızıldağ Kale, E., Başoğlu, U. D. (2023). Serbest zaman ve wellness perspektifinden eski roma hamamları. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 21(1), 13-23. https://doi.org/10.33689/spormetre.1175886

Koçak, B. (2019). Spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin iyilik hali (wellness) düzeylerinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kuter, M. (2006). İnsan uygarlığını bekleyen iki tehlike: Hipokinetik yaşam şekli ve küresel ısınma. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiriler Kitabı, Muğla: Nobel Yayınları: 1086.

Lıpkıs, E. L., Kahn, F., Freedman. L. (2020). Mutluluğa kavuşmak. İstanbul: Ekinoks Yayınevi.

Myers, J. E., Sweneey, T. J., Wïtmer, J. (2004). Yaşam biçiminin iyilik halini değerlendirme çalışma kitabı. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sezer, S. (1998). Sağlıklı ve uzun yaşama kılavuzu. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yılmaztürk, M. (2005). Anti-aging. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yurcu, G. (2019). Turizm öğrencilerinin sportif rekreatif faaliyet katılım ve wellness algılamalarının demografik değişkenler açısından incelenmesi. Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi, 2(2), 177-191.

Zorba, E. (2006). Yaşam boyu spor. (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları, 36.

166-iscs-conference-11th-838 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -12

Türkçe Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeyi ve Demografik Faktörlerle İlişkisi: Çukurova Örneği

TÜLİN MERCAN ,BEGÜM SULTAN ÜNSAL

TRABZON ÜNİVERSİTESİ

Lisans eğitimi alan öğrenci adaylarının ruh sağlığını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır ve bu faktörlerden biri psikolojik sağlamlıktır. Bu çalışmanın amacı Türkçe Öğretmenliği programında lisans eğitimine devam eden öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeylerini incelemektir. Psikolojik sağlamlık düzeyinin yanında araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet faktörü, yaş faktörü, sınıf düzeyi, aile ekonomik düzeyi, mezun olduğu lise türü ve psikolojik sağlamlık düzeyi arasındaki bağın da incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklem grubu Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği programında eğitimine devam eden 94 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama araçları olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ve Arslan (2015) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan "Psikolojik Sağlamlık Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler Jamovi 2.4.8.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilere yapılan normallik testinde verilerin normal dağılma durumunun değişkenlik gösterdiği sonucuna varılmıştır. Verilerin fark analizinde bağımsız örneklem t-testi, Mann-Whitney U testi, Anova ve Kruskal Wallis testinden faydalanılmıştır. Yapılan analizlerden alınan sonuçlara göre cinsiyet faktörü, yaş faktörü, sınıf düzeyi, mezun olduğu lise türü ile psikolojik sağlamlık düzeyi ve ölçek alt boyutları arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Analiz sonucunda aile ekonomik düzeyi ile Psikolojik Sağlamlık Ölçeğine ait "Bireysel Kaynaklar" ve "Ailesel Kaynaklar" alt boyutları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sağlamlık, Türkçe Öğretmenliği, Çukurova

Psychological Resilience Level of Turkish Language Teaching Department Students and Its Relationship with Demographic Factors: Çukurova Example

There are many factors affecting the mental health of undergraduate students and one of these factors is psychological resilience. The aim of this study is to examine the psychological resilience levels of students continuing their undergraduate education in the Turkish Language Teaching program. In addition to the level of psychological resilience, it is also aimed to examine the relationship between the gender factor, age factor, class level, family economic level, type of high school graduated from and the level of psychological resilience of the individuals participating in the study. The sample group of the study consists of 94 students continuing their education in the Turkish Language Teaching program of Çukurova University. The "Personal Information Form" created by the researchers and the "Psychological Resilience Scale" adapted to Turkish by Arslan (2015) were used as data collection tools. The data obtained as a result of the study were analyzed with the Jamovi 2.4.8.0 package program. In the normality test applied to the data, it was concluded that the normal distribution status of the data varied. In the difference analysis of the data, independent sample t-test, Mann-Whitney U test, Anova and Kruskal Wallis test were used. According to the results of the analysis, no significant difference was found between the gender factor, age factor, class level, type of high school graduated from and the level of psychological resilience and the scale sub-dimensions. As a result of the analysis, it was

seen that there was a significant difference between the family economic level and the "Individual Resources" and "Family Resources" sub-dimensions of the Psychological Resilience Scale.

Keywords: Psychogical Resilience, Turkish Language Teaching, Çukurova

68-iscs-conference-11th-843 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -16

New Health Initiatives with Healthy Lifestyle Network in Europe

Simona PAJAUJIENE

Lithuanian Sports University

Recognizing that poor dietary and exercise habits are primary contributors to many chronic diseases, WHO emphasizes the need to empower nearly 50% of the EU population, many of whom lack essential knowledge for lifestyle choices. Healthy literacy and lifestyle behavior should be promoted. Therefore, competent and qualified professionals must be educated and network created.

To improve European citizens lifestyles, during the New Health 2022 project (NH2022; 2020-2022), several digital resources were developed: a “New Health” website platform and a free App, where professionals, consumers, partners, and companies can register and do a Lifestyle Scan; a series of open 29 healthy lifestyle videos, empower individuals to evaluate and enhance their health habits. It was also developed EuropeActive’s Educational standards (EQF level 2) for Healthy Lifestyle Promoters, which were as basis for creation of a free HLP e-learning training course (divided into 3 parts: Exercise as Medicine; Food as Medicine; Brain as Medicine).

Healthy Lifestyle Network Europe (HLNE) is a three-year European project (2023-2026), financed by Erasmus Sport with the aim to improve the lifestyle of the European population, using physical activity, eating, and mindset. It is expected to significantly enhance public health across Europe by improving health literacy, encouraging active lifestyles, and mitigating health disparities. Through its comprehensive training programs, digital tools, and community initiatives, HLNE equips individuals and professionals with essential resources to tackle key health challenges, including obesity and related chronic diseases. HLNE's mission is focused on establishing a robust network of trained Healthy Lifestyle Promoters and Coaches, equipping with clear, accessible information and support. By establishing the European Healthy Lifestyle Education Institute, HLNE ensures the sustainability of these initiatives, fostering a culture of wellness and preventive health for future generations. This project promotes broader economic and social well-being, contributing to the development of a healthier, more informed society.

Keywords: healthy lifestyle, exercise as medicine, food as medicine, brain as medicine, European projects

169-iscs-conference-11th-840 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -17

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ATANAMAMA KAYGISI: PSİKO-SOSYAL ETKİLER VE MÜLAKAT SÜREÇLERİNE YÖNELİK TUTUMLAR

Mehmet ÖZDEMİR[1], Murat SARAÇOĞLU[2], Mete BAĞBAKAN[2], Abdiyeva Fazilat Fayzullayevna[3] ,Zehra ÖZDEMİR[4]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi,
[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi,
[3]Taşkent Devlet Pedagoji Üniversitesi ,
[4]Aydın Efeler Ticaret Odası İlkokulu

ÖZET

Amaç: Bu araştırma öğretmen adaylarının atanamama kaygıları ile mülakat süreçlerine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu çalışmanın araştırma grubunu Aydin Adnan Menderes Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi, Muş Alparslan Üniversitesi Spor Bilimleri Fakülteleri ve Kilis 7 Aralik Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor yüksekokulunda öğrenim gören 400 katılımcı oluşturmuştur. Araştırmada gönüllü olarak katılm esas alınmıştır. Araştırmanın örneklem grubu oluşturulurken kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmada ilk bölüm kişisel bilgi formu, ikinci bölümde Eskici (2016) geliştirdiği Öğretmen Adaylarının Atanamama Kaygısı Ölçeği ve üçüncü Keleşoğlu ve ark., (2020) tarafından geliştirilen Öğretmen Adaylarının Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Alım Görüşmelerine Yönelik Tutum Ölçeği oluşturmuştur. Verilerin çözümlenmesi SPSS 25.0 paket programı ile yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığı basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılarak veri değerlendirilmiş ve katsayıların ±2 arasında olduğu tespit edilmiş ve verilerin analizinde parametrik testlerin uygulanabileceğine karar verilmiştir. İstatistiksel açıdan, frekans, yüzde hesaplamaları uygulanmıştır. Betimsel verilerin analizinde tek yönlü varyans analizi (One Way Anova) hesaplanmıştır. Bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki ilişki pearson korelasyon analiziyle değerlendirilmiştir. Bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde etkisinin belirlenmesinde doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Analizde 0,05 hata payı kullanılmıştır. Ölçeklerin güvenirlik katsayıları cronbach alpha katsayılarıyla hesaplanmışır.

Bulgular: Araştırma sonucunda öğretmen adaylarına yönelik atanamama kaygıları ile öğretmen alımı mülakatlarına yönelik olumsuz tutumları arasında yüksek düzeyde anlamlı ve pozitif ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Araştırma sonucunda öğretmen adaylarına yönelik atanamama kaygıları ile öğretmen alımı mülakatlarına yönelik tutumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Adayı, Mülakat, Atanamama Kaygısı, Tutum.

TEACHER CANDIDATES' ANXIETY ABOUT NOT BEING APPOINTED: PSYCHOSOCIAL INFLUENCES AND ATTITUDES TOWARDS INTERVIEW PROCESSES

SUMMARY

Objective: This study was conducted to examine the relationship between pre-service teachers' anxiety about not being appointed and their attitudes towards the interview process.

Method: Relational survey model was used in this study. The research group of this study consisted of 400 participants studying at Aydin Adnan Menderes University, Bingöl University, Muş Alparslan University Faculties of Sport Sciences and Kilis 7 Aralik University School of Physical Education and Sports. Voluntary participation was taken as a basis in the research. Convenience sampling method was preferred while forming the sample group of the research. The first part of the study consisted of a personal information form, the second part consisted of the Teacher Candidates' Anxiety of Not Being Appointed Scale developed by Eskici (2016), and the third part consisted of the Attitude Scale of Teacher Candidates towards the Ministry of National Education Teacher Recruitment Interviews developed by Keleşoğlu et al. (2020). The data were analyzed with SPSS 25.0 package program. The data were evaluated by looking at the kurtosis and skewness values and it was determined that the coefficients were between ±2 and it was decided that parametric tests could be applied in the analysis of the data. Statistically, frequency and percentage calculations were applied. One-way analysis of variance (One Way Anova) was calculated to analyze descriptive data. The relationship between the dependent and independent variables was evaluated by Pearson correlation analysis. Linear regression analysis was applied to determine the effect of the independent variable on the dependent variable. A margin of error of 0.05 was used in the analysis. The reliability coefficients of the scales were calculated with cronbach alpha coefficients.

Findings: As a result of the research, it was determined that there was a highly significant and positive relationship between teacher candidates' anxiety about not being appointed and their negative attitudes towards teacher recruitment interviews.

Conclusion: As a result of the research, it was determined that teacher candidates' anxiety about not being appointed and their attitudes towards teacher recruitment interviews were high.

Keywords: Prospective Teacher, Interview, Unassignability Anxiety, Attitude.

Keywords: Prospective Teacher, Interview, Anxiety of Not Being Appointed, Attitude.

ISBN: 978-625-98107-2-0

11th International Conference on Science Culture and Sport

201-iscs-conference-11th-642 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -62

İTALYA VE TÜRKİYE'DE ÖĞRENİM GÖREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SPOR FARKINDALIĞI DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Hamza Uyar[1] Yalçın Uyar[2] Hidayet Süha Yüksel [3]

[1] 1Turkish National Olympic Committe-Turkish Anti-Doping Commission [1]https://orcid.org/0000-0002-9994-6941

[2,3]Ankara University Faculty of Sports Sciences [2]https://orcid.org/0000-0002-9786-5849

[3]https://orcid.org/0000-0002-3841-6568

Email: uyar.hamzar@gmail.com, yuyar@ankara.edu.tr, hsyuksel@ankara.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, İtalya ve Türkiye'de öğrenim gören üniversite öğrencilerinin spor farkındalığı düzeylerinin karşılaştırılmasıdır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara Üniversitesi (Türkiye) ve Palermo Üniversitesi'nde (İtalya) öğrenim gören 460 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu ile Uyar ve Sunay (2020) tarafından geliştirilen ve İtalyanca'ya uyarlanan "Spor Farkındalığı Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada veriler SPSS paket programı yoluyla çözümlenmiştir. Verilerin normal dağılımı için Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) değerlerine, güvenilirlik için ise Cronbach's Alfa (α) katsayısına bakılmıştır. Yapılan normallik analizi sonucunda verilerin normal dağıldığı tespit edilmiş olup, ikili gruplar arasındaki farkların belirlemesinde bağımsız örneklem t testi, çoklu gruplar arasındaki farkların belirlemesinde tek yönlü ANOVA testi, anlamlı farkın hangi gruptan kaynaklandığının belirlenmesi için ise LSD testi kullanılmıştır. Araştırmada ülke, cinsiyet, ailede sporla uğraşan/uğraşmış birey olma durumu, sınıf durumu ve spora ilgi düzeyi değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Spor Farkındalığı, Üniversite, Öğrenci, İtalya, Türkiye

COMPARISON OF SPORTS AWARENESS LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS STUDYING IN ITALY AND TÜRKİYE

Abstract

The aim of this study is to compare the sports awareness levels of university students studying in Italy and Türkiye. The survey model was used in this study. The study group consisted of 460 university students studying at Ankara University (Turkiye) and Palermo University (Italy). As data collection tools in the study, the personal information form created by the researchers and the "Sports Awareness Scale" developed by Uyar and Sunay (2020) and adapted to Italian language were used. In the study, the data were analyzed using the SPSS package program. Skewness and Kurtosis values were used to determine the normal distribution of the data, and Cronbach's Alpha (α) coefficient was used for reliability. As a result of the normality analysis, it was determined that the data were normally distributed, and the independent sample t-test was used to determine the differences between paired groups, the one-way ANOVA test was used to determine the differences between multiple groups, and the LSD test was used to determine which group caused the significant difference. In the study, statistically significant differences were found according to the variables of country, gender, having a family member who is involved in sports, participant class of study and level of interest in sports.

Keywords: Sports Awareness, University, Student, Italy, Türkiye

Giriş

Farkındalık sözcüğü bir Budizm dili olan "Pali" kökenlidir. Bu dilde farkındalık kelimesi "sati" sözcüğü ile ifade edilmektedir. "Sati" sözcüğünün ise "hatırlama, farkındalık ve dikkat" gibi anlamlara geldiği belirtilmektedir (Germer, 2004). Kelimenin muhteviyatı incelendiğinde farkındalık kavramının soyut anlamlar içerdiği dikkat çekmektedir. İnsanoğlu yaşamı boyunca birbirinden farklı birçok yerde, birçok kişiyi tanımakta, birçok farklı olay ve durumu deneyimlemektedir. İnsanlar aynı durumu, aynı anda birlikte deneyimliyor olsalar bile, bu durumlara dair her bir kişinin hatıraları ve olaylara ilişkin ayrıntıları farklı olabilmektedir. Bu durum her bireyin öğrenme yaşantısı, içinde bulunduğu psikolojik durum ve dikkat algısıyla ilişkilidir. Dolayısıyla farkındalığın, insanların algı, dikkat, bilgi, deneyim ve yorum kabiliyetlerine göre şekillenen ve kişiden kişiye değişiklik gösteren bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Farkındalığın bu yapısı, her bir kişinin kendine özgü bir farkındalık algısı olabileceğine de işaret etmektedir. Farkındalığın birçok farklı anlamı bulunsa da genel olarak farkındalık, "daha sağlıklı düşünebilmek, çevrede oluşan olayları veya bu olaylar sonucu ortaya çıkan sorunları anlayabilmek, bireysel olarak insanın kendini geliştirebilmesi, olaylara karşı çözüm oluşturabilmesi ve yeni bir şeyler öğrenebileceğini düşünmesi" olarak tanımlanmaktadır (Başer, 2008). Gafoor (2012)'a göre ise farkındalık; olayları, nesneleri veya duyusal kalıpları algılama, hissetme veya bunların bilincinde olma durumudur. Bu bağlamda farkındalık bir çeşit "yaşam boyu gelişim süreci"ni ifade etmektedir. Çünkü sosyal bir varlık olan insan doğası gereği her geçen gün, kendine, yaşantısına ve dünyaya dair yeni şeyleri öğrenmekte ve deneyimlemektedir. Bu bilgi ve deneyimler yaş ile birlikte olgunlaşmayı beraberinde getirmekte, bu da içinde bulunulan farkındalığın seviyesinin artmasına katkı sağlamaktadır (Macquet ve Stanton, 2014). Uyar ve Sunay (2020), spor farkındalığı kavramını "Psikolojik Süreç Modeli (PCM) kuramı ile ilişkilendirmişlerdir. Psikolojik süreç modeli (Psychological Continuum Model) "farkındalık, (awareness), sempati duyma (attraction) (Hansen ve Gauthier, 1989), ilgi duyma (attachment) (Funk ve Ark. 2000) ve sadakat (allegiance) (Funk ve James, 2001)" aşamalarını içeren 4 basamaklı bir yapıyı içermektedir. Bu model, yapının en alt basamağı olan farkındalıktan başlayarak kişinin her bir basamağın gereklerini yerine getirerek gelişimini ve bu sayede de farkındalığını en üst düzeye çıkarması sürecini ifade etmektedir (Funk ve James, 2015). Bu doğrultuda kişi bu hiyerarşik yapının son basamağı olan "sadakat" basamağına gelmiş olsa bile farkındalık düzeyinin artması devam edecektir. Çünkü kişinin daha önceden edinmiş olduğu bilgi, deneyim ve alışkanlıklar hayatının sonuna kadar onun gelişimine katkı sağlayacaktır (Gould ve Carson, 2008).

Sporun fiziksel ve toplumsal faydaları uzun yıllardır araştırmacılar tarafından ele alınmakta ve tartışılmaktadır (Lim ve Ark., 2025; Campillo-Sánchez ve ark., 2025). Günümüz dünyasının getirmiş olduğu fizyolojik ve psikolojik rahatsızlıklar sporun önemi ve değerinin hemen her mecrada sürekli dile getirilmesini sağlamaktadır (Hiremath, 2019; Armstrong ve VanHeest, 2002; Oboh ve Ogaga, 2024). Her ne kadar bu durum sürekli araştırılıyor olsa da uygulama ve hayata geçirme noktasında eksikliklerin olduğu dikkat çekmektedir. Spor konusunda toplumun her kesiminden insanların bilinçlendirilmesi ve öğrenilenlerin hayata geçirilmesi ekonomik ve toplumsal açıdan büyük önem taşımaktadır. Çünkü spor sayesinde toplumdaki bilinç düzeyi artacak ve buna bağlı olarak toplumda birlik, beraberlik, saygı gibi kavramlar daha da güçlenecektir (Schulenkorf, 2012). Bu nedenle "spor farkındalığı ve farkındalık çalışmaları spor hakkında insanların bilinçlendirilmesi ve toplum tarafından öğrenilmesi istenen davranışların hayata geçirilmesi" noktasında en önemli sosyal araçlardan biridir. Spor farkındalığı; "sporun bireysel ve toplumsal faydalarını öğrenme, başka kategorilerle ilişkilendirme, hayata geçirme ve çevresini bilinçlendirme" olarak tanımlanmıştır (Uyar ve Sunay, 2020). Bu bağlamda "sağlıklı bir spor kültürünün oluşması, sporun topluma yaygınlaştırılması, çağdaş spor bilincinin topluma kazandırılması, sporun evrensel değerlerinin topluma benimsetilmesi ve sağlıklı nesiller

yetiştirilebilmesi öncelikle toplumun her kesiminde spor farkındalığının oluşmasından geçmektedir". Bu çalışma İtalya ve Türkiye'de öğrenim gören üniversite öğrencilerinin spor farkındalığı düzeylerinin karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel bir araştırma olup, tarama modelinin esaslarına göre hazırlanmıştır. Tarama modelinde, geçmişte veya halen var olan bir durum mevcut şekliyle ortaya konulmaya çalışılır. "Belge, istatistik, görüntü veya resim" gibi veriler bir sistem dahilinde ele alınır ve yorumlanır" (Karasar, 2020). Nicel araştırmalarda ise "olgular, çevrelerindeki süreç ve etkenlerden soyutlanarak nesnelleştirilir". Daha sonra bu olgular gözlenebilen ve ölçülebilen birimlere dönüştürülerek (Erdoğan, 2003) farklı grup ya da değişkenler arasındaki ilişkilerin karşılaştırılması ve yorumlanmasına olanak sağlar (Büyüköztürk ve ark., 2016).

Araştırma Grubu:

Araştırmaya tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş toplam 460 üniversite öğrencisi katılmıştır. Bu öğrencilerin 144'ünü Palermo Üniversitesinde (İtalya) öğrenim gören öğrenciler oluştururken, 316'sını Ankara Üniversitesinde (Türkiye) öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin 220'si kadın, 240'ı erkektir. Çalışmaya 160 birinci sınıf, 79 ikinci sınıf, 37 üçüncü sınıf, 184 dördüncü sınıf öğrencisi katılmıştır. Spora ilgi düzeyi değişkenine göre katılımcıların 22'si spora ilgisinin olmadığını, 40'ı izleyici düzeyinde spora ilgi duyduğunu, 65'i düzenli olarak spor yaptığını, 333'ü ise hem katılımcı hem de izleyici düzeyinde spora ilgi duyduklarını beyan etmişlerdir. Çalışamaya katılan 460 öğrencinin 294'ü ailelerinde sporla uğraşmış/uğraşan birey olduğunu ifade ederken 166'sı ailelerinde sporla uğraşmış/uğraşan birey olmadığını bildirmişlerdir. Katılımcıların Bireysel değişkenlerine ilişkin detaylı bilgiler tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Bireysel Değişkenlere Göre Dağılımları

Kişisel Bilgiler	Alt Gruplar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Ülke	İtalya	144	31,3
	Türkiye	316	68,7
Cinsiyet	Kadın	220	52,2
	Erkek	240	47,8
Sınıf	1.Sınıf	160	34,8
	2.Sınıf	79	17,2
	3.Sınıf	37	8
	4.Sınıf	184	40,0
Spora İlgi Düzeyi	İzleyici	40	8,7
	Katılımcı (spor yapan)	65	14,1
	Hem İzleyici Hem Katılımcı	333	72,4
Ailede Sporla Uğraşan/Uğraşmış Olan	Var	294	63,9
	Yok	166	36,1
TOPLAM		460	100

Veri Toplama Aracı: Araştırmada araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu ile Uyar ve Sunay (2020) tarafından geliştirilen, 2 boyut, 30 maddeden oluşan "Spor Farkındalığı Ölçeği" kullanılmıştır. 5'li Likert

tipinde hazırlanan ölçekten alınabilecek en yüksek puan 150, en düşük puan 30'dur. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe spor farkındalığı düzeyi yükselmekte, ölçekten alınan puanlar düştükçe spor farkındalığı düzeyi düşmektedir. Türk kültürüne uygun olarak hazırlanmış olan Spor Farkındalığı Ölçeğinin, İtalyan kültürüne uygunluğu ve uyarlanabilirliğine ilişkin uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşü neticesinde Spor Farkındalığı Ölçeğinin psikometrik yapısının her iki kültürde de benzerlikler taşıdığı tespit edilerek ölçeğin İtalyancaya uyarlanabileceğine karar verilmiştir. Ölçek formu alanında uzman 3 akademisyen tarafından İtalyancaya çevrilmiş, daha sonra bu formların İtalyanca-Türkçe ve Türkçe-İtalyanca karşılaştırmaları yapılarak, ölçek çevirisi tamamlanmıştır. İtalyancaya çevrilen ölçek formunun dilsel olarak açık ve anlaşılırlığının tespiti için ise bir İtalyanca dil uzmanı akademisyenden görüş alınarak gerekli düzenlemeler yapılmış ve ölçeğin bu haliyle İtalyan üniversite öğrencilerine uygulanmasına karar verilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada analizler SPSS paket programı yoluyla çözümlenmiştir. Analizler öncesinde eksik ya da hatalı formlar belirlenerek araştırmadan çıkarılmıştır. Verilerin normal dağılımı için Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) değerlerine, güvenilirlik için ise Cronbach's Alfa (α) katsayısına bakılmıştır. Yapılan normallik testi sonucunda Çarpıklık (,114) ve Basıklık (,227) değerlerinin -2 ve +2 arasında değiştiği, dolayısıyla verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir (Şencan, 2002). Güvenilirlik analizi ise, ölçeklerin geneli ve alt boyutları için ayrı ayrı yapılmıştır. Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha α) katsayısı ,95 hesaplanırken, spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutu için ,95, sosyal ve bireysel fayda alt boyutu için ,87 olarak hesaplanmıştır. Cronbach's Alfa (α) katsayılarından elde edilen rakamlar ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir (Kayış, 2013). Verilere ilişkin normallik ve güvenilirlik testi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir. Araştırmada ikili gruplar arasındaki farkların belirlemesinde Independent sample t test, çoklu gruplar arasındaki farkları belirlemesinde OneWay ANOVA testi, anlamlı farkın hangi gruptan kaynaklandığının belirlenmesi için ise LSD testi kullanılmıştır. Araştırmada hata payı 0.05 olarak alınmıştır.

Tablo 2. Verilere Ait Çarpıklık Basıklık Değerleri ve Cronbach's Alpha Sonuçları

Ölçeğin Geneli ve Alt Boyutları	N	Çarpıklık	Basıklık	(α)
Spor Farkındalığı Ölçeği Geneli	460			,95
Alt Boyutlar	N			(α)
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme Alt Boyutu	460	,114	,227	,95
Sosyal ve Bireysel Fayda	460			,87

(P*<0,05)

BULGULAR ve YORUMLAR

Tablo 3. Ülke Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Ölçeğin Geneli ve Alt boyutları	Cinsiyet	N	x̄	Std. Sapma	t	sd	P*
Spor Farkındalığı Ölçeği Geneli	İtalya	144	3,85	,656	-1,41	458	,158
	Türkiye	316	3,94	,601			
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme Alt Boyutu	İtalya	144	3,54	,816	-,811		,418
	Türkiye	316	3,60	,731			
Sosyal ve Bireysel Fayda	İtalya	144	4,57	,447	-3,56		,001*
	Türkiye	316	4,72	,401			

(P*<0,05)

Tablo 3 incelendiğinde, ülke değişkenine göre, ölçeğin geneli ile spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmazken, sosyal ve bireysel fayda alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Sosyal ve bireysel fayda [t= -3,56, p<0.05] alt boyutunda Türk üniversite öğrencilerinin spor farkındalığı düzeylerinin, İtalyan üniversite öğrencilerine oranla daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Ölçeğin Geneli ve Alt boyutları	Cinsiyet	N	x̄	Std. Sapma	t	sd	P*
Spor Farkındalığı Ölçeği Geneli	Kadın	240	4,25	,447	-13,23	458	,001*
	Erkek	220	3,60	,585			
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme Alt Boyutu	Kadın	240	4,02	,553	-,594		,001*
	Erkek	220	3,19	,701			
Sosyal ve Bireysel Fayda	Kadın	240	4,79	,360	-6,14		,001*
	Erkek	220	4,56	,443			

(P*<0,05)

Tablo 4 incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre, ölçeğin geneli ve tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğu görülmüştür. Spor farkındalığı ölçeğinin geneli [t=-13,23, p<0.05], spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme [t=-,594, p<0.05] ve sosyal ve bireysel fayda [t=-6,14, p<0.05] alt boyutlarında kadın öğrencilerin spor farkındalığı düzeylerinin, erkek öğrencilere oranla daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 5. Ailede Sporla Uğraşan/Uğraşmış Birey Olma Durumu Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Ölçeğin Geneli ve Alt boyutları	Cinsiyet	N	x̄	Std. Sapma	t	sd	P*
Spor Farkındalığı Ölçeği Geneli	Evet	294	3,99	,671	3,74	458	,001*
	Hayır	166	3,77	,487			
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme Alt Boyutu	Evet	294	3,69	,817	4,18		,001*
	Hayır	166	3,39	,596			
Sosyal ve Bireysel Fayda	Evet	294	4,68	,438	,806		,421
	Hayır	166	4,65	,390			

(P*<0,05)

Tablo 5 incelendiğinde, ailede sporla uğraşan/uğraşmış birey olma durumu değişkenine göre, ölçeğin geneli ve spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanırken, Sosyal ve Bireysel Fayda alt boyutunda herhangi bir anlamlı fark olmadığı görülmüştür. Spor farkındalığı ölçeğinin geneli [t=3,74, p<0.05] ve spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme [t=4,18, p<0.05] alt boyutunda ailesinde sporla uğraşan/uğraşmış birey olan üniversite öğrencilerinin spor farkındalığı düzeylerinin, ailesinde sporla uğraşan/uğraşmış birey olmayan üniversite öğrencilerine oranla daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 6. Sınıf Durumu Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Ölçeğin Geneli	Sınıf	x̄	Kareler	sd	Kareler	F	P*	Fark
Spor Farkındalığı Ölçeği Geneli	1.Sınıf (a)	4,30	41,065	3	13,688	46,04	,001*	a>b,c,d
	2.Sınıf (b)	3,56	135,549	456	,297			d,c>b
	3.Sınıf (c)	3,89	176,614	459				
	4.Sınıf (d)	3,72						
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme Alt Boyutu	1.Sınıf (a)	4,06	61.242	3	20,414	45,84	,001*	a>b,c,d
	2.Sınıf (b)	3,18	203,066	456	,445			c>b,d
	3.Sınıf (c)	3,62	264,308	459				
	4.Sınıf (d)	3,33						
Sosyal ve Bireysel Fayda	1.Sınıf (a)	4,86	11,035	3	3,678	23,72	,001*	a>b,c,d
	2.Sınıf (b)	4,44	70,691	456	,155			d>b
	3.Sınıf (c)	4,54	81,726	459				
	4.Sınıf (d)	4,62						

(P*<0,05)

Tablo 6 incelendiğinde, sınıf değişkenine göre, ölçeğin geneli ve tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğu görülmüştür. Spor farkındalığı ölçeğinin geneli, spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ve sosyal ve bireysel fayda alt boyutlarında, 1. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin spor farkındalığı düzeylerinin, 2.3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören öğrencilere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun yanında, ölçeğin genelinde 3.ve 4. Sınıf öğrencilerinin spor farkındalığı düzeylerinin 2. Sınıf öğrencilerine oranla daha yüksek olduğu [F(3,456)=,46,04,p<0.05], spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutunda 3. Sınıf öğrencilerinin spor farkındalığı düzeylerinin 2. ve 4. Sınıf öğrencilerine oranla daha yüksek olduğu [F(3,456)=,45,84,p<0.05], sosyal ve bireysel fayda alt boyutunda ise 4. Sınıf öğrencilerinin spor farkındalığı düzeylerinin 3. Sınıf öğrencilerine oranla daha yüksek olduğu [F(3,456)=,23,72,p<0.05] görülmüştür.

Tablo 7. Spora İlgi Düzeyi Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Ölçeğin Geneli ve Alt boyutları	Sınıf	$\bar{x}$	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P*	Fark (LSD)
Spor Farkındalığı Ölçeği Geneli	Spora İlgim Yok (a)	2,77	88,657	3	29,552	153,20	,001*	d>b>c>a
	Katılımcı (b)	3,72	87,958	456	,193			
	İzleyici (c)	3,14	176,614	459				
	Hem Katılımcı Hem İzleyici(d)	4,16						
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme Alt Boyutu	Spora İlgim Yok (a)	2,19	124,389	3	41,463	135,12	,001*	d>b>c>a
	Katılımcı (b)	3,34	139,919	456	,307			
	İzleyici (c)	2,70	264,308	459				
	Hem Katılımcı Hem İzleyici(d)	3,88						
Sosyal ve Bireysel Fayda	Spora İlgim Yok (a)	4,12	29,398	3	9,799	85,39	,001*	d>b>a,c
	Katılımcı (b)	4,61	52,327	456	,155			
	İzleyici (c)	4,17	81,726	459				
	Hem Katılımcı Hem İzleyici(d)	4,81						

(P*<0,05)

Tablo 7 incelendiğinde, spora ilgi düzeyi değişkenine göre, ölçeğin geneli ve tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğu görülmüştür. Spor farkındalığı ölçeğinin geneli, spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme

alt boyutu ve sosyal ve bireysel fayda alt boyutlarında hem izleyici hem katılımcı olan öğrencilerin spor farkındalığı düzeylerinin, yalnızca izleyici, yalnızca katılımcı ve spora ilgisi olmayan öğrencilere oranla daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bunun yanında hem izleyici hem katılımcı olan öğrencilerle, yalnızca katılımcı öğrenciler arasında, yalnızca katılımcı öğrencilerle, yalnızca izleyici olan öğrenciler arasında, yalnızca izleyici olan öğrencilerle de, spora ilgisi olmayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğu görülmüştür (spor farkındalığı ölçeğinin geneli,[$F(3,456)=,153,20, p<0.05$], spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutu, [$F(3,456)=,135,12, p<0.05$]), sosyal ve bireysel fayda alt boyutu [$F(3,456)=,85,39, p<0.05$]). Bir başka deyişle spora ilgi düzeyi ile spor farkındalığının doğru orantılı olduğu spora ilgi düzeyi arttıkça spor farkındalığının da arttığı, spora ilgi düzeyi düştükçe, spor farkındalığının da düştüğü söylenebilir.

SONUÇLAR

Spor farkındalığı ölçeğinde üniversite öğrencilerinin en yüksek katılımı "sağlıklı kalmak için spor yapmanın faydalı olduğunu düşünüyorum ($\bar{x}$=4,87)" maddesine gösterdikleri, en düşük katılımı ise "halka açık spor etkinliklerine katılmaya çalışırım ($\bar{x}$=2,99)" maddesinde gösterdikleri görülmüştür. Bunun yanında "sosyal ve bireysel fayda alt boyutunda ($\bar{x}$=4,67)" olan katılımın spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutuna ($\bar{x}$= 3,58) oranla daha yüksek düzeyde gerçekleştiği görülmüştür. Ölçeğin geneline bakıldığında, üniversite öğrencilerinin spor farkındalığı düzeylerinin "farkında ($\bar{x}$=3,91)" düzeyinde yüksek olduğu görülmüştür. Sonuç olarak Türkiye'de öğrenim gören üniversite öğrencilerinin spor farkındalığı düzeylerinin İtalya'da öğrenim gören üniversite öğrencilerinden daha yüksek olduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

Armstrong, L. E., & VanHeest, J. L. (2002). The unknown mechanism of the overtraining syndrome: clues from depression and psychoneuroimmunology. Sports medicine, 32, 185-209.

Başer, G. (2008). Farkında Mısınız.1. Baskı, Lik Yayınları, Ankara.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş., & Çakmak, E. K. (2016). Bilimsel araştırma yöntemleri.

Campillo-Sánchez, J., Borrego-Balsalobre, F. J., Díaz-Suárez, A., & Morales-Baños, V. (2025). Sports and Sustainable Development: A Systematic Review of Their Contribution to the SDGs and Public Health. Sustainability, 17(2), 562.

Erdoğan, İ. (2003). Pozitivist metodoloji: Bilimsel araştırma tasarımı istatistiksel yöntemler analiz ve yorum. ERK: Ankara.

Funk, D.C., James, J. (2015). The Psychological Continuum Model: An Evolutionary Perspective. In Routledge Handbook Sports Theory İn Sports Management (Ed. Cunningham, G.B., Fink, J.S., Doherty, A.). 1st Edition. Routledge. New York.

Funk, D.C., Haugtvedt, C.P., & Howard, D.R. (2000). Contemporary attitude theory in sport: Theoretical considerations and implications. Sport Management Review, 3(2), 125-144.

Funk, D. C., & James, J. (2001). The psychological continuum model: A conceptual framework for understanding an individual's psychological connection to sport. Sport management review, 4(2), 119-150.

Germer, C. (2004). What İs Mindfulness? Insight Journal, 22, 24- 29.

Gafoor, K. A. (2012). Considerations in the Measurement of Awareness. Online Submission.

Gould, D., & Carson, S. (2008). Life skills development through sport: Current status and future directions. International review of sport and exercise psychology, 1(1), 58-78.

Hansen, H., & Gauthier, R. (1989). Factors affecting attendance at professional sports events. Journal of Sport Management, 3, 15-32.

Hiremath, C. (2019). Impact of sports on mental health. International Journal of Physiology, Nutrition and Physical Education, 1, 14-18.

Kayış, A. (2010). SPSS Uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri. Kalaycı, Ş.(Editör) Ankara: Asil Yayın Dağıtım. 12(1), 1-6.

Karasar, N. (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, Teknikler ve İlkeler. 27. Baskı, Ankara: Nobel Yayınevi.

Lim, M., Gaudreau, J., & Logan, N. E. (2025). Benefits of After-School Sports: A Global Analysis of Pediatric Physical Health and Cognitive Function. Exercise, Sport, and Movement, 3(1), e00032.

Macquet, A. C., & Stanton, N. A. (2014). Do the coach and athlete have the same «picture» of the situation? Distributed Situation Awareness in an elite sport context. Applied ergonomics, 45(3), 724-733.

Oboh, P. O., & Ogaga, F. O. (2024). Sports Training, Injuries and Rehabilitation of Athletes: Psychological Perspective. African Education Indices, 13(1).

Schulenkorf, N. (2012). Sustainable community development through sport and events: A conceptual framework for sport-for-development projects. Sport management review, 15(1), 1-12.

Şencan, H. (2002). Bilimsel yazım, İstanbul Üniversitesi İşletme Fak. Yayınları, İstanbul.

Uyar, Y., Sunay, H. (2020). Spor Farkındalığı ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 18(1), 46-58.

170-iscs-conference-11th-849 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -21

Attorneys' Perspectives and Expactations on Learning Professional English in Türkiye

Oğuzhan DEMİRCİ

Trabzon University

English language is considered as a foreign language in Türkiye. However, even though it is not necessary to learn English to survive in Türkiye, it can be extremely helpful and, in some cases, expected to competent in the language in private sector. The globalization of English has resulted in it affecting many different sectors, law among them. There are many instances where English can be vital for practicing law. These instances range from tourists in foreign countries requiring a practicing attorney for myriads of reasons to practicing international business arrangements. With that in mind, this study aims to understand the preferences and the needs of attorneys on the role of English in their profession based on their experiences. Another aim of this study is to evaluate the mandatory English education provided in universities from the perspectives of acting attorneys to see what kind of improvements or changes they would consider if any. To achieve the aims of this study semi-structured interviews were conducted with attorneys with varying experiences. These interviews were then analyzed through thematic analysis. The findings of this study will hopefully shed light on the requirements of active attorneys in regard to English language. Furthermore, the findings of this study will hopefully help with modifying the English course based on the needs of the attorneys in Türkiye.

Keywords: English for Specific Purposes (ESP), English Language Teaching, Attorneys, Law, Foreign Language Education, Legal English

171-iscs-conference-11th-851 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -22

YENİLENMİŞ 5.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTABINDA EMEK OLGUSUNUN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Mustafa ÇAKIR, Dr. Öğr. Üyesi Furkan ALTUNAY

Bayburt Üniversitesi

Sosyal Bilgiler, çeşitli bilimsel disiplinlerin bir araya getirilmesiyle kurgulanan ve toplu öğretim anlayışıyla şekillendirilen bir ders olarak ele alınmaktadır. Sosyal Bilgiler dersi, bireylerin toplumsal yaşamın kural, norm ve standartlarının farkında olarak yaşama katılmalarını, yerel ve küresel düzeydeki gelişmelerin bilincinde olan etkin vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir ders olarak tanımlanmaktadır. Bunlara ek olarak, Sosyal Bilgiler dersi, etkin, üretken, verimli ve toplumsal birikime katkısı olan bireyler yetiştirmeyi de amaçlamaktadır. Bireylerin verimli ve üretken birer vatandaş olmaları sürecinde çalışma hayatı, kariyer, meslek gibi kavram ve olguların yanında emek kavramına ilişkin algıları ve bakış açılarının nasıl şekillendiğinin önemli olduğu ifade edilebilir. Öğretim programları ve ders kitaplarının Sosyal Bilgiler dersinin temelini oluşturduğu aktarılmaktadır. Öğretim programları ve ders programları bireylere aktarılması amaçlanan bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilerle buluştuğu alanlar olarak ele alınabilir. Bu sebeple, yenilenmiş Sosyal Bilgiler 5.Sınıf ders kitabında "emek" olgusuna nasıl yer verildiğinin incelenmesinin önemli olduğu söylenebilir. Bu araştırmanın amacı, yenilenen Sosyal Bilgiler 5. Sınıf ders kitabında "emek" olgusunun nasıl sunulduğunun incelenmesidir. Araştırma, nitel araştırma yönteminin desenleri arasında yer alan doküman incelemesi ışığında gerçekleştirilmektedir. Araştırmadan elde edilen veriler, belirli bir tema söz konusu olmadığı için tümevarımsal (içerik analizi) yaklaşımla analiz edilmektedir. Analizler, NVivo 14 paket programı kullanılarak yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, ders kitabı, doküman incelemesi, emek

EXAMINATION OF THE PHENOMENON OF LABOR IN THE REVISED 5TH GRADE SOCIAL STUDIES TEXTBOOK

Social Studies is considered as a course that is designed by bringing together various scientific disciplines and shaped by a collective teaching approach. Social Studies course is defined as a course that aims to enable individuals to participate in life by being aware of the rules, norms and standards of social life, and to raise effective citizens who are aware of local and global developments. In addition to these, the Social Studies course also aims to raise individuals who are effective, productive, efficient and contribute to social knowledge. In the process of individuals becoming efficient and productive citizens, it can be stated that in addition to concepts and phenomena such as working life, career and profession, how their perceptions and perspectives on the concept of labor are shaped is important. It is stated that the curriculum and textbooks form the basis of the Social Studies course. Curricula and curricula can be considered as areas where the knowledge, skills and values intended to be transferred to individuals meet with students. For this reason, it can be said that it is important to examine how the phenomenon of "labor" is included in the revised Social Studies 5th Grade textbook. The aim of this research is to study Social Studies 5. It is the study of how the phenomenon of "labor" is presented in the classroom textbook. The research is carried out in the light of document analysis, which is among the designs of the qualitative research method. The data obtained from the research are analyzed with an inductive

(content analysis) approach, as there is no specific theme. Analyses are carried out using the NVivo 14 package program.

Keywords: Social Studies, textbook, document review, labor

ISBN: 978-625-98107-2-0

11th International Conference on Science Culture and Sport

172-iscs-conference-11th-750 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -23

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖZÜNDEN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARININ ETKİLİLİĞİ

İkbal Tuba ŞAHİN SAK[1] Ramazan SAK[2] Şeyda YİĞİT[3]

[1] Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
https://orcid.org/0000-0002-9054-6212
[2] Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
https://orcid.org/0000-0002-7504-9429
[3] Millî Eğitim Bakanlığı
https://orcid.org/0009-0008-9991-3016
Email: ikbalsak@yyu.edu.tr, ramazansak@yyu.edu.tr, seydayigit6565@gmail.com

Tarama modelinde hazırlanmış olan bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin gözünden okul öncesi eğitim kurumlarının etkililiğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini 141'i kadın, 60'ı erkek olmak üzere 201 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Verilerin Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği aracılığıyla toplandığı çalışmanın veri analizi sonucunda, okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları okul öncesi eğitim kurumlarının etkililiğine ilişkin görüşlerinin hem müdür, öğretmen, aile, çocuk, program ve okul kültürü alt hem de ölçeğin genel toplamında yüksek şeklinde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin görüşleri, yaşlarına ve deneyim sürelerine göre ölçeğin genel toplamında ve bazı altı boyutlarda anlamlı farklılık gösterirken, çalıştıkları kurum türüne ve çalıştıkları statüye göre müdür alt boyutunda anlamlı bir farklılık göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi öğretmeni, okul öncesi eğitim kurumları, etkililik

EFFECTIVENESS OF PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS FROM THE VIEWS OF PRESCHOOL TEACHERS

This survey aimed to examine the effectiveness of preschool institutions from the perspective of preschool teachers. The sample of the study consisted of 201 preschool teachers, 141 females and 60 males. As a result of the data analysis of the study, in which data was collected through the Effectiveness in Preschool Institutions Scale, it was determined that the views of preschool teachers regarding the effectiveness of the preschool education institutions where they worked were high in both the principal, teacher, parents, child, curriculum and school culture subdimensions and in the general total of the scale. Also, while teachers' views showed statistically significant differences in the general total and some sub-dimensions of the scale depending on their age and experience, there was a significant difference in the principal sub-dimension based on the type of institution they worked in and the status they worked in.

Keywords: preschool teachers, preschool institutions, effectiveness

Giriş

Okul, bireylere istendik davranışlar kazandırmak amacıyla daha öncesinde belirlenmiş öğretim hedeflerine ulaşmayı amaçlayan bir örgüttür (Özdemir, 2013). Okullar; kendine has toplumsal birimi olan, formal faaliyet gösteren örgüt ve belirli İlke, amaçlara sahip olan bir yapıdadır. Toplum için okullar önemli bir yere sahiptir. Yaşadığımız dönemde teknolojik gelişmeler ve ekonomideki ilerlemeler toplumda büyük etkiler oluşturmaktadır. 21. Yüzyılda yaşadığımız bu devri 'bilgi çağı' olarak adlandırmaktayız. Dolayısıyla bu çağdaki

hızlı ilerleyişler eğitim verilen okullarımız da daha etkili ve üretken olmalarını gerekli kılmaktadır (Akçay, 2003; akt. Özkan, 2023).

Çocuğun gelişip olgunlaşması göz önüne alındığında ilk altı yıl öğrenme açısından daha hızlı ilerlediği bilinmektedir. Dolayısıyla bu zaman diliminde çocuğun kazandığı kazanımlar yaşam boyunca etkisini sürdürmektedir. Bu sebeple bireyin hayatında okul öncesi dönem önemli bir süreci kapsamaktadır (Varlıer ve Vuran, 2006). Okul öncesi kurumları; çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal-duygusal alanlarında gelişimini desteklemektedir. Aynı zamanda eğitim kurumları etkinlikler yapılırken kapalı alanların yanında açık alanlarda da uygulanması sağlanmalıdır. Okulun bulunduğu alan yoğun trafiğin olmamasına dikkat edilmeli ve doğal yaşama uygun alanlar olmasına dikkat edilmelidir (Baran vd., 2007).

Eğitim kurumlarının niteliğini ve kalitesini yükseltme ihtiyacı beraberinde 'etkili okul' faaliyetlerinin ortaya çıkmasını etkilemiştir. Etkili okullar üzerine yapılan araştırmalar, bazı okulların diğerlerine kıyasla daha başarılı olduğunu ortaya koymuştur. Bu da beraberinde eğitimde etkili okulların niteliklerini arttırma yönünde neye ihtiyaç duyduklarını belirleme durumu oluşturmaktadır (Helvacı ve Aydoğan, 2011).

Etkili okul, çocukların tüm gelişim alanlarını dikkate alarak onların her alanda gelişmesine olanak tanıyıp, en uygun öğrenme ortamının sağlanmasını amaçlamaktadır (Özdemir, 2013). Şişman'a (2013) göre, etkili okulların etkililiğini belirleyici unsurlar bulunmaktadır:

- Okulun yönetiminden sorumlu müdür,
- Sınıfta eğitim veren öğretmen,
- Planlı bir şekilde yapılan programlar, akademik süreç ve öğrenci,
- Okulun içinde bulunduğu kültürel ortam,
- Okulun yer aldığı çevre ve ailelerdir.

Etkili okulların genel olarak boyutları benzerlik gösterirken yaşadıkları dönemden kaynaklı farklılıkların olduğu bilinmektedir. Etkili okul bir anlamda hedeflere ulaşabilme derecesi olarak kabul edilir. Okulların bu hedeflere ulaşabilmesi için gelişimini desteklemesi ve şeffaf bir vizyona sahip olması gerekir (Balcı, 2013; Şişman, 2013). Başaran'a (2004) göre etkili okulda hedeflenmiş davranışların planlanan duruma gelebilmesi için örgütün var olan kaynaklarını harekete geçirmesi gerekmektedir.

Okulun verimliliğini ve gelişmesini sağlama etkili okul faaliyetlerini de arttırma ile gerçekleşebilir. Okulları oluşturan en önemli öge olan çocuğun, çıktısı da yine öğrenci ürünleridir. Dolayısıyla etkili okulun etkililiğini belirleyen temel özellik okulun çıktısı kabul edilen öğrencinin aldığı eğitimin süreci sonucunda edindiği bilgiler ve olumlu davranışlar kazanmasıdır. Etkili okulun oluşmasında okulu yöneten yönetici, okulda çalışan diğer personeller, derse giren öğretmen, kullanılan teknikler ile birlikte bu süreç önem kazanmaktadır. Bu anlamda okulu yöneten liderin yönetim esnasında alacağı kararlar, oluşturduğu plan ve programlar okul etkililiği üzerinde etkiye sahiptir (Girgin, 2019).

Okul yöneticisi olan müdür, etkili okul boyutunu oluşturan ögeleri etkilemektedir. Yönetici sahip olduğu bilgi birikimleriyle, deneyimleriyle öğrenciler ve onları yetiştiren öğretmenler ile birlikte okulda çalışan diğer

personeller ve aileler üzerinde etkilidir. Bu nedenle okul müdürü, etkili bir lider olmak için hem yönetim açısında hem etkili iletişim kurabilmesi oldukça önemlidir (Töremen, 2002). Okul müdürü, okullarda yapılan etkinliklerin temel noktasını belirleyip okulda yer alan herkesin bu hedefe ulaşması yönünde cesaretlendirmesi gerekmektedir. Eğer okul yöneticisi okulun başarılı olmasını hedefliyorsa, okulda bu yönde çalışmalar yapıp başarının ne ile ulaşılabileceğini araştırmalıdır. Bu araştırmalar okulda yer alan herkesi kapsamaktadır (Demir ve Özden, 2013).

Bir öğretmenin etkili olabilmesi demek öğretmenin sınıf yönetimi konusunda etkili olması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla etkili öğretmen, zamanımızda etkili öğretmenlik için başarılı bir sınıf yönetimine sahip olmalıdır (Okutan, 2012). Etkili okullarda akademik öğretimin en önemli ögesi öğrenci kabul edilir. Öğrencinin aktif bir şekilde öğrenmede rol alması önemlidir. Ve her çocuğun bireysel farklılıklarının da göz önünde bulundurulması gerekir (Akman vd., 2010).

Okulların sürekli gelişen ve değişen toplumun yapısına ayak uydurması için kendini yenilemesi gerekmektedir. Bununla birlikte sahip olduğumuz bilgilerde aynı kalmamakla birlikte değişkenlik göstermektedir. Dolayısıyla eğitim ve öğretimin aktarıcısı olan okullar bu değişime ayak uydurmalıdırlar (Abdurrezzak, 2015).

Etkili okula dair birçok farklı özellik ve boyutlar araştırmacılar tarafından ele alınmıştır. Burada okul öncesi eğitim kurumlarını göz önüne aldığımız zaman; öğretmen, aile, çocuk, program ve okul kültürü boyutlarının bir arada var olduğu bir boyutta etkili okul kavramı incelenmiştir (Çoban Söylemez vd., 2022). Yaşadığımız toplumun sağlıklı bir şekilde gelişip ilerlemesi geleceğimizi oluşturan çocuklarımızın verimli bir öğretim sürecinden etkili bir şekilde geçmesi ile mümkün olacaktır. Çocuklar gelişimlerinin diğer dönemlere göre daha hızlı olduğu okul öncesi çağda nitelikli bir eğitim almaları son derece önemlidir. Dolayısıyla bu etkili okul ortamının oluşması ile mümkün olmaktadır. Burada belirleyici faktörlerin başında okulun yönetiminden sorumlu müdür gelmektedir. Öğretimsel liderlik niteliği taşıyan okul yöneticileri önem taşımaktadır. Bunun içinde yöneticinin okulu yönetebilmesi için bazı niteliklere ve bilgi donanımına sahip olması gerekmektedir (Sezer ve Kahraman, 2017).

Dursun'a (2023) göre araştırmacılar, etkili okulların tamamının güçlü bir yöneticiye ve bunu gerçekleştirecek güçlü bir iradeye sahip olması gerektiği fikrine sahiplerdir. Dolayısıyla tam öğrenme modelinde olduğu gibi bütün öğrenciler için aynı beklentiye sahiptirler ve bunun sistemli bir şekilde izlenmesi gerekmektedir.

Araştırmanın problemi "Okul öncesi öğretmenlerinin gözünden görev yaptığı okul öncesi eğitim kurumları ne derece etkilidir?" şeklindedir ve bu temel problem doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Okul öncesi öğretmenlerine göre görev yaptıkları okul öncesi eğitim kurumları ne derece etkilidir?

2. Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3. Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

4. Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

5. Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

6. Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin kurumdaki çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

7. Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin eğitim vermekte olduğu yaş grubuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

8. Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin çalıştığı kurumun türüne göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

9. Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin çalıştığı kurumun içinde bulunduğu sektöre göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

10. Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin sınıfında bulunan çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

11. Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin çalıştığı statüye göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma okul öncesi öğretmenlerinin gözünden okul öncesi eğitim kurumlarının etkililiğinin incelenmesi amacıyla tarama modelinde hazırlanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni, Van'da Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapmakta olan öğretmenlerden oluşmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak bu evrenden seçilen 201 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Örnekleme ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1. Çalışmanın Katılımcılarına Ait Demografik Bilgiler

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Kadın	141	70,1
	Erkek	60	29,9
Yaş	26 ve altı	31	15,4
	27-30	64	31,8
	31-35	70	34,8
	36 ve üzeri	36	17,9
Eğitim Durumu	Lisans	162	80,6
	Yüksek Lisans Mezunu	39	19,4
Mesleki Deneyim	5 yıl ve altı	103	51,2

	6-10 yıl	64	31,8
	11 yıl ve üzeri	34	16,9
Çalışma Durumu	Kadrolu	151	75,1
	Sözleşmeli	50	24,9
Yaş Grubu	5 yaş	83	41,3
	4 yaş	42	20,9
	6 Yaş	35	17,4
	5-6 Yaş	41	20,4
Çalışılan Kurum Türü	Anasınıfı	142	70,6
	Bağımsız Anaokulu	59	29,4
Çalışılan Sektör	Devlete ait resmi okul	166	82,6
	Özel sektöre ait okul	35	17,4
Sınıfta Bulunan Çocuk Sayısı	11-15	78	38,8
	16-20	66	32,8
	21 ve üstü	57	28,4
Çalışılan Statü	Öğretmen	165	82,1
	Uzman Öğretmen	36	17,9

Çalışmaya katılan 201 okul öncesi öğretmeninden 141'i (%70,1) kadın iken 60'ı (%29,9) erkektir. Katılımcı okul öncesi öğretmenlerinden 31'i (%15,4) 26 ve altı yaş aralığındayken, 64'ü (%31,8) 27-30 yaş aralığında, 70'i (%34,8) 31-35 yaş aralığında ve 36'sı (%17,9) 36 ve üzeri yaş aralığındadır. Çalışmanın örnekleminde yer alan okul öncesi öğretmenlerinden 162'si (%80,6) lisans mezunu iken, 39'u (%19,4) yüksek lisans mezunudur.

Katılımcıların mesleki kıdemleri incelendiğinde 103'ünün (%51,2) 5 yıl ve altı aralığında mesleki kıdeme sahip olduğu, 64'ünün (%31,8) 6-10 yıl aralığında mesleki kıdeme sahip olduğu ve 34'ünün ise (%16,9) 11 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin çalışma durumlarına bakıldığında 151'sinin (%75,1) kadrolu olarak çalıştığı, 50'sinin (%24,9) ise ücretli olarak çalıştığı görülmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarındaki çocukların yaş gruplarına bakıldığında ise 83 (%41,3) öğretmenin 5 yaş grubuna eğitim verdiği, 42 (%20,9) öğretmenin 4 yaş grubuna eğitim verdiği, 35 öğretmenin (%17,4) 6 yaş grubuna eğitim verdiği ve 41 (%20,4) öğretmenin de 5-6 karma yaş grubuna eğitim verdiği anlaşılmaktadır. Katılımcı 142 (%70,6) okul öncesi öğretmeni anasınıflarında görev yaparken 59 (%29,4) okul öncesi öğretmeni

bağımsız anaokullarında görev yapmaktadır. Devlete ait resmi okullarda görev yapan öğretmen sayısı 166 (%82,6) iken, özel sektöre ait okullarda görev yapan öğretmen sayısı 35'tir (%17,4). Katılımcı okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında bulunan çocuk sayısı incelendiğinde ise 78 (%38,8) öğretmenin sınıfında 11-15 aralığında çocuk olduğu, 66 (%32,8) öğretmenin sınıfında 16-20 aralığında çocuk olduğu ve 57 (%28,4) öğretmenin sınıfında 21 ve üstü aralığında çocuk olduğu görülmektedir. Katılımcı okul öncesi öğretmenlerinden 165'i (%82,1) öğretmen statüsünde çalışırken, 36'sı (%17,9) uzman öğretmen olarak görev yapmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu", "Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği" (Söylemez vd., 2022) kullanılmıştır.

***Kişisel Bilgi Formu*.** Araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu öğretmenlerin kişisel bilgilerinin toplanması amacıyla hazırlanmıştır. Bu bilgi formunda öğretmenlerin yaşı, cinsiyeti, mesleki deneyimi, öğrenim düzeyleri, çalışılan kurumdaki çalışma durumu, eğitim vermekte olduğu yaş grubu, çalışılan kurumun türü, çalışılan kurumun içinde bulunduğu sektör, sınıfta bulunan çocuk sayısı ve çalışılan statü gibi bilgiler yer almaktadır.

***Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği* .** Çoban Söylemez ve arkadaşları (2022) tarafından geliştirilen bu ölçekte okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları okul öncesi eğitim kurumlarının etkililiğini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçekte 6 alt boyut ve 57 madde bulunmaktadır.

Etkili okullarda müdür boyutu (11 madde). Madde numaraları: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11.

Etkili okullarda öğretmenler boyutu (9 madde). Madde numaraları: 12,13,14,15,16,17,18, 19,20.

Etkili okulda aile boyutu (7 madde). Madde numaraları: 21,22,23,24,25,26,27.

Etkili okulda çocuk boyutu (10 madde). Madde numaraları: 28,29,30,31,32,33,34,35,36,37.

Etkili okulda program boyutu (10 madde). Madde numaraları: 38,39,40,41,42,43,44,45,46,47.

Etkili okul boyutu (10 madde). Madde numaraları: 48,49,50,51,52,53,54,55,56,57.

5'li likert tipinde olan bu ölçeğin cevapları ve puanları aşağıdaki gibidir.

''Kesinlikle katılmıyorum"1 puan ''Katılmıyorum"2 puan ''Kararsızım"3 puan ''Katılıyorum"4 puan ''Tamamen katılıyorum"5 puan.

Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecinde seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilmiş öğretmenlere çalışmanın amacı anlatılmıştır. Çalışmaya gönüllü olarak katılan öğretmenlere veri toplama araçları uygulanmıştır. Okul öncesi öğretmenleri, görev yaptıkları okul öncesi eğitim kurumlarının etkililiği ölçeğini doldurmuşlardır. Toplam 204 tane veri toplanmıştır.

Veri Analizi

Veri analizinde parametrik ya da non-parametrik testlerden hangisinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle parametrik testlerin varsayımlarının karşılanıp karşılanmadığı test edilmiştir. Normal dağılımın sağlanıp sağlanmadığının test edilmesi için Kolmogorow-Smirnov testi, Skewness ve Kurtosis değerleri ile Histogram, Q-Q grafiği incelenmiştir. Tablo 2 incelendiğinde araştırmada kullanılan Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeğinin alt boyutlarına ve toplam puanına ilişkin Skewness ve Kurtosis değerlerinin -2 ile +2 arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Verinin Normalliğine İlişkin Skewness ve Kurtosis Değerleri

	Skewness	Kurtosis
Müdür	-1,330	1,121
Öğretmen	-1,354	1,020
Aile	-1,425	1,887
Çocuk	-1,391	1,243
Program	-1,119	1,972
Okul Kültürü	-1,301	1,251
Toplam	-1,396	1,719

Diğer bir ifadeyle Kolmogorow-Smirnov testi ($p<.050$), Skewness ve Kurtosis değerleri ile Histogram ve Q-Q grafiği sonuçları birlikte değerlendirildiğinde verinin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Bu nedenle çalışmanın veri analizinde parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Etkililiğine ilişkin görüşlerine ait öncelikle betimsel analizler yapılmış daha sonrasında ise demografik değişkenlere göre karşılaştırmalar yapılmıştır. İki gruptan oluşan değişkenlerin karşılaştırılmasında Bağımsız örneklemler için t-testi, üç ve daha fazla gruptan oluşan değişkenlerin karşılaştırılmasında ise Tek Yönlü ANOVA testi kullanılmıştır. Anlamlı farkın bulunduğu durumlarda ise ikili karşılaştırma testlerinden Bonferroni kullanılmıştır.

BULGULAR

Okul öncesi öğretmenlerine göre görev yaptıkları okul öncesi eğitim kurumları ne derece etkilidir?

Aşağıda yer alan Tablo 3'te çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeğinden aldıkları minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma değerleri yer almaktadır.

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Etkililiğine İlişkin Görüşleri

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği	n	Minimum	Maksimum	Ss.

Müdür	201	18,00	55,00	41,34	7,22
Öğretmen	201	15,00	45,00	34,52	4,83
Aile	201	10,00	35,00	26,46	4,36
Çocuk	201	19,00	50,00	39,02	5,05
Program	201	19,00	50,00	38,57	5,56
Okul Kültürü	201	13,00	45,00	33,92	5,33
Ölçeğin Genel Toplamı	201	97,00	280,00	213,85	29,16

Tablo 3 incelendiğinde çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları okul öncesi eğitim kurumlarının etkililiğine ilişkin görüş ortalamalarının Müdür alt boyutu için (=41,34), Öğretmen alt boyutu için (=34,52), Aile alt boyutu için (=26,46), Çocuk alt boyutu için (=39,02), Program alt boyutu için (=38,57) ve Okul Kültürü alt boyutu için (=33,92) şeklinde olduğu görülmektedir. Ölçeğin genel toplamına ait ortalama ise (=213,85) şeklindedir. Bu ortalamalar incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları okul öncesi eğitim kurumlarının etkililiğine ilişkin görüş düzeylerinin Müdür alt boyutunda, Öğretmen alt boyutunda, Aile alt boyutunda, Çocuk alt boyutunda, Program alt boyutunda ve Okul Kültürü alt boyutunda yüksek olduğu söylenebilir. Bununla birlikte Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeğinin genel toplamına ilişkin görüşlerinin de yüksek olduğu söylenebilir. Diğer bir ifadeyle okul öncesi öğretmenlerine göre görev yaptıkları okul öncesi eğitim kurumları yüksek derecede etkilidir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Görev Yaptıkları Kurumların Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Örneklemler t-Testi Bulguları

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği	Grup	n		S.s.	t	p
Müdür	Kadın	141	41,29	6,65	-,172	,863
	Erkek	60	41,48	8,48		
Öğretmen	Kadın	141	34,58	4,29	,266	,791
	Erkek	60	34,38	5,94		
Aile	Kadın	141	26,48	4,01	,133	,895
	Erkek	60	26,40	5,11		
Çocuk	Kadın	141	39,09	4,34	,267	,789

	Erkek	60	38,88	6,47		
Program	Kadın	141	38,46	5,01	-,433	,665
	Erkek	60	38,83	6,73		
Okul Kültürü	Kadın	141	33,91	4,87	-,022	,982
	Erkek	60	33,93	6,31		
Ölçeğin Genel Toplamı	Kadın	141	213,82	26,00	-,019	,985
	Erkek	60	213,91	35,77		

Tablo 4 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler için t testi sonucunda altı alt boyutta ve ölçeğin genel toplamında da aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p>.05). Başka bir ifadeyle kadın ve erkek okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Görev Yaptıkları Kurumların Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Bulguları

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği	Yaş	n		S.s.	Sd	F	p	Anlamlı Fark
Müdür	26 ve altı	31	40,35	8,36	3	3,741	,012	B-C
	27-30	64	39,26	8,61				
	31-35	70	42,82	5,09				
	36 ve üzeri	36	43,02	6,13				
Öğretmen	26 ve altı	31	33,90	5,67	3	1,399	,244	
	27-30	64	33,73	5,61				
	31-35	70	35,18	3,57				
	36 ve üzeri	36	35,16	4,59				
Aile	26 ve altı	31	25,00	5,47	3	2,708	,046	A-C A-D
	27-30	64	25,89	5,09				
	31-35	70	27,24	3,03				
	36 ve üzeri	36	27,22	3,71				

Çocuk	26 ve altı	31	38,09	6,39	3	1,700	,168	
	27-30	64	38,23	5,59				
	31-35	70	39,70	3,71				
	36 ve üzeri	36	39,94	4,87				
Program	26 ve altı	31	38,09	6,78	3	1,730	,162	
	27-30	64	37,45	6,38				
	31-35	70	39,30	4,12				
	36 ve üzeri	36	39,55	5,11				
Okul Kültürü	26 ve altı	31	32,96	5,90	3	2,241	,085	
	27-30	64	32,89	5,85				
	31-35	70	34,98	4,67				
	36 ve üzeri	36	34,50	4,70				
Ölçeğin Genel Toplamı	26 ve altı	31	208,41	34,45	3	2,680	,048	
	27-30	64	207,46	33,45				B-C
	31-35	70	219,24	21,14				B-D
	36 ve üzeri	36	219,41	27,52				

***p<.05, A=26 ve altı, B=27-30, C=31-35, D=36 ve üzeri**

Tablo 5 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarına göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin karşılaştırıldığı Tek Yönlü ANOVA testi sonucunda öğretmen alt boyutunda, çocuk alt boyutunda, program alt boyutunda ve okul kültürü alt boyutunda aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p>.05). Ancak, Müdür alt boyutunda, Aile alt boyutunda ve ölçeğin genel toplamında anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p<.05). Hangi gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğunun belirlenmesine yönelik yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda; Müdür alt boyutunda, 27-30 yaş aralığındaki öğretmenlerin ortalamaları (=39,26) 31-35 yaş aralığındaki öğretmenlerin ortalamalarından (=42,82) daha düşük olduğu belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle 31-35 yaş aralığındaki öğretmenlerin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri 27-30 yaş aralığındaki öğretmenlerinkinden anlamlı şekilde daha yüksektir.

Aile alt boyutunda, 26 ve altı yaş aralığındaki öğretmenlerin ortalamaları (=25,00) 31-35 yaş aralığındaki öğretmenlerin ortalamalarından (=27,24) ve 36 ve üzeri yaş aralığındaki öğretmenlerin ortalamalarından (=27,22) daha düşük olduğu belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle 31-35 yaş aralığındaki ve 36 ve üzeri yaş aralığındaki öğretmenlerin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri 26 ve altı yaş aralığındaki öğretmenlerinkinden anlamlı şekilde daha yüksektir.

Ölçeğin Genel Toplamında, 27-30 yaş aralığındaki öğretmenlerin ortalamaları (=207,46) 31-35 yaş aralığındaki öğretmenlerin ortalamalarından (=219,24) ve 36 ve üzeri yaş aralığındaki öğretmenlerin ortalamalarından (=219,41) daha düşük olduğu belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle 31-35 yaş aralığındaki ve 36

ve üzeri yaş aralığındaki öğretmenlerin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri 27-30 yaş aralığındaki öğretmenlerinkinden anlamlı şekilde daha yüksektir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Deneyimlerine Göre Görev Yaptıkları Kurumların Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Bulguları

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği	Mesleki Deneyim	n		S.s.	Sd	F	p	Anlamlı Fark
Müdür	5 yıl ve altı	103	40,54	7,39	2	1,449	,237	
	6-10 yıl	64	42,46	7,33				
	11 yıl ve üzeri	34	41,67	6,32				
Öğretmen	5 yıl ve altı	103	33,91	5,40	2	2,625	,075	
	6-10 yıl	64	35,64	3,71				
	11 yıl ve üzeri	34	34,26	4,58				
Aile	5 yıl ve altı	103	25,70	5,01	2	4,340	,014	A-B
	6-10 yıl	64	27,71	2,75				
	11 yıl ve üzeri	34	26,38	4,26				
Çocuk	5 yıl ve altı	103	38,42	5,39	2	2,469	,087	
	6-10 yıl	64	40,17	4,13				
	11 yıl ve üzeri	34	38,70	5,34				
Program	5 yıl ve altı	103	37,69	6,14	2	3,032	,051	
	6-10 yıl	64	39,84	4,08				
	11 yıl ve üzeri	34	38,82	5,78				
Okul Kültürü	5 yıl ve altı	103	33,23	5,94	2	2,711	,069	
	6-10 yıl	64	35,17	4,11				
	11 yıl ve üzeri	34	33,64	5,12				
Ölçeğin Genel Toplamı	5 yıl ve altı	103	209,52	32,49	2	3,132	,046	A-B
	6-10 yıl	64	221,01	21,59				
	11 yıl ve üzeri	34	213,50	29,05				

***p<.05 A=5 yıl ve altı, B=6-10 yıl, C=11 yıl ve üzeri**

Tablo 6 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki deneyimlerine göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin karşılaştırıldığı Tek Yönlü ANOVA testi sonucunda Müdür alt boyutunda, Öğretmen alt boyutunda, Çocuk alt boyutunda, Program alt boyutunda ve Okul kültürü alt boyutunda aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p>.05). Ancak, Aile alt boyutunda ve ölçeğin genel toplamında anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p<.05). Hangi gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğunun belirlenmesine yönelik yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda; Aile alt boyutunda, 5 yıl ve altı mesleki deneyime sahip öğretmenlerin ortalamaları (=25,70) 6-10 yıl aralığında mesleki deneyimi olan öğretmenlerin ortalamalarından (=27,71) daha düşük olduğu belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle 6-10 yıl aralığında mesleki deneyimi olan öğretmenlerin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri 5 yıl ve altı mesleki deneyimi olan öğretmenlerinkinden anlamlı şekilde daha yüksektir.

Ölçeğin Genel Toplamında, 5 yıl ve altı mesleki deneyime sahip öğretmenlerin ortalamalarının (=209,52) 6-10 yıl aralığında mesleki deneyimi olan öğretmenlerin ortalamalarından (=221,01) daha düşük olduğu belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle 6-10 yıl aralığında mesleki deneyimi olan öğretmenlerin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri 5 yıl ve altı mesleki deneyimi olan öğretmenlerinkinden anlamlı şekilde daha yüksektir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 7. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Durumlarına Göre Görev Yaptıkları Kurumların Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Örneklemler için t-Testi Bulguları

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği	Eğitim Durumu	n		S.s.	t	p
Müdür	Lisans	162	41,14	7,53	-,824	,411
	Yüksek Lisans	39	42,20	5,80		
Öğretmen	Lisans	162	34,34	5,07	-1,057	,292
	Yüksek Lisans	39	35,25	3,58		
Aile	Lisans	162	26,37	4,47	-,570	,569
	Yüksek Lisans	39	26,82	3,88		
Çocuk	Lisans	162	38,84	5,28	-1,053	,294
	Yüksek Lisans	39	39,79	3,92		
Program	Lisans	162	38,38	5,75	-,983	,327
	Yüksek Lisans	39	39,35	4,67		
Okul Kültürü	Lisans	162	33,67	5,61	-1,311	,191
	Yüksek Lisans	39	34,92	3,83		

Ölçeğin Genel Toplamı	Lisans	162	212,77	30,44	-1,074	,284
	Yüksek Lisans	39	218,35	22,92		

Tablo 7 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin eğitim durumlarına göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler için t testi sonucunda altı alt boyutta ve ölçeğin genel toplamında da aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p>.05). Başka bir ifadeyle lisans ve yüksek lisans mezunu okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin kurumdaki çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 8. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çalışma Durumlarına Göre Görev Yaptıkları Kurumların Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Örneklemler t-Testi Bulguları

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği	Çalışma Durumu	n		S.s.	t	p
Müdür	Kadrolu	151	41,43	7,06	,302	,763
	Sözleşmeli	50	41,08	7,76		
Öğretmen	Kadrolu	151	34,37	5,22	-,738	,461
	Sözleşmeli	50	34,96	3,38		
Aile	Kadrolu	151	26,43	4,45	-,182	,856
	Sözleşmeli	50	26,56	4,12		
Çocuk	Kadrolu	151	38,73	5,26	-1,440	,151
	Sözleşmeli	50	39,92	4,28		
Program	Kadrolu	151	38,31	5,63	-1,156	,249
	Sözleşmeli	50	39,36	5,32		
Okul Kültürü	Kadrolu	151	33,83	5,57	-,396	,692
	Sözleşmeli	50	34,18	4,57		
Ölçeğin Genel Toplamı	Kadrolu	151	213,12	30,68	-,616	,539
	Sözleşmeli	50	216,06	24,17		

**p<.05*

Tablo 8 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin çalışma durumlarına göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler için t testi sonucunda altı alt boyutta ve ölçeğin genel toplamında da aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p>.05). Başka bir ifadeyle kadrolu ve sözleşmeli olarak çalışan okul öncesi

öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin eğitim vermekte olduğu yaş grubuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 9. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Vermekte Oldukları Yaş Grubuna Göre Görev Yaptıkları Kurumların Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Bulguları

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği	Yaş Grubu	n		S.s.	Sd	F	p	Anlamlı Fark
Müdür	5 yaş	83	41,15	8,49	3	1,633	,183	
	4 yaş	42	39,73	7,73				
	6 Yaş	35	41,57	6,00				
	5-6 Yaş	41	43,19	3,89				
Öğretmen	5 yaş	83	34,53	5,31	3	,880	,452	
	4 yaş	42	33,64	5,50				
	6 Yaş	35	34,57	3,92				
	5-6 Yaş	41	35,36	3,61				
Aile	5 yaş	83	26,46	4,92	3	1,224	,302	
	4 yaş	42	25,66	4,72				
	6 Yaş	35	26,22	3,81				
	5-6 Yaş	41	27,46	2,90				
Çocuk	5 yaş	83	39,03	5,67	3	,788	,502	
	4 yaş	42	38,26	5,63				
	6 Yaş	35	38,85	4,47				
	5-6 Yaş	41	39,95	3,27				
Program	5 yaş	83	38,39	6,22	3	1,271	,286	
	4 yaş	42	37,38	6,46				
	6 Yaş	35	39,31	3,86				
	5-6 Yaş	41	39,51	4,13				
Okul Kültürü	5 yaş	83	33,68	5,88	3	,887	,449	
	4 yaş	42	33,11	6,00				

	6 Yaş	35	34,28	4,61			
	5-6 Yaş	41	34,90	3,76			
Ölçeğin Genel Toplamı	5 yaş	83	213,27	32,70	3	1,318	,270
	4 yaş	42	207,80	33,03			
	6 Yaş	35	214,82	23,68			
	5-6 Yaş	41	220,39	19,53			

**p<.05*

Tablo 9 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin eğitim vermekte oldukları yaş grubuna göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Tek Yönlü ANOVA sonucunda altı alt boyutta ve ölçeğin genel toplamında da aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p>.05). Başka bir ifadeyle eğitim vermekte oldukları yaş grubuna göre okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin çalıştığı kurumun türüne göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 10. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çalıştıkları Kurumun Türüne Göre Görev Yaptıkları Kurumların Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Örneklemler için t-Testi Bulguları

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği	Kurum Türü	n		S.s.	t	p
Müdür	Anasınıfı	142	42,03	5,08	2,108	,036
	Bağımsız Anaokulu	59	39,69	10,65		
Öğretmen	Anasınıfı	142	34,85	3,72	1,538	,126
	Bağımsız Anaokulu	59	33,71	6,76		
Aile	Anasınıfı	142	26,82	3,58	1,833	,068
	Bağımsız Anaokulu	59	25,59	5,76		
Çocuk	Anasınıfı	142	39,28	3,84	1,096	,274
	Bağımsız Anaokulu	59	38,42	7,19		
Program	Anasınıfı	142	38,83	4,24	1,023	,308
	Bağımsız Anaokulu	59	37,94	7,90		
Okul Kültürü	Anasınıfı	142	34,26	4,18	1,436	,152
	Bağımsız Anaokulu	59	33,08	7,37		

Ölçeğin Genel Toplamı	**Anasınıfı**	**142**	**216,09**	**21,52**	**1,699**	**,091**
	Bağımsız Anaokulu	**59**	**208,45**	**42,01**		

Tablo 10 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin çalıştıkları kurumun türüne göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler için t testi sonucunda öğretmen, aile, çocuk, program, okul kültürü alt boyutlarında ve ölçeğin genel toplamında aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p>.05). Ancak, Müdür alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p<.05). Anasınıfında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin Müdür alt boyut ortalamalarının (=42,03) bağımsız anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin ortalamalarından (=39,69) istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin çalıştığı kurumun içinde bulunduğu sektöre göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 11. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çalıştıkları Kurumun İçinde Bulunduğu Sektöre Göre Görev Yaptıkları Kurumların Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Örneklemler için t-Testi Bulguları

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği	Sektör	n		S.s.	t	p
Müdür	Devlet okulu	166	41,68	6,63	1,424	,156
	Özel okul	35	39,77	9,51		
Öğretmen	Devlet okulu	166	34,48	4,96	-,258	,797
	Özel okul	35	34,71	4,20		
Aile	Devlet okulu	166	26,45	4,45	-,034	,973
	Özel okul	35	26,48	3,95		
Çocuk	Devlet okulu	166	38,80	5,24	-1,362	,175
	Özel okul	35	40,08	3,96		
Program	Devlet okulu	166	38,31	5,58	-1,406	,161
	Özel okul	35	39,77	5,41		
Okul Kültürü	Devlet okulu	166	34,06	5,21	,844	,400
	Özel okul	35	33,22	5,86		
Ölçeğin Genel Toplamı	Devlet okulu	166	213,81	29,89	-,045	,964
	Özel okul	35	214,05	25,83		

Tablo 11 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin çalıştıkları kurumun içinde bulunduğu sektöre göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını

belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler için t testi sonucunda altı alt boyutta ve ölçeğin genel toplamında da aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p>.05). Başka bir ifadeyle çalıştıkları kurumun içinde bulunduğu sektöre göre okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin sınıfında bulunan çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 12. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıflarında Bulunan Çocuk Sayısına Göre Görev Yaptıkları Kurumların Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Bulguları

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği	Çocuk Sayısı	n		S.s.	Sd	F	p	Anlamlı Fark
Müdür	11-15	78	40,55	8,88	2	,814	,445	
	16-20	66	41,68	5,92				
	21 ve üstü	57	42,05	5,98				
Öğretmen	11-15	78	34,06	5,95	2	,661	,517	
	16-20	66	34,98	3,18				
	21 ve üstü	57	34,61	4,70				
Aile	11-15	78	26,00	5,17	2	,968	,382	
	16-20	66	27,01	3,27				
	21 ve üstü	57	26,45	4,24				
Çocuk	11-15	78	38,87	6,34	2	,159	,853	
	16-20	66	39,31	3,75				
	21 ve üstü	57	38,91	4,41				
Program	11-15	78	38,39	6,92	2	,104	,901	
	16-20	66	38,81	4,53				
	21 ve üstü	57	38,52	4,55				
Okul Kültürü	11-15	78	33,60	5,96	2	,245	,783	
	16-20	66	34,21	4,26				
	21 ve üstü	57	34,01	5,58				
Ölçeğin Genel Toplamı	11-15	78	211,48	35,28	2	,456	,635	
	16-20	66	216,03	21,26				
	21 ve üstü	57	214,57	28,08				

*p<.05

Tablo 12 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında bulunan çocuk sayısına göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin karşılaştırıldığı Tek Yönlü ANOVA testi sonucunda altı alt boyutta ve ölçeğin genel toplamında aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p>.05). Başka bir ifadeyle sınıflarında bulunan çocuk sayısına göre okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri öğretmenlerin çalıştığı statüye göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 13. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çalıştıkları Statüye Göre Görev Yaptıkları Kurumların Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Örneklemler için t-Testi Bulguları

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği	Çalışılan Statü	n		S.s.	t	p
Müdür	Öğretmen	165	40,81	7,72	-2,275	,024
	Uzman Öğretmen	36	43,80	3,39		
Öğretmen	Öğretmen	165	34,30	5,00	-1,381	,169
	Uzman Öğretmen	36	35,52	3,82		
Aile	Öğretmen	165	26,18	4,62	-1,925	,056
	Uzman Öğretmen	36	27,72	2,54		
Çocuk	Öğretmen	165	38,85	5,29	-1,053	,294
	Uzman Öğretmen	36	39,83	3,69		
Program	Öğretmen	165	38,36	5,86	-1,104	,271
	Uzman Öğretmen	36	39,50	3,86		
Okul Kültürü	Öğretmen	165	33,58	5,60	-1,941	,054
	Uzman Öğretmen	36	35,47	3,48		
Ölçeğin Genel Toplamı	Öğretmen	165	212,10	30,70	-1,828	,069
	Uzman Öğretmen	36	221,86	19,09		

Tablo 13 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin çalıştıkları statüye göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler için t testi sonucunda öğretmen, aile, çocuk, program, okul kültürü alt boyutlarında ve ölçeğin genel toplamında aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p>.05). Ancak, Müdür alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p<.05). Uzman Öğretmen statüsünde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin Müdür alt boyut ortalamalarının (=43,80) Öğretmen

statüsünde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin ortalamalarından (=40,81) istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

TARTIŞMA

Bu çalışmanın bulgularından biri olan okul öncesi öğretmenlerine göre görev yaptıkları okul öncesi eğitim kurumları yüksek derecede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin yer aldıkları okulları etkili bulduğu sonucuna ulaşabiliriz. Araştırmaya katılanların çoğu bulundukları okulları farklı açılardan etkili bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Helvacı ve Aydoğan (2011) araştırmalarında öğretmenlerin görüşlerine göre etkili okul ve etkili okul müdürüne ilişkin özellikleri belirlemeye çalışmışlardır. Bunun sonucunda etkili bir okulun oluşmasında okulu yöneten kişiye oldukça önemli görevlerin düştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda derse giren öğretmen, aile, okulun yer aldığı çevre, okulun ortamı ve okulda yer alan diğer personellerde etkili okulda son derece önem taşıdığı bulgusuna ulaşılmıştır. Görgülü ve Kazak (2021) araştırma sonucuna göre, öğretmenlerin etkili okul ölçeğinde yer alan beş alt boyutu da yüksek düzeyde algıladığı sonucuna ulaşmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, etkili okul içerisinde yer alan okul müdürlerinin okulda çalışan diğer kişilerle okulu belirli bir uyum içerisinde yönetmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin rol model olmaları gerektiğini ve öğrencilerin başarısı için okul müdürleriyle iletişim içerisinde olmaları gerektiği sonucuna ulaşıldığı görülmüştür. Abdurrezzak (2015) göre ise öğretmenlerin etkili okul algılarına bakıldığı zaman araştırma sonucuna göre yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Dolayısıyla etkili okulu yöneten müdür, derse giren öğretmenler ve öğrenciler alt boyutları gibi boyutların algıları yüksek düzeyde iken, okulu oluşturan çevre ve aile alt boyutuna ait algıları orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığını noktasında anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyetin okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerin bulundukları okullarda etkili olup olmamasıyla ilgili bir etkisinin olmaması son derece doğaldır. Çünkü bu değişken kadın ya da erkek öğretmenlerin bir okulun etkili olması üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı kanaatindeyim. Kaçmaz (2020) da öğretmen motivasyonlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Alanoğlu (2014) yaptığı çalışmada ise okullarda etkililik özellikleri incelendiğinde cinsiyete göre belirgin bir farklılığın olmadığı, katılımcıların aynı ortamda birlikte çalıştıklarından dolayı birbirlerinden etkilenebileceğinden bahsetmiştir. Abdurrezzak (2015) da yaptığı araştırmada cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin algıları ile ilgili belirli düzeyde bir farklılık bulunamamıştır. Dağ (2021) yaptığı araştırma da ise öğretmenler açısından incelendiğinde etkili okullara yönelik algıların cinsiyet değişkeni açısından birbirinden farklı olmadığı sonucuna varılmıştır. Ancak bazı araştırmacılar bu konuda farklı sonuçlara ulaşmışlardır. Ergin'e (2018) göre kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre, çalıştıkları okullarda yer alan öğrencilerin akademik başarıları için daha az katkı sağladığı sonucuna ulaşmışlardır. Ve okuldaki uyum söz konusu olduğunda kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha az uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özkan'a (2023) göre ise kadın öğretmenlerin etkili okul yöneticileri, derse giren öğretmenin, ailelerin ve okuldaki çocukların alt boyutuna ilişkin algıları erkek öğretmenlerin algılarından anlamlı düzeyde düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar dikkate alındığında okulda görev yapan kadın öğretmenlerin etkili okula olan algısı erkek öğretmenlerin algılarından genel anlamda belirli bir düzeyde düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Toprak'a (2011) göre kadın öğretmenlerin olaylara daha duygusal baktıklarından dolayı etkili okullarda algılama durumlarının farklılık gösterdiği sonucuna varmıştır. Kanmaz ve Uyar (2016) araştırmalarında erkek öğretmenlerin kadın

öğretmenlere kıyasla etkili okul algısının daha yüksek olduğunu saptamıştır. Çeliker'e (2021) göre ise erkek öğretmenlerin yöneticilerini kadın öğretmenlere göre daha etkili bulduğu ifade edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet değişkenini özetleyecek olursak toplumda kadınların erkeklere göre olaylara daha detaylı bakıp incelemesinden kaynaklı olarak etkililik için daha ön planda olduğu anlayışı hâkimdir. Buradan hareketle yapılan araştırmalarda da anlaşılacağı gibi konuyla ilgili farklı görüşler öne sürülmüştür. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre olaylara daha duygusal yaklaşmaları araştırma sonuçlarına da yansımış durumdadır. Ancak bizim araştırma sonucumuzda cinsiyet değişkeninin etkili okullar üzerinde belirgin bir fark oluşturmadığını sonucu ortaya çıkmaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarına göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin karşılaştırıldığında öğretmen, çocuk, program ve okul kültürü alt boyutunda aradaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Ancak, müdür alt boyutunda, aile alt boyutunda ve ölçeğin genel toplamında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu durumda 31-35 yaş aralığındaki öğretmenlerin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri 27-30 yaş aralığındaki öğretmenlerinkinden anlamlı şekilde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaptığımız araştırma sonucunda öğretmenlerin yaşlarının görev yaptıkları kurumlarda genel olarak anlamlı bir farkın olmadığı yönünde bir sonuca ulaşılmıştır. Ancak ölçeğin genel boyutunda özellikle müdür ve aile alt boyutunda belirgin bir farka rastlanmıştır. Yaşları büyük olan bir kısım öğretmenlerin yaşları küçük olan diğer öğretmenlerden okul etkililiği konusunda görüşleri daha etkili olduğu yönünde sonuca ulaşılmıştır. Bununla ilgili yapılan araştırmalara baktığımızda genel olarak yaş değişkeninin etkili okullarda anlamlı bir fark oluşturmadığı yönündedir. Keleş (2006) farklı yaş gruplarındaki öğretmenlerin etkili okul ve okulu yöneten müdür, derse giren öğretmenler ve öğrenciler ile verdikleri cevaplarda belirgin bir farkın olmadığı ancak okulun oluşturduğu çevre ve aile boyutlarında öğretmenlerin verdikleri yanıtların farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. İmalı (2022) yaptığı araştırmada öğretmenlerin motivasyon düzeylerinde yaş değişkeni açısından belirgin bir farkın olmadığı yönündedir. Görgülü ve Kazak (2021) yaptığı araştırmada ise öğretmenlerin yaşları etkili okul algısı üzerinde belirgin bir farklılığa neden olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Çeliker (2021) okul etkililiğine ilişkin algı düzeylerinde farklılık oluşmasının nedenini genç öğretmenlerin beklentilerinin yüksek olmasıyla ilişkili olduğunu ve yaş ilerledikçe deneyim sahibi olduklarından dolayı farklılık ortaya çıktığı sonucuna varmıştır. Dolaysıyla öğretmenlerin yaş değişkenine baktığımızda yapılan çalışmalarda gösteriyor ki etkili okullar üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki deneyimlerine göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin karşılaştırıldığında müdür, öğretmen, çocuk, program ve okul kültürü alt boyutunda aradaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Ancak, aile alt boyutunda ve ölçeğin genel toplamında anlamlı bir farklılık bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Burada mesleki deneyimde aile boyutunda bir farkın olduğu araştırmada dikkat çekmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalara baktığımızda; Dursun (2023) araştırmasında mesleki kıdemlerine göre öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda belirgin bir farkın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Özkan (2023) araştırmasında öğretmenlerin çalıştıkları süre arttıkça etkili okul algılarının artığı ve okullarını daha etkili bulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim durumlarına göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için altı alt boyutta ve ölçeğin genel toplamında da aradaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Başka bir ifadeyle lisans ve yüksek lisans mezunu okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin eğitim durumları ile ilgili görev yaptıkları kurumların

etkililiği ile ilgili farklı araştırma sonuçlarına ulaşılmıştır. İmalı (2022) araştırmanın sonucuna göre öğretmenlerin etkili okula dönük görüşlerinde eğitim durumu değişkeninde anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda Dağ (2021) yaptığı araştırma sonucunda da eğitim durumu açısından incelediğinde etkili okula dönük anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Burada etkili okul algısında eğitim durumunun öğretmenler üzerinde çok fazla farklılık oluşturmadığını söyleyebiliriz. Öte yandan bazı araştırmacılar farklı sonuçlara ulaşmışlardır. Çeliker (2021) yaptığı araştırmada ise yönetici alt boyutunda bir farklılık olduğu ve yüksek lisans mezunu öğretmenlerin lisans mezunu öğretmenlere göre okullarını daha etkili buldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Burada yüksek lisans mezunu öğretmenlerin lisans mezunu öğretmenlere göre okulda görev yapan yöneticilerini daha etkili bulduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Yüksek lisans eğitimlerinin daha geniş açıyla etkili okulları değerlendirmesi söz konusu olduğu söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin çalışma durumlarına göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler için altı alt boyutta ve ölçeğin genel toplamında da aradaki farkın anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir ifadeyle kadrolu ve sözleşmeli olarak çalışan okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Ülkemizde kadrolu ve sözleşmeli öğretmenler okul camiasında genel olarak aldıkları ücret ve güvenceli bir işe sahip olduklarından ötürü etkili okullarda çok fazla farklılık ortaya çıkmamaktadır. Ancak ülkemizde ücretli öğretmen olarak istihdam edilen yani geçici bir şekilde görevlendirilip düşük bir ücretle çalışmak zorunda kalan öğretmenlerin etkili okul algıları farklılık göstermektedir. Bu konuda yapılan Oral (2005) araştırmasına göre hem okuldaki yöneticilerin hem de okulda görev yapan kadrolu öğretmenlerin okulda görev yapan ücretli öğretmenleri geçici öğretmen gözüyle baktıkları ve okul müdürlerinin adaletli davranmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır. Burada çalışan ücretli öğretmenler çoğu kez öğretmen olarak kabul edilmemektedir ve çeşitli sıkıntılar ortaya çıkmaktadır. İstihdam sorunu nedeniyle ücretli öğretmenler okullarda öğretmen olarak kabul edilmemektedir ve adaletsizlik, emeğe saygısızlık gibi durumlar ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Demirdağ (2017) araştırma sonucuna göre ise öğretmenlerin çalıştıkları okulların fiziksel ve niteliksel olarak donanımlı olması ücretli öğretmenlerin de kendilerini güvende hissetmesine yardımcı olacaktır. Bu da etkili okulların varlığını arttırmış olacaktır. Burada önemli olan öğretmenlerin bu istihdam sorununu adaletli bir şekilde çözüme kavuşturmak olacaktır. Etkili okulların varlığını koruyup arttırmak kaliteli ve adaletli politikalarla mümkün olmaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinin çalıştıkları kurumun türüne göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler sonucunda öğretmen, aile, çocuk, program, okul kültürü alt boyutlarında ve ölçeğin genel toplamında aradaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Anasınıfında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin, müdür alt boyut ortalamalarının bağımsız anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin okul türü değişkeni açısından etkili okul algılarına ilişin düzeylerinin ise yöneticiler, öğretmenler, eğitim öğretim süreci, öğrenciler ve veliler alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Doğan ve diğerlerinin (2021) araştırmasına göre anaokulunda görev yapan öğretmenlerin diğer okullara göre daha samimi bir ortama sahip olmaları daha az resmi bir ortamın olmasından dolayı etkili okul olma düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca küçük okullarda çalışan öğretmenlerin bulundukları okulları daha etkili gördükleri sonuca yansımıştır. Çünkü kişiler arası ilişkiler daha fazla gelişmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin çalıştıkları kurumun içinde bulunduğu sektöre göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler için altı alt boyutta ve ölçeğin genel toplamında da aradaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Başka bir ifadeyle çalıştıkları kurumun içinde bulunduğu sektöre göre okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Oral (2005) yaptığı araştırmada özel okulların etkililiğinin fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ona göre özel okullar daha iyi imkânlara sahip oldukları ve kendilerini ispat etme zorunluluklarından dolayı daha etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Resmi okullarda görev yapan idareci ve öğretmenlerin kaygılarının daha az olmasından dolayı ekstra bir çaba harcamak zorunda olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında bulunan çocuk sayısına göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin karşılaştırıldığında altı alt boyutta ve ölçeğin genel toplamında aradaki farkın anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir ifadeyle sınıflarında bulunan çocuk sayısına göre okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Oral (2005) araştırmasında sınıf mevcutlarının fazla olması etkili okulları olumsuz şekilde etkileyebilir sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca fiziki durumun elverişsizliği de sınıfların sınıf mevcuduna göre küçük ve kullanışsız olması da olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Buradan da anlaşılacağı gibi okul öncesinde sınıf mevcutları okulun fiziki şartları açısından önem taşımaktadır. Küçük bir sınıfta mevcut fazla ise hareket alanı kısıtlanır ve istenilen nitelikte eğitim verilmesi mümkün olmamakla birlikte etkili okulların niteliğini düşürmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin çalıştıkları statüye göre görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler sonucunda öğretmen, aile, çocuk, program, okul kültürü alt boyutlarında ve ölçeğin genel toplamında aradaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Ancak, müdür alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Uzman Öğretmen statüsünde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları kurumların etkililiğine ilişkin görüşlerinin müdür alt boyut ortalamalarının, öğretmen statüsünde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Burada uzman öğretmenlik dediğimizde 10 ve daha fazla süre öğretmenlik yapan kesimi esas almaktayız. Bu da yine mesleki deneyimle ilişkilendirilebilir.

Sonuç olarak öğretmenler, görev yaptıkları okulları yeteri kadar etkili bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu süreçte özellikle okul müdürünün nitelikli olması, eğitilmesi ve hizmet içi eğitimlere tabi tutulması etkili okullar için son derece önem taşımaktadır. Bu anlamda aynı zamanda okul müdürlerinin lisansüstü eğitimlerinin olması ve yüksek lisansa dönük teşvik edici uygulamaların olması etkili okulların niteliğini arttırmada faydalı olabilir. Öğretmen adyalarının üniversitelerde eğitim verdiğimiz dönemlerde 'etkililik' kavramını benimseyip okullarda daha bilinçli bir şekilde eğitim vermelerine destek sağlayıcı müfredat ders içerikleri oluşmasını talep edebilir. Bundan sonraki çalışmalarda, bu araştırmaya benzer şekilde nitel bir araştırma yöntemiyle ailelerin görüşleri alınıp okulun etkililiği farklı açılardan incelenebilir.

KAYNAKLAR

Abdurrezzak, S. (2015). *Etkili okul ve okul liderliğine ilişkin öğretmen algılarının incelenmesi.* Cumhuriyet Üniversitesi: Yüksek lisans tezi.

Akman, B., Taşkın, N., Özden, Z., & Çörtü, F. (2010). Okul öncesi öğretmenlerinde tükenmişlik üzerine bir çalışma. *İlköğretim Online, 9*(2), 807-815.

Alanoğlu, M. (2014). *Ortaöğretim kurumlarının örgütsel öğrenme düzeylerinin okul etkililiği ve örgütsel vatandaşlık davranışlarına etkisi.* Fırat Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi

Balcı, A. (2013). Etkili okul okul geliştirme kuram uygulama ve araştırma. Pegem Yayıncılık.

Baran, M., Yılmaz, A., ve Yıldırım, M. (2007). Okul öncesi eğitimin önemi ve okul öncesi eğitim yapılarındaki kullanıcı gereksinimleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 8,* 27-44.

Başaran, İ. E. (2004). *Yönetimde insan ilişkileri: Yönetsel davranış.* Nobel Yayın Dağıtım.

Çeliker, (2021). *Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algıları ile etkili okul arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi: Yüksek lisans tezi.

Çoban Söylemez, E. T., Yılmaz, A., Özdemir, M., & Bakan Kalaycıoğlu, D. (2022). Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkililik Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19*(3), 936-964. https://doi.org/10.33711/yyuefd.1113905

Dağ, Ş. (2021). *Öğretmenlerin program okuryazarlıkları ve öğretme motivasyonlarının incelenmesi.* Sabahattin Zaim Üniversitesi: Yüksek lisans tezi.

Demir, S. ve Özden, S. (2013). Sınıf öğretmenlerinin öğretimsel stratejilere yöntemlere ve tekniklere ilişkin görüşleri: Hayat Bilgisi dersine yönelik tanıtıcı bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14*, 59-75.

Demirdağ, S. (2017). Ücretli öğretmen algılarına göre ilkokul yöneticilerinin örgütsel adalet, örgütsel güven ve yıldırma davranışları arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17*(1), 132-153.

Doğan, M., Çınkır, S. ve Mehmet, Berk (2021). Etkili okulun bileşenleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi, 3*(2), 1-25.

Dursun, B. (2023). *Etkili okul ve örgüt kültürü değişkenlerinin öğretmen motivasyonu ve öğretmen sınıf liderliğiyle ilişkisi.* Gazi Üniversitesi: Doktora lisans tezi.

Ergin, İ., Kaplan, F. ve Korkmaz, A. (2018). Etkili okul olma özelliklerinin öğrenciler, okul ortamı ve veliler açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11*(59), 1307-9581

Girgin, D. (2019). Öğretmenlerin tasarım odaklı düşünmeye ilişkin bilişsel yapıları ve kavramsal değişimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 459-482.

Görgülü, H., ve Kazak, E. (2022). Öğretmenlerin örgütsel adalet algıları ile etkili okul algıları arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 21*(84), 2013-2040

Helvacı, M. ve Aydoğan, İ. (2011). Etkili okul ve etkili okul müdürüne ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(2), 41-60.

İmalı, H., & Kaya, A. (2022). Öğretmenlere göre anlamlı iş ile örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişki. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22*(2), 191-213

Kaçmaz, (2020). *Okul yöneticilerinin vizyonel liderlik davranışları ile öğretmen motivasyonu arasındaki ilişki.* Siirt Üniversitesi: Yüksek lisans tezi.

Kanmaz, A., & Uyar, L. (2016). Okul etkililiğinin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi. *Uluslararası Eğitimde Değerlendirme Araçları Dergisi, 3*(2), 121-140

Okutan, M. (2012). *Eğitim yönetimi ve denetiminde örnek olaylar.* Pegem Akademi.

Oral, Ş. (2005). *İlköğretim okullarının etkili okul kavramı açısından değerlendirilmesi.* Dicle Üniversitesi: Yüksek lisans tezi.

Özdemir, S. (2013). *Eğitimde örgütsel yenileşme.* Pegem Yayıncılık.

Özkan, T. (2023). *Proje okullarının etkili okul özellikleri boyutuyla öğretmen görüşlerine göre incelenmesi.* Erciyes Üniversitesi: Yüksek lisans tezi.

Sezer, G. O., ve Kahraman, P. B. (2017). Sınıf ve okul öncesi öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitime yönelik tutumları ile kültürlerarası duyarlılıkları arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13*(2), 550-560.

Şişman, M. (2013). *Eğitimde mükemmellik arayışı etkili okullar.* Pegem Yayıncılık.

Toprak, M. (2011). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul etkililiğinin incelenmesi.* Fırat Üniversitesi: Yüksek lisans tezi.

Töremen, F. (2002). Eğitim örgütlerinde değişimin engel ve nedenleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12*(1), 185-202.

Varlıer, G. ve Vuran, S. (2006). Okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırmayla ilgili görüşleri. *Eğitim Bilimleri: Teori ve Uygulama, 6*(2), 578-585.

173-iscs-conference-11th-852 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -24

VİVEPAD DENGE TESTİ GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Halil KORKMAZ[1], Atakan ÇAĞLAYAN[1], Ömer Faruk BAŞARGAN[2], Fulya ÖLMEZ[1]

İstabul Gedik Üniversitesi

Medroco

Giriş ve Amaç: İnsanın denge sağlamadaki yeteneği, diğer motor sistemlerin gelişmesinde belirleyici bir faktör olarak tanımlanabilir (Erkmen ve ark., 2007). Önemli bir parametre olan denge yeteneğini ölçmek için testler geliştirilmektedir. Çalışmamızda vivepad adı altında dijitalleştirilmiş oyun teknolojisini de içinde barından denge aletinin geçerlilik ve güvenirlik çalışmasını yapmak amaçlanmıştır.

Yöntemler: 26 Sağlıklı üniversite öğrencisi çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmada Isınmadan sonra hazırlanan denek düzeninde denge testi yapıldı ve soğumalarını yaparak çalışmalarını bitirdiler. Denek düzeninde ise kullanıcı vivepad cihazının üzerinde beklerken Y-Med mobil uygulamasının kullanıldığı telefon vivepad bordun üzerine sabitlenmiş ve denge testi yapılmıştır. İlk ölçümden 3 gün sonra ikinci ölçümlerde alınmıştır. Verilerin analizi için Spss 22. Paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Güvenirlik analizi için sınıf içi korelasyon katsayısı (ICC), varyasyon katsayısı (CV), ölçümlerin standart hatası (SEm) ve minimum algılanabilir değişim (MDC) hesaplanmıştır. Geçerlilik ise regresyon analizi ve Blant-Altman analizi ile değerlendirilmiştir.

Sonuç: Bulgular sonucunda vivepad denge aleti denge ölçümlerinde etkili bir yöntem olarak kullanılabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler:Denge, Y-med, statik, denge testi, Dijital oyun.

VİVEPAD BALANCE TEST VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

ABSTRACT

Introduction and Purpose: The ability of a person to maintain balance can be defined as a determining factor in the development of other motor systems (Erkmen et al., 2007). Tests are being developed to measure balance ability, which is an important parameter. In our study, it was aimed to conduct a validity and reliability study of the balance beam, which also includes digitalized game technology under the name vivepad.

Methods: 26 Healthy university students participated in the study voluntarily. After the warm-up, a balance test was performed on the prepared subject layout and they finished their studies by cooling down. In the subject layout, while the user waited on the vivepad device, the phone on which the Y-Med mobile application was used was fixed on the vivepad board and the balance test was performed. The second measurements were taken 3 days after the first measurement. Spss 22. Package program was used for data analysis.

Findings: Intraclass correlation coefficient (ICC), coefficient of variation (CV), standard error of measurements (SEm) and minimum perceptible change (MDC) were calculated for reliability analysis. Validity was evaluated with regression analysis and Blant-Altman analysis.

Conclusion: As a result of the findings, it can be said that the vivepad balance beam can be used as an effective method in balance measurements.

Keywords: Balance, Y-med, static, balance test, Digital game.

174-iscs-conference-11th-852 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -25

Genç Kadın Voleybolculara Uygulanan Aletli Perküsyon Uygulamasının Esneklik, Dikey Sıçrama ve Yön Değiştirme Performanslarına Akut Etkisi

Halil KORKMAZ [1],Atakan ÇAĞLAYAN [1],Yavuz ÖNTÜRK [2],Cem AKYÜZ [1]

İstabul Gedik Üniversitesi
Yalova Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Voleybol branşında oyun temposunun artmasıyla birlikte esneklik, sıçrama ve yön değiştirme gibi performans parametreleri daha da önem kazanmıştır. Bu parametreleri akut veya kronik olarak geliştirecek uygulamalar gün geçtikçe artmaktadır. Bu çalışmamızda genç kadın voleybolculara uygulanan aletli perküsyon uygulamalarının bazı performans parametrelerine akut etkilerini incelemek amaçlanmıştır.

Yöntemler: 13-17 yaşları arasındaki 30 aktif genç voleybolcu ısınma yaptıktan sonra esneklik dikey sıçrama ve yön değiştirme (T-Test) değerleri ölçülmüştür. Çalışmaya katılan kadın sporculardan rastgele şekilde seçilen 15(Çalışma Grubu: ÇG) voleybolcuya aletli perküsyon uygulaması yapılırken diğer 15 (kontrol grubu: KG) sporcuya hiçbir uygulama yapılmamıştır. Daha sonra son testler yapılarak ölçümler tamamlanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır. Deneklerin ön test, ara test ve son test değerlerinin karşılaştırılmasında nonparametric testlerden olan Wilcoxon eşleştirilmiş analiz yapılmıştır. Gruplar arası karşılaştırmada ise Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Sporcuların ön-ara, ara-son ve ön-son testleri arasındaki ölçümleri değerlendirilmesi sonucunda sporcuların ön-ara ve ön-son testlerinin değişim farkları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Sonuç: Kadın voleybolculara uygulanacak aletli perküsyon uygulamasının sporcuların bazı performans parametrelerini korumada ve geliştirmede etkili bir yöntem olarak kullanılabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: voleybol, aletli perküsyon, dikey sıçrama, esneklik, yön değiştirme

Acute Effect of Instrumental Percussion Application on Flexibility, Vertical Jump and Change of Direction Performances of Young Female Volleyball Players

Introduction and Purpose: With the increase in the game tempo in volleyball, performance parameters such as flexibility, jumping and change of direction have become more important. Applications that will improve these parameters acutely or chronically are increasing day by day. In this study, it is aimed to examine the acute effects of instrumental percussion applications applied to young female volleyball players on some performance parameters.

Methods: After warming up, flexibility, vertical jump and change of direction (T-Test) values of 30 active young volleyball players between the ages of 13-17 were measured. While instrumental percussion application was applied to 15 (Study Group: CG) volleyball players who were randomly selected from the female athletes participating in the study, no application was applied to the other 15 (Control Group: CG) athletes. Then, the measurements were completed by performing post-tests. SPSS 22.0 package program was used in the analysis

of the obtained data. In comparing the pre-test, mid-test and post-test values of the subjects, Wilcoxon paired analysis, which is one of the nonparametric tests, was performed. In the comparison between the groups, Mann Whitney U test was applied. The significance level was evaluated as $p<0.05$.

Findings: As a result of the evaluation of the measurements between the pre-mid-term, mid-term and pre-post tests of the athletes, it was determined that there was a statistically significant difference when the change differences of the pre-mid-term and pre-post tests of the athletes were compared ($p<0.05$).

Conclusion: It can be said that the instrumental percussion application to be applied to female volleyball players can be used as an effective method in preserving and developing some performance parameters of the athletes.

Keywords: volleyball, instrumental percussion, vertical jump, flexibility, change of direction

175-iscs-conference-11th-853 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -26

Boccia Egzersizlerinin Hemiparetik Bireylerde Üst Ekstremite Kas Kalınlıkları ve Kavrama Kuvveti Üzerine Etkisi

Emre Berk HAZAR,Ferhat GÜDER

Bayburt Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı, fiziksel yetersizliği olan hemiparetik bireylere uygulanan boccia egzersizlerinin üst ekstremite kas kalınlığı ve kavrama kuvveti üzerindeki etkisini incelemektir. Ayrıca literatürde boccia egzersizlerinin kas kalınlığı üzerindeki etkisine dair mevcut sınırlı bilgiyi genişletmeyi ve fiziksel yetersizliği olan bireylerin rehabilitasyon programlarında boccia egzersizlerinin yer edinmesine yönelik öneriler sunmayı hedeflemektedir. Çalışmaya, hemiparezi tanısı konmuş 22 birey dahil edilmiştir. Katılımcıların hemiparetik tarafındaki el, ön kol, üst kol ve omuz bölgesinde yer alan kasların kalınlıkları ile kavrama kuvvetleri değerlendirilmiştir. Boccia egzersizleri, Bayburt ilinde bulunan bir özel eğitim merkezinde, haftada 2 gün, 1 saat süreyle, toplam 8 hafta boyunca uygulanmıştır. Egzersizler, her bireye özel olarak bir boccia antrenörü ve fizyoterapist eşliğinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, 8 haftalık boccia egzersizleri sonrasında el (interosseöz), ön kol (fleksör digitorum profundus, fleksör digitorum superficialis, pronator teres, brakioradialis) ve üst kol (triceps) kas kalınlıklarında anlamlı artışlar gözlemlenmiştir. Ayrıca kavrama kuvvetinde de istatistiksel olarak anlamlı bir artış tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, hemiparetik bireylerin sarkopeni gibi kas-iskelet sistemi problemlerinden korunabilmeleri için boccia egzersizleri yapmaları önerilmektedir. Ayrıca, boccia egzersizlerinin fiziksel yetersizliği olan bireyler üzerindeki etkisini ultrasonografi yöntemiyle inceleyen ilk çalışmalardan biri olması nedeniyle bu araştırma, eğitmenler, fizyoterapistler ve antrenörler için özgün bir rehber niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Boccia, Fiziksel yetersizlik, Hemiparezi, Kas kalınlığı, Ultrasonografi, Kavrama kuvveti

Effects of Boccia Exercises on Upper Extremity Muscle Thickness and Grip Strength in Hemiparetic Individuals

The aim of this study is to examine the effects of boccia exercises applied to hemiparetic individuals with physical disabilities on upper extremity muscle thickness and grip strength. It also aims to expand the limited information available in the literature on the effects of boccia exercises on muscle thickness and to provide suggestions for the inclusion of boccia exercises in rehabilitation programs of individuals with physical disabilities. Twelve individuals diagnosed with hemiparesis were included in the study. The muscle thicknesses and grip strengths of the hand, forearm, upper arm and shoulder regions on the hemiparetic side of the participants were evaluated. Boccia exercises were applied for 1 hour, 2 days a week, for a total of 8 weeks in a private education center in Bayburt. The exercises were performed with a boccia trainer and a physiotherapist for each individual. According to the findings of the study, after 8 weeks of boccia exercises, significant increases were observed in the muscle thickness of the hand (interosseous), forearm (flexor digitorum profundus, flexor digitorum superficialis, pronator teres, brachioradialis) and upper arm (triceps). In addition, a statistically significant increase was found in grip strength. In this direction, it is recommended that hemiparetic individuals do boccia exercises in order to protect themselves from musculoskeletal problems such as sarcopenia. In addition, this research is an original guide for trainers, physiotherapists and coaches, as

it is one of the first studies to examine the effects of boccia exercises on individuals with physical disabilities using the ultrasonography method.

Keywords: Boccia, Physical disability, Hemiparesis, Muscle thickness, Grip strength

176-iscs-conference-11th-854 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -27

Robotic System for Employment of People with Disabilities

Zhumadil BAIGUNCHEKOV, Muerzhahan YEERZHATI

Al-Farabi Kazakh National University

According to the International Work Organization, about 650 million people on our planet are with disabilities. In some countries, up to 80% of people with disabilities are unemployed. This is a big problem, since this category of people breaks away from social life. One of the directions to solve this problem is to attract people with disabilities to work and public life with the help of remotely controlled social humanoid robots. Remote control of such social robots by operators - people with disabilities, being at home, on the one hand attracts them to work and public life, and on the other hand, reduces the cost of robots. It is known that the bulk of the cost of robots operating offline is their control systems.

In this paper, a social humanoid robot «Ai-Gerim» is developed, which is remotely controlled and cheap robot due to the simplified design and control system. On the basis of this robot, the “Qamqor” system is created to provide employment for people with disabilities. This system allows the operator, who is a person with disabilities, while at home, to remotely control the robot via the Internet, which performs service and other work in the user's institutions.

Keywords: Social humanoid robot, Remote control.

177-iscs-conference-11th-832 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -28

Dikkat Diplomasileri ve Yeni Kültürel Endüstriler: ASMR Eko-sisteminde Türkiye'ye Marka Değeri Kazandırmak

Doç. Dr. Savaş KESKİN[3]
Prof. Dr. Seçkin ÖZMEN[4]

Özet

Günümüz kültür endüstrilerinin en önemli para birimlerinden biri olan dikkat, ekonomik birikim rejimi içerisinde "bilişsel kapitalizm" olarak da adlandırılan yeni bir diplomatik eylem alanı oluşturur. Görmenin/izlemenin, bir ödeme biçimi olmasıyla başlayan süreç, göz önünde olma mücadelesinin algoritmik alt sistemlerine, aşırılaşma kültürünün tüm sıradan performansları dönüştürdüğü temsil pratiklerine ve görselliği sürekli denetim altında tutulan gösterilerin her yeri kapsadığı kültürlerarası etkileşimlere kadar sirayet eden yeni bir ekonomik düzenin kurucu eylemlerini içerir. Dikkati talep eden ve "dijital yakınlık" duygusuyla tamamen kişiselleştiren merkezdeki bir aktörün sinestetik duyuları hedefleyen "stimülatörleri" ve "tetikleyicileri" kullanarak uyguladığı rahatlatıcı deneyimler, diğer uyaranlarla ilişkiyi kesen bir mutlak odaklanma ilkesi gereğince dikkat ekonomisinin en yoğun mübadele pazarlarını örer. ASMR, kulaklık takarak, sessizleştirilmiş bir kişisel deneyimde, ASMRtist ile izleyicisini baş başa bırakan bir kitlesel öz-iletişim mantığına sahiptir ve aslında buradaki merkez rol, influencer olmanın ötesindedir. Çünkü bu mikro-ünlü biçimleri yalnızca etki oluşturmayı hedeflemezler onlar bütünüyle bizden dikkatlerimizi talep ederler. Bu nedenle onlara dikkat önderleri sıfatını yakıştırmak, Türkiye kültür markasının yüksek dikkat ekonomisi değerine sahip olduğu bu tip pazarlardaki aktör tabanlı etkiyi anlamlandırmada daha doğru bir yaklaşım geliştirmeye yardımcı olur. Bu sunumun genel çerçevesi, ASMR kültür pazarlarındaki eko-sistemleri, Türkiye kültür markasının dikkat ekonomisi değeriyle ilişkilendiren bir hat oluşturmak ve fırsat yapılandırması yoluyla yeni diplomatik güzergahları müzakere etmek üzerine biçimlenecektir. Dijital yakınlık, dikkatin endüstriyel üretimi, değiş-tokuş değeri kazanması ve Türkiye'nin dikkat değerinin artırılmasının imkanları hakkında teori ve Pratik denklemi geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: ASMR, Dikkat Ekonomisi, Kültürel Diplomasi, Dijital Yakınlık, Türkiye.

Attention Diplomacy and New Cultural Industries: Gaining Brand Value for Türkiye in the ASMR Eco-system

Abstract

Attention, which is one of the most important currencies of today's culture industries, creates a new diplomatic field, also called "cognitive capitalism" within the regime of economic accumulation. The process that begins

[3] Bayburt Üniversitesi, savaskeskin@bayburt.edu.tr, https://orcid.org/0000-0003-0335-9062
[4] İstanbul Üniversitesi, seckinozmen@gmail.com, https://orcid.org/0000-0002-4871-4921

with seeing/watching as a form of payment involves the constitutive acts of a new economic order that extends to the algorithmic subsystems of the struggle to be visible, to the practices of representation where the culture of excess transforms all ordinary performances, and to intercultural interactions where visually controlled spectacles are all-encompassing. Demanding attention and fully personalizing it with a sense of "digital intimacy", the relaxing experiences of a central actor using "stimulators" and "triggers" targeting the synesthetic senses weave the densest exchange markets of the attention economy according to a principle of absolute focus that cuts off all other stimuli. ASMR has a logic of mass self-communication that leaves the ASMRtist and his/her audience alone, wearing headphones, in a silenced personal experience, and in fact the Central role here goes beyond being an influencer. This is because these forms of micro-celebrities do not only aim to create influence, they demand our attention. Therefore, labeling them as attention-getters/attention-getters helps to develop a more accurate approach to making sense of actor-based influence in such markets where the Turkish cultural brand has a high attention economy value. The overall framework of this presentation will be shaped around establishing a line linking eco-systems in ASMR cultural markets to the attention economy value of the Turkish cultural brand and negotiating new diplomatic routes through opportunity structuring. Theory and Practice equation will be developed on digital proximity, industrial production of attention, exchange value and the possibilities of enhancing Türkiye's attention value.

Keywords: ASMR, Attention Economy, Cultural Diplomacy, Digital Intimacy, Türkiye.

Giriş

Tüm dünyada kültürel içeriklerin ve içerik odaklı markalama faaliyetlerinin yükselmesi (Sarıtaş, 2018; Rowley, 2008), Türkiye kültür içeriklerinin farklı formatlarını üretmek ve paylaşmak için bir fırsattır. Çünkü artık içerik pazarlama bağlamı, kültürel diplomasi ile paralel bir eğilimle iş dünyası arasındaki sektörel bir deneyim (Business to Business) olmak yerine, topluluklar arasında ve toplulukların bireyleri arasında (Community to Community) gerçekleşen bir deneyimdir (Jaakonmaki vd., 2017). ASMR topluluklarında özgün kültürel deneyimlerle paylaşılan bu içerik sinerjisi, etkinin mikro ünlü sayılan ASMRtist ile birlikte kültürün diğer üretici güçleri olan kullanıcı yorumlarında yayılmasını ve çeşitlenmesini sağlar. Zaten kültürel içeriğin pazarlanması, müşterilerin/kullanıcıların belirli ürün ya da içerik değerlendirme süreçlerindeki ilgilerini ve dikkatlerini doğru şekilde kontrol edecek olan içerikleri oluşturmayı, paylaşmayı ve paylaşımı sürdürmeyi tarif eder (Jarvinen & Tarminen, 2016). Bu noktada önem kazanan mikro ünlüler, kitlesel dikkatleri koordine edecek olan dikkat stratejisi nedeniyle küresel dikkat ekonomileri içerisinde kültürel yönden ayrıcalık sağlamaya yardımcı olurlar. Burada ASMRtist'ler her şeyden önce Türkiye kültür markasının içeriklerinin dikkat dekonomilerindeki değerlerinin artmasına, yani daha çok dikkat çekmesine yarayan aracılık rolünü üstlenebilirler. Netice olarak artık dikkatlerin ve izlenme sürelerinin, kültürler arası marka rekabetinde ekonomik bir değeri ve belirleyiciliği vardır. Burada Goldhaber'in (1997) tezinden öykünerek şu soruyu sorabilirz: Bizler için yeni yaşam alanları olan internet sahasının, yeni ekonomik yasalar sunmasından daha doğal ne olabilir ki?

Türkiye'nin kültürel gücü ve zenginliği, markalama ve içerik pazarlama süreçlerinde en önemli dikkat ekonomisi ilkelerinden biri olan eksiklik ilkesi nedeniyle risk altındadır. Eksiklik ilkesine göre, tüm markalar ve işletmeler, sosyal medya platformları, pazarlamacılar ve hizmet sağlayıcılar üretim odaklı her şeyi en doğru şekilde tamamlasalar dahi, eksik olan tek şey; dikkatin çekilmesi ve tutulmasıdır. Dikkat çekilemediği zaman, diğer her şeyi tastamam ve doğru yapmanın hiçbir önemi kalmaz. Öyleyse herkes, yaptıklarına dikkat çekicilik

kazandırdığında sermaye birikiminde bulunabilir. Böylece, YouTube gibi ücretsiz hizmet sunan platformlarda bireylerin dikkat ve zaman olarak ödeme yapmaları gerekir (Brynjolfsson & Oh, 2012). Belirli bir zaman diliminde belirli bir odağa ya da kaynağa sabitlenen dikkat, -ki bunun en güçlü örneği YouTube izleme zamanlarıdır- kaynak tarafından bir veri ve reklam ekonomisi olarak paraya dönüştürülür. Bu güç mekanizmasının aksamadan çalışması için gereken aracının rolü bu araştırma projesinin ilgisini kuracağı çerçevede döngüye girer: ASMRtist'ler. Çünkü Wu ve arkadaşları (2015), 'dikkat aracıları/komisyoncuları' ya da 'dikkat tacirleri' olarak tanımladığı mikro-ünlülerin (ASMRtist'lerin), bir tür piyasa aracısı rolüne bürünerek 'reklam destekli medyanın' sürekliliğini sağladığını savunurlar. Onların görevleri, yaptıklarıyla kitlelerin dikkatini çekmek ve böylece onlara kültürel içeriği izletmektir. Daha doğru bir ifadeyle onlar, dikkatin çekilmesi yoluyla marka izleyicilerini üretirler. Öyleyse YouTuber, bir partner olarak çalışan en önemli sistem aracılarından biridir. Bu durumda, bir YouTuber'ın içeriğine basitçe göz atıyor olmak, asla basit bir eylem değildir. Zulli (2017), göz atma deneyiminin sitenin adından ve ara yüz tasarımından kaynaklandığını, her göz atmanın kullanıcıları belirli bir kullanıcı davranışına yönlendirdiğin ve aynı zamanda göz atma pratiklerinin sosyal ve ekonomik sermayenin öncüleri olarak işlev gördüklerini belirtir. Aslında YouTuber'lar, bizden yalnızca dikkatimizi talep ederler. Onlar tüm içerik emeğini bir ücret yerine dikkat karşılığında sarf ederler. Çünkü dikkat, onların para olarak takas edebildiği bir esnek mübadele değeridir ve bazı platform metrikleri sayesinde nominal (izlenme sayısı, abone sayısı, beğenme sayısı vs.) olarak da ifade edilebilir. Popülerliğin en önemli ölçüt haline geldiği YouTube dikkat endüstrilerinde yalnızca sadık abone olmak gerekmez. Sıradan bir izleyici dahi, içerik odaklı, pazar odaklı, motivasyonel ya da ilişkisel gerekçelerle dikkat endüstrisinin birikim rejimine katkıda bulunur (Garcia-Rapp, 2016). Öyleyse yalnızca göz atmak, bizden dikkatlerimizi talep eden endüstriyel rekabetçiler için yeterlidir.

ASMR kültüründeki Türkiye markasının içerik pazarlamasını dikkat ekonomileri bağlamında araştırmanın en önemli gerekçesi, akademinin birikim rejimine ilişkin tahlillerinde 'dikkat kesildiği' bilgi ve içerik üretimi bağlamını yeni bir ilgiye yönlendirerek daha geniş açılı bir kuramsallaştırma perspektifine dikkat çekmektir. Çünkü enformasyon toplumlarında bilgi artık her yerde olduğu için değersizdir ve giderek daha fazla değersizleşir; hızlı tüketilir. Dikkat ise sürekli dağıldığı için giderek daha kıt hale gelir ve bu yüzden değerini artırır. Popülerlik ve yenilik kavramlarında önem kazanan dikkat, içeriğin nasıl üretildiğinden daha çok; onun nasıl tüketildiği ve nasıl yayıldığı konularına odaklanmayı gerektirir (Huberman, 2013). Dikkat çekmeyen içerik, üretim koşullarındaki değer ve kalite bakımından önem arz etmez. Dikkat çeken içerik ise her daim, yoğunlaştırdığı dikkat ederince parasal değerle değerlenir. Günümüzde kaliteli ve entelektüel kültürel diplomasi içeriklerinden daha fazla dikkat çeken YouTube ve TikTok içerikleri, bir kiç kültür sorunsalında hafife alınmayacak kadar önemlidir. Pazarlamacılar ya da dikkat aracıları olarak ASMRtist'ler, insanların zihinlerinde biçimsel konum elde ederek diğerlerinden daha popüler ve ilgi uyandırıcı hale gelirler.

ASMRtist olarak YouTuber, YouTube ekonomisi içerisinde kendine özgü bir iş modelinin aracısı sıfatıyla gençlerin öykündükleri popüler bir meslek sermayesi geliştirir. Yeni bir dikkat pazarının oluşmasına neden olan bu kazanç modellemesi, Wu'nun (2018) tespitiyle 'dikkat dövizi' ya da 'temel dikkat jetonu' değerindeki kullanıcı dikkatinin bir mübadele/değiştokuş aracına dönüşmesini teşvik eder. Böylece insanların dikkatleri de tekelleşen popüler alanlarda yoğunlaşmaya ve daha fazla değer getirisi sağlamaya başlar. Bu durum, bir tür 'dikkatli ortak alan' (Doran, 2017) gelişmesi için uygun şartların belirmesine yardımcı olur. Çünkü insanlar böylesine bilgi karmaşası ve sağanağı içinde sanıldığı gibi her bir bilgiye saçılan dikkatlerini toparlamakla mücadele etmezler. Esas olarak onlar belirli dikkatli ortak alanlarda yoğunlaşırlar ve onları bu

alanlara çeken dikkat aracısı her kimse, diğerlerinden çok daha fazla kazanır ve aracılık ettiği şey her neyse ona daha da fazlasını kazandırır.

Dikkat endüstrileri, günlük sosyal yaşamdan internet teknolojilerine kadar tüm pazar ekonomileri kapsayan geniş satıhlı bir üretim ve tüketim bağlamını kasteden bir birikim rejimi olmasına karşın genel anlamda internet teknolojilerinin yükselişine odaklanır. Bu araştırma içinde ise dikkat endüstrilerinin bağlamı YouTube'daki ASMR kültürü ve bu kültürün üretici güçleri ya da kültürel marka aracıları olan ASMRtistler ile sınırlanacaktır. Peki bu sınırlandırmanın temel gerekçesi nedir? Bunun için öncelikle YouTube'un, Google aramasında 'dikkat çekmek' için kullandığı jenerikteki ifadelere bakarak gerekçelendirmeye başlamak mümkündür. "*YouTube, izlediğiniz videolarla önerilerini iyileştirir. İlginizi çekebilecek içeriklerle dolu bir akış oluşturmak için video izlemeye başlayın.*". YouTube, görüldüğü üzere kendini dikkat çekmeye yarayan bir öneri algoritması ve 'ilgi çekebilecek' içeriklerle dolu bir akış vurgusunda sunar. Platform, bir dikkat pazarı olduğunu kendini tanıtırken ilk cümle olarak belirtir. Küresel dikkat pazarında insanların dikkatlerini çekecek birçok ASMR bağlamı olmasına karşın YouTube'un neden bir kapsam olarak tercih edildiğini gerekçelendirmenin ikinci adımında, bu platformun geniş etki alanına hitap etmesi ve ASMR'nin YouTube merkezli bir kültürel yetişim performansı sergilemesi tespitleri öne sürülebilir.

YouTube'a ilişkin verilere, bir devlet organizasyonu olan Sosyal Ağ Haritası platformunun 2023 raporu üzerinden baktığımızda karşımıza destekleyici sonuçlar çıkar. Kullanım amaçları arasında %21 ile dördüncü sırada bulunan YouTuber'ları takip etmek yanıtı, bir önceki yılın tüm yanıtları oransal olarak daralırken artış gösteren tek kategoridir. YouTuber'lara duyulan ilginin kanıtı olan bu yanıt, bu araştırma projesinin de bağlamını desteklemektedir. 2023 Raporunda, YouTube'un, Instagram'dan sonra en fazla kullanılan mobil sosyal medya uygulaması olduğu görülmektedir. Listenin ilk sırasında WhatsApp olmasına rağmen, bir anlık mesajlaşma uygulaması olduğu için kıyaslamaya dahil edilmemiştir. YouTube'la aynı kategoride yer alması mümkün olan TikTok ise listenin 8. sırasında yer almaktadır. YouTube'a son bir ayda ayrılan günlük süre ortalamalarına bakıldığında ise 1-2 saat (%36-7) ve 2-4 saat (%28,5) aralığının en yüksek oranlı kategoriler oldukları göze çarpmaktadır. Diğer platformlara da zaman ayrıldığı düşünülecek olursa YouTube'a günlük olarak ayrılan sürenin ne denli önemli bir dikkat ekonomisi destekleyicisi olduğu anlaşılacaktır. İnsanların ortalama günde 3 saatlerini YouTube'a ayırmaları, dikkat endüstrisindeki rekabeti ve pazar büyüklüğünü de anlamaya yardımcı olacaktır. YouTube üzerine düzenli olarak yayımlanan rapor serisinde bir önceki yıla kadar en güçlü kullanım motivasyonunun 'zaman geçirme' (%37,1) olduğu görülmektedir. 2023 yılında ise bu motivasyonun yerini 'hastalık' (%36,6) gerekçesi almıştır. Ancak her iki durumda da insanların nihai motivasyonu zaman odaklamaktır. Bir diğer önemli zaman parametresi ise, YouTube kullanıcılarının en geniş kısmının 10 yıldan fazladır (%32,9) platforma üye olmasıdır. Dikkatin çekilmesi ve tutulması bakımından önemli bir gösterge olan bu oran, YouTube'un ne denli büyük bir dikkat endüstrisi olduğunu kanıtlar niteliktedir.

Instagram ve TikTok gibi benzer uygulamalar da 'görmenin kapitalizasyonu' (Zulli, 2017) ve 'görünürlük emeği' (Abidin, 2021) gibi dikkat endüstrisi çerçevesinde incelense de yukarıda serimlenen veri setleri, YouTube'un geniş ve yaygın etkiye sahip olan dikkat endüstrisi olduğunu doğrulamaktadır. Üstelik bu dikkat endüstrileri arasında benzer bir algoritma düzeneği çalıştığı için sistemsel açıdan en etkili bağlam olan YouTube'u anlamak, diğerilerini de büyük oranda anlamak için yeterli veri doygunluğunu sağlayacaktır.

Uluslararası literatürdeki en temel ilgi alanı ise 'mikro-ünlü/micro-celebrity' olarak kavramsallaşan 'dikkat aracıları/tacirleri' ya da bu araştırma projesi içindeki karşılıkları itibariyle ASMRtist'lerdir (Morwick,

2015; Maddox, 2021; Desmet, 2023; Tüfekçi, 2013; Hendricks & Vestergaard, 2019). ASMR dikkat pazarlarındaki aşırı rekabet ortamında dikkat çekmek üzere performans sergileyen bu kişiler, Wu ve arkadaşlarının 'dikkat aracısı/taciri' olarak adlandırdığı sistem görevlileridir. Geçim modelleri genellikle bir tür komisyonculuktur. Dikkatlerini çektikleri insan miktarı ve dikkat çekme süresince komisyon kazanırlar ve bunun için rekabet ederler. Nitekim YouTube'un 'Reklam destekli medya' modeli gereğince iki tip kazanç modeli vardır. Birincisi, Premium Üyelik karşılığında kullanıcılardan para alınması ve reklam izletilmemesidir. İkinci model ise, ücretsiz izleme karşılığında reklam izletmektir (Raun, 2018; Boerman & Van-Rejimersdal, 2020; Rowell, 2011). Genel olarak ikinci kategoride bulunan izleyiciler, nominal olarak ifade edilen dikkatleri karşılığında YouTuber'e para, reklam ve sponsorluk imkanları sağlarlar. Daha fazla izlenme, daha uzun izlenme ve daha fazla paylaşılma, YouTuber'un kazancını yükseltir. Aynı zamanda hayran kültürü çerçevesinde ortaya çıkan 'idol fenomeni' (Fairchild, 2007), dikkatin kutsandığı ve kültleştiği bir endüstriyel formun türemesine neden olur.

Mikro ünlüler olarak ASMR'tistlerin dikkat ekonomileri içerisindeki yaygın etkisine odaklanan çalışmalar (Maddox, 2021a; Maddox, 2021b), aşırı odaklanma ve yakınlık hisleri nedeniyle ASMR'nin büyük bir dikkat pazarı olduğunu saptarlar. Nitekim Gallagher (2019), Dijital Aracılı Yakınlık (Digitally-Mediated Intimacy) olarak açıkladığı yakınlık hissinin, izleyicilerin ASMRtist ile oldukça yakın duygusal ve duyusal bağlar kurarak tam odaklanma kapasitesiyle etkiye açık hale geldikleri bir duruma neden olduğunu savunur. Türkiye kültür markasına dikkat çekmek için en etkili kültürel pazarlardan biri olan ASMR, literatürdeki diğer çalışmalarda da benzer şekilde 'dijital izleyiciler üzerindeki etkisi' (Portaz-Ruiz, 2022), 'ilgi krizlerine karşı bir telafi mekanizması olarak işlemesi' (Fest, 2019; van Reeven, 2020) ve 'ulusaşırı bağlar kurması' (Maddox, 2020) gibi yönleriyle ele alınır. Öyle ki ASMRtist, milyonlarca kişiyle değil yalnızca bir kişiyle epeyce yakından ilgilenirler. Sevgili, arkadaş, anne-baba, doktor, berber gibi odak rollerle yakın kişisel ilgiler ve bakımlar üreten ASMRtist'ler, tüm dikkat performansını içerik süresince kendilerine çekerler. Odaklanılmış izleme deneyimi, genellikle kulaklıkla yapılır ve kişinin duyuları diğer uyaranlara karşı kapanır. Böylece marka etkisi ortalama bir izleme pratiğindekinden çok daha fazladır.

ASMR kültürünün en önemli paylaşım katalizörlerinden biri olan 'tetikleyici/trigger' kavramı, izleyicileri belirli kültürel içeriklere karşı duyu ve duygu üretme konusunda tetikler. Garro'nun (2017), 'ilgi çekmek', 'uyarmak' ve 'dikkat çekmek' fiillerinde gerçekleşen tetiklenme deneyimlerinin baskınlığına işaret etmesi, uyaran etkisinin yüksekliğini vurgular. Tetiklemek, karıncalanma hissinin gerçekleştiği ve yükseldiği anları tarif eder. Karıncalanmanın tetiklendiği içerikler, tekrar izleme pratiklerini de teşvik eder. Görsel-işitsel, dokunsal-işitsel ve dokunsal-görsel etkileri eş zamanlı yaşatan bu sinestetik kültür (Uchiyama & Kawamoto, 2021), duyuları sarması ve kapsaması bakımından da dikkatin daha fazla control altında olmasını sağlar. Farklı duyuların eş zamanlı yaşanması anlamına gelen sinestezi (görüntünün dokunma hissini, sesin dokunma hissini yaratması), deneyimin yalnızca izleme ya da duyma ile sınırlı kalmadığı bir çoklu duyusal (multi-sensory) etkilenim boyutunu ortaya çıkarır. Böylece Türkiye kültür markasının televizyondan ya da herhangi bir sosyal videodan izlenmesinden daha güçlü etkinin elde edilmesi mümkündür. Çünkü arada ekran yokmuşçasına ASMRtist'in aktif iletişim bölgesi ve yüzüne odaklanan yakın plan çekim, eş-zaman ve dikkat etkisini artırır (Barratt & Davis, 2015) ve diğer aşırı gösterenlerden yoksun olarak yumuşak ve düşük ışıklı bir ambiyans kurgusu, ışığın yoğunlaştığı ASMR'tist'in odaktaki görünürlüğüne ilave etki kazandırır (Gallagher, 2019).

ASMR etkisinin ulus aşırı medya etkisiyle birleşmesi kültürel diplomasi etkisini beraberinde getirir. Üstelik rahatlama ve uyku öncelikli gibi görülen bu kültürel deneyim, dikkatlerin azalması riskiyle sorgulansa da yapılan saha araştırmaları tam tersini gösterir. Fredborg ve arkadaşları (2018), ASMR izleyen kişilerde

sürekli farkındalık hissinin çok yüksek olduğunu bulgulamışlardır. Tüm farkındalık ölçeklerinden yüksek puanlar alan izleyiciler, merak gibi alt ölçeklerde de yüksek puanlar alarak katılımda aktif durumda olduklarını kanıtlamışlardır. McErlean ve Banissy (2017) bu kültürel fenomenin empati ve deneyime açıklık konularında, Ramirez (2016) ise algı açıklığı konusunda pozitif sonuçlar verdiğini kanıtlamıştır. Tüm bu araştırmalar, ASMR'nin dikkati yüksek oranda çeken bir mikro ünlü aracılığıyla kültürel empatinin, farkındalığın, merakın ve katılımın sağlanabileceği bir kültürel diplomasi bağlamı olması için uygun koşullara işaret eder. Nitekim Türkiye'de henüz çok az sayıda olduğu gözlenen akademik çalışmalar, genel olarak reklam ve pazarlama etkisine odaklanırlar (Çerçi, 2021; Danişman, 2023; Karpuz, 2022). Deneyimsel pazarlama türü olarak görülen bu alan, dikkat odaklanması nedeniyle etkinin yüksek ölçüldüğü bir alandır. Bunun yanı sıra 'Mukbang' adı verilen yeme-içme ve ağız şapırtısı seslerine odaklı çalışmalar da Türkiye'deki ASMR araştırma ilgisinin diğer sacayaklarını oluşturmuştur (Şenel, 2023; Doğan & Yaman, 2022).

ASMR Kültüründeki Dikkat Etkisinin Diplomatik Bağlamları

Bineural Ses

ASMR'nin İşitsel bileşenleri arasında belki de en önemlisi, sesi doğal olarak meydana geldiği gibi işitme deneyimini taklit edecek şekilde yakalayan bir teknik olan binaural ses efektidir. Bu ses kayıtlarında, insan kafasını taklit edecek şekilde stratejik olarak konumlandırılmış iki mikrofon aracılığıyla stereo ses üreten ve böylece dinleyiciye üç boyutlu bir işitsel deneyim sağlayan bir sistem kullanılmaktadır. Bu etki salt sesin ötesine geçerek dinleyicileri derin bir duyusal düzeye taşır ve ses manzarası ile birey arasında örtük bir diyalog kurar. Dolayısıyla, ASMR bağlamında, binaural ses yalnızca işitsel bir uyaran olarak değil, aynı zamanda izleyicileri hem büyüleyen hem de katılımlarını sürdüren sürükleyici bir deneyime çekebilen güçlü bir dikkat aracı olarak hizmet eder.

Dikkat ekonomileri açısından, dijital içerikte binaural ses efektlerine odaklanma, kültürel anlatılar içinde pazarlama ve kendini markalaştırma alanlarına uzanan karmaşık bir etki ağı yaratır. İçerik oluşturucular, ASMR'nin sürükleyici niteliklerinden yararlanarak, izleyicileri ve dinleyicileri kültürel markanın sunduğu deneyimin daha derinlerine inmeye çağıran duyusal bir cazibe ile meşgul etmeyi amaçlar. Türk Kültür Markası için binaural sesleri kullanmak, markayı bu dikkat ekonomileri içinde stratejik olarak konumlandırabilir ve çeşitli demografik gruplara hitap eden işitsel bir ortam yaratabilir. Geleneksel kültürel ifadeler, çağdaş ses teknikleriyle eşleştirildiğinde, Türk mirasının duygusal rezonansını artırarak hem diasporik hem de yerel topluluklara hitap edebilir. Teknoloji ve kültürel temsil arasındaki bu dinamik etkileşim, küreselleşmiş medya ortamlarında müzakere ve etki için yeni yollar ortaya çıkarmaktadır.

Binoral ses deneyimi, kültürel anlatıların giderek daha rekabetçi hale gelen dijital ortamda nasıl yayıldığını ve takdir edildiğini özetleyen bir kavram olan dikkat diplomasisi çerçevesinde özellikle uygundur. Dikkat diplomasisi, dikkati bir yumuşak güç biçimi olarak geliştirme, kültürel ifadelerle daha fazla bağlantı ve duygusal etkileşim kurma stratejisini içerir. Bu paradigma altında faaliyet gösteren Türk Kültür Markası, anlatılarını dilsel engelleri aşacak şekilde ifade etmek için binaural sesi kullanma potansiyeline sahiptir ve empati ve anlayışı teşvik etmek için evrensel insan duyularına tetikleyecek yeni bağlamları kurma fırsatına sahiptir. İster geleneksel bir Türkçe ifadenin dile gelişi ister hareketli çarşıların ortam sesleri olsun, kültürel açıdan önemli sesleri ince ayarlanmış binaural tekniklerle bütünleştirerek, Türkiye'nin özünü kapsayan çok duyulu bir deneyim yaratılabilir ve böylece kültür hem erişilebilir hem de çekici olarak konumlandırılabilir. Dahası, binaural ses manzaralarının ilgi çekici görsel imgelerle başarılı bir şekilde birleştirilmesi, duyulan ve görülen arasında sinerjik bir ilişki kurarak sürükleyici deneyimi daha da güçlendiriyor. İşitsel uyarıcıları

tamamlayan görsel unsurlar -örneğin tarihi simge yapılarından tekstil sanatlarının karmaşık desenlerine kadar Türkiye'nin zengin kültürel dokusunu yansıtan görüntüler- ASMR deneyiminin genel etkisini artırabilir. Bu simbiyotik ilişkide, görsel uyaranların varlığı aynı anda izleyicinin ilgisini çekerek dikkatlerini pekiştirirken Türk Kültür Markasına daha önemli bir bilişsel ve duygusal yatırım yapılmasını sağlar. Her iki duyusal kip yapısını da stratejik olarak kullanan içerikler, izleyiciler/dinleyiciler arasında yüksek bir farkındalık durumu yaratarak ASMR aracılığıyla sergilenen Türk kimliğiyle daha uzun süreli bir etkileşim kurulmasını sağlayabilir.

Sonuç olarak, binaural ses efektleri, Türk Kültür Markası tarafından kullanılan dikkat diplomasisi stratejilerinin envanterinde çok önemli bir bileşen olarak hizmet etmektedir. Marka, empati ve etkileşim için bir köprü olarak sesin doğasında var olan gücün farkına vararak ve görsel hikâye anlatımının yanı sıra gelişmiş işitsel teknikler kullanarak, anlatısını çağdaş dikkat ekonomilerinde derin yankı uyandıracak şekilde yükseltebilir. Bu yaklaşımın etkinliği, otantik kültürel sesleri, izleyicileri/dinleyicileri Türkiye'nin kültürel mirasını daha derinlemesine takdir etmeye ve anlamaya yönelten sürükleyici duyusal deneyimlerle bütünleştirme becerisine dayanıyor. İşitsel ve görsel anlatıları kapsayan bu ince ayarlı dikkat diplomasisi sayesinde, Türk Kültür Markası sadece mirasını tanıtmakla kalmıyor, aynı zamanda kimliğinin hem yerel hem de küresel anlayışını zenginleştiren kültürler arası diyalog ve değişim için bir alan geliştiriyor.

Terapötik İletişim Yaklaşımı

ASMR, rahatlama, duygusal esenlik ve yüksek odaklanma durumunu teşvik etme potansiyeli ile karakterize edilen dijital kültürün etkileyici bir boyutu olarak ortaya çıkmıştır. ASMR'nin özgün nitelikleri, özellikle de işitsel bileşenleri, terapötik iletişimi kolaylaştırırken aynı zamanda kişisel bakım için onarıcı bir mekanizma olarak hizmet edebilir. ASMR'nin önemini, özellikle Türk kültürel unsurlarıyla ilişkili olarak bağlamsallaştırmak için, terapötik süreçler, dikkat durumları ve kültürel restorasyondaki rolünü keşfetmek önemlidir.

Özünde ASMR, genellikle yumuşak konuşulan diyaloglar, yumuşak sesler ve ortam gürültüsünü içeren belirli uyaranlar aracılığıyla sakinleştirici bir tepki ortaya çıkarmak için tasarlanmıştır. Bu unsurlar, parasempatik sinir sistemini uyararak izleyicilerde yankı uyandırır ve böylece etkili terapötik iletişim için temel bir ön koşul olan rahatlamayı teşvik eder. Terapötik iletişim, özellikle danışmanlık ve sağlık hizmetleri ortamlarında, açıklık ve samimiyete elverişli güvenli, empatik bir ortam yaratmaya bağlıdır. ASMR, kaygı seviyelerini düşürerek bu ortamı kolaylaştırabilir, bireylerin düşüncelerini ve duygularını paylaşma konusunda daha rahat ve izin verici hissetmelerini sağlayabilir. ASMR'nin terapötik uygulamalara dahil edilmesi, duygusal iklimi geliştirebilir, danışanların otantik bir şekilde etkileşime girmesini, kişisel sorunları tartışmasını ve profesyonellerle yakınlık kurmasını kolaylaştırabilir.

Ayrıca, ASMR'nin farkındalık uygulamaları sırasında odaklanmayı ve dikkati artırma kapasitesi de kabul edilmiştir. Sürekli dikkat dağıtıcı unsurlar ve aşırı bilgi yüklemesi ile karakterize edilen bir çağda, farkındalık durumuna ulaşmak giderek daha zor hale gelmiştir. ASMR deneyimleri tarafından sağlanan yapılandırılmış işitsel ortamlar, bireylerin dikkatini sabitleyerek dış uyaranlardan kopmalarını ve iç dünyalarına yönelmelerini sağlayabilir. Bu tür bir daldırma, bireylerin düşünebileceği, duygularını işleyebileceği veya tefekkür uygulamalarına katılabileceği daha büyük bir mevcudiyet hissine yol açar. Türk Kültür Markası için, ritüellerden veya halk müziğinden gelenler gibi geleneksel Türk seslerini entegre etmek, sadece nostaljiyi çağrıştırmakla kalmayıp aynı zamanda dinleyicileri kültürel kökleriyle yeniden bağlantı

kurmaya davet eden işitsel bir zemin oluşturabilir. Türk enstrümanlarının ritmik sesleri meditatif bir alan yaratarak odaklanmayı kolaylaştırabilir ve iç gözlemi teşvik edebilir.

ASMR'nin terapötik potansiyelleri, geleneklerin iyileştirici ve onarıcı uygulamaları vurguladığı Türk kültüründen unsurlar dahil edilerek genişletilebilir. Örneğin, Türk hamamları, bitki çayı seremonileri ve diğer kültürel ritüeller, rahatlama ve dinginlik uyandırmak için ASMR içeriğinde odak noktaları olarak hizmet edebilir. Bu yönleri vurgulayarak ASMR içeriği, dünyanın dört bir yanındaki bireylerin Türk mirasında derin kökleri olan onarıcı uygulamaları deneyimleyebilecekleri kültürel bir köprü işlevi görebilir. ASMR sadece işitsel bir fenomen olarak değil, aynı zamanda terapötik iletişim ve odaklanmanın yeniden sağlanmasında dönüştürücü bir araç olarak hizmet etmektedir. Türk Kültür Markası, geleneksel Türk sesleri ve ritüelleriyle birlikte ASMR'nin sakinleştirici unsurlarından yararlanarak, hem yerel hem de küresel kitlelerin refahına olumlu katkıda bulunarak anlatısını ve etkisini artırabilir. Böyle bir girişim sadece kültürel kimlikle bağlantıyı güçlendirmekle kalmaz, aynı zamanda çağdaş toplumda zihinsel ve duygusal sağlığa yönelik bütüncül yaklaşımların önemini de vurgular.

Dijital Olarak Aracılanmış Yakınlık

ASMR, dikkat ekonomisinin bir parçası olarak, özellikle de dijital olarak aracılık edilen yakınlık bağlamında önemli bir ilgi görmüştür. ASMR içerik oluşturucuları, izleyicilerle duygusal bir yakınlık hissi kurmak için rahatlatıcı sesler, yumuşak sözlü anlatılar ve rol yapma senaryoları kullanmaktadır. Bu samimi etkileşim, izleyicilerin rahatlık ve gevşeme deneyimi yaşamasına olanak tanıyarak, aradaki fiziksel mesafeye rağmen içgüdüsel bağlantılar yaratabilecek hisler uyandırmaktadır.

Toplumsal değerlerin ve kişiler arası yakın ilişkilerin çok önemli olduğu yönünde bir kültürel temsilin öne çıktığı Türkiye'de ASMR, kültürel markalaşma için güçlü bir araç olarak hizmet vermektedir. ASMR içeriğinde simüle edilen samimi ilişkiler, arkadaşlar, aile veya bakıcılar arasında kurulan bağlara paraleldir ve bu da ASMR'yi tüketiciler arasında yankı uyandırmak isteyen markalar için ideal bir platform haline getirir. Markalar, ASMR'nin duygusal alt tonlarından faydalanarak kendilerini tüketicilerin duygusal ihtiyaçlarına hitap eden empatik yol arkadaşları olarak konumlandırabilir, işlemsel ilişkilerin ötesine geçebilir ve uzun vadeli sadakati teşvik edebilirler.

ASMR niş ilgi alanları üzerinde gelişerek içerik oluşturucuların belirli alt kültürlere hitap etmesini sağlar. Bu odaklanmış etkileşim yalnızca izleyiciler arasında bir topluluk oluşturmakla kalmaz, aynı zamanda markaların mesajlarını belirli kitlelerde yankı uyandırmak için daha etkili bir şekilde uyarlamalarını sağlar. ASMR'nin doğasında bulunan duygusal provokasyon, nostalji ve rahatlığı ortaya çıkararak markaların tüketicileriyle daha derin bağlar geliştirmesi için verimli bir zemin yaratabilir.

Türkiye'deki markalaşma stratejilerinde ASMR'den yararlanmak, sempatik kültürel markalar oluşturmaya yardımcı olabilir, kültürel temsilcilerin kimliklerini insanileştirmelerini ve güven duygusunu teşvik etmelerini sağlayabilir. Markalar, ASMR'yi pazarlama çabalarına entegre ederek, özellikle Türk kültüründe önemli olan anlayış, bağlantı ve topluluk değerleriyle uyumlu duygusal etkileşimi teşvik edebilir. ASMR'nin kültürel açıdan ilgili markalar geliştirmeye yönelik bir çerçeve olarak potansiyeli çok büyüktür ve giderek daha rekabetçi hale gelen dikkat ekonomisinde etkileşim için yeni yollar açmaktadır.

İlginin Kişiselleştirilmesi

ASMR kültüründe iletişim, ASMRtist ile izleyici arasında benzersiz bire bir ilişkiyi teşvik eden samimi ve kişiselleştirilmiş bir yaklaşımla karakterize edilir. Bu dinamik, izleyicinin deneyimini önemli ölçüde

geliştirerek, doğrudan muhatap alınma ve angaje olma hissi yaratır. Kullanılan dil genellikle yumuşak, yatıştırıcı ve rahatlık ve güvenlik duygularını uyandırmak için özel olarak tasarlanmıştır, çünkü içerik oluşturucular genellikle izleyicilerine "sen" diye hitap ederler. Bu dil seçimi yalnızca etkileşimi kişiselleştirmekle kalmaz, aynı zamanda izleme deneyimi sırasında derin bir bağlantı hissine de katkıda bulunur.

ASMRtist'in yaklaşımı, iki birey arasındaki özel bir karşılaşmayı simüle ederek izleyicinin kabul edildiğini ve değer verildiğini hissettiği yalnız bir alan yaratır. Bu yalnızlığı/baş başa kalmayı geliştirme becerisi, günlük hayatın dikkat dağıtıcı unsurlarından ve stresinden kaçış sağlayarak izleyiciyi paylaşılan bir samimiyet anına daldırdığı için çok önemlidir. Etkileşim sadece fiziksel anlamda değil, aynı zamanda duygusal ve zihinsel yakınlığı vurgulayan kavramsal bir çerçevede de gerçekleşir. ASMRtist sakinleştirici sesler, fısıldama veya rol yapma senaryoları aracılığıyla izleyicilerle etkileşime girerken, deneyim kişisel bir düzeyde yankılanır ve ayrıcalıklı olma duygularını güçlendirir.

İlişkideki bu tekillik hissi, izleyicilerin ASMRtist'in ilgisinin tek odağı kendileriymiş gibi özel hissetmelerini sağlar. Yaratılan atmosfer, bireylerin kendi huzur dünyalarına kaçmalarını sağlayarak aidiyet duygusunu besler. Bu tür etkileşimler, yaratıcı ile izleyici arasındaki duygusal bağı güçlendirdiği ve pasif tüketimi interaktif bir deneyime dönüştürdüğü için özellikle anlamlı olabilir.

Dahası, bu kasıtlı yalnızlık inşası, ikili bir amaca hizmet eder: izleyicinin rahatlamasını arttırmak ve daha derin bir duygusal bağı teşvik etmek. Geleneksel medya genellikle iletişimi bire çok dinamik olarak sunarken, ASMR bu modeli benzersiz bir şekilde tersine çevirerek, giderek dijitalleşen ve çoğu zaman izole olan bir dünyada kişisel bağlantı için çok ihtiyaç duyulan bir yol sunuyor. Bu ortamda izleyici aktif bir katılımcı haline gelir, yaratıcının kişiselleştirilmiş yaklaşımıyla etkileşime girer ve çağdaş medyada nadir görülen bir samimiyet anını paylaşıyormuş gibi hisseder.

ASMR iletişiminin kişiselleştirilmiş doğası derin bir bağlantı hissi yaratmaktadır. ASMRtist'in izleyiciye bir birey olarak hitap etme yeteneği, yalnız ama paylaşılan bir atmosfer yaratılmasıyla birleştiğinde, bir ayrıcalık ve duygusal bağlılık duygusunu teşvik etmektedir. Bu benzersiz etkileşim, ASMR'nin dijital ortamda anlamlı, bire bir ilişkiler yaratma gücünün altını çizmekte ve dinleyicilere yönelik "yalnızlaşmanın telafisi" bağlamında hem teselli hem de kişilerarası bağlantı sunmaktadır.

Kulaklıkla Yalıtılma ve Çoklu Duyusal Kuşatılmışlık

Kuşatılmışlığın, duyusal izolasyonun ve çok duyulu bir deneyim yoluyla kaçışın sınırlandırılmasının etkileri ASMR fenomeninin şekillenmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Bu unsurlar toplu olarak, derin daldırma ve yüksek duyusal farkındalık ile karakterize edilen benzersiz bir bilişsel ve duygusal duruma katkıda bulunur. Çevreleme, ASMR deneyiminin dış uyaranların en aza indirildiği, dinleyici için samimi ve kendi kendine yeten bir ortam yaratan saran doğasını ifade eder. Bu tür bir duyusal kuşatma, bireysel işitsel ve görsel girdileri izole ederek bunların sorunsuz bir şekilde karışmasını sağlar. Örneğin, izleyiciler ASMR içeriğiyle etkileşime girdiğinde, yumuşak sesler, görsel tetikleyiciler ve içerik oluşturucunun kişisel ilgisinin birleşimi kendine özgü bir sakinlik ve odaklanma atmosferi yaratır. İzleyici genellikle dış dünya kaybolurken ve kendisine sunulan sesler ve görsellerle sarmalanırken kendini içe doğru çekilirken bulur. Duyusal izolasyon bu sürükleyici deneyimi daha da geliştirir; kulaklık kullanarak dinleyiciler ortam gürültüsünü ve dikkat dağıtıcı unsurları filtreleyebilir ve ASMR tetikleyicilerine tek bir odaklanma sağlayabilir. Bu izolasyon, fısıltı, hışırtı veya tıkırtı gibi ASMR'ye özgü ince sesleri yükseltmeye yardımcı olduğu için kasıtlıdır. Genellikle samimi olarak algılanan bu sesler, sınırlı işitsel alan içinde daha belirgin ve anında hissedilir. Sonuç olarak,

deneyim, dinleyicinin sanki etkileşim tüm dış müdahaleleri dışlayan özel bir ortamda gerçekleşiyormuş gibi doğrudan ASMRtist'e bağlı ve bağlı hissettiği büyüleyici bir yolculuk haline gelir.

Ayrıca, bu çok duyulu deneyimin getirdiği kaçış sınırlaması, izleyicilerin dikkatlerini ASMR içeriğinden başka yöne çevirme olasılığının daha düşük olduğu anlamına gelir. İşitme ve görmenin birleşimi, izleyicinin bilişsel katılımının ASMR tetikleyicilerine yönlendirildiği sürükleyici bir ortam yaratmak için birlikte çalışır. ASMRtist'in yüz ifadeleri veya el hareketleri gibi görsel unsurlar, işitsel deneyimleri tamamlayarak varlık hissini artıran katmanlı bir etki yaratır. İzleyici her iki duyu tarafından aynı anda uyarıldığı için, deneyime direnmeye veya odağını kaybetmeye daha az meyillidir. Bunun yerine, bilişsel yolları çok yönlü uyaranlara sabitlenerek büyülenirler ve bu da sakin bir zihin durumuna yol açar.

Bu odaklayıcı deneyim, sadece işitsel veya görsel tüketimin ötesine geçerek rahatlama ve stresten kurtulmayı teşvik eden meditatif bir duruma dönüşebilir. Kuşatmanın, duyusal izolasyonun ve bunun sonucunda ortaya çıkan kaçış sınırlamasının kümülatif etkisi, ASMR ortamında benzersiz bir yakınlık ve bağlantı anlayışını teşvik eden zengin bir etkileşim dokusu oluşturur. ASMR, bu sürükleyici işitsel ve görsel kozayı yaratarak, bireylerin duygusal keşif ve duyusal neşenin kişisel yolculuğuna çıkmalarını sağlar ve nihayetinde ASMR kavramını çağdaş dijital kültürde zorlayıcı bir fenomen olarak güçlendirir.

Rahatlamanın Savunmasızlığı

ASMR dinleyicileri tarafından deneyimlenen yüksek uyarım, karıncalanma, rahatlama ve sakinlik gibi hisler, sunulan içeriğe direnme veya karşı çıkma yeteneğini önemli ölçüde azaltan benzersiz bir psikolojik ortam yaratır. Bu dinamik, birbiriyle ilişkili birkaç kilit mod üzerinden analiz edilebilir: ASMR uyaranlarına verilen fizyolojik tepki, ortaya çıkan duygusal durum ve savunmasızlığa yönelik çıkarımlar.

Bireyler ASMR içeriğiyle etkileşime girdiğinde, işitsel ve görsel tetikleyiciler genellikle Otonom Duyusal Meridyen Tepkisi olarak adlandırılan bir karıncalanma hissi uyandırır. Bu karıncalanma tipik olarak yumuşak fısıltılar, hafifçe vurma veya kişisel ilgi gibi belirli uyaranlara yanıt olarak ortaya çıkar. Bu sesler ve görsel ipuçları beynin ödül yollarını uyararak duyusal farkındalığın artmasına ve rahatlama durumuna neden olabilir. Bu uyaranların zevkli doğası, dinleyicinin içeriğe giderek daha fazla uyum sağladığı olumlu bir geri bildirim döngüsünü güçlendirir ve deneyime direnmeyi veya karşı çıkmayı sadece zorlayıcı değil aynı zamanda psikolojik olarak gereksiz hale getirir. ASMR tarafından tetiklenen bedensel duyumlar, dinleyicinin karşı koymak yerine deneyime teslim olmak için ezici bir eğilim hissettiği bir duruma yol açar.

ASMR derin bir sakinlik ve rahatlama hissi uyandırır, bu da son derece terapötik hissettirebilir. Dinleyiciler kendilerini ASMR ortamına kaptırdıklarında, genellikle stres ve kaygıda bir azalma yaşarlar. Bu rahatlama, bireylerin duygusal keşif ve alıcılığa daha açık olabilecekleri savunmasız bir duruma zemin hazırlar. Böyle bir durumda, savunmalar azalır ve dinleyici kendini şüphecilik veya direnç olmaksızın içerikle etkileşime girmeye daha istekli bulabilir. ASMR'nin yatıştırıcı nitelikleri, muhalefetten ziyade açıklığı teşvik eden güvenli bir sığınak sağlayarak dinleyicilerin tipik olarak günlük yaşamı yöneten dış baskılardan ve endişelerden kurtulmasına olanak tanır. Bu savunmasızlık hissi, ASMR deneyiminin kişisel doğası tarafından daha da vurgulanmaktadır. Yaratıcılar genellikle doğrudan hitap ve simüle edilmiş yakınlık kullanarak izleyiciyle etkileşime girdiğinden, dinleyici güven oluşturabilecek bir şekilde görüldüğünü ve onaylandığını hisseder. Bu duygusal bağ, savunmasızlığın kucaklanabileceği bir güvenlik atmosferi yaratır. Buna karşılık, ASMR'ye eşlik eden yüksek hisler, dinleyicilerin deneyime teslim olmalarını kolaylaştırır ve onları kendi duygusal manzaralarını güvenli bir şekilde keşfederken içerikle derinlemesine ilgilenmeye davet eder.

Bahsedilen hislerin birleşik etkileri, dinleyicinin bir sükûnet sarmalıyla sarıldığı trans benzeri bir duruma yol açabilir. Bu tür durumlarda, odak tamamen ASMR içeriğinden elde edilen hazza doğru kaydığı için, tipik olarak eleştirel analiz veya direnişe izin veren bilişsel süreçler körelebilir. Bu nedenle, dinleyicilerin deneyime meydan okumak veya sorgulamak yerine, kendilerini tamamen kaptırmaları ve içerikten etkilenmeye açıklıklarını pekiştirmeleri muhtemeldir. Bir başka deyişle ASMR dinleyicilerinde artan uyarım, karıncalanma, rahatlama ve sakinliğin etkileşimi, karşıtlık yerine savunmasızlığı tercih eden psikolojik bir vaziyet yaratır. ASMR uyaranlarına verilen fizyolojik ve duygusal tepkiler, bireylerin şüphecilik veya direnç yükü olmadan derinlemesine etkileşime girmelerine olanak tanıyan bir güvenlik ve alıcılık duygusunu kolaylaştırır. Bu dönüştürücü deneyim, ASMR'nin sadece eğlendirmekle kalmayıp aynı zamanda duygusal bağlantı ve keşif için bir alan sağlayan bir araç olarak güçlü doğasını vurgulamaktadır.

Sonuç Yerine: Bağımlılığın ve Dikkatin Diplomatik Denetimi

ASMR'nin bağımlılık yaratan nitelikleri ve izleyicilerin ilgisini çekme ve sürdürmede etkili olan özellikleri, giderek dijitalleşen ve rekabetçi bir ortamda kültürel markalaşmanın sürdürülebilirliğine katkıda bulunabilir. Bu çerçeve, ASMR mekanizmalarının dikkat ve temsili kontrol etmek için nasıl kullanılabileceğini ve nihayetinde daha geniş kültürel ve diplomatik hedefleri nasıl destekleyebileceğini araştırmaktadır.

İlk olarak, dikkat ekonomisinin insan dikkatinin kıt bir meta olduğu önermesiyle işlediğini anlamak önemlidir. Bu ortamda, izleyicinin ilgisini çekebilen ve koruyabilen içerik önemli bir ekonomik ve kültürel değere sahiptir. Keyifli hisler ve derin bir rahatlama hali uyandırma konusundaki benzersiz becerisiyle ASMR, dikkat çekmenin etkili bir yolunu temsil etmektedir. ASMR içeriği, izleyiciyi duyusal uyarımın baskın olduğu sürükleyici bir deneyime davet eder ve böylece güçlü bir duygusal bağ kurar. Bu etkileşim, tekrarlanan tüketime yol açarak izleyici sadakatini ve marka bağlılığını artırabilecek bağımlılık yapıcı bir nitelik kazandırır.

Türkiye'nin kültürel markası, ASMR içeriğine entegre edildiğinde bu bağımlılık yaratan etkileşimden faydalanabilir. ASMR'nin samimi ve sürükleyici deneyimler yaratma kapasitesinden yararlanılarak gelenekler, mutfak sanatları veya tarihi anlatılar gibi kültürel unsurlar hem yerel hem de uluslararası kitlelerde derin yankı uyandıracak şekilde sunulabilir. Bu entegrasyon, Türkiye'nin kültür mirasını olumlarken aynı zamanda ASMR'nin sağladığı duyusal zevklere hitap eden ilgi çekici hikayeler oluşturmasına olanak tanır. Bu tür içerikler, aksi takdirde gözden kaçabilecek kültürel nüansları ve temsilleri etkili bir şekilde iletme potansiyeline sahiptir.

ASMR aracılığıyla dikkati kontrol etmek, Türkiye'nin dikkat diplomasisi çabaları için stratejik bir yol sağlar. Türkiye'nin sanat, müzik, gastronomi ve misafirperverlik gibi kültürel değerlerini öne çıkaran ASMR deneyimlerinin küratörlüğünü yaparak dikkatler ülkenin olumlu imajını desteklemeye yönlendirilebilir. İzleyici etkileşimlerini, tercihlerini ve katılım düzeylerini izleme becerisiyle paydaşlar, kültürel temsillerin arzu edilen anlatılarla yakından uyumlu olmasını sağlamak için yaklaşımlarını iyileştirebilirler. Dikkat üzerindeki bu kontrol, izleyicilerin küresel sahnede Türk kültürünü nasıl algıladıklarını ve anladıklarını şekillendiren bir temsil gücü biçimine dönüşür.

Türkiye'nin kültürel markasının dikkat ekonomisi içinde sürdürülebilirliği, izleyici katılımını sürdürmek için ASMR içeriğinin sürekli olarak uyarlanmasına ve yenilenmesine bağlıdır. Bu, hem yerel hem de uluslararası izleyicilerde yankı uyandıran ASMRtistlerle işbirliğini içerebilir ve özgünlüğün üretilen içeriğin temel taşı olarak kalmasını sağlayabilir. Türkiye, kültürel hikaye anlatımı ile ASMR'nin özgün özellikleri arasında dinamik bir ortak yaşam yaratarak, yalnızca ASMR içeriği tüketmekle kalmayıp aynı zamanda Türk kültürünün savunucuları haline gelen sadık bir izleyici topluluğu oluşturabilir. Ayrıca, ASMR

toplulukları içinde kurulan etkileşim ve geri bildirim döngüleri, izleyici tercihleri ve istekleri hakkında gerçek zamanlı içgörüler elde edilmesini sağlar. Paydaşlar bu içgörüleri içerik yayma stratejilerini iyileştirmek için kullanabilir ve Türk kültürünün temsillerinin izleyici geri bildirimlerine ve katılım ölçümlerine yanıt olarak gelişmesini sağlayabilir. Bu çevik yaklaşım, kültürel diplomasinin etkinliğini artıracak ve Türkiye'nin farklı kültürel bağlamlarda yankı uyandıran anlatıları şekillendirmede lider olarak kendini göstermesini sağlayacaktır.

Kaynakça

Abidin, C. (2021). Mapping internet celebrity on TikTok: Exploring attention economies and visibility labours. *Cultural Science Journal, 12*(1), 77-103.

Barratt, E. L., Spence, C., & Davis, N. J. (2017). Sensory determinants of the autonomous sensory meridian response (ASMR): Understanding the triggers. *PeerJ, 5*, e3846. https://doi.org/10.7717/peerj.3846

Boerman, S. C., & Van Reijmersdal, E. A. (2020). Disclosing influencer marketing on YouTube to children: The moderating role of para-social relationship. *Frontiers in Psychology, 10*, 3042.

Brynjolfsson, E., & Oh, J. (2012). The attention economy: Measuring the value of free digital services on the internet. In *Proceedings of the Thirty Third International Conference on Information Systems*.

Çerçi, M. (2021). Otonom Duyusal Meridyen Tepki (ASMR) reklamlarının duygu oluşturmadaki rolü. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 11*(3), 932-942.

Danişman, G. T. (2023). Otonom Duyusal Meridyen Tepki (ASMR) içerikli bir reklama yönelik tüketici içgörüsü üzerine bir çalışma. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi (Journal of Consumer and Consumption Research), 15*(1), 35-81.

Desmet, C. (2023). The economics of (in) attention in YouTube Shakespeare. *Borrowers and Lenders: The Journal of Shakespeare and Appropriation, 10*(1), 1-23.

Doğan, E., & Yaman, M. (2022). Üniversite öğrencilerinin YouTube'da ASMR yemek içeriği izleme deneyimleri ve yeme davranışlarına etkisi. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 10*(4), 3055-3076.

Doran, P. (2017). Towards a 'mindful commons'-Mindfulness and the attention economy are signs of the times. *New York: Routledge*.

Fairchild, C. (2007). Building the authentic celebrity: The "Idol" phenomenon in the attention economy. *Popular Music and Society, 30*(3), 355-375.

Falkinger, J. (2007). Attention economies. *Journal of Economic Theory, 133*(1), 266-294.

Fest, R. (2019). ASMR media and the attention economy's crisis of care. *Jump Cut: A Review of Contemporary Media, 59*.

Gallagher, R. (2016). Eliciting euphoria online: The aesthetics of ASMR video culture. *Film Criticism, 40*(2).

García-Rapp, F. (2017). Popularity markers on YouTube's attention economy: The case of Bubzbeauty. *Celebrity Studies, 8*(2), 228-245.

Garro, D. (2017). Autonomous meridian sensory response: From internet subculture to audiovisual therapy. In *Proceedings of the Electronic Visualisation and the Art Conference* (pp. 395-402). EVA London BCS, The Chartered Institute for IT.

Goldhaber, M. H. (1997). The attention economy and the net. *First Monday, 2*(4).

Harwood, T. G., & Garry, T. (2003). An overview of content analysis. *The Marketing Review, 3*(4), 479-485.

Hendricks, V. F., & Vestergaard, M. (2019). The Attention Economy. In *Reality Lost: Markets of Attention, Misinformation, and Manipulation* (pp. 1-17). Switzerland: Springer.

Huberman, B. A. (2013). Social computing and the attention economy. *Journal of Statistical Physics, 151*, 329-339.

Jaakonmäki, R., Müller, O., & Brocke, J. (2017). The impact of content, context, and creator on user engagement in social media marketing. In *Proceedings of the 50th Hawaii International Conference on System Sciences*.

Janik-McErlean, A. B., & Banissy, M. J. (2017). Assessing individual variation in personality and empathy traits in self-reported autonomous sensory meridian response. *Multisensory Research, 30*(6), 601-613.

Järvinen, J., & Taiminen, H. (2016). Harnessing marketing automation for B2B content marketing. *Industrial Marketing Management, 54*, 164-175.

Karpuz, A. (2022). Otonom duyusal meridyen tepki (ASMR) ve deneyimsel pazarlama ilişkisi: Online alışveriş siteleri üzerine bir inceleme (Doctoral dissertation). *Marmara Üniversitesi.*

Maddox, J. (2020). Exactly what I needed for a good night's rest: Transactional tingles and ASMR as an emerging media genre. *AoIR Selected Papers of Internet Research.*

Maddox, J. (2021). What do creators and viewers owe each other? Microcelebrity, reciprocity, and transactional tingles in the ASMR YouTube community. *First Monday, 26*(1).

Maddox, J. (2021a). What do creators and viewers owe each other? Microcelebrity, reciprocity, and transactional tingles in the ASMR YouTube community. *First Monday, 26*(1).

Maddox, J. (2021b). On the limits of platform-centric research: YouTube, ASMR, and affordance bilingualism. *International Journal of Communication, 15*, 21.

Marwick, A. E. (2015). You may know me from YouTube: (Micro-) celebrity in social media. In *A Companion to Celebrity* (pp. 333-350).

Portas Ruiz, E. (2022). YouTube, the attention economy and digital audience interest in sponsored ASMR videos. *The Anáhuac Journal, 22*(2), 12-41.

Ramirez, A. (2016). ASMR and culture. *Undergraduate Psychology Research Methods Journal, 1*(19), 346-385.

Raun, T. (2018). Capitalizing intimacy: New subcultural forms of micro-celebrity strategies and affective labour on YouTube. *Convergence, 24*(1), 99-113.

Rowell, R. (2011). *YouTube: The company and its founders.* ABDO.

Sarıtaş, A. (2018). İçerik pazarlamasına yönelik bir literatür taraması. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi, 4*(6), 232-239.

Şenel, E. (2023). Mukbang videolarının oluşturduğu motivasyonlar üzerine bir araştırma. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 11*(2), 1206-1229.

Uchiyama, K., & Kawamoto, K. (2021). Audio-visual model for generating eating sounds using food ASMR videos. *IEEE Access, 9*, 50106-50111.

Ünalmış, A. N. (2019). Yumuşak gücün tesis edilmesinde kültürel diplomasinin önemi ve bir uygulayıcı olarak Yunus Emre Enstitüsü. *BİLİG, 91*(2019), 137-159.

van Reeven, E. M. (2020). Careless whisper: Rethinking care through ASMR and the social contract (Doctoral dissertation). *Leiden University.*

Wu, T. (2018). Blind spot: The attention economy and the law. *Antitrust Law Journal, 82*, 771.

Wu, T., Crawford, M., & Pataki, G. (2015). Attention brokers. Retrieved from *NYU Law.*

Yeniçeri, B. (2020). Bir e-ticaret stratejisi: İçerik pazarlaması. *Yeni Medya Hakemli, Akademik, E-Dergi, 8*, 25-40.

Zulli, D. (2018). Capitalizing on the look: Insights into the glance, attention economy, and Instagram. *Critical Studies in Media Communication, 35*(2), 137-150.

ISBN: 978-625-98107-2-0

11th International Conference on Science Culture and Sport

178-iscs-conference-11th-641 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -29

OKUL YÖNETİCİLERİNE GÖRE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE 3-6 YAŞ ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

Hilal KAROĞLU[1] Fikrinaz Damla AKBABA

[1] Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı
https://orcid.org/0000-0001-7969-0363
[2]Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı
https://orcid.org/0000-0001-7871-7114
E-mail: hkaroglu@bayburt.edu.tr, fdamlaakbaba@bayburt.edu.tr

Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin geçmiş ve günümüzdeki üç-altı yaş çocukların özellikleri hakkındaki görüşlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma nitel bir araştırma yöntemiyle tasarlanmış olup olgubilim deseninde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, Karadeniz Bölgesinde yer alan bir ilde anasınıfında ve/veya anaokulunda görev yapan 8 okul müdürü 7 okul müdür yardımcısı olmak üzere 15 okul yöneticisi oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" ve "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılmıştır. Bu çalışmanın verileri katılımcılarla yüzyüze bire bir görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Veriler içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin "çocuk" kavramına ilişkin görüşleri beş kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; "davranış ve beceri", "okul hayatına hazırlık", "oyun", "ilgi-ihtiyaç", "keşfetme ve tanıma" olarak belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular; geçmiş ve günümüz üç-altı yaş çocukların giyim-kuşam, oyun-oyuncak, beslenme, aile içi ilişkiler ve akran ilişkileri açısından bazı farklılıkların olduğunu göstermektedir. Bu araştırmanın sonucunda çocukları tanıyabilmek için farklı çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, Çocuk, Müdür, Müdür yardımcısı

PROPERTIES OF 3-6 AGE CHILDREN FROM PAST TO PRESENT ACCORDING TO SCHOOL PRINCIPLES

This research was conductes to investigate the opinions of the administrators working in preschool education institutions about the properties of children aged three to six, both in the past and today. The research was designed with a qualitative research method and was conducted in a phenomenological design. The participant group of this study consisted of 15 school administrators, 8 of whom were principals and 7 were deputy principals, working in a kindergarten and/or preschool in a province in Black Sea Region. Personal Information Form and Semi-Structured Interview Form that created by the researchers were used as data collection tools. The data of this study was obtained by face to face and one- on-one interviews with the participants. Data was analyzed through content analysis. The opinions of administrators about concept of "child" are grouped under five categories. These categories are determined as "behavior and skills", "preparation for school life", "play", "interest-need", "discovery and recognition". The findings attained in this study show that there were some differences between the past and present three-six year old children in terms of clothing, games-toys, nutrition, family relationships and peer relationships. As a result of this research it can be recommended that different studies may be conducted to get to know children.

Keywords: Preschool, Child, Principal, Deputy principal

Giriş

Toplumlar her kuşağın kendi deneyimleri ve özelliklerine göre şekillendiği sürekli değişen dinamik bir yapıya sahiptir (Güzel, 2023). Bu sürekli değişen dinamik yapı, tarihsel süreçte, çocukların yetiştirilme biçimlerini yönlendirirken çocukluk anlayışı kavramında farklı toplumsal yansımalara sahip olmuştur (Sormaz ve Yüksel, 2012). Alan yazına bakıldığında çocuk kavramı ile ilişkili çalışmaların yapıldığı (Ayyıldız ve Akardaş Karataş, 2020; Ünal vd., 2021; Erdiller Yatmaz vd., 2018; Pekesen vd., 2021) görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, anasınıfı kurumu yöneticileri ile bağımsız anaokulu yöneticiliği yapan okul müdür ve/veya okul müdür yardımcılarının okul öncesi dönemde "çocuk" kavramına ilişkin düşüncelerini ortaya koymak ve okul yöneticilerinin günümüzde ve geçmiş yıllarda 3-6 yaş aralığında olan çocukların özellikleri hakkında ne düşündüklerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

(1) Okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerine göre okul öncesi dönemde "çocuk" kavramı ne ifade ediyor?
(2) Okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerine göre geçmiş yıllarda ve günümüzde 3-6 yaş çocukların özellikleri nelerdir?

YÖNTEM

Çalışma nitel bir araştırma yöntemiyle tasarlanmış olup olgubilim deseninde yürütülmüştür. "*Olgubilim araştırmalarında başlıca veri toplama aracı görüşmedir*" (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.80). Araştırmanın çalışma grubunu Karadeniz Bölgesinde yer alan bir il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulu ve anasınıflarında görev yapmakta olan 15 okul yöneticisi oluşturmuştur. Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Bu araştırmada yer alan katılımcıların demografik özellikleri

		f			f
Cinsiyet	Kadın	5	Mezun olunan anabilim dalı	Sınıf	8
	Erkek	10		Okul öncesi	5
Kurumdaki görev	Okul müdürü	8		İktisadi İdari Bilimler	1
	Okul müdür yardımcısı	7		Yabancı Diller	1
Yönetici görev yılı	1-5	5	Öğrenim düzeyi	Ön lisans	1
	6-10	2		Lisans	11
	11-15	4		Yüksek lisans	3
	16-20	3		Doktora	-
	21 ve üzeri	1	Şu anki görev yerindeki yılınız	1-5	12
				6-10	3

Araştırmanın katılımcı grubunu 15 okul öncesi eğitim kurum yöneticisi oluşturmuştur. Yöneticilerin 8'i okul müdürü 7'si okul müdür yardımcısıdır. Katılımcıların 10'u erkek, 5'i ise kadındır. Katılımcıların yönetici görev yıllarına bakıldığında; 5 yöneticinin görev yılı 1-5, 2 yöneticinin görev yılı 6-10, 4 yöneticinin görev yılı 11-15, 3 yöneticinin görev yılı 16-20, 1 yöneticinin görev yılı 21 ve üzerindedir. Öğrenim düzeyleri açısından 11 katılımcının lisans mezunu, 3 katılımcının yüksek lisans mezunu, 1 katılımcının ön lisans mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Okul öncesi ve sınıf anabilim dalları dışında yer alan başka anabilim dallarından mezun olan katılımcıların olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" ile "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formunda okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerinin kişisel bilgilerine yer verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular araştırmacılar tarafından oluşturulduktan sonra iki uzmanın görüşüne sunulmuştur. Alınan geri bildirimlerle revize edilen form kullanılmıştır. Buna göre formda, yöneticilerin okul öncesi dönem çocuğunu tanımlamalarına, geçmiş yıllarda 3-6 yaşında olan çocukların özelliklerinin neler olduğuna ve günümüz 3-6 yaşında olan çocukların özelliklerinin neler olduğuna dair sorular yer almıştır. Çocukların özellikleri; (a) giyim-kuşam, (b) oyun-oyuncak, (c) beslenme, (d) aile içi ilişki, (e) akran ilişkileri olarak ele alınmıştır.

Araştırmada veriler, katılımcılarla yüzyüze ve bire bir görüşme yapılarak toplanmıştır. Veriler, içerik analiziyle analiz edilmiştir. Araştırmacılar bağımsız olarak kodlama yapmışlardır. Sonrasında bir araya gelip yaptıkları kodlamada Miles ve Huberman (1994) formülünden yararlanmış kodlayıcılar arası uyuşum %77 olarak bulunmuştur.

BULGULAR ve YORUMLAR

Çalışmanın birinci alt problemi doğrultusunda okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerinin okul öncesi dönemde "çocuk" kavramını nasıl tanımladıklarına ilişkin ifadelerden elde edilen kodlar ve kategoriler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. "Çocuk" kavramına ilişkin kodlar ve kategoriler

Kategori	Kodlar	f
Davranış ve beceri	Masumiyet	1
	Motor becerileri zayıf olan	1
	Düzenli görevi, işi olmayan	1
	Temel becerileri kazanan	1
Okul hayatına hazırlık	Öğrenen/öğrenmeye hazırlanan	4
	Kitapla tanışan	1
	İlkokula hazırlanan dönemde olan	1

	Temel eğitime hazırlık döneminde olan	1
	Arkadaş, öğretmenlerle paylaşıma hazırlık yapan	1
	Okula hazırlanan	1
	Kurallar öğrenen	1
	Okula/topluma uyum sağlanan dönemde olan	1
Oyun	Oyun/oyun seven/oyun oynayan/oyunla öğrenen/oyuna ihtiyacı olan	9
İlgi-ihtiyaç	İlgi bekleyen/ihtiyacı olan	2
	Yardıma ihtiyacı olan	1
	Rehberliğe ihtiyacı olan	1
	Sevgi bekleyen	1
Keşfetme ve tanıma	Kendini keşfetmeye çalışan	1
	Kişiliğinin temellerini oluşturan	1
	Kendini/çevreyi tanımaya çalışan	1
	Büyüklerini taklit eden	1
	Yeni kişiler tanımaya çalışan	1
	Aileden ilk kez ayrılan	1

Okul öncesi eğitim kurum yöneticilerinin "çocuk" kavramına ilişkin görüşleri beş farklı kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; "davranış ve beceri", "okul hayatına hazırlık", "oyun", "ilgi-ihtiyaç", "keşfetme ve tanıma" olarak belirlenmiştir. Bu araştırmada çocuk kavramının en sık "oyun/oyun seven/oyun oynayan/oyunla öğrenen/oyuna ihtiyacı olan" koduyla açıklandığı bunu "öğrenen/öğrenmeye hazırlanan" kodunun izlediği ortaya çıkmıştır. Akgün (2016) okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk kavramına yönelik metaforik algılarını incelemiştir. Çocuk kavramına yönelik metaforlar on bir farklı kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler arasında yer alan "deneyimsiz olma", "eğitimden etkilenebilir olma", "muhtaç olma", "yönlendirilebilir ve işlenebilir olma" kategorilerinin bu araştırmada yer alan bazı kod ve/veya kategorilerle benzer olduğu düşünülebilir. Saracaloğlu ve diğ. (2020) yapmış olduğu çalışmada çocuk gelişimi programı ikinci sınıf öğrencilerine çocuk kavramına ilişkin görüşleri sorulmuştur. En sık yer verilen kodların; "oyun", "masumiyet" ve "saflık" olduğu ortaya çıkmıştır. Bu araştırmada da benzer biçimde çocuk kavramının en sık "oyun/oyun seven/oyun oynayan/oyunla öğrenen/oyuna ihtiyacı olan" koduyla yer almasının örtüştüğü ifade edilebilir.

Bu çalışmanın ikinci alt problemi doğrultusunda okul öncesi eğitim kurum yöneticilerinin geçmişte ve günümüzde 3-6 yaşında olan çocukların özelliklerinin neler olduğuna dair görüşlerinden elde edilen kod ve kategoriler tablolar aracılığıyla sırasıyla sunulmuştur. Buna göre giyim-kuşam (Tablo 3), oyun-oyuncak (Tablo 4), beslenme (Tablo 5), aile içi ilişkiler (Tablo 6), akran ilişkileri (Tablo 7) olarak yer verilmiştir.

Tablo 3. Çocukların giyim-kuşam özelliklerine ilişkin kodlar ve kategoriler

	Kategoriler	f		Kategoriler	f
Geçmiş giyim-kuşam	Kıyafetlerin fiziki görünüşü/niteliği		Günümüz giyim kuşam	Kıyafetlerin fiziki görünüşü/niteliği	
	Yıpranan/yamalı kıyafet	3		Modaya uyum/etkisi	2
	Önlük/tek tip giyim	2		Kıyafetin kıymetinin olmaması	1
	Oynamaktan eskimiş kıyafet	1		Daha lüks ve konforlu	1
	Sade	1		Bakımlı	1
	Temiz	1		Özenti giyim	1
	Özensiz	1		Sosyal medya ve akım etkisi	1
	Yeni kıyafet olmaması	1		Özenli ebeveyn	1
	Renk uyumu/kombin olmaması	1		Çocuklar arasında sınıf ayrımı	1
	Küçük kıyafet	1		Teknoloji etkisi	1
	Marka kavramının olmaması	1		Önlüğün olmaması	1
	İskarpin	1		Kıyafet uyumu	1
	Kıyafetlerin niceliği			Kara önlükten mavi önlüğe geçiş	1
	Kıyafet çeşidinin olmaması/az olması	4		Kıyafetlerin niceliği	
	Ekonomi etkisi	3		Çeşitli kıyafet	8
	Kıyafet sayısı ve alımı az	3		Ekonomi etkisi	3
	Kıyafet seçimi			Sosyo ekonominin önemi	1
	Kıyafeti çocukların seçememesi	6		Kıyafet alımı fazla	1
	Büyük kardeşten kalan kıyafet	3		Kıyafet seçimi	
	Çocukların istekleri arka planda	2		Kıyafeti çocukların seçmesi	3
	Var olan kıyafet	2		Çocuk odaklı	1
				Kız çocukların süslü olması	1
				Giysi beğenmeme	1

Okul öncesi eğitim kurum yöneticilerinin çocukların geçmiş ve günümüz giyim-kuşam özellikleri açısından görüşlerinden elde edilen kodlar "kıyafetlerin fiziki görünüşü/niteliği", "kıyafetlerin niceliği" ve "kıyafet seçimi" olarak üç kategori altında toplanmıştır. Geçmiş giyim-kuşam özelliklerinde en sık yer alan kod "kıyafeti çocukların seçmemesi" dir. Bunu "kıyafet çeşidinin olmaması/az olması" izlemiştir. K3 kodlu katılımcı geçmiş dönem giyim-kuşam özelliklerine yönelik görüşünü *"...Kıyafet çeşitliliği bu kadar yoktu. Bir eşofman bir kazak*

kendine çok küçük bir montla gelirdi..." şeklinde belirtmiştir. Günümüz giyim-kuşam özelliklerinde en sık yer verilen kodun ise "çeşitli kıyafet" olduğu Tablo 3'te görülmektedir. Günümüz giyim kuşam özellikleri ile ilgili olarak K5 *"Çok çeşitli kıyafet var. Her çocuk başka bir şey giyiyor"* şeklinde K12 kodlu katılımcı ise *"Çocuklar kıyafetlerini kendileri seçiyorlar. Seçmeleri de iyi bir şey..."* olarak görüşünü ifade etmişlerdir. Güner Koçak ve Altincik (2019) günümüz çocuklarının aile istek ve ihtiyaçları konusunda yönlendirme yapabildiklerini ve bu konuda zaman zaman baskı da yapabildiğini belirtirken geçmiş dönemdeki çocukların ihtiyaçlarına ailelerin karar verdiğini ve çocukların ailelerin aldıkları ile yetindiklerini belirtmişlerdir. Ağaç ve Harmankaya'nın (2009) yapmış olduğu çalışmada 7-11 yaş aralığında yer alan çocukların alışveriş seçeneklerinde annelerinin en fazla etkili olduğu bulunmuştur. Türkdemir (2013) çalışmasında 0-2 yaş aralığında bebeği olan annelerin eğitim düzeylerinin yükselmesi ile bebeklerine almış oldukları kıyafetlerin modaya uygun, şık ve estetiklik açısından daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir. Bu çalışmalar sonucunda annelerin giysi alımı ve seçimi konularında önemli bir faktör olduğu yorumlanabilir. Bununla birlikte günümüz yıllarına doğru bu tercihin çocukların kendi kıyafetlerini seçmesi şeklinde yön değiştirdiği de ifade edilebilir.

Tablo 4. Çocukların oynadıkları oyun-oyuncak özelliklerine ilişkin kodlar ve kategoriler

	Kategoriler	f		Kategoriler	f
Geçmiş Oyuncak	Oyuncak türleri		Günümüz Oyuncak	Oyuncak türleri	
	Kendilerinin oluşturduğu oyuncak	10		Teknolojik oyuncak	3
	Doğal materyal	5		Gerçek eşya minyatürü	1
	Atari, Tetris	2		Bez bebek yerine Sindi bebek	1
	Kızların bebek ile oynaması	1		Mekanik oyuncağın olmaması	1
	Erkeklerin araba ile oynaması	1		Oyuncak yok ama telefon var	1
	Nesneleri benzetme	1		Hazır oyuncak	1
	Mekanik oyuncak	1		Oyuncakların niceliği	
	Telefon tabletin olmaması	1		Oyuncak fazla	6
	Oyuncakların niceliği			Oyuncak çeşitli	2
	Oyuncak çeşitliğinde azlık	4		Oyuncağa erişim kolay	1
Geçmiş Oyun	Oyuncak sayısında azlık	1	Günümüz Oyun	Çalışan ebeveynin sürekli oyuncak alımı	1
	Çocuk ve çocuğa etki			Çocuk ve çocuğa etki	
	Uzun süre bir oyuncakla oynama	2		Oyuncaktan çabuk sıkılma	6
	Yaratıcılığın olması	1		Oyuncağın kıymetinin olmaması	4
	Daha yetenekli çocuk	1		Yaratıcılığın az olması	2
	Oyuncak paylaşma	1		Oyuncağa ilgisizlik	2

Oyun türleri	f
Kendilerinin oluşturduğu oyun	4
Yaratıcı oyun/yaratıcılığı destekleme	3
Sokak oyunu	2
Halk arasında olan oyun	2
Grup oyunu	1
Oyunun oynandığı mekân	
Dışarda oynama	1
Her hava koşulunda oynama	1
Çocuk ve çocuğa etki	
Oyunla çok vakit geçirme	2

Oyuncak doyumsuzluğu	1
Oyuncak paylaşımının olmaması	1
Oyuncakla oynamada azalma	1
Diğer	
Reklamlardan etkilenme	1
Oyun türleri	
Sanal oyun veya telefon/tablet oyunu	3
Birlikte oynamama/ bilgisayarda yalnız oynama	3
Kutu oyunu	1
Zekâ oyunu	1
Oyunun oynandığı mekân	
Kar yağdığında dışarı çıkmayan çocuk	1
Çocuk ve çocuğa etki	
Oyun kuramama	2

Okul öncesi eğitim kurum yöneticilerin ifadelerinden ulaşılan geçmiş-günümüz oyuncaklarla ilgili kodlar "oyuncak türleri", "oyuncakların niceliği", "çocuk ve çocuğa etki", "diğer" olarak kategorileştirilmiştir. Geçmiş-günümüz oyunla ilgili kodlar "oyun türleri", "oyunun oynandığı mekân", "çocuk ve çocuğa etki" olmak üzere üç farklı kategori altında toplanmıştır. Geçmiş oyuncak özellikleri açısından en sık "kendilerinin oluşturduğu oyuncak" yer almıştır. Bu kodu "doğal materyal" izlemiştir. Geçmiş oyunlar açısından en sık "kendilerinin oluşturduğu oyun" koduna yer verilmiştir. Geçmiş oyun-oyuncakla ilgili olarak K9 kodlu katılımcı *"Çeşitlilik azdı. Daha yaratıcıydık. Sokak oyunları vardı..."* olarak görüşünü ifade etmiştir. Başka bir katılımcı olan K14 *"Çok oyuncak yoktu. Az oyuncakla daha yaratıcı oyunlar oynardık. Telefon tablet yoktu. Atari, tetris vardı."* şeklinde ifade etmiştir. Günümüz oyuncaklar açısından en sık "oyuncak fazla" ve "oyuncaktan çabuk sıkılma" kodları yer almıştır. K11 kodlu katılımcı *"Oyuncaklara ulaşım kolay ve değeri azaldı. Oyuncaklardan çabuk bıkıyorlar. Daha çok ve daha kıymetsiz oyuncaklar"* görüş belirtmiştir. K13 kodlu katılımcı *"Teknolojik ürünleri oyuncak olarak kullanıyorlar. Çok kısa sürede sıkılıp değiştirmek istiyorlar. Kurallı oyun bilmiyor çocuklar..."* olarak ifade etmiştir. Budak (2017)'ın çalışmasında dijital çocuk oyunlarına yönelik katılımcılardan alınan görüşler sonucunda canlı oynanan oyunlar ile dijital oyunlar arasındaki en büyük farkın "sosyalleşme" açısından olduğu bunu "sağlığın" izlediği ortaya çıkmıştır. Yüksel ve Albaş (2023) Covid-19 salgınının üç-altı yaş çocuklar üzerindeki etkilerini okul müdürlerinden, öğretmenlerden ve ebeveynlerden aldıkları görüşler doğrultusunda incelemiştir. Çalışma sonucunda ele alınan temalardan biri salgının oyun oynama alışkanlıklarına etkisidir. Bu temanın alt temaları ise "teknolojik araçların kullanımının artması", "oyunların bireyselleşmesi" ve "oyuncak, oyun ve oyun arkadaşının değişimi" şeklindedir. Elde edilen bu temaların, bu araştırmanın günümüz oyun-oyuncak özelliklerinde elde edilen kodları yansıttığı söylenebilir.

Tablo 5. Çocukların beslenme özelliklerine ilişkin kodlar ve kategoriler

	Kategoriler	f		Kategoriler	f
Geçmiş beslenme	Yiyecek türleri		Günümüz beslenme	Yiyecek türleri	
	Doğal yiyecek	5		Hazır gıda/abur cubur/paketli ürün	8
	Var olan yiyecek	4		Kekle pastayla kahvaltı	1
	Abur cubur yiyecekler az	3		Sağlıksız beslenme	1
	Yöresel yemek	3		Beslenme-ekonomi ilişkisi	
	Sağlıklı yiyecek	3		Gıda çeşitliliği	6
	Sebze/meyve çeşitliği ya da sebze tüketimi az	2		Gıdaya erişim	3
	Ev ürünü çoğunlukla	1		Çocukların beslenme yaşantıları	
	Beslenme-ekonomi ilişkisi			Yemeklerde seçicilik	3
	Yiyecek çeşitliliği az	5		İştahsız çocuk	2
	Ekonomik yetersizlik	3		Düşük bağışıklık	1
	Yiyecekler kıymetli	1		Yemek yemede desteğe ihtiyaç	1
	Çocukların beslenme yaşantıları			Meyve yememe	1
	Yemek seçmeme	2		Turşu yememe	1
	Kolay hasta olmama	2		Doyumsuzluk	1
	İştahlı çocuk	1		Evde yemek varken başka yiyecek yeme	1
	Bağımsız yemeğini yiyebilme	1		Beslenmede ailenin etkisi	
	Okullarda beslenme saatinin olmaması	1		Yemek yeme durumlarının takibi	2
	Beslenmede ailenin etkisi			Bilinçli aileler	1
	Yemek sofrasında birliktelik	1		Sofra kültürünü kaybetme	1
	Diğer			Sofrada oturmada azlık	1
	Beslenmenin karın doyurma olarak görülmesi	1			
	Yer sofrasının masa olması	1			

Okul öncesi eğitim kurum yöneticilerinin çocukların geçmiş ve günümüz beslenme özelliklerine yönelik ifadelerinden elde edilen kodlar beş kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; "yiyecek türleri", "beslenme-ekonomi ilişkisi", "çocukların beslenme yaşantıları", "beslenmede ailenin etkisi" ve "diğer" şeklindedir. Geçmiş beslenme özelliklerine bakıldığında en sık "doğal yiyecek" ve "yiyecek çeşitliliği az" kodları yer almıştır. K10 kodlu katılımcı *"Çeşitlilik azdı, sağlıklıydı, el yapımıydı. Yörede üretimi olan besinler tüketilirdi. Sebze meyve*

çeşitliliği yoktu" biçiminde ifade etmiştir. Başka bir katılımcı olan K14 *"Daha doğal beslenme vardı. Ev ürünleri daha çoktu"* şeklinde ifadede bulunmuştur. Çocukların günümüz beslenme özelliklerine bakıldığında "hazır gıda/abur cubur/paketli ürün" en sık yer verilen koddur. Bu kodu sıklık açısından "gıda çeşitliliği" izlemiştir. K1 kodlu katılımcı "*Çok geliştiğini düşünüyorum. Çeşitlendi. Aileler bilinçlendi"* şeklinde K5 kodlu katılımcı *"Çok seçici ve isteksizler, iştahsızlar"* şeklinde K15 kodlu katılımcı ise *"Çocuklar abur cubura yöneldi. Sağlıksız ürünleri kullanmaya yönelik. Sofraya oturup yemek yeme kültürünü kaybettiler. İmkanlar daha çok ama beslenme sağlıksız"* şeklinde görüş bildirmişlerdir. Koyuncu Şahin ve diğ. (2018) çalışmasında öğretmenlerin büyük çoğunluğunun çocukların hazır gıdalara yöneldiği üzerinde durdukları bulgusuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra öğretmenler çocukların yemek seçtiklerini ve tek yönlü beslendiklerini ifade etmişlerdir. Günümüz beslenme özelliklerinin bu araştırmada ulaşılan kodlarla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Yüksel ve Albaş (2023) salgının çocuklara olan etkisini inceledikleri araştırmada salgının beslenme alışkanlıkları üzerinde etkisi temasında "karbonhidrat tüketiminde artış", "hazır yemek tüketiminde artış" ve "ekran karşısında yemek yeme" alt temalarına ulaşılmıştır. Bu araştırmada da hazır gıda ürünlerinin tüketiminin fazla olduğu bulgusu ile örtüştüğü ifade edilebilir.

Tablo 6. Çocukların aile içi ilişki özelliklerine ilişkin kodlar ve kategoriler

	Kategoriler	f		Kategoriler	f
Geçmiş aile içi ilişkiler	Aile tutum ve yapı		Günümüz aile içi ilişkiler	Aile tutum ve yapı	
	Çocuğu ön planda tutmama/dikkate almama/az söz sahibi olma	3		Çocuk odaklı olma/çocuğun her isteğini yapma/çok söz sahibi olma	8
	İlgisiz ebeveyn	3		Kural bilmeyen/öğrenmeyen çocuk	3
	Otoriter ya da baskıcı ilişki	3		Ailelerin koruyucu olması	2
	Disiplinli aile	2		Sorumluluk verilmeyen çocuk	2
	Aile içi sınır	2		Çocuğu prens prenses olarak yetiştirme	1
	Okula kendi başına gitme	1		Ortak anne-baba davranışı	1
	Çocuk bireyselliğin olmaması	1		Aile içi sınırların olmaması	1
	Kendi işlerini yapabilme	1		İlgili ebeveyn	1
	Meşgul ebeveynler	1		Çocuğun isteği olmadığında hırçınlaşması	1
	Seçimleri ailenin yapması	1		Anne-babayı yaşıt/arkadaş olarak görme	1
	Ebeveynlerin çocukları yönetmesi	1		İlgisiz ebeveyn	1
	Çocukla arkadaş gibi olmama	1		Okul-aile iş birliğinde güçlenme	1
	Ev işi katılımına izin	1		Ebeveynin çocuğa uyum sağlayamaması	1
	Ailelerin yetersiz bilgileri	1		Aileye bağımlı çocuk	1
	Çalışan anne-babada azlık	1		Çocuğu gerçek hayata hazırlamama	1

Büyükanne/büyükbaba deneyimleri	1	Anne-babadan uzaklaşma isteği	1
Dingin aile ortamı	1	Oyun için evde çocuğu destekleme	1
İletişim		Çekirdek aile fazla	1
Saygı	3	Çocuk sayısı daha az	1
Akrabalarla iletişim	1	Ailenin eğitim ihtiyacı	1
Her şeyi aileye haber vermeme	1	Baba daha aktif	1
		Disiplinde zorlanan aile	1
		Çocuk konuşmadan isteklerinin karşılanması	1
		Özgürlüğü sınırlanan çocuk daha mutlu	1
		Ebeveynin çocuk yetiştirmede ilerlemesi	1
		İletişim	
		Saygısızlık	2
		Konuşmanın veya anlamanın geç olması/zorluk	2
		Aile içi sözel anlatım fazla	1
		Ailelerde iletişimin olmaması	1
		Çocuğun rahatça kendini ifade etmesi	1
		Çocuğun laf dinlememesi	1

Okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerinin geçmiş-günümüz aile içi ilişkilerine dair ifadelerinden elde edilen kodlar "aile tutum ve yapı" ve "iletişim" olmak üzere iki kategori altında toplanmıştır. Geçmiş dönem aile içi ilişki özelliklerinde bulunan "aile tutum ve yapı" kategorisinde en sık yer verilen üç kodun "çocuğu ön planda tutmama/dikkate almama/az söz sahibi olma", "ilgisiz ebeveyn" ve "otoriter ya da baskıcı ilişki" olduğu Tablo 6'da görülmektedir. İletişim kategorisinde ise en sık "saygı" kodu yer almıştır. Geçmiş aile içi ilişkilerle ilişkili olarak K2 kodlu katılımcı *"...Saygı vardı. Disiplin daha çoktu..."* başka bir katılımcı olan K7 *"Çocuk bir birey değildi. Ön planda değildi. Ebeveynler çocukları yönetiyordu."* olarak görüşlerini bildirmişlerdir. Günümüz aile içi ilişkiler açısından "aile tutum ve yapı" kategorisinde en sık "çocuk odalı olma/çocuğun her isteğini yapma/çok söz sahibi olma" kodu yer almıştır. "İletişim" kategorisinde en sık "saygısızlık" ve "konuşmanın veya anlamanın geç olması/zorluk" kodlarına yer verilmiştir. Günümüz aile içi ilişkilerde K4 kodlu katılımcı durumu *"...Fazla koruyucular...Çocuklara sorumluluk verilmiyor"* şeklinde ifade ederken başka bir katılımcı olan K8 *"...Şu anda iletişim hiç kurulmuyor. Şu anda biz vakit ayırsak da iletişime geçemiyor."* şeklinde ifade etmiştir. Yüksel ve Albaş (2023) Covid-19 salgınının üç-altı yaş çocuklar üzerindeki etkilerini okul müdürü, öğretmen ve ebeveynlerden alınan görüşler neticesinde incelemiştir. Araştırma sonucunda, iletişim becerileri etkisi temasının altında "sosyal etkileşimin azalması", "okul kurallarına uymada güçlük" ve "şiddet eğiliminde artış" alt temaları elde edilmiştir. Çocukların teknolojik alet kullanımları (tablet, akıllı telefon ve televizyon) ve gelişimleri hakkında bilgi sahibi olmaları ile ilgili Cengiz Saltuk ve Erciyes'in (2020) yaptığı çalışma

incelendiğinde gevşek ve baskıcı tutumda olan ebeveynlerin çocuklarının daha çok teknolojik ürün kullandığını ve çocuklarının gelişimleri hakkında daha az bilgi sahibi olduklarını tespit etmişlerdir. Kaya ve Tuna (2010) ailelerin "boş zaman değerlendirme" ve "kıyafet seçimi" konularında çocuklarını serbest bıraktığını tespit etmiştir. Bununla birlikte çocukların aileleriyle birlikte olduğu zamanlarda genellikle "sohbet etmeleri" aile ilişkilerini geliştirme bakımından önemli olduğu fakat çocukların önemli bir kısmının "televizyon seyrederek" zaman geçirmesinin, popüler kültürün çocuklar üzerindeki etkisini giderek arttığını gösterdiğini kanıtlar niteliktedir.

Tablo 7. Çocukların akran ilişkileri özelliklerine ilişkin kodlar ve kategoriler

	Kategoriler	f		Kategoriler	f
Geçmiş akran ilişkileri	Kişisel özellikler		Günümüz akran ilişkileri	Kişisel özellikler	
	Sosyal ilişkiler/sosyalleşme	5		Bencillik/ ben odaklı olma/ kendi isteklerinin olmasını isteme	4
	Samimi ilişki veya masumiyet	3		Akran dışlama/zorbalık	4
	Kardeşten öğrenme/ paylaşım	2		Paylaşmayı bilmeme, empatinin olmaması	3
	Kardeş gibi arkadaşlık	2		Yalnız çocuk	2
	Çözüm odaklı olma	1		Sosyallikte zayıf olma/sosyal ilişkinin olmaması	2
	Acıma ve merhamet	1		Acıma, merhamet duygularında azalma	1
	Çocuğun kendi iletişim kurması	1		Çocuklarda iletişim yoksunluğu	1
	Zorbalığın olmaması	1		Zor kaynaşma	1
	Zorunlu arkadaşlık	1		Akran ilişkilerini öğrenememe	1
	Kalıcı arkadaşlık	1		Aynı gündeme sahip olmayan çocuk	1
	Arkadaşlıkta birliktelik	1		Güvende azlık	1
	Akranlar arası ortak geçmiş	1		Arkadaşlık kurmada zorlanma	1
	Akran ilişkilerinde iyi olma	1		Aile	
	Kendiliğinden gelişme	1		Tek çocuk olma/kardeş sayısında azlık	3
	Akran iletişiminde eğitime gerek duyulmama	1		Ailenin karışması veya yönlendirmesi	3
	Aile			Ailelerin çocukları dışarı çıkarmaması	1
	Olayın aileye yansımaması	1		Sadece ev içinde kalan çocuk	1
	Problem çözmeye evde başlama	1		Oyun	
	Oyun			Oyun kuramama	2
	Birlikte oynama	2		Oyun alanlarının olmaması	1

Oyun sorunlarını kendilerinin çözmesi	1	Birlikte oyun oynamama	1
Doğal olarak oyuna başlama	1	Oyun arkadaşın olmaması	1
Akranla oynama	1	Oyun grubunu beğenmeme	1
Dış ortam		Dış ortam	
Komşu ve mahalle yaşantısı	2	Sanal ilişkiler	2
Telefon/bilgisayar olmaması	1	Komşuluk ilişkilerinin olmaması	1
Teknolojinin değişimi	1	Çevredekilerin tanınmaması	1
Farklı çocuk ve ailelerle iletişim	1	Çocukların birbirlerini tanımaması	1
Sokak oyunları ile sosyal davranış öğrenme	1	Sınıfta nasıl davranılacağını bilmeme	1
		Telefonda sosyalleşme	1

Okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerinin akran ilişkilerine yönelik ifadelerinden elde edilen kodlar "kişisel özellikler", "aile", "oyun" ve "dış ortam" olarak dört kategori altında toplanmıştır. Geçmiş dönem akran ilişkilerinde "kişisel özellik" kategorisinde en sık "sosyal ilişkiler/sosyalleşme" yer almıştır. Bu kodu sıklık açısından "samimi ilişki veya masumiyet" kodu izlemiştir. "Oyun" kategorisinde en sık "birlikte oynama"; "dış ortamlar" kategorisinde en sık "komşu ve mahalle yaşantısı" kodu yer almıştır. K6 kodlu katılımcı *"Eskiden sokakta komşu çocuğuyla oynuyorlardı. Eskiden cadde sokakta çeşitli yöresel oyunlar oynardı."* şeklinde K13 kodlu başka bir katılımcı *"Çocuklar çoğunlukla akranları ile oynardı. Sosyalleşirdi"* şeklinde görüş bildirmiştir. Günümüz akran ilişkilerinde "kişisel özellikler" kategorisinde en sık "bencillik/ben odaklı olma/kendi isteklerinin olmasını isteme" ve "akran dışlama/zorbalık" kodları yer almıştır. "Aile" kategorisinde sıklıkla yer verilen iki kod "tek çocuk olma/kardeş sayısında azlık" ve "ailenin karışması veya yönlendirmesi" şeklindedir. "Oyun" kategorisinde en sık "oyun kuramama", "dış ortam" kategorisinde en sık "sanal ilişkiler" kodu yer almıştır. Günümüz akran ilişkileri ile ilgili olarak K8 kodlu katılımcı *"Şu an çocuklar oyun kuramıyorlar imkanları çok ama."* şeklinde, başka bir katılımcı olan K9 da *"Çocuklar daha ben odaklı. Her şey kendinin olsun istiyor. Zorbalık yapıyorlar artık. Ben merkezcilikten farklı olarak."* şeklinde görüş bildirmiştir. Ezmeci, Akgül ve Akman (2020) tarafından yapılan çalışmada çocukların birbirleri ile iletişimlerinde birbirlerine karşı fiziksel veya sözlü şiddet içeren davranışlar sergilediklerine ulaşmışlardır. Çocuklar arasında bir problem ya da tartışmalı bir durum ortaya çıktığında çocuklar istendik yollarla çözüm bulamamışlardır. Bu araştırmada, günümüz çocukların akran ilişkilerinde sıklık açısından fazla yer alan kodlardan birinin "akran dışlama/zorbalık" olması sonuçların benzer olduğunu düşündürmektedir.

SONUÇLAR

Bu araştırma ile okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerinin (müdür ve müdür yardımcılarının) geçmiş ve günümüz üç-altı yaş çocuklarının özellikleri ve "çocuk" kavramına yönelik görüşleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda okul öncesi kurum yöneticilerinin "çocuk" kavramına ilişkin farklı görüşlerinin olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmada yöneticiler çocuk kavramını en sık "oyun/oyun seven/oyun oynayan/oyunla öğrenen/oyuna ihtiyacı olan" koduyla açıklamışlardır. Bu araştırmada elde edilen bir diğer sonuç, çocukların

geçmiş ve günümüz giyim-kuşam, beslenme, oyun-oyuncak, aile içi ilişkiler ve akran ilişkileri açısından bazı farklılıkların olduğudur. Okul yöneticilerinin görüşlerinden hareketle bu farklılıklardan bazılarına bakıldığında; geçmişte kıyafet çeşitliliğinin olmadığı, kıyafeti çocukların seçmediği, yıpranan yamalı kıyafetlerin, büyük kardeşten kalan kıyafetlerin giyinildiği anlaşılmaktadır. Günümüzde ise kıyafeti çocukların seçtiği, çocukların çeşitli kıyafetlerinin olduğu, modaya uyum ve moda etkisinin izlendiği söylenebilecek bazı farklılıklardandır. Çocukların geçmişte en sık kendi oluşturdukları oyun ve oyuncakla oynadıkları, doğal materyalleri kullandıkları ifade edilebilir. Günümüzde ise çocukların oyuncaktan çabuk sıkıldıkları, oyuncakların fazla olduğu, sanal oyun/telefon tablet oyunları oynadıkları söylenebilir. Çocukların geçmişteki beslenme özelliklerine bakıldığında, çocukların doğal yiyecekler yedikleri, yiyecek çeşitliliğinin az olduğu, yemek seçmedikleri; günümüz beslenme özellikleri açısından ise çocukların hazır gıda/abur cubur/paketli ürün tükettikleri, gıda çeşitliliğinin olduğu, yemeklerde seçici olunduğu, aileler tarafından çocukların yemek yeme durumlarının izlendiği ifade edebilecek bazı farklılıklardandır. Çocuğun ön planda olmadığı, ilgisiz ebeveynlerin bulunduğu, otoriter veya baskıcı ilişkilerin varlığı, saygının olması geçmişte aile içi ilişki özelliklerinde bulunan bazı durumlardandır. Günümüz aile içi ilişkilerde ise çocuk odaklı olunduğu, kuralları bilmeyen/öğrenmeyen çocukların olduğu, saygısızlığın olduğu ilişki içeriklerine yer verildiği ifade edilebilir. Çocukların geçmiş akran ilişkileri açısından bakıldığında sosyal ilişkiler/sosyalleşmenin olduğu, samimi ilişki veya masumiyetin bulunduğu, çocukların birlikte oyun oynadıkları, komşu ve mahalle yaşantısının etkisinin bulunduğu yer alan görüşlerden bazılarıdır. Günümüz akran ilişkilerinde ise çocukların ben odaklı oldukları, akran dışlama/zorbalık yaptıkları, ailenin akran ilişkilerine karışan veya yönlendiren olduğu, sanal ilişkilerin olduğu görülebilmektedir. Bu araştırma sonucunda yıllar geçtikten sonra çocukların özelliklerinde farklılaşmanın olup olmadığına yönelik değerlendirme çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Ağaç, S., & Harmankaya, H. (2009). İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin giysi tercihleri ve giysi satın alma davranışlarına etki eden faktörler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (22), 1-13.

Akgün, E. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının "çocuk" ve "okul öncesi öğretmeni" kavramına ilişkin metaforik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16*(4), 1652-1672.

Ayyıldız, E., & Akardaş Karataş, E. (2020). Aklımızdaki 'çocuk': erken çocukluk uzmanlarının çocuk algısı fenomenolojisi. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 56-65.

Budak, O. (2017). Dijital çocuk oyunlarına çocuk gelişimi ve okul öncesi öğretmenlerinin ve annelerin bakış açısı. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi,* (13), 158-172.

Cengiz Saltuk, M., & Erciyes, C. (2020). Okul öncesi çocuklarda teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn tutumlarına dair bir çalışma. *Yeni Medya Elektronik Dergi-eJNM. 4*(2), 106-120.

Erdiller Yatmaz, Z. B., Erdemir, E., & Erbil, F. (2018). Çocuk ve çocukluk: Okulöncesi öğretmen adayları anlatıyor. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 6*(3), 284-312.

Ezmeci, F., Akgül, E., & Akman, B. (2020). Çocukların oyunlarındaki akran etkileşimleri ve ortaya çıkan sorunlarda öğretmen müdahalelerinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33*(1), 67-85. https://doi.org/10.19171/uefad.543694

Güner Koçak, P., & Altincik, H. (2019). Reklamlarda çocuklara yönelik kullanılan söylemler: Koton örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 7*(2), 846-867. https://doi.org/10.19145/e-gifder.438262

Güzel, M. (2023). X ve Y Kuşaklarının çocukları: Z ve Alfa kuşakları. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR), 10*(98), 1990-2001. https://doi.org/10.5281/zenodo.8306889

Kaya, K., & Tuna, M. (2010). Popüler kültürün ilköğretim çağındaki çocukların aile içi ilişkileri üzerindeki etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21*, 237-256.

Koyuncu Şahin, M., Esen Çoban, A., & Güney Karaman, N. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin medyanın çocukların beslenme alışkanlıkları ve bozuklukları üzerindeki etkisine yönelik bakış açıları. *İlköğretim Online, 17*(1), 125-142. https://doi.org/10.17051/ilkonline.2018.413749

Miles, M, B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook.* (Second edition). Sage Publications.

Pekesen, M., Çelik, D., & Türkmen, A. (2021). Nesillerarası etkileşim kapsamında yaşlı yetişkinlerin çocuk kavramına ilişkin yaklaşımları ve metaforik algıları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 18(*42), 5250-5275. https://doi.org/10.26466/opus.908380

Saracaloğlu, A. S., Ülkü, H. H., & Gözel, Ü. (2020). Çocuk kavramının çocuk gelişimi programı öğrencileri gözünden incelenmesi. *Turkish Studies-Education, 15*(3), 2173-2189. https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.41588

Sormaz, F., & Yüksel, H. (2012). Değişen çocukluk, oyun ve oyuncağın endüstrileşmesi ve tüketim kültürü. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(3), 987-1008.

Türkdemir, P. (2013). *Annelerin 0-2 yaş bebek giysilerinde aldıkları özellikler* (Tez No. 336132) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi.

Uğur, S. (2018). Geçmişten günümüze şekillenen çocukluk algısı ve çocuk yetiştirme pratikleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (45), 227-247.

Ünal, D. D., Silik, C. E., & Çetinkaya, F. Ö. (2021). Rekreasyon bölümü öğrencilerinin çocuk kavramına ilişkin metaforik algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (51), 325-350.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* (9. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yüksel, H., & Albaş, İ. (2023). Covid-19 pandemi sürecinde okul öncesi (3-6 yaş) çocukların yaşadıkları sorunlar: İzmir örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (58), 3056-3085. https://doi.org/10.53444/deubefd.1345131

179-iscs-conference-11th-792 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -30

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Dijital Yeterlilikleri Teknostres Düzeylerini Etkiler Mi?

Nazlı YANAR TUNÇEL, Bahar GÜLER

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi,
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Bu araştırma, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin dijital becerileri ile teknostres düzeyleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Özellikle, öğretmenlerin dijital becerileri ile yaşadıkları teknostres arasındaki ilişkiyi belirlemeyi hedefleyen bu çalışma, dijital teknolojilerin eğitimdeki rolünün arttığı günümüzde, öğretmenlerin dijital yeterliliklerinin, iş stresini ve teknolojik stres kaynaklarını nasıl etkileyebileceğine dair derinlemesine bir anlayış sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırma, betimsel araştırma modeline dayanmaktadır ve verilerin toplanmasında "Öğretmenlerin Dijital Teknoloji Yeterlikleri Ölçeği" ile "Öğretmenlerin Teknostres Düzeylerini Belirleme Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen veriler, JAMOVİ 1.8.2 istatistik yazılım programında analiz edilmiştir. Yapılan korelasyon analizine göre, Öğretmenlerin teknostres düzeyleri ile dijital teknoloji yeterlikleri arasındaki ilişki son derece zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı değildir ($r = -0.032$, $p=0.687$). Bu bulgu, öğretmenlerin dijital teknoloji yeterliliklerinin, teknostres düzeyleriyle anlamlı bir ilişki kurmadığını göstermektedir. Korelasyon katsayısının negatif bir değere sahip olması, bu iki değişken arasında çok zayıf bir ters ilişki olduğunu ancak bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucunu doğurmaktadır. Bu sonuç, dijital teknoloji yeterliliklerinin öğretmenlerin teknostres düzeylerini doğrudan etkileyen bir faktör olmadığını göstermektedir. Elde edilen bulgulara dayalı olarak, gelecekteki araştırmaların öğretmenlerin dijital teknoloji kullanımını ve teknolojik stresle başa çıkabilme becerilerini daha kapsamlı bir şekilde ele alarak, bu ilişkilere dair daha net sonuçlar elde etmesi faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Yeterlilik, teknostres, beden eğitimi ve spor öğretmenleri

Does physical education teachers' digital literacy affect their techno-stress levels?

This study aims to assess the relationship between physical education and sport teachers' digital competence and technostress levels. Specifically, this study aims to determine the relationship between teachers' digital competence and technostress, and to provide an in-depth understanding of how teachers' digital competence can affect job stress and technological stress sources in today's world where the role of digital technologies in education is increasing. The study is based on the descriptive research model and the 'Teachers' Digital Technology Competencies Scale' and 'Scale for Determining Teachers' Technostress Levels' were used to collect the data. The obtained data were analysed using JAMOVI 1.8.2 statistical software. According to the correlation analysis, the relationship between teachers' technostress levels and digital technology competencies is extremely weak and statistically insignificant ($r = -0.032$, $p=0.687$). This result shows that teachers' digital technology competences do not have a significant relationship with their technostress levels. The negative value of the correlation coefficient indicates that there is a very weak inverse relationship between these two variables, but this relationship is not statistically significant. This result shows that digital literacy is not a factor that directly influences teachers' technostress levels. On the basis of the findings, it would be useful

for future research to obtain clearer results on these relationships by looking at teachers' use of digital technology and their ability to cope with technological stress in a more comprehensive way.

Keywords: Digital Competence, technostress, physical education and sports teachers

180-iscs-conference-11th-855 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -31

Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezi (TOHM) Sporcularının Olimpiyat Oyunlarına Katılım ve Başarı Düzeylerinin İncelenmesi

Enes BELTEKİN, İhsan KUYULU, Osman ORMAN

Bingöl Üniversitesi

Spor; insanoğlunun varoluş sürecinden bu yana hayatında yer edinen, beslenme, barınma, avlanma, kendine yetebilme, doğa ve rakipleri ile mücadele etme ve bunun yanında birtakım yetenekleri doğrultusunda çeşitli fiziksel aktiviteler yapması şeklinde ortaya çıkmıştır. Spor; zamanla birtakım sportif planlama ve politikaların ortaya konmasına ve ülkelerin tanıtım aracı olarak da farklı bir boyut kazanmış önemli bir unsur halini almıştır. Yetenekli ve temsil kabiliyeti yüksek sporcuların yetiştirilmesi, bu sporculara sağlanan imkânların yasal zeminlerinin oluşturulması, devlet eliyle topyekûn sportif kalkınma modellerine ihtiyaç duyulmasını beraberinde getirmiştir. Üst düzey spor organizasyonları olan Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonalarında temsil edilmenin ve başarı elde etmenin değeri ülkelerin tanıtımı açısından gün geçtikçe önemli hale gelmiştir. Bu da birtakım yapıların inşa edilmesi ve sporcuların bu yapılarda yetiştirilmesi fikrini ortaya çıkarmıştır.

Başarılı sporculara sağlanan imkânlar arasında önemli bir yere sahip olan Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri'nin ülkemizdeki yeri ve önemi, bu yapıların ortaya çıkması ile ilgili fikirler, amaç ve kavramlar, kuruluş şekilleri ve örgütsel yapıları, ülkemizde bulundukları yerler, hizmete açıldıkları spor branşları, uygulanan yerleştirme yöntemleri, çerçeve ve mevzuatları, buralardan yararlanan sporculara tanınan imkânlar gibi konular hakkında bilgi verilmesi, ayrıca geçmişten bugüne büyük spor organizasyonlarından elde edilen başarılar ile Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri kurulduktan sonra elde edilen başarıların karşılaştırılması, varsa olumlu veya olumsuz gelişmelerin ortaya konulması amacıyla bu araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma, literatür taramasına dayalı betimsel bir incelemedir. Konu üzerine yapılmış çalışmalar değerlendirilerek veriler sistematik olarak toplanmış ve yorumlanarak sentezlenmiştir.

Araştırma sonucunda, Balkan, Dünya ve Avrupa şampiyonlarında ülke adına başarı sıralamasının memnuniyet verici, madalya sayısının fazlalığı görülse de aynı durum olimpiyat organizasyonları açısından geçerli olmamaktadır. Özellikle 2024 Paris Olimpiyat Oyunları bu bakımdan büyük hayal kırıklığına neden olmuştur.

Anahtar Kelimeler:Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri, Olimpiyat Oyunları

Examination of the Participation and Success Levels of Turkey Olympic Preparation Center (TOHM) Athletes in the Olympic Games

Sports, which have been a part of human life since the beginning of existence, emerged as a means of performing various physical activities driven by needs such as nutrition, shelter, hunting, self-sufficiency, and the struggle with nature and competitors, along with certain innate abilities. Over time, sports have evolved into a significant element with the introduction of strategic sports planning and policies, also gaining a different dimension as a tool for countries' promotion. The development of talented athletes with high representational abilities and the establishment of legal foundations for the opportunities provided to these athletes have necessitated comprehensive sports development models led by the state.The importance of being represented and achieving success in high-level sports events such as the Olympic Games, World Championships, and European Championships has become increasingly significant for countries' promotion.

This has led to the idea of constructing specialized facilities and training athletes within these environments. Among the opportunities provided to successful athletes, Turkey Olympic Preparation Centers (TOHM) hold an important place. This study was conducted to provide information about the significance and role of these centers in Turkey, including ideas related to their establishment, purposes and concepts, organizational structures, their locations within the country, the sports branches they serve, placement methods, frameworks, and regulations, as well as the opportunities offered to the athletes benefiting from them. Additionally, the study aims to compare the achievements obtained from major sports events in the past with those achieved after the establishment of the Turkey Olympic Preparation Centers, highlighting any positive or negative developments if present.This research is a descriptive study based on a literature review. By evaluating previous studies on the subject, data were systematically collected, interpreted, and synthesized.As a result of the research, although the country's success rankings in the Balkan, World, and European Championships are found to be satisfactory with a high number of medals, the same is not true for the Olympic Games. In particular, the 2024 Paris Olympic Games have been a major disappointment in this regard.

Keywords: Türkiye Olympic Preparation Centers, Olympic Games

181-iscs-conference-11th-855 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -32

Sağlıklı Yaşam Biçiminin Mental İyi Oluş Üzerindeki Etkisi

İhsan KUYULU,Enes BELTEKİN,Osman ORMAN

Bingöl Üniversitesi

Bu çalışma, sporun lise dönemindeki bireylerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarına ve mental iyi oluş düzeylerine etkisinin tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, Bingöl İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı merkezde bulunan lise düzeyindeki okullarda öğrenim gören 117'si kadın 99'u erkek olmak üzere toplam 216 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak "anket yöntemi" kullanılmıştır. Anket formu üç bölüm ve toplam 70 sorudan oluşmakta olup, birinci bölümde demografik değişkenlerle ilgili 4 ifade yer almaktadır. İkinci bölümde, 52 ifadeden oluşan "Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği" ve son bölümde ise 14 ifadeden oluşan " Mental İyi Oluş Ölçeği" kullanılmıştır. Sonuçlar %95 güven aralığında, anlamlılık 0.05 düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre sağlıklı yaşam davranış biçimi ölçeği alt boyutlarında cinsiyet, spor yapma nedeni ve spor yapma yılı değişkenlerinde, mental iyi oluş ölçeği puanlarında ise yalnızca spor yapma yılı değişkeninde gruplar arasında istatistiksel anlamda farklılık tespit edilmiştir. Katılımcıların sağlıklı yaşam biçimi davranış düzeyleri alt boyutları ile mental iyi oluş düzeyleri arasındaki etkiyi tespit etmek amacıyla yapılan regresyon analizi sonuçları incelendiğinde, alt boyutlar ile mental iyi oluş arasında pozitif anlamda ancak farklı düzeylerde etkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Mental İyi Oluş, Sağlıklı Yaşam Davranışı

The Effect of a Healthy Lifestyle on Mental Well-being

This study was conducted to determine the effect of sports on high school students' healthy lifestyle behaviors and mental well-being levels. The study population consists of a total of 216 students, including 117 females and 99 males, studying at high school-level institutions affiliated with the Bingöl Provincial Directorate of National Education. The "survey method" was used as the data collection tool in the study. The survey form consists of three sections and a total of 70 questions. The first section includes four statements related to demographic variables. The second section contains the "Healthy Lifestyle Behaviors Scale," which consists of 52 statements, while the final section includes the "Mental Well-being Scale," which consists of 14 statements. The results were evaluated within a 95% confidence interval and at a significance level of 0.05. According to the findings obtained from the study, statistically significant differences were found in the sub-dimensions of the healthy lifestyle behavior scale based on gender, reason for engaging in sports, and years of participation in sports. In the mental well-being scale scores, a significant difference was observed only in relation to the years of participation in sports. When the regression analysis results, conducted to determine the effect between the sub-dimensions of healthy lifestyle behaviors and mental well-being levels, were examined, it was concluded that there was a positive relationship between the sub-dimensions and mental well-being, albeit at different levels.

Keywords: Sports, Mental Well-being, Healthy Lifestyle Behavior

ISBN: 978-625-98107-2-0

11th International Conference on Science Culture and Sport

182-iscs-conference-11th-857 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -33

ASMR VE SİNESTETİK GÖRME DENEYİMİ: HAPTİK GÖRSELLİK VE DOKUNSAL HALÜSİNASYON AYRIMIYLA GÖRSEL ETKİYİ ANLAMAK[5]

Öğr. Gör. İsmail BİRLİK [6]

Dr. Öğr. Üyesi İmran UZUN [7]

Öz

Oluş-kayboluş bağlamında imgelerin araçsallaştırılmasıyla ilişkili deneyim boyutu ikili bir işleve hizmet etmektedir. İlk olarak, geleneksel olarak gözün sahip olduğu optik egemenliğin altını oyar; ikinci olarak, multimedya ortamlarından ve bunların geçişli ve duyular ötesi süreçler üzerindeki etkilerinden etkilenen evrimsel bir dönüşümü tetikler. Bir zamanlar görüntülerin aracısı olan göz, görüntünün anlamlandırılmasından çok anlama tanıklık boyutuna odaklanan pasif bir role geçerken daha az işlevsel hale gelir. Bu değişim, makine tarafından üretilen görüntülerin aracılık ettiği yeni, çok yönlü deneyimlerin sinerjik bir yönünü vurgulamaktadır. Sinestetik deneyim, en geniş ve en temel tanımıyla, tek bir duyusal uyaranın aynı anda birden fazla duyuyu harekete geçirme kabiliyetiyle ilgilidir. Bu olgu, fotoğrafların veya videoların duyuları sadece görsel algının ötesinde harekete geçirdiği fantazmatik tatmin veya hedonik haz bağlamında ortaya çıkar. Bunun çağdaş bir tezahürü, önemli bir kültürel arayüz olarak ortaya çıkan ASMR'dir (Otonom Duyusal Meridyen Tepkisi). ASMR, belirli görsel hareketler ve sesler tarafından ortaya çıkarılan karıncalanma ve rahatlama hislerini tanımlar. ASMR kültüründe görsel uyaranlar dokunma hissini, açlık hissini ve koku alma tepkilerini harekete geçirebilmekte, bu da meta-duyusal bağlamda görüntüye sinestetik bir yaklaşım gerektirmektedir. Duyusal etkileşimin evrimi -görüntüleri salt görsel deneyimler olarak algılamaktan onları işitme ve dokunma yoluyla deneyimlemeye kadar- duyusal özdeşleşmede benzersizliği veya tekilliği kaybetmenin sonuçları hakkında eleştirel sorular ortaya çıkarmaktadır. Bu makale, sanat ve iletişimde estetiğin yanı sıra algı ve özdeşleşmeyi çevreleyen teorik söylemi, giderek yaygınlaşan çağdaş imge ve makine tarafından üretilen imgelerdeki duyusal metamorfoz veya bozulma merceğinden incelemeyi amaçlamaktadır. Sonuç olarak, tartışma şu soruyu ele alan eleştirel bir manifesto geliştirme potansiyelini araştıracaktır: "Görsel bilişte imgesel özdeşleşmenin duyusal çoğulluğunun, deneyimin mekanik soğukluğu ya da karmaşası üzerinde ne gibi etkileri vardır?"

Anahtar Kelimeler: ASMR, Duyusal Yöndeşme, Haptik Görsellik, Dokunsal Halüsinasyon, Görsel Etki.

ASMR AND THE SYNESTHETIC VISION EXPERIENCE: UNDERSTANDING VISUAL AFFECT BY DISTINGUISHING HAPTIC VİSUALISATION AND TACTILE HALLUCINATION

Abstract

The experience dimension associated with the instrumentalization of images in the context of becoming-disappearing serves a dual function. Firstly, it undermines the optical sovereignty traditionally held by

---

[5] Bu panel bildirisi, TÜBİTAK tarafından desteklenen 323K208 numaralı projenin çıktısıdır.
[6] Bayburt Üniversitesi, ismailbirlik@bayburt.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-4236-7957
[7] Kocaeli Üniversitesi, imran.uzun@kocaeli.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-3733-4915

the eye; secondly, it catalyzes an evolutionary transformation influenced by multimedia environments and their effects on transitive and trans-sensory processes. The eye, once a mediator of images, becomes less functional as it transitions into a role focused on image production and creation. This shift highlights a synergistic aspect of new, multifaceted experiences that are mediated by machine-generated images. Synesthetic experience, in its broadest and most fundamental definition, pertains to the ability of a single sensory stimulus to activate multiple senses simultaneously. This phenomenon occurs within a context of phantasmatic fulfillment or hedonic pleasure, wherein photographs or videos engage senses beyond mere visual perception. A contemporary manifestation of this is ASMR (Autonomous Sensory Meridian Response), which has emerged as a significant cultural interface. ASMR describes the sensations of tingling and relaxation elicited by specific visual movements and sounds. Within ASMR culture, visual stimuli can activate tactile sensations, hunger, and olfactory responses, necessitating a synesthetic approach to the image in a meta-sensory context. The evolution of sensory engagement—from perceiving images as mere visual experiences to experiencing them through hearing and touch—raises critical questions about the implications of losing uniqueness or singularity in sensory identification. This paper aims to delve into the theoretical discourse surrounding aesthetics in art and communication, as well as perception and identification, through the lens of sensory metamorphosis or degradation within the increasingly pervasive contemporary image and machine-generated imagery. Consequently, the discussion will explore the potential for developing a critical manifesto that addresses the question: "What implications does the sensory plurality of imaginary identification in visual cognition have for the mechanical coldness or confusion of experience?"

Keywords: ASMR, Sensory Identification, Meta-Sensation, Synesthesia, Image

Giriş

Görsel ve multimedya etkileşiminin çağdaş deneyimi, görüntülerin araçsallaştırılması ve makine tarafından üretilen ortamlarda ortaya çıkan duyusal değişimlerle karakterize edilen benzeri görülmemiş bir dönüşüm geçiriyor. Görsel deneyimlerin tek aracısı olarak gözün geleneksel hakimiyeti giderek aşınmakta ve yerini görsel algının diğer duyusal modalitelerle iç içe geçtiği bir akışkanlığa bırakmaktadır - her görüntü, salt görmenin ötesinde çok sayıda deneyimi çağrıştırma potansiyeline sahiptir. Bu olgu, işitsel ve görsel uyaranların bir araya gelerek dokunsal tepkiler, açlık ya da koku alma gibi karmaşık hisleri ortaya çıkardığı Otonom Duyusal Meridyen Tepkisi (ASMR) gibi kültürel uygulamalarda özellikle belirginleşmekte ve bu yeni medya ortamında imgelerle nasıl ilişki kurduğumuzun yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bir duyusal uyaranın birden fazla duyuyu aynı anda harekete geçirdiği sinestetik deneyim kavramı, şimdi bu duyusal metamorfozun merceğinden estetik, algı ve kimliğin araştırılmasına yol açmaktadır. Bu duyusal çokluğu kolaylaştıran teknolojik gelişmeleri daha derinlemesine incelediğimizde, görsel biliş üzerindeki etkilerinin estetik alanın çok ötesine uzandığı açıkça ortaya çıkmaktadır. Görüntüler artık yalnızca pasif gözlem özneleri olarak hizmet etmiyor; aksine, gerçeklik ve varoluş anlayışımızı yeniden şekillendiren duyusal tetikleyicilerin dinamik bir etkileşimine dönüşmektedir. Bu dönüşüm, bir zamanlar duyusal özdeşleşmeye atfedilen benzersizliğin azalmasından kaynaklanabilecek mekanik soğukluk veya kafa karışıklığına ilişkin kritik soruları gündeme getirmekte ve makine tarafından üretilen görüntülerle doymuş ortamlarda yaşamanın sonuçları hakkında bir söylem ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla, bu tartışma yalnızca duyusal etkileşimin evrimini vurgulamaya değil, aynı zamanda duyusal deneyimlerin giderek çoğulcu hale geldiği bir dünyada algının bütünlüğüne ilişkin

kavramlara meydan okumaya da hizmet etmektedir. Nihayetinde, bu tür bağlamlarda estetik etkileşimin incelikleri zorunlu sorgulamaları gündeme getirmektedir: Duyusal özdeşleşmenin sınırlarının bulanıklaştığı bir deneyimde gezinmek ne anlama gelir? Günümüz görsel bilişinin doğasında var olan duyusal çoğulluğa yanıt olarak hangi eleştirel manifesto oluşturulabilir? Bu temaların araştırılması, kapsamlı bir anlayışın önünü açmakta ve estetik, teknoloji ve algının birleştiği noktada teorik söylem için verimli bir zemin sunmaktadır.

Otonom Duyusal Meridyen Tepkisi (ASMR) ile sinestetik deneyimler arasındaki ilişki, özellikle çağdaş duyusal etkileşim çerçevesinde, araştırılması gereken ilgi çekici bir alan sunmaktadır. Genellikle işitsel ve görsel uyaranlar tarafından başlatılan bir karıncalanma hissi ile karakterize edilen ve giderek daha fazla tanınan bir fenomen olan ASMR, bir duyusal girdinin diğerinde hisler uyandırdığı sinestetik deneyimleri yakından yansıtmaktadır. Her iki fenomen de geleneksel duyusal sınırların yıkıldığını göstermekte, algı ve duygusal etkileşim arasında duyusal girdinin normatif anlayışlarına meydan okuyan karmaşık bir etkileşim olduğunu öne sürmektedir.

ASMR kültürü, katılımcıları kendi duyusal deneyimlerini oluşturmaya aktif olarak dahil eder; bireyler ASMR hislerini ortaya çıkarmak üzere tasarlanmış içeriğe erişmek için başta YouTube olmak üzere çeşitli dijital platformları kullanır. Yumuşak sesler, nazik hareketler ve kişisel ilgi içeren videolar yalnızca zevkli bir yanıt üretmeyi değil, aynı zamanda kullanıcı ile ASMR içerik oluşturucusu arasında bir yakınlık ve bağlantı hissini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır (Klausen, 2021). Bireylerin sıklıkla aynı anda birden fazla duyuyu harekete geçiren deneyimleri ifade ettiği ASMR'nin çok modlu doğası, tipik olarak bir duyusal modaliteyle ilişkilendirilen uyaranların diğerlerinde tepkileri tetiklediği sinestezinin özünü andırır; örneğin müzik duyduktan sonra renklerin deneyimlenmesi gibi (Fredborg vd., 2017; McErlean ve Banissy, 2017).

Nörolojik olarak, hem ASMR hem de sinestezi, beyin bölgeleri arasında değişen fonksiyonel bağlantı modellerini paylaşmaktadır, bu da farklı deneyimsel bağlamlardan kaynaklansa da tepki mekanizmalarının benzer olabileceğini düşündürmektedir. ASMR tetikleyicileri tipik olarak sosyal olarak samimi ve etkileşimli senaryolardan ortaya çıkar ve geleneksel sinestezik tepkilerde sıklıkla bulunan daha soyut uyaranlarla tezat oluşturur. Bununla birlikte, ASMR, gelişmiş odaklanma, rahatlama ve duygusal esenlik gibi sinestetik deneyimlerle yaygın olarak ilişkilendirilen derin duygusal ve fizyolojik tepkileri ortaya çıkarabilir (Barratt & Davis, 2015). Gözlemlenen bu duygusal bağlantı, ASMR'nin yalnızca duyumları tetiklemekten daha fazlası olduğunun altını çizer; aynı zamanda katılımcıları arasında stres, endişe ve uykusuzluğun hafifletilmesine yardımcı olabilecek terapötik bir araç olarak da hizmet eder (Loy & Mohamad, 2021).

Ayrıca, ASMR tarafından teşvik edilen uzaktan yakınlık, sinestezi ile eşanlamlı olan ortak duyusal deneyimlere bir köprü oluşturmaktadır. ASMR, yaratıcı ve izleyici arasındaki mesafeyi azaltmak için teknolojiyi kullanarak, hem kişisel hem de kolektif deneyimler ortaya çıkaran ortak bir duyusal yolculuk sağlar. ASMR tartışmalarını çevreleyen dilsel yapıtlar, genellikle bir fısıltının görsel dokusunu tanımlamak gibi duyuları birleştirme deneyimlerini yansıtır ve izleyicileri sinestetik bir düzeyde meşgul eder (Łapińska, 2022; Smith vd., 2016).

ASMR dijital alanlara ve kültürlere nüfuz etmeye devam ettikçe, katılımcılar arasında kimlik ve benlik algısı üzerindeki etkileri de belirginleşmektedir. Sinestezisi olan bireylere benzer şekilde, ASMR ile uğraşanlar genellikle duyusal girdilere karşı artan hassasiyet bildirmekte ve bu çok duyulu deneyimler

üzerine inşa edilmiş benzersiz kişisel kimliklere yol açmaktadır (Poerio vd., 2022; McErlean ve Osborne-Ford, 2020). Duyusal etkileşimdeki bu tür dönüşümler, bireysel duyusal deneyimlerin benzersizliğine meydan okumakta ve çağdaş bağlamların bu kimlikleri nasıl şekillendirdiğine dair eleştirel söylemi davet etmektedir.

ASMR ve sinestezi arasındaki bağlantıları ve ayrımları incelemek, günümüzün dijital kültüründe duyusal biliş, estetik ve duygusal sağlık hakkında daha derin içgörüler elde edilmesini kolaylaştırmaktadır. Araştırmacılar, bu duyusal deneyimlerin izini sürerek, çağdaş yaşamda duyusal çoğulluğun daha geniş etkilerini daha iyi anlayabilir ve bu iç içe geçmiş fenomenlerin potansiyel terapötik faydalarını ve kültürel önemini ele alan gelecekteki araştırmaların önünü açabilir. ASMR ve sinestetik deneyimler arasında süregelen etkileşim, algının evrimine ilişkin daha geniş bir anlatıyı ifade etmekte, duyusal sınırların akışkanlığını ve dijital ortamların yaşadığımız gerçeklikler üzerindeki derin etkisini vurgulamaktadır.

Karıncalanmanın Görsel Art Alanı: Bir Türk Haptik Görsellik mi?

Otonom Duyusal Meridyen Tepkisi (ASMR) kültürü içinde görselliğin araştırılması, görsel uyaranlar ile dokunsal hisler arasında, genellikle haptik görselleştirme olarak tanımlanan karmaşık bir etkileşimi ortaya koymaktadır. Bu olgu, ASMR içeriğindeki görsel unsurların yalnızca deneyimi geliştirmekle kalmayıp, aynı zamanda görmenin dokunma hissini çağrıştırdığı sinestetik fenomenin karakterini somutlaştıran dokunsal algılar yaratabileceğini göstermektedir. Burada şu soru ortaya çıkıyor: Görsel uyarıcılar izleyicilerde dokunsallığı etkili bir şekilde ortaya çıkarabilir ve geleneksel olarak dokunsal deneyimlerle ilişkilendirilen karıncalanma veya rahatlama gibi hisler yaratabilir mi?

ASMR deneyimlerinin özünde, belirli görsel-işitsel uyaranların, genellikle beyin karıncalanması veya ASMR karıncalanması olarak adlandırılan, tipik olarak kafa derisinden kaynaklanan ve vücuda yayılan zevkli bir karıncalanma hissine neden olabileceği fikri yatmaktadır Lindfors & Branigan (2021). Fısıldama, dokunma ve ortam sesleri gibi bir dizi işitsel girdiyi kapsayan bu ASMR tetikleyicileri, sıklıkla yakın çekim hareketler, el hareketleri ve görsel desenler gibi görsel unsurlarla tamamlanmaktadır. Dikkat çekici bir şekilde, çalışmalar görsel ve işitsel uyaranların yakınsamasının, beynin belirli görselleri dokunsal hislerle ilişkilendirdiği sinestetik bir deneyimi teşvik edebileceğini göstermiştir; bu, doğrudan fiziksel uyaranların yokluğunda bile belirli görsel ipuçlarına yanıt olarak karıncalanma hissettiğini bildiren katılımcılar tarafından kanıtlanmıştır. Bu durum, izleyicilerin bu görsel girdileri sadece gözlemlemekle kalmayıp somut bir şekilde hissettikleri daha derin bir bilişsel ve duygusal etkileşime işaret etmekte ve görme ile hayali dokunmanın etkileşiminin somut deneyimlere yol açtığı haptik görselleştirme kavramını güçlendirmektedir.

Dahası, sürükleyici görsel uyaranların kullanımının, izleyicilerin ASMR senaryosunu özümsemesini artırarak ASMR benzeri hislerin tetiklenmesinde kritik bir rol oynadığı öne sürülmüştür. Bu durum, etkili bir şekilde hazırlanmış görsel-işitsel deneyimlerin dış duyusal olaylar ile iç algılar arasındaki çizgileri bulanıklaştırabileceğini ve böylece görsel uyaranların dokunsal hislere benzer fizyolojik tepkilere yol açtığı bir senaryo yaratabileceğini düşündürebilir. Görsel ve dokunsal sistemler arasındaki etkileşim, bir bireyin uyumlu görsel ve dokunsal girdiler nedeniyle protez bir el üzerinde sahiplik hissi yaşadığı "lastik el illüzyonu" gibi kavramlar aracılığıyla anlaşılabilir. ASMR bağlamında, bir video görsel tetikleyicileri beklenen dokunsal tepkilerle etkili bir şekilde hizalarsa (örneğin, nazik dokunuşu taklit eden yavaş el hareketleri), izleyicinin algısal sisteminde derinlemesine kökleşmiş bir

deneyim olan 'dokunulma' veya karıncalanma hissini meydana getirir. Bu duyusal etkileşimle bağlantılı olarak, ASMR üzerine yapılan nörofizyolojik araştırmalar, ASMR tetikleyicilerinin parasempatik sinir sistemini nasıl aktive ettiğine dair içgörüler sağlamış, hem görsel hem de dokunsal duyuların devreye girmesinin gevşemeyi ve ASMR ile ilişkili sakinleştirici etkileri artırabileceğini öne sürmüştür.

Bir başka ilginç yön de, ASMR'nin sinestetik doğasının -işitsel ve görsel unsurların birleşik bir deneyim üretmek için iç içe geçtiği- bireyler arasında tezahür bakımından farklılık gösterebilmesidir. Bazıları ağırlıklı olarak işitsel tetikleyiciler aracılığıyla dokunsal hisler yaşayabilirken, diğerleri görsel uyaranların benzer veya daha derin dokunsallık deneyimleri ortaya çıkardığını görebilir. Bu değişkenlik, bireysel duyusal profillere dayalı sayısız öznel karşılaşma ve yorumu kapsayabilen kişiselleştirilmiş bir ASMR anlayışına duyulan ihtiyacın altını çizmektedir. Üstelik bu duyusal çoğulluğun sonuçları, ASMR içeriği tüketme eyleminin duyusal etkileşimde yer alan nörobiyolojik mekanizmaları nasıl etkileyebileceğine dair kritik sorular ortaya çıkarmaktadır. Görme ve dokunmanın birlikte deneyimler yarattığı çapraz modal bir duyusal manzara potansiyeli, hayal gücü ve duyusal algıların nasıl zenginleştirilmiş bir gerçeklik anlayışına yol açtığını, yani görsel olanın dokunsal hisler olarak tezahür ettiği ve bunun tersinin de geçerli olduğunu örneklemektedir. Gelecekteki çalışmalar, ASMR fenomeni içindeki görsel ve somut duyumlar arasındaki bu nüanslı ilişkileri keşfetmekten nihayetinde fayda sağlayabilir ve potansiyel olarak terapötik uygulamalara ve duyusal bilişin daha derin bir şekilde anlaşılmasına yol açabilir.

ASMR kültüründeki görsellik yalnızca tamamlayıcı bir bileşen olarak değil, daha geniş bir dokunsal deneyimin kritik bir kolaylaştırıcısı olarak hizmet etmektedir. Görsel uyaranlar ve dokunsal algılar arasındaki karmaşık ilişki, benzersiz sinestetik deneyimleri katalize ederek geleneksel duyusal sınırları aşan derin hisler yaratabilir. ASMR dikkat çekmeye devam ettikçe, bu duysal dinamikleri çevreleyen gelişen söylem, beden farkındalığı, duygusal düzenleme ve kişisel kimlik üzerindeki etkilerini anlamada çok önemli olacak ve böylece multimedya dünyasında insan deneyiminin karmaşık dokusunu zenginleştirecektir.

Sonuç Yerine: Dokunulma Hissinin Gerçekliği Bir His mi Yoksa Halüsinasyon mu?

ASMR, algılanan dokunsal hisler ve görsel uyaranlar arasında karmaşık bir etkileşim sunmakta ve sınıflandırılmasına ilişkin temel bir soruya yol açmaktadır: sadece dokunsal bir görselleştirme yerine dokunsal bir halüsinasyon olarak kabul edilebilir mi? Mevcut teorik çerçeveler ve ampirik çalışmalar, ASMR'nin gerçek dokunsal hisler ortaya çıkarmasına rağmen, özellikle bu hislerin ASMR'yi deneyimleyen bireylerin bilişsel çerçevesi içinde nasıl algılandığı ve anlaşıldığı ile ilgili olarak, genellikle halüsinasyonlarla özellikleri paylaştığını göstermektedir.

İlk olarak, ASMR ile ilişkili dokunsal hisler -genellikle karıncalanma veya ısınma hissi olarak tanımlanır- genellikle kafa derisi ve boyun gibi vücut bölgelerinden kaynaklanır ve belirli tetikleyicilere maruz kalındığında daha geniş bölgelere yayılır (Hostler vd., 2019). Bu fenomen, harici bir uyaranın yokluğunda algılanan hisler olarak tanımlanabilen dokunsal halüsinasyonlar kavramıyla uyumludur. Araştırmalar, ASMR deneyimlerinin dokunsal halüsinasyonlara benzeyen hislere yol açabileceğini belirtmiştir çünkü ASMR bildiren bireyler, doğrudan dokunsal girdiden yoksun görsel-işitsel uyaranlara yanıt olarak bile bu hisleri genellikle istemsiz ve deneyimleriyle tutarlı olarak tanımlamaktadır. Bu doğrudan temas yokluğu, ASMR ile halüsinasyon deneyimi arasında paralellikler kurarak, ASMR hislerinin dokunsal uyarım olmadan meydana geldiği fikrini güçlendirmektedir. Otonom Duyusal

Meridyen Tepkisi (ASMR) olarak bilinen duyusal fenomen, algılanan dokunsal hisler ve görsel uyaranlar arasında karmaşık bir etkileşim sunmakta ve sınıflandırılmasına ilişkin temel bir soruya yol açmaktadır: sadece dokunsal bir görselleştirme yerine dokunsal bir halüsinasyon olarak kabul edilebilir mi? Bu doğrudan temas yokluğu, ASMR ile halüsinasyon deneyimi arasında paralellikler kurarak, ASMR hislerinin dokunsal uyarım olmadan ortaya çıktığı fikrini güçlendirmektedir.

Nitekim bu hislerin belirli görsel ve işitsel uyaranların bir yan ürünü olarak ortaya çıkması, 'yanılsama sorunu' olarak bilinen, duyusal bir fenomenin doğrudan somut fiziksel etkileşimlerden kaynaklanmayan dokunsal benzeri deneyimleri nasıl üretebildiğini anlama zorluğunu gündeme getirmektedir. ASMR'nin çok modlu doğası, işitsel ve görsel tetikleyicilerin tipik olarak dokunma ile ilişkili duygu ve hisleri uyandırmak için kesiştiği bir ortamda ortaya çıkar ve bu deneyimlerin doğruluğu ve gerçekliği hakkında tartışmalara yol açar. Birçok ASMR katılımcısı, yumuşak, nazik hareketleri gözlemlediklerinde veya yatıştırıcı sesleri dinlediklerinde 'karıncalanma' veya tatmin edici hislerin öznel deneyimini rapor ederek, geleneksel duyusal beklentilerin dokunsal olmayan yollarla devreye girdiği ilgi çekici bir bilişsel tersine çevirme önermektedir (McErlean vd., 2022). Bu deneyimi daha da karmaşık hale getiren, ASMR tetikleyicilerinin bireyselliği ve öznel etkileridir; zira insanlar duyumlarının yoğunluğunun ve konumunun değiştiğini bildirmektedir; bu da algıdaki bireysel farklılıkların ASMR'nin nasıl algılandığında önemli bir rol oynadığını düşündürmektedir. Dolayısıyla, hislerin aldatıcı doğası, duyusal işleme sistemimizin güvenilirliği hakkında sorular ortaya çıkarmaktadır - görsel ve işitsel uyaranlar, zevkli olsa da temelde bir yanılsama olan dokunsal bir deneyimi nasıl yaratabilir?

İlginç bir şekilde, ASMR ile ilgili araştırmalar sosyal boyutlarına ve duygusal bağlamına kadar uzanmaktadır. Genellikle yatıştırıcı sesler, detaylara gösterilen özen ve kişisel etkileşimlerle karakterize edilen birçok ASMR videosunun kişilerarası yönü, rapor edilen hisleri yoğunlaştırabilir ve insanlarda sosyal bakım davranışlarına benzer şekilde izleyici ile içerik arasında potansiyel olarak daha derin bir duygusal bağ kurabilir. Bu fenomen, duygusal ve sosyal dayanakların hissedilen duyumların yanıltıcı kalitesini artırabileceği ve gerçek dokunsal zevk ile üretilen dokunsal duyumlar arasındaki çizgileri bulanıklaştıran sürükleyici bir deneyim yaratabileceği dokunsal yanılsamanın bir yönünü yansıtmaktadır. Duyu algısında 'doğruluk' kavramı da devreye girmektedir. ASMR'ye yanıt verenler üzerinde yapılan bazı çalışmalar, bazı bireylerin ASMR sırasında neden daha keskin hisler yaşayabileceğine dair incelikli bir içgörü sağlayabilecek interoseptif duyarlılığın (iç vücut durumlarının farkındalığı) arttığını göstermektedir (Yu vd., 2023). Bu yüksek hassasiyet, nispeten iyi huylu tetikleyicilere yanıt olarak dokunsal hislerin ortaya çıkması için verimli bir zemin yaratabilir ve ASMR hislerini yanıltıcı doğaları nedeniyle dokunsal halüsinasyonlar çerçevesinde sınıflandırma argümanını güçlendirebilir.

Otonom Duyusal Meridyen Tepkisi birçok birey için elle tutulur hisler uyandırırken, bu hislerin kategorizasyonu dokunsal algının daha gevşek tanımlarını yansıtmakta ve dokunsal halüsinasyonların nitelikleriyle potansiyel örtüşmeye yol açmaktadır. ASMR deneyimi, geleneksel duyusal ayrımlara meydan okumakta ve nihayetinde duyuları, duyusal algının ve bilişsel işlemenin doğasına dair daha derin bir keşfe davet eden hayali yapılar olarak çerçevelemektedir. Araştırmalar ASMR'nin katmanlarını ve çoklu duyusal etkileşimini çözmeye devam ettikçe, bu tür deneyimlerin daha geniş kültürel bağlamda gerçeklik ve algı anlayışımız üzerindeki etkilerini aydınlatmak için eleştirel söylem gerekli olacaktır.

Kaynakça

Barratt, E. and Davis, N. (2015). Autonomous sensory meridian response (asmr): a flow-like mental state. Peerj, 3, e851. https://doi.org/10.7717/peerj.851

Fredborg, B., Clark, J., & Smith, S. (2017). An examination of personality traits associated with autonomous sensory meridian response (asmr). *Frontiers in Psychology, 8*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00247

Hostler, T., Poerio, G., & Blakey, E. (2019). Still more than a feeling: commentary on cash et al., "expectancy effects in the autonomous sensory meridian response" and recommendations for measurement in future asmr research. *Multisensory Research, 32* (6), 521-531. https://doi.org/10.1163/22134808-20191366

Kilborn, K., Smith, S., & Clark, J. (2024). The role of anomalous perception in autonomous sensory meridian response.. *Psychology of Consciousness Theory Research and Practice, 11* (4), 527-541. https://doi.org/10.1037/cns0000322

Klausen, H. (2021). The ambiguity of technology in asmr experiences: four types of intimacies and struggles in the user comments on youtube. *Nordicom Review, 42* (s4), 124-136. https://doi.org/10.2478/nor-2021-0045

Łapińska, J. (2022a). Capitalism ate my sleep but asmr brought it back. sleep as a manageable commodity in the autonomous sensory meridian response online community. *Zoon Politikon,* (13), 34-59. https://doi.org/10.4467/2543408xzop.22.003.15949

Lindfors, A. and Branigan, H. (2021). From cathartic 'brain tingles' to scratching chalkboard sensations. *Reinvention an International Journal of Undergraduate Research, 14* (2). https://doi.org/10.31273/reinvention.v14i2.743

Loy, V. and Mohamad, F. (2021). Tingles, triggers and therapeutic sensations: autonomous sensory meridian response (asmr) among young adults. *Journal of Cognitive Sciences and Human Development, 7* (2), 11-25. https://doi.org/10.33736/jcshd.3813.2021

McErlean, A. and Banissy, M. (2017). Assessing individual variation in personality and empathy traits in self-reported autonomous sensory meridian response. *Multisensory Research, 30* (6), 601-613. https://doi.org/10.1163/22134808-00002571

McErlean, A. and Osborne-Ford, E. (2020). Increased absorption in autonomous sensory meridian response. *Peerj, 8*, e8588. https://doi.org/10.7717/peerj.8588

Poerio, G., Ueda, M., & Kondo, H. (2022). Similar but different: high prevalence of synesthesia in autonomous sensory meridian response (asmr). *Frontiers in Psychology*, 13. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.990565

Smith, S., Fredborg, B., & Kornelsen, J. (2016). An examination of the default mode network in individuals with autonomous sensory meridian response (asmr). *Social Neuroscience, 12* (4), 361-365. https://doi.org/10.1080/17470919.2016.1188851

Yu, Z., Li, L., Zou, W., Lin, M., Zheng, J., Wu, Z., ... & Wang, Z. (2023). The eeg oscillations and psychology propensities of autonomous sensory meridian response. *Ieee Transactions on Neural Systems and Rehabilitation Engineering, 31* , 1353-1363. https://doi.org/10.1109/tnsre.2023.3245069

183-iscs-conference-11th-856 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -34

Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Değerler Eğitimi Üzerindeki Etkisi

Aykut KAYA, Bekir ÇAR

MEB, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Bu araştırma, hafta sonları özel spor okullarına giden bireylerin beden eğitimi ve spor dersinin değerler eğitimi üzerine etkilerini incelemesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya Ankara ilinin Etimesgut ilçesinde özel spor okullarında çeşitli branşlarda kurs gören 141 erkek 158 kız toplamda 299 birey katılmıştır. Veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu" ve "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Değerler Eğitimi Üzerindeki Etkisi Envanteri" kullanılmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin ölçeğe yönelik vermiş oldukları cevaplar istatistiksel veri tabanında incelendiğinde verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle verilerin analizinde t-testi ve anova testi kullanılmıştır. Bireylerin, Beden Eğitimi ve Spor dersinde 'vatanseverlik, adalet, dostluk, dürüstlük, özdenetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk ve yardımseverlik' gibi kök değerlere yönelik farkındalıklarının olabileceği söylenebilir. Araştırmanın sonucunda; cinsiyet değişkenine yönelik istatistiksel olarak farklılık olmamasına karşın yaş, branş, ebeveynlerin spora katılma durumu ve beden eğitimi ve spor dersine yönelik beklenti değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Araştırma farklı okul türü değişkenlerine yapılarak değerler eğitimi kavramı ayrıntılı olarak incelenebilir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor dersi, Değerler Eğitimi, Kök Değerler

The Effect of Physical Education and Sports Course on Values Education

This study was conducted to examine the effects of physical education and sports course on values education of individuals attending private sports schools on weekends. A total of 299 individuals (141 males and 158 females) taking courses in various branches at private sports schools in Etimesgut district of Ankara province participated in the study. "Personal Information Form" and 'Impact of Physical Education and Sports Course on Values Education Inventory' were used as data collection tools. When the answers given by the individuals participating in the research for the scale were analyzed in the statistical database, it was determined that the data showed normal distribution. Therefore, t-test and anova test were used to analyze the data. It can be said that individuals may have awareness of root values such as 'patriotism, justice, friendship, honesty, self-control, patience, respect, love, responsibility and helpfulness' in Physical Education and Sports course. As a result of the research; although there was no statistically significant difference for the gender variable, it was determined that there was a statistically significant difference according to age, branch, parents' participation in sports and expectation for physical education and sports course. The concept of values education can be examined in detail by conducting the research on different school type variables.

Keywords: Physical education and sports lesson, Values Education, Root Values

1.Giriş

Beden eğitimi ve spor, bireyin yalnızca fiziksel sağlığını geliştirmekle kalmayıp aynı zamanda zihinsel ve ruhsal iyi oluşunu destekleyen önemli bir eğitim alanıdır. Spor, bireyin henüz ortaya çıkmamış yeteneklerini keşfetmesine, yaratıcı yönünü geliştirmesine ve sosyal uyumunu artırmasına katkı sağlamaktadır (Bailey, 2006). Yapılan araştırmalar, beden eğitimi derslerinin özellikle çocuklar ve gençler üzerinde toplumsallaşmayı teşvik edici ve uyum sorunlarını azaltıcı bir etkisi olduğunu göstermektedir (Hardman, 2011). Beden eğitimi, genel

eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır ve bireyin bütüncül gelişimini destekler. Zihin ve beden bütünlüğüne dayalı bir eğitim anlayışı sunarak, motor becerilerin yanı sıra öz disiplin, kendini ifade etme ve yaratıcılık gibi bilişsel ve duygusal gelişimi destekleyen unsurlar barındırmaktadır (Whitehead, 2013). Ayrıca spor faaliyetleri, bireyin duygularını kontrol etmesine yardımcı olurken, takım ruhu, iş birliği ve sorumluluk gibi değerlerin kazanılmasına da önemli katkılar sağlamaktadır (Kirk, 2010). Bu bağlamda, beden eğitimi ve spor derslerinin bireyin karakter gelişimine katkıda bulunarak değerler eğitiminin temel yapı taşlarından biri olduğu söylenebilir.

Değerler eğitimi, bireyin yalnızca bilişsel gelişimini değil, aynı zamanda duygusal ve sosyal yönlerini de kapsayan çok boyutlu bir süreçtir. Bu süreçte beden eğitimi ve spor, bireyin kalbine, zekâsına ve iradesine hitap eden etkili bir araç olarak değerlendirilebilir. Değerlerin benimsenmesi ve içselleştirilmesi yalnızca bilgi edinmeyle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda bu değerlerin bireysel ve toplumsal yaşamda davranışa dönüşmesini gerektirir (Lickona, 1996). Bu nedenle, değerler eğitiminde kullanılan öğretim yöntemleri kritik bir öneme sahiptir. Geleneksel anlatım yöntemleri öğrencileri bilgilendirmek için yeterli olabilirken, değerlerin kalıcı hale gelmesi ve bireyin yaşamına entegre edilebilmesi için etkileşimli ve deneyimsel öğrenme yöntemleri ön plana çıkmalıdır (Nucci, Krettenauer & Narvaez, 2014). Özellikle örnek olay incelemesi, dramatizasyon ve eğitsel oyunlar, değer öğretiminde etkili yöntemler arasında yer almakta ve öğrencilerin aktif katılımını teşvik etmektedir (Hellison, 2003). Beden eğitimi ve sporun, bireylerin sosyal etkileşimlerini artırarak iş birliği, sorumluluk, dürüstlük ve empati gibi temel değerleri kazandırmada güçlü bir araç olduğu belirtilmektedir (Gould & Carson, 2008). Bu bağlamda, değer eğitimi sürecinde beden eğitimi ve spor etkinliklerinin bir yöntem olarak kullanılması, öğrencilerin hem bireysel hem de toplumsal yaşama uyum sağlamalarına katkıda bulunabilir.

Bu araştırma, hafta sonları özel spor okullarına devam eden bireylerin beden eğitimi ve spor dersinin değerler eğitimi üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, araştırmada aşağıdaki hipotezler test edilmiştir:

H_1: Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlar, bireylerin cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_2: Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlar, bireylerin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_3: Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlar, bireylerin branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_4: Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlar, ebeveynlerin spora katılma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_5: Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlar, bireylerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik beklentilerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemleri kapsamında yer alan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, bireylerin ya da olayların mevcut durumlarını olduğu gibi betimlemeye yönelik bir yaklaşımdır ve araştırma sürecinde herhangi bir değişiklik veya müdahale yapılmaksızın veriler toplanır (Creswell & Creswell, 2018). Bu yöntem, geniş katılımcı gruplarından elde edilen verilerle belirli bir olgunun mevcut durumunu analiz etmeye ve genel eğilimleri belirlemeye olanak tanır (Fraenkel, Wallen, & Hyun, 2019).

2.2. Araştırma Grubu

Araştırmaya Ankara ilinin Etimesgut ilçesinde özel spor okullarında çeşitli branşlarda kurs gören 141 erkek 158 kız toplamda 299 birey katılmıştır.

Tablo 1.

Araştırma Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Özellikler	Kategoriler	*f*	%
Cinsiyet	Erkek	141	47.2
	Kadın	158	52.8
Branş	Basketbol	32	10.7
	Futbol	133	44.5
	Voleybol	109	36.5
	Yakan Top	25	8.4
Aile Spor Yapma Durumu	Anne	10	3.3
	Baba	29	9.7
	Hiçbiri	153	51:2
	Kardeş	107	35.8
Beden Eğitimi ve Spor Dersi Nasıl Olmalı	Eğitsel Oyun	20	6.7
	Branş Oyunları	212	70.9
	Serbest Kalmak	58	19.4
	Sınıfta Oturmak	9	3.0
Yaş	11	89	29.8
	12	70	23.4
	13	87	29.1
	14	53	17.7
Toplam		288	100

2.3. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırma grubunun temel değişkenlerinden oluşmaktadır.

Beden Eğitimi ve Sporda Değerler Eğitimi Ölçeği; Bu araştırmada, veri toplama aracı olarak "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Değerler Eğitimi Üzerindeki Etkisi Envanteri" kullanılmıştır. Bu envanter, bireylerin beden eğitimi ve spor derslerine katılımının, vatanseverlik, adalet, dostluk, dürüstlük, özdenetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk ve yardımseverlik gibi temel değerleri kazanmalarına etkisini değerlendirmek amacıyla İpek Eren ve Arslan (2022) tarafından geliştirilmiştir. Envanterin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olup, yüksek bir güvenilirlik katsayısına sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmada, katılımcıların beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin değer algılarını ölçmek amacıyla bu envanter kullanılmış ve elde edilen veriler analiz edilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Bu araştırmada, verilerin analizi için istatistik yazılımı kullanılmıştır. Öncelikle, verilerin dağılım özelliklerini değerlendirmek amacıyla Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri uygulanmış ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda verilerin normal dağılım sergilediği belirlenmiştir ($p > 0.05$). Bu nedenle, analiz sürecinde parametrik testler tercih edilmiştir. Araştırmada, bağımsız değişkenler arasındaki farklılıkları belirlemek için Bağımsız Örneklem T-Testi ve Tek Yönlü ANOVA testleri uygulanmış olup, tüm istatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

3.Bulgular

Tablo 2

Çalışma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Örneklemler T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N		S	t	p
Değerler Eğitimi	Erkek	141	3.81	.90	1.338	.182
	Kadın	158	3.68	.75		

Tablo 2'de, cinsiyet değişkenine göre bireylerin değerler eğitimi puanlarının Bağımsız Örneklem T-Testi ile karşılaştırıldığı görülmektedir. Erkek bireylerin ($\bar{X}$ = 3.81, S = 0.90) değerler eğitimine yönelik ortalama puanları, kadın bireylerin ($\bar{X}$ = 3.68, S = 0.75) ortalama puanlarından yüksek olsa da, bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t(297) = 1.338$, $p = 0.182$). $p > 0.05$ olduğu için, cinsiyet değişkenine bağlı olarak değerler eğitimine yönelik tutumlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo3

Çalışma Grubunun Yaş Değişkenine Göre Bağımsız Örneklemler One Way AnovaTesti Sonuçları

	Yaş	N	$\overline{X}$	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F (295/3)	p	Fark
Değerler Eğitimi	11	89	4.09	.75	20.390	6.797	11.036	.000*	1 / 2-3-4
	12	70	3.66	.78	181.676	.616			
	13	87	3.70	.78	202.066				3-4
	14	53	3.33	.85					

Tablo 3'te, yaş değişkenine göre bireylerin değerler eğitimi puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile karşılaştırıldığı görülmektedir. Farklı yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (F(3, 295) = 11.036, p = 0.000). p < 0.05 olduğu için yaş değişkeninin değerler eğitimine yönelik tutumlarda etkili olduğu söylenebilir. Ortalama puanlar incelendiğinde, **11 yaş grubunun ($\overline{X}$ = 4.09, S = 0.75) en yüksek puana sahip olduğu, yaş ilerledikçe değerler eğitimine yönelik tutum puanlarının düştüğü görülmektedir. En düşük ortalama ise **14 yaş grubuna ($\overline{X}$ = 3.33, S = 0.85) aittir. Yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, 3. ve 4. yaş grupları arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4

Çalışma Grubunun Branş Değişkenine Göre Bağımsız Örneklemler One Way AnovaTesti Sonuçları

	Branş	N	$\overline{X}$	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F (295/3)	p	Fark
Değerler Eğitimi	Basketbol	32	3.40	.90	6.928	2.309	3.491	.016*	1-2
	Futbol	133	3.86	.85	195.138	.661			
	Voleybol	109	3.76	.71	202.066				
	Yakan Top	25	3.50	.92					

Tablo 4'te, bireylerin branş değişkenine göre değerler eğitimi puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile karşılaştırıldığı görülmektedir. Analiz sonuçlarına göre, farklı branşlar arasında değerler eğitimine yönelik tutumlarda anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir (F(3, 295) = 3.491, p = 0.016). p < 0.05 olduğu için branş değişkeninin değerler eğitimine yönelik tutumlarda etkili olduğu söylenebilir. Ortalama

puanlar incelendiğinde, futbol branşındaki bireylerin ($\bar{X}$ = 3.86, S = 0.85) en yüksek puana sahip olduğu, en düşük ortalamanın ise basketbol branşındaki bireylerde ($\bar{X}$ = 3.40, S = 0.90) olduğu görülmektedir. Yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, basketbol ve futbol branşı arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5

Çalışma Grubunun Aile Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Bağımsız Örneklemler One Way AnovaTesti Sonuçları

	Aile Spor Yapma	N	$\bar{X}$	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F (295/3)	p	Fark
Değerler Eğitimi	Anne	10	3.93	.76	7.345	2.448	3.709	.012*	2-4
	Baba	29	3.39	1.06	194.721	.660			
	Hiçbiri	153	3.69	.82	202.066				
	Kardeş	107	3.91	.72					

Tablo 5'te, bireylerin ailede spor yapma durumu değişkenine göre değerler eğitimi puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile karşılaştırıldığı görülmektedir. Analiz sonuçlarına göre, ailede spor yapan bireyin kim olduğuna bağlı olarak değerler eğitimine yönelik tutumlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F(3, 295) = 3.709$, $p = 0.012$). $p < 0.05$ olduğu için ailede spor yapma durumunun değerler eğitimi üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Ortalama puanlar incelendiğinde, annesinin spor yaptığı bireylerin ($\bar{X}$ = 3.93, S = 0.76) en yüksek puana sahip olduğu, en düşük ortalamanın ise babasının spor yaptığı bireylerde ($\bar{X}$ = 3.39, S = 1.06) olduğu görülmektedir. Yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, hiçbir aile üyesinin spor yapmadığı bireyler ile kardeşi spor yapan bireyler arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6

Çalışma Grubunun Branş Değişkenine Göre Bağımsız Örneklemler One Way AnovaTesti Sonuçları

	Branş	N	$\bar{X}$	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F (295/3)	p	Fark
Değerler Eğitimi	Eğitsel Oyun	20	3.55	.75	11.101	3.700	3.709	.001*	2 / 3-4
	Branş Oyunları	212	3.85	.79	190.964	.647			
	Serbest Kalmak	58	3.53	.82	202.066				
	Sınıfta Oturmak	9	3.00	1.14					

Tablo 6'da, bireylerin branş değişkenine göre değerler eğitimi puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile karşılaştırıldığı görülmektedir. Analiz sonuçlarına göre, farklı branşlara katılımın değerler eğitimine yönelik tutumlarda anlamlı bir farklılık yarattığı belirlenmiştir ($F(3, 295) = 3.709$, $p = 0.001$). $p < 0.05$ olduğu için branş değişkeninin değerler eğitimine yönelik tutumlarda etkili olduğu söylenebilir. Ortalama puanlar incelendiğinde, branş oyunları etkinliğine katılan bireylerin ($\bar{X} = 3.85$, $S = 0.79$) en yüksek puana sahip olduğu, en düşük ortalamanın ise sınıfta oturan bireylerde ($\bar{X} = 3.00$, $S = 1.14$) olduğu görülmektedir. Yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, branş oyunları ile serbest kalma ve sınıfta oturma etkinlikleri arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

4.Sonuç

Bu araştırma, hafta sonları özel spor okullarına devam eden bireylerin beden eğitimi ve spor dersinin değerler eğitimi üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bulgular, bireylerin cinsiyet değişkenine göre değerler eğitimine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık olmadığını, ancak yaş, spor branşı, ailede spor yapma durumu ve beden eğitimi dersine yönelik beklenti değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar bulunduğunu ortaya koymuştur. Yaş ilerledikçe değerler eğitimine yönelik tutumların azaldığı, farklı spor branşlarına katılımın bireylerin değerler eğitimi algısını şekillendirdiği ve özellikle takım sporlarının bu süreçte daha etkili olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, ailede spor yapan bireyin kim olduğu da değerler eğitimine yönelik tutumları etkileyen bir faktör olarak tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, beden eğitimi ve spor derslerinin değerler eğitimine katkısını artırmak için farklı yaş gruplarına uygun programların geliştirilmesi, eğitsel oyun ve branş temelli etkinliklerin teşvik edilmesi ve ailelerin spor etkinliklerine katılımının özendirilmesi önerilmektedir.

5.Kaynakça

Bailey, R. (2006). Physical education and sport in schools: A review of benefits and outcomes. *Journal of School Health, 76*(8), 397-401. https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2006.00132.x

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (5th ed.).* Sage publications.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2019). *How to design and evaluate research in education (10th ed.).* McGraw-Hill Education.

Gould, D., & Carson, S. (2008). Life skills development through sport: Current status and future directions. *International Review of Sport and Exercise Psychology, 1*(1), 58-78. https://doi.org/10.1080/17509840701834573

Hardman, K. (2011). Physical education in schools: A global perspective. *Kinesiology, 43*(1), 5-15.

Hellison, D. R. (2003). Teaching responsibility through physical activity. Human Kinetics.

İpek Eren, D., & Arslan, S. (2022). Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Değerler Eğitimine Katkısının İncelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 8*(1), 29-43.

Lickona, T. (1996). Eleven principles of effective character education. *Journal of Moral Education, 25*(1), 93-100. https://doi.org/10.1080/0305724960250110

Kirk, D. (2010). *Physical education futures.* Routledge.

Nucci, L., Krettenauer, T., & Narvaez, D. (2014). *Handbook of moral and character education.* Routledge.

Whitehead, M. (2013). Developing physical literacy and its implications for educational practice. *Sport, Education and Society, 18*(1), 1-14. https://doi.org/10.1080/13573322.2012.723728

184-iscs-conference-11th-856 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -35

Fiziksel Aktiviteye Yönelik Bireylerin Tutumlarının İncelenmesi

Aykut KAYA, Bekir ÇAR

[1]Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Ankara
[2]Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Balıkesir

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya Ankara ilinin Etimesgut ilçesinde özel okullarında öğrenim gören 135 erkek 153 kız toplamda 288 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu" ve "Fiziksel Aktiviteye Yönelik Tutum Ölçeği (FAYTÖ)" kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçeğe yönelik vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu sebeple verilerin analizinde t-testi ve anova testi kullanılmıştır. Bireylerin, fiziksel aktiviteye yönelik tutum ve davranışlarının o yaş grubuna özgü olarak hevesli olduğu ve derslere istekli bir şekilde katılmalarının bu duruma karşı belirleyici etken olduğu söylenebilir. Araştırmanın sonucunda; cinsiyet, ebeveynlerin spor yapma durumları ve sınıf değişkenine yönelik istatistiksel olarak farklılık olmamasına karşın spor yapma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Araştırma nicel olarak yapılmıştır nitel olarak yapılması önerilebilir

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor dersi, Fiziksel Aktivite, Tutum

Investigation of Individuals' Attitudes Towards Physical Activity

This study was conducted to determine the attitudes of middle school students towards physical activity. A total of 288 middle school students, 135 male and 153 female, studying in private schools in Etimesgut district of Ankara province, participated in the study. "Personal Information Form" and 'Attitude Towards Physical Activity Scale (AFAS)' were used as data collection tools. When the answers given by the students participating in the study were examined, it was determined that the data showed normal distribution. For this reason, t-test and anova test were used to analyze the data. It can be said that individuals' attitudes and behaviors towards physical activity are enthusiastic specific to that age group and their willing participation in the lessons is the determining factor against this situation. As a result of the research, it was determined that there was no statistically significant difference according to gender, parents' sporting status and class variable, but there was a statistically significant difference according to the sporting status variable. The research was done quantitatively and it can be suggested to be done qualitatively.

Keywords: Physical education and sports lesson, Physical activity, Attitude

1.Giriş

Fiziksel aktivitenin, vücudu hastalıklara karşı koruma, obezitenin önlenmesi ve yaşlanma sürecine bağlı fizyolojik gerilemeyi yavaşlatma gibi birçok olumlu etkisi bulunmaktadır. Aynı zamanda solunum ve dolaşım sistemlerinin korunmasına katkı sağlarken, sinirsel gerginlikleri azaltarak bireyin psikolojik iyiliğini destekler. Bununla birlikte, fiziksel aktivitenin koroner damar hastalıklarına bağlı ölümleri önlemede ve sosyal ilişkileri güçlendirerek bireyin yalnızlık hissini azaltmada önemli bir rol oynadığı bilinmektedir (World Health Organization [WHO], 2020). Egzersizin günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası haline getirilmesi, bireylerin yaşam kalitesini artırmaları açısından büyük önem taşımaktadır. Bu durum yalnızca sağlıklı bireyler için değil, aynı zamanda engelli bireyler için de hayati bir gereklilik olarak değerlendirilmelidir (Shields & Synnot, 2016).

Fiziksel aktiviteye katılım, bireylerin fiziksel ve zihinsel sağlığını desteklemenin yanı sıra, sosyal gelişimlerini artırarak serbest zamanlarını daha verimli değerlendirmelerine katkı sağlamaktadır (WHO, 2020). Özellikle çocukluk ve ergenlik döneminde fiziksel aktivitenin, bilişsel ve psikososyal gelişim üzerinde olumlu etkileri olduğu belirtilmektedir (Guthold et al., 2020). Düzenli yapılan egzersizler; kas gücünü artırma, kardiyovasküler sağlığı iyileştirme, kemik yoğunluğunu koruma ve psikolojik iyi oluşu destekleme gibi birçok fayda sağlamaktadır (Piercy et al., 2018). Dünya Sağlık Örgütü, yetişkinler için haftada en az 150 dakika orta şiddetli veya 75 dakika yüksek şiddetli fiziksel aktivite önermektedir (Bull et al., 2020). Bu çerçevede, fiziksel aktivitenin toplum genelinde teşvik edilmesi, bireylerin uzun vadeli sağlığını koruma açısından kritik bir öneme sahiptir.

Fiziksel aktivite düzeyinin artması, bireylerin yaşam tatmininde de paralel bir artış sağladığı görülmektedir. Bu bağlamda, ortaokul öğrencilerinin düzenli olarak fiziksel aktivite ve egzersiz yapmaları, hem fiziksel hem de psikolojik iyi oluşlarını destekleyerek yaşam tatminlerini artırabilir (World Health Organization [WHO], 2020). Araştırmalar, düzenli spor alışkanlığının çocukluk ve ergenlik döneminde sağlıklı bir fiziksel yapının gelişimine katkı sağladığını ve fiziksel aktivitenin bireylerin psikolojik iyilik hâlini destekleyerek stres seviyelerini azalttığını ortaya koymaktadır (Eime et al., 2013). Egzersiz sırasında salınan endorfinler ve diğer nörokimyasal faktörler, öğrencilerin ruh hâlini olumlu yönde etkileyerek motivasyonlarını artırabilir (Lubans et al., 2016). Bu çerçevede, ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarının belirlenmesi, onların fiziksel aktiviteye katılım düzeylerini artırmaya yönelik uygulamaların geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye ilişkin tutum ve davranışlarını analiz ederek, yaşam tatminleri ile olan ilişkisini inceleme açısından önemli görülmektedir.

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarını inceleyerek, fiziksel aktiviteye katılımı etkileyen faktörleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda araştırmada aşağıdaki hipotezler test edilmiştir:

H_1: Ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye yönelik tutumları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
H_2: Ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye yönelik tutumları, ebeveynlerin spor yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
H_3: Ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye yönelik tutumları, sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
H_4: Ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye yönelik tutumları, öğrencinin düzenli spor yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, nicel yöntemler içinde yer alan tarama modeli kullanılmıştır. Bu model, mevcut durumun ya da olayların olduğu şekliyle tanımlanmasına odaklanır ve araştırma sürecinde bireyler veya olaylar üzerinde herhangi bir değişiklik ya da müdahale yapılmaz (Karasar, 2014).

2.2. Araştırma Grubu

Araştırmaya Ankara ilinin Etimesgut ilçesinde özel okullarında öğrenim gören 135 erkek 153 kız toplamda 288 ortaokul öğrencisi katılmıştır

Tablo 1.

Araştırma Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Özellikler	Kategoriler	*f*	%
Cinsiyet	Erkek	135	46.9
	Kadın	153	53.1
Spor Yapma Durumu	Evet	190	66.0
	Hayır	98	34.0
Aile Spor Yapma Durumu	Evet	117	40.6
	Hayır	171	59.4
Sınıf	5. Sınıf	86	29.9
	6. Sınıf	73	25.3
	7. Sınıf	77	26.7
	8. Sınıf	52	18.1
Toplam		288	100

2.3. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırma grubunun temel değişkenlerinden oluşmaktadır.

Fiziksel Aktiviteye Yönelik Tutum Ölçeği (FAYTÖ), Yıldızer ve ark. (2019) tarafından geliştirilen ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye karşı tutumlarını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş, 25 maddelik ve beş alt boyuttan oluşan bir ölçektir. Bu alt boyutlar; sevgi, isteklilik, fayda, sosyalleşme ve özgüven olarak adlandırılmıştır. Örneğin, sevgi boyutu "Okulda daha fazla fiziksel aktivite imkânı olmasını isterim" ifadesiyle temsil edilirken, isteklilik boyutu "Fiziksel aktivite esnasında öğretmenimi/antrenörümü dinlerim" ifadesini içermektedir. FAYTÖ'nün geliştirilmesi sürecinde yapılan geçerlilik ve güvenilirlik analizleri, ölçeğin ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarını ölçmede etkili bir araç olduğunu göstermiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Bu araştırmada, verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 25.0 yazılımından yararlanılmıştır. Öncelikle, verilerin dağılım özelliklerini belirlemek için Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir ($p > 0.05$). Bu doğrultuda, parametrik testler kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, bağımsız değişkenler arasındaki farklılıkları

incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem T-Testi ve Tek Yönlü ANOVA testleri uygulanmıştır. Tüm istatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir.

3.Bulgular

Tablo 2

Çalışma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Örneklemler T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N		S	t	p
Fiziksel Aktivite	Erkek	135	3.10	.37	.911	.363
	Kadın	153	3.06	.38		

Tablo 2'de, çalışma grubunun cinsiyet değişkenine göre fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarının bağımsız örneklemler t-testi ile karşılaştırıldığı görülmektedir. Erkek öğrencilerin ($\bar{X}$ = 3.10, S = 0.37) ve kadın öğrencilerin ($\bar{X}$ = 3.06, S = 0.38) ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t(286) = 0.911$, $p = 0.363$). $p > 0.05$ olduğu için, fiziksel aktiviteye yönelik tutumların cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3

Çalışma Grubunun Spor Yapma Değişkenine Göre Bağımsız Örneklemler T-Testi Sonuçları

	Spor Yapma	N		S	t	p
Fiziksel Aktivite	Evet	190	3.12	.39	2.784	.006*
	Hayır	98	3.00	.32		

Tablo 3'de, çalışma grubunun spor yapma değişkenine göre fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarının bağımsız örneklemler t-testi ile karşılaştırıldığı görülmektedir. Düzenli olarak spor yapan öğrencilerin ($\bar{X}$ = 3.12, S = 0.39) fiziksel aktiviteye yönelik tutum puanları, spor yapmayan öğrencilere ($\bar{X}$ = 3.00, S = 0.32) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($t(286) = 2.784$, $p = 0.006$). $p < 0.05$ olduğu için bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu bulgu, düzenli spor yapan öğrencilerin fiziksel aktiviteye karşı daha olumlu tutum sergilediklerini göstermektedir.

Tablo 4

Çalışma Grubunun Aile Spor Yapma Değişkenine Göre Bağımsız Örneklemler T-Testi Sonuçları

	AileSpor Yapma	N		S	t	p
Fiziksel Aktivite	Evet	117	3.10	.36	.695	.488
	Hayır	171	3.07	.39		

Tablo 4'te, ailelerinin spor yapma durumuna göre öğrencilerin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarının bağımsız örneklemler t-testi ile karşılaştırıldığı görülmektedir. Ailesi spor yapan öğrencilerin ($\bar{X}$ = 3.10, S = 0.36) ve ailesi spor yapmayan öğrencilerin ($\bar{X}$ = 3.07, S = 0.39) ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (t(286) = 0.695, p = 0.488). p > 0.05 olduğu için, öğrencilerin fiziksel aktiviteye yönelik **tutumlarının ailelerinin spor yapma durumuna göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.**

Tablo 5

Çalışma Grubunun Sınıf Değişkenine Göre Bağımsız Örneklemler One Way AnovaTesti Sonuçları

	Sınıf	N	$\bar{X}$	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F (284/3)	p
Fiziksel Aktivite	5. Sınıf	86	3.14	.35	.880	.293	2.105	.100
	6. Sınıf	73	3.00	.40	39.576	.139		
	7. Sınıf	77	3.11	.40	40.456			
	8. Sınıf	52	3.05	.32				

Tablo 5'te, öğrencilerin sınıf düzeyine göre fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile karşılaştırıldığı görülmektedir. 5. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}$ = 3.14, S = 0.35) en yüksek ortalamaya sahip olduğu, bunu sırasıyla **7. sınıf ($\bar{X}$ = 3.11, S = 0.40), 8. sınıf ($\bar{X}$ = 3.05, S = 0.32) ve 6. sınıf ($\bar{X}$ = 3.00, S = 0.40) öğrencilerinin takip ettiği belirlenmiştir. Ancak, yapılan ANOVA testi sonucunda bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (F(3, 284) = 2.105, p = 0.100). p > 0.05 olduğu için, öğrencilerin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

4.Sonuç

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarını ve bu tutumların çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini incelemiştir. Bulgular, cinsiyetin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlar üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermiştir. Ancak, düzenli spor yapan öğrencilerin fiziksel aktiviteye karşı daha olumlu bir tutum sergilediği tespit edilmiştir, bu da fiziksel aktiviteye katılımın bireylerin tutumlarını şekillendiren önemli bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Buna karşın, ailelerin spor yapma alışkanlığının öğrencilerin fiziksel aktiviteye yönelik tutumları üzerinde belirleyici bir etkisi bulunmamış, ayrıca sınıf düzeyi değişkenine göre de anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Genel olarak, fiziksel aktiviteye katılımın olumlu tutum geliştirmede etkili olduğu, dolayısıyla öğrencilerin düzenli fiziksel aktivite alışkanlığı kazanmalarını destekleyen okul temelli spor programlarının teşvik edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynakça

Bull, F. C., Al-Ansari, S. S., Biddle, S., Borodulin, K., Buman, M. P., Cardon, G., ... & Willumsen, J. F. (2020). World Health Organization 2020 guidelines on physical activity and sedentary behaviour. *British Journal of Sports Medicine, 54*(24), 1451-1462. https://doi.org/10.1136/bjsports-2020-102955

Guthold, R., Stevens, G. A., Riley, L. M., & Bull, F. C. (2020). Global trends in insufficient physical activity among adolescents: A pooled analysis of 298 population-based surveys with 1.6 million participants. *The Lancet Child & Adolescent Health, 4*(1), 23-35. https://doi.org/10.1016/S2352-4642(19)30323-2

Eime, R. M., Young, J. A., Harvey, J. T., Charity, M. J., & Payne, W. R. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: Informing development of a conceptual model of health through sport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, 10*(1), 98. https://doi.org/10.1186/1479-5868-10-98

Lubans, D. R., Plotnikoff, R. C., & Lubans, N. J. (2016). Review of the impact of physical activity on the mental health of children and adolescents. *Preventive Medicine, 49*(1), 3-10. https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2016.01.011

Piercy, K. L., Troiano, R. P., Ballard, R. M., Carlson, S. A., Fulton, J. E., Galuska, D. A., ... & Olson, R. D. (2018). The physical activity guidelines for Americans. *JAMA, 320*(19), 2020-2028. https://doi.org/10.1001/jama.2018.14854

Shields, N., & Synnot, A. J. (2016). Perceived barriers and facilitators to physical activity for children with disability: A systematic review. *British Journal of Sports Medicine, 50*(21), 1186–1196. https://doi.org/10.1136/bjsports-2015-094728

World Health Organization. (2020). *Guidelines on physical activity and sedentary behaviour.* WHO. https://www.who.int/publications/i/item/9789240015128

Yıldızer, G., Bilgin, M., & Yıldız, M. (2019). Ortaokul öğrencileri için fiziksel aktiviteye yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 13*(3), 1-12.

185-iscs-conference-11th-858 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -36

Türkiye İlişkili ASMR İçeriklerinin Kültürel Rezonansı ve Küresel Reaksiyonlar Üzerindeki Olumlu Etkisi [8]

Öğr. Gör. Ümit ÖZ [9]
Öğr. Gör. Osman CANAN [10]
Bayburt Üniversitesi

Otonom Duyusal Meridyen Tepkisi (ASMR) alanında, Türk kültürel içeriklerinin ortaya çıkışı "Fısıltı Diplomasisi" olarak adlandırılan benzersiz bir fenomeni teşvik etmiştir. Çünkü söz konusu içeirkleri üretenler Türk vatandaşları değildir; Türkiye ile organik bağı olmayan uluslararası kimlikli sosyal medya kullanıcılarıdır. Bu kavram, uluslararası kitlelerde olumlu yankı uyandıran Türkiye'ye ilişkin ASMR içeriklerinin fonetik ve kültürel rezonansından/reaksiyonundan kaynaklanan diplomatik etkileri kapsamaktadır. Türkçenin fonetik yapısı, kültüre özgü içerikle birleşerek izleyiciler için davetkâr bir atmosfer yaratmakta, duygusal bağları ve kültürel alışverişi kolaylaştırmaktadır. Bu sunum, Türkçe ASMR videolarını çevreleyen reaksiyon kültürünü inceleyecek, özellikle de dili bilmemelerine rağmen Türkçe içerikle etkileşime giren "Reaktörlerin" tepkilerine odaklanacaktır. Bu sunum, dilsel tepkilerin, Türk mutfağına verilen duygusal tepkilerin ve Türk filmleri ve televizyon dizileri hakkındaki yorumların kapsamlı bir okuması yoluyla, bu etkileşimlerin Türkiye'nin ASMR topluluğundaki kültürel etkisinin daha geniş bir şekilde anlaşılmasına nasıl katkıda bulunduğunu gösterme amacındadır. Türkiye'ye dair ASMR içeriğinin ortaya çıkardığı olumlu duygusal tepkileri inceleyerek, ASMR'nin kültürler arası anlayış ve takdiri teşvik ederek kültürel diplomasi için bir araç olma potansiyelini vurgulamak da bir diğer amaçtır.

ASMR'nin kültürel bir fenomen olarak araştırılması, ASMR deneyimlerinin genellikle olumlu duygusal durumlar ve farkındalık uygulamalarıyla bağlantılı olduğunu gösteren çalışmalarla son yıllarda ilgi görmeye başlamıştır. ASMR videolarında bulunan benzersiz işitsel ve görsel uyaranlar, özellikle de Türk kültürel unsurlarını içerenler, rahatlama ve zevk dahil olmak üzere bir dizi duygusal tepkiyi uyandırabilir. ASMR videolarında binaural ses tekniklerinin kullanılması, izleyicilerin içerikle bir yakınlık ve samimiyet duygusu hissetmelerini sağlayarak sürükleyici deneyimi geliştirir; bu da özellikle kültürel nüansların aktarılmasında etkilidir. Bu duyusal etkileşim, Türkçe bilmeyenler arasında bile Türk dili ve kültürüne yönelik takdirin artmasına yol açabilir. "Fısıltı Diplomasisi" kavramı, Türkçe ASMR içeriğinin çeşitli platformlarda olumlu karşılanması ile daha da desteklenmektedir. Tepki verenler genellikle mutfak gelenekleri ve sinema anlatıları da dahil olmak üzere Türk kültürünün estetik niteliklerine hayranlıklarını ifade etmektedir. Örneğin, Türk yemeklerini içeren içerikler üreten ASMRtistler, izleyicilerden sıklıkla coşkulu geri bildirimler alır ve bu deneyimlerin duyusal çekiciliğini vurgularlar. Bu tür içeriklerin ortaya çıkardığı duygusal reaksiyonlar, Türk kültürü hakkında bir bağlantı ve merak duygusu yaratarak kültürün küresel görünürlüğünü ve cazibesini artırabilir. Ayrıca, reaksiyon videolarında gözlemlenen dilsel reaskiyonlar, Türkçe ASMR içeriğinin kültürel

[8] Bu panel bildirisi, TÜBİTAK tarafından desteklenen 323K208 numaralı projenin çıktısıdır.
[9] Bayburt Üniversitesi, umitoz@bayburt.edu.tr, https://orcid.org/0000-0003-3948-3735
[10] Bayburt Üniversitesi, osmancanan@bayburt.edu.tr, https://orcid.org/0009-0009-4342-9521

etkisine dair değerli bilgiler sağlamaktadır. Birçok Reaktör, Türkçe bilmemelerine rağmen, bu videolarda sunulan ses ve görsellere karşılık olarak duygusal deneyimlerini ifade etmektedir. Bu olgu, ASMR'nin dil engellerini aşma gücünün altını çizerek, kültürel anlayışı teşvik edebilecek ortak bir duygusal deneyime olanak tanımaktadır. ASMR'nin olumlu duygular ve esenlik hissi uyandırma yeteneği, ruh halini ve duygusal düzenlemeyi iyileştirdiği gösterilen farkındalık ilkeleriyle uyumludur. Duygusal ve dilsel reaskiyonların yanı sıra, Türk filmleri ve televizyon dizilerinde yer alan kültürel anlatılar da Türkiye'ye ilişkin algıların şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu anlatılara tepki verenler genellikle evrensel olarak yankı bulan ve Türk kültürünün olumlu bir imajına katkıda bulunan aile bağları, sevgi ve dayanıklılık temalarını vurgulamaktadır. ASMR ve kültürel hikaye anlatımı arasındaki etkileşim, küresel arenada Türk içeriğinin diplomatik potansiyelini artırabilecek zengin bir deneyim dokusu yaratmaktadır.

ASMR'nin bu terapötik yönü, hızlı tempolu bir dünyada teselli arayan uluslararası kitlelere özellikle çekici gelebilir ve böylece Türkçe ASMR içeriğini duygusal esenlik için değerli bir kaynak olarak konumlandırabilir. Türkçe ASMR içeriğini çevreleyen tepki kültürünü derinlemesine incelediğimizde, bu deneyimler aracılığıyla kurulan duygusal bağların Türk kültürünün ve küresel topluma katkılarının daha fazla takdir edilmesine yol açabileceği ortaya çıkmaktadır. Türkçe ASMR içeriğinin olumlu yankısı, kültürel diplomasinin farklı toplumlar arasında anlayış ve işbirliğini teşvik etme potansiyelinin bir kanıtıdır. Türkiye, ASMR'nin gücünden faydalanarak kültürel mirasını ve değerlerini etkin bir şekilde tanıtabilir ve böylece birbirine daha bağlı ve uyumlu bir dünyanın önünü açabilir. Sonuç olarak, Fısıltı Diplomasisinin Türk ASMR içeriği bağlamında incelenmesi kültür, duygu ve iletişim arasında çok yönlü bir etkileşim olduğunu ortaya koymaktadır. Türkçe ASMR videolarının ortaya çıkardığı olumlu duygusal tepkiler yalnızca izleyicinin deneyimini geliştirmekle kalmamakta, aynı zamanda dilsel engelleri aşan daha geniş bir kültürel diyaloğa da katkıda bulunmaktadır. Türkçe ASMR'nin küresel algılar üzerindeki etkisini analiz etmeye devam ederken, bu mecranın kültürel alışveriş ve diplomasi için bir araç olarak potansiyelinin farkına varmak ve Türkiye'nin zengin kültürel manzarasının daha derinlemesine anlaşılmasını teşvik etmek çok önemlidir.

Anahtar Kelimeler: ASMR, Reaksiyon Kültürü, Dilsel Reaksiyon, Etkileyicileri Etkilemek, Duygu Diplomasisi

The Cultural Resonance of Turkiye Focused ASMR Content and Its Positive Impact on Global Reactions

In the realm of Autonomous Sensory Meridian Response (ASMR), the emergence of Turkish cultural content has fostered a unique phenomenon termed "Whisper Diplomacy." This concept encapsulates the diplomatic effects that arise from the phonetic and cultural resonance of Turkish ASMR content, which resonates positively with international audiences. The phonetic structure of the Turkish language, combined with culturally specific content, creates an inviting atmosphere for viewers, facilitating emotional connections and cultural exchanges. This paper will explore the reaction culture surrounding Turkish ASMR videos, particularly focusing on the responses of "Reactors" who engage with Turkish content despite not speaking the language. Through a comprehensive analysis of linguistic reactions, emotional responses to Turkish cuisine, and commentary on Turkish films and television series, we will illustrate how these interactions contribute to a broader understanding of Turkey's cultural influence in the ASMR community. By examining the positive emotional reactions elicited by Turkish ASMR content, we aim to highlight the potential of ASMR as a tool for cultural diplomacy, promoting cross-cultural understanding and appreciation.

The exploration of ASMR as a cultural phenomenon has gained traction in recent years, with studies indicating that ASMR experiences are often linked to positive emotional states and mindfulness practices. The unique auditory and visual stimuli present in ASMR videos, particularly those featuring Turkish cultural elements, can evoke a range of emotional responses, including relaxation and pleasure. The use of binaural audio techniques in ASMR videos enhances the immersive experience, allowing viewers to feel a sense of closeness and intimacy with the content, which is particularly effective in conveying cultural nuances. This sensory engagement can lead to a heightened appreciation for the Turkish language and culture, even among those who do not speak Turkish. The concept of "Whisper Diplomacy" is further supported by the positive reception of Turkish ASMR content across various platforms. Reactors often express admiration for the aesthetic qualities of Turkish culture, including its culinary traditions and cinematic narratives. For instance, ASMRtists who create content featuring Turkish food often receive enthusiastic feedback from viewers, highlighting the sensory appeal of these experiences. The emotional responses elicited by such content can foster a sense of connection and curiosity about Turkish culture, thereby enhancing its global visibility and appeal. Moreover, the linguistic reactions observed in reaction videos provide valuable insights into the cultural impact of Turkish ASMR content. Many Reactors, despite their lack of proficiency in Turkish, articulate their emotional experiences in response to the sounds and visuals presented in these videos. This phenomenon underscores the power of ASMR to transcend language barriers, allowing for a shared emotional experience that can promote cultural understanding. The ability of ASMR to evoke positive feelings and a sense of well-being aligns with the principles of mindfulness, which have been shown to improve mood and emotional regulation. In addition to the emotional and linguistic responses, the cultural narratives embedded in Turkish films and television series also play a significant role in shaping perceptions of Turkey. Reactors who engage with these narratives often highlight themes of familial bonds, love, and resilience, which resonate universally and contribute to a positive image of Turkish culture. The interplay between ASMR and cultural storytelling creates a rich tapestry of experiences that can enhance the diplomatic potential of Turkish content in the global arena. The phenomenon of Whisper Diplomacy is further reinforced by the increasing popularity of ASMR as a form of relaxation and stress relief. Research indicates that ASMR experiences are associated with physiological changes that promote relaxation, such as decreased heart rate and increased alpha wave activity in the brain. This therapeutic aspect of ASMR can be particularly appealing to international audiences seeking solace in a fast-paced world, thereby positioning Turkish ASMR content as a valuable resource for emotional well-being. As we delve deeper into the reaction culture surrounding Turkish ASMR content, it becomes evident that the emotional connections forged through these experiences can lead to a greater appreciation for Turkish culture and its contributions to the global community. The positive resonance of Turkish ASMR content serves as a testament to the potential of cultural diplomacy in fostering understanding and collaboration among diverse populations. By harnessing the power of ASMR, Turkey can effectively promote its cultural heritage and values, paving the way for a more interconnected and harmonious world. In conclusion, the exploration of Whisper Diplomacy within the context of Turkish ASMR content reveals a multifaceted interplay between culture, emotion, and communication. The positive emotional reactions elicited by Turkish ASMR videos not only enhance the viewer's experience but also contribute to a broader cultural dialogue that transcends linguistic barriers. As we continue to analyze the impact of Turkish ASMR on global perceptions, it is essential to recognize the potential of this medium as a tool for cultural exchange and diplomacy, fostering a deeper understanding of Turkey's rich cultural landscape.

Keywords: ASMR, Reaction Culture, Linguistic Reaction, Influencing Influencers, Emotional Diplomacy.

Giriş

ASMR'nin kültürel bir fenomen olarak araştırılması, ASMR deneyimlerinin genellikle olumlu duygusal durumlar ve farkındalık uygulamalarıyla bağlantılı olduğunu gösteren çalışmalarla son yıllarda ilgi görmeye başlamıştır. ASMR videolarında bulunan benzersiz işitsel ve görsel uyaranlar, özellikle de Türk kültürel unsurlarını içerenler, rahatlama ve zevk dahil olmak üzere bir dizi duygusal reaksiyonyi uyandırabilir. ASMR videolarında binaural ses tekniklerinin kullanılması, izleyicilerin içerikle bir yakınlık ve samimiyet duygusu hissetmelerini sağlayarak sürükleyici deneyimi geliştirir; bu da özellikle kültürel nüansların aktarılmasında etkilidir. Bu duyusal etkileşim, Türkçe bilmeyenler arasında bile Türk dili ve kültürüne yönelik takdirin artmasına yol açabilir. "Fısıltı Diplomasisi" kavramı, Türkçe ASMR içeriğinin çeşitli platformlarda olumlu karşılanması ile daha da desteklenmektedir. Reaksiyon verenler genellikle mutfak gelenekleri ve sinema anlatıları da dahil olmak üzere Türk kültürünün estetik niteliklerine hayranlıklarını ifade etmektedir. Örneğin, Türk yemeklerini içeren içerikler üreten ASMRtistler, izleyicilerden sıklıkla coşkulu geri bildirimler alır ve bu deneyimlerin duyusal çekiciliğini vurgularlar. Bu tür içeriklerin ortaya çıkardığı duygusal reaksiyonlar, Türk kültürü hakkında bir bağlantı ve merak duygusu yaratarak kültürün küresel görünürlüğünü ve cazibesini artırabilir. Ayrıca, reaksiyon videolarında gözlemlenen dilsel reaskiyonlar, Türkçe ASMR içeriğinin kültürel etkisine dair değerli bilgiler sağlamaktadır. Birçok Reaktör, Türkçe bilmemelerine rağmen, bu videolarda sunulan ses ve görsellere karşılık olarak duygusal deneyimlerini ifade etmektedir. Bu olgu, ASMR'nin dil engellerini aşma gücünün altını çizerek, kültürel anlayışı teşvik edebilecek ortak bir duygusal deneyime olanak tanımaktadır. ASMR'nin olumlu duygular ve esenlik hissi uyandırma yeteneği, ruh halini ve duygusal düzenlemeyi iyileştirdiği gösterilen farkındalık ilkeleriyle uyumludur. Duygusal ve dilsel reaskiyonların yanı sıra, Türk filmleri ve televizyon dizilerinde yer alan kültürel anlatılar da Türkiye'ye ilişkin algıların şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu anlatılara reaksiyon verenler genellikle evrensel olarak yankı bulan ve Türk kültürünün olumlu bir imajına katkıda bulunan aile bağları, sevgi ve dayanıklılık temalarını vurgulamaktadır. ASMR ve kültürel hikaye anlatımı arasındaki etkileşim, küresel arenada Türk içeriğinin diplomatik potansiyelini artırabilecek zengin bir deneyim dokusu yaratmaktadır.

ASMR'nin bu terapötik yönü, hızlı tempolu bir dünyada teselli arayan uluslararası kitlelere özellikle çekici gelebilir ve böylece Türkçe ASMR içeriğini duygusal esenlik için değerli bir kaynak olarak konumlandırabilir. Türkçe ASMR içeriğini çevreleyen reaksiyon kültürünü derinlemesine incelediğimizde, bu deneyimler aracılığıyla kurulan duygusal bağların Türk kültürünün ve küresel topluma katkılarının daha fazla takdir edilmesine yol açabileceği ortaya çıkmaktadır. Türkçe ASMR içeriğinin olumlu yankısı, kültürel diplomasinin farklı toplumlar arasında anlayış ve işbirliğini teşvik etme potansiyelinin bir kanıtıdır. Türkiye, ASMR'nin gücünden faydalanarak kültürel mirasını ve değerlerini etkin bir şekilde tanıtabilir ve böylece birbirine daha bağlı ve uyumlu bir dünyanın önünü açabilir. Sonuç olarak, Fısıltı Diplomasisinin Türk ASMR içeriği bağlamında incelenmesi kültür, duygu ve iletişim arasında çok yönlü bir etkileşim olduğunu ortaya koymaktadır. Türkçe ASMR videolarının ortaya çıkardığı olumlu duygusal reaksiyonler yalnızca izleyicinin deneyimini geliştirmekle kalmamakta, aynı zamanda dilsel engelleri aşan daha geniş bir kültürel diyaloğa da katkıda bulunmaktadır. Türkçe ASMR'nin küresel algılar üzerindeki etkisini analiz etmeye devam ederken, bu mecranın kültürel alışveriş ve diplomasi için bir araç olarak potansiyelinin farkına varmak ve Türkiye'nin zengin kültürel manzarasının daha derinlemesine anlaşılmasını teşvik etmek çok önemlidir.

Reaksiyon Kültürünün Özet Çerçevesi

Tüm dünyada Reaksiyon video adı verilen yeni bir dolaylı temsil fenomeni yükselmeye başlamışken New York Times'ta bu fenomenin kültürel açıdan nasıl bir pratikle biçimlendiğini yazan Anderson (2011) "*İnsanları İzleyen İnsanları İzlemek/Watching People Watching People Watching*" eylem sarmalından söz ederek teşhisini belirtmiştir. Bu teşhis, yeni tip kanaat önderleri ve etkileyiciler/influencer olarak öne çıkan reaksiyon video içeriği üreticilerinin; yani re-aktörlerin kültürel üretimleri üzerinden Türkiye kültürel diplomasisi için istifade edilebilir bağlamları araştırmayı hedefleyen bu araştırmaya ilham olmuş ve bir kavramsal modifikasyon ekseninde yeni bir fiilî önerme türetilmiştir: "*Bizi İzleyen Yabancıları İzleyen Yabancılar*". Çünkü Güçlü ve diğerlerinin (2023) "El Âlem Ne Der?" kaygısı üzerinden formülleştirdikleri kimlik markalaması ve marka itibarı konuları, kültürel diplomasinin nihai hedefi olan "başkalarını, bizim yeğlediğimiz şekilde etkileme" evresinin kurulması için en önemli sorulardan biridir. Bize dair içerikleri izleyen yabancıların etkilenmesinin beklendiği geleneksel temsilî aksiyon, bize dair içerikleri izleyen yabancıların, diğer yabancıları etkilemesinin beklendiği çok kademeli ve aracılanmış yeni bir diplomatik modele evrilmiştir. Öyle ki, 2014 yılından bu yana YouTube'da en fazla arananlar listesinde yer alan Reaksiyon videoları (DeLuna, 2019), insanların içerikle ilişki kurma biçimlerinin dönüştüğü yeni çevrim içi küresel formun en özellikli kültürel edimlerinden biri halini almıştır. Müzik endüstrisinin kültür endüstrileri olarak yeniden üretildiği popüler kültür ağlarında ortaya çıkan bir tür olan Reaksiyon videoları (Skelton, 2018), Güçlü ve diğerlerinin tespitiyle (2023) herhangi bir videoyu izlemekte olan re-aktörün, aşırı ve abartılı duygusal reaksiyonlerle olup biteni yorumlaması ve bir tür durum tanımı yaparak izleyicilerin içerikle kurduğu ilişkinin duygusal boyutunu belirlemesine dayanan dolaysal bir kültürdür. Burada genellikle İngilizce konuşan bir ya da birkaç re-aktör, herhangi bir kültürel temsilin yer aldığı profesyonel ya da amatör içeriği izlerken esas içeriği ekranın bir köşesinde küçültür, kendisini merkeze alarak içeriğin akışı esnasında aşırı duygusal mimikler, jestler ve yüksek seslerle (Warren-Crow, 2016; Palladino, 2016) bir tür duygusal olumlama ya da yerme ritüeli gerçekleştirir. Bu yeni tarzın tüm dünyada yükselmesinin yankıları geniş çevrim içi fanların/hayranların yayılımıyla sürerken, hayran kültüründe yaşanan bu yenileşmenin, kültürel diplomasi ve ulus markalama açısından bir fayda olarak işlevselleştirilmesinin fırsatı da doğar. Bu yönüyle araştırma, Reaksiyon videolarındaki markalama ve imaj kurma etkisinin Türkiye'nin ulus markalama stratejileri açısından işlevselliğini sorgulama amacını güdecektir

Tüm dünyada geniş hayran kitleleriyle ritüelistik olarak bir nevi kutsanan ve yüceltilen bu yeni kültürel fenomenin neden bu kadar ilgi çektiği üzerine saha tespitlerinde bulunan Podcatle Team (2022), sıradan bir çevrim içi kullanıcının Reaksiyon video izleme motivasyonunu şöyle kategorize eder: Yeni bir perspektif edinmek, bilgilenmek, olaylara ilişkin bir görüş biçimlendirmek, meseleleri ilişkilendirebilmek, otantik bir tecrübe yaşamak ve çeşitlilik tercihi. Re-aktörler, birer Duygu Önderi olarak insanlara yaşanmakta olan ya da yaşanmış şeylere dair yeni perspektifler, bilgiler ve aşırılaşmış otantisite taahhüt ederken aynı zamanda hayranlarının kendi meseleleri ile diğer makro meseleleri ilişkilendirebilmesinin ve dünya görüşü kazanmasının imkanlarını da sonsuz bir çeşitlilikle sunarlar. Hudson (2014) bu durumu, olaylardan haberleri olmayan kişilerin olaydan haberi olduğunu düşündükleri bir Re-aktör tarafından yönlendirilmesi olarak tanımlarken, Rowe (2018) ise, sıradan olmayan bakış açısına sahip Re-aktörlerin sıradan insanların bakış açılarını belirlemesi olarak tanımlar. İnsanların özellikle duygusal olarak yaklaştıkları ve duygulanım çerçevelerinde yorumlayacakları bilgileri anlamlandırmak için bir Re-aktörün varlığına ve duygusal reaksiyonlerine ihtiyaç duymaları, ulus markalama ile yeğlenen etki boyutunu kurmak için yeni ve kontrol edilebilir fırsatlar temin eder. Artık çevrim içi bireyleri tek tek ikna etmek yerine, Duygu Önderlerini ikna etmek daha akılcıl ve stratejik bir çözüm ortaklığı olacaktır. Çünkü Kim (2015), özellikle K-Pop özelindeki tespitlerine göre, artık çevrim içi hayran gruplarının doğrudan içeriği değil, Reaksiyon videolarını

seyrettiklerini söylemektedir. Re-aktörün duygusu, kitlelerin duygusu olarak fan-atiklik düzleminde güçlenmekte ve anlamlanmaktadır. Anderson (2011) bu durumu, birincil deneyimi çoğaltmanın yolu olarak görmektedir. Birincil/doğrudan deneyimi yaşayan Re-aktör, dolaylı deneyimi çoğaltmak için gönüllü olan yüz binlerce ve hatta milyonlarca hayranla ritüelistik bir duygudaşlık halkası inşa etmektedir.

McDaniel (2021), Re-aktör ile takipçileri arasında dokunmakta olan hayranlık ilişkisinin bir tür zincirleme reaksiyon olarak nasıl kurulduğuna ilişkin tespitinde, müzik sektörü başta olmak üzere tüm sektörler için geçerli olan duygusal zincirlerin, interaktif izleyicinin bir sonraki reaksiyonsini biçimlendirdiğini belirtir. Çünkü duygulanım zincirleri yalnızca içerikle sınırlı olmadan içeriğin ilişkili olduğu imaj merkezinin diğer tüm içeriklerine yönelik sonraki reaksiyonselliğin artikülasyonunu gerektirir. Böylece, empatik bir duygulanım kolektivitesi, merkezde olan performans sanatçısının orkestrasında sürekli yeni halkalar edinir (Cameron, 2022).

Buraya kadar bağlamı kurulan Reaksiyon video kültürü, Türkiye'nin kültürel diplomasi etkinliklerinin bir genel çerçevesi olarak konumlanan ulus markalama faaliyetleri için işlevsel ve kullanışlı bir kültür endüstrisi olma potansiyelini göstermektedir. Burada en çok önem arz eden nokta ise, Reaksiyon videolarının "olumsuz imajla" bilinen ya da "dezavantajlı" kimlik grupları için olumsal imajın üretildiği etkileşim ağları geliştirmeleridir (Lorenzana, 2022; Cepeda, 2020). Bilhassa İslamofobi ve Oryantalist temsil çerçevesinde uluslararası imajı olumsuzlanan dezavantajlı kültürler arasında yer alan Türkiye için imajı olumlamanın ve yeni kanallar üzerinden başka kültürlerin insanlarına ulaşmanın en önemli fırsatlarından birinin Reaksiyon videoları olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü Nye'nin (1990), yeni kamu diplomasisini hükümetler arası olmayan (NGO) bir bağlamda tanımlaması, sıradan insanların süreçteki rollerini daha anlamlı kılar. Nitekim Cull (2009), kültürel diplomaside influencer/etkileyici ve internet teknolojilerinin merkezde olduğunu ifade ederek Reaksiyon video kültüründeki Duygu Önderleri ve çevrim içi hayran ağlarının önemi için bir dayanak teşkil eder. Reaksiyon video kültürünü bir kültürel diplomasi alanı olarak tanımlayacak son dayanak ise, Mark'ın (2009), yeni kültürel diplomasinin alanının üst kültür değil populer kültür alanı olduğuna dair çarpıcı tespitleridir. Türkiye ulus markalama faaliyetleri, literatürde eleştirilen bazı gelenekselleşmiş çalışmalara (Turkey: Discover The Potential; Turkey: Home) indirgenmiş görünürken (Öztürk, 2019), bazı yenilikçi alan ve bağlam yaklaşımları geliştirmek önem kazanmakta ve bu projeye yenilikçi özgün değer katmaktadır.

Sonuç Yerine: ASMR Kültürünü Bir Reaksiyon Kültürü Olarak Yeniden Okumak

ASMR kültürü ve reaksiyon kültürünün kesişimi, özellikle Türkiye gibi kültürel açıdan zengin ortamlarda başarılı olan markalar bağlamında, izleyici katılımının dikkat ekonomisinde oynadığı hayati rolün altını çizmektedir. ASMR kültürü esasen izleyicilerin farklı ASMR videolarında sunulan işitsel ve görsel uyaranlara verdikleri reaksiyonlara dayanmakta ve bu da içerik oluşturucuların izleyici memnuniyetini ve katılımını artırmak için nasıl strateji geliştirdiklerini derinden etkiliyor. Bu ilişki simbiyotiktir; ASMR içerik yaratıcıları belirli duygusal reaksiyonları teşvik etmek için duyusal tetikleyicileri giderek daha fazla manipüle etmekte, bu da daha geniş bir izleyici tabanı oluşturmakta ve dikkat ekonomisini sürdürmektedir.

ASMR videoları, karmaşık bir şekilde hazırlanmış görsel-işitsel deneyimler aracılığıyla rahatlama, yatıştırıcı hisler ve zevkli karıncalanma duyguları üretmek için tasarlanmıştır. ASMR izleyicilerinde sıklıkla gözlemlenen kalp atış hızında azalma ve ruh halinde iyileşme gibi fizyolojik reaksiyonlar, bu tetikleyicilerin olumlu duyguları teşvik etmedeki etkinliğini vurgulamaktadır. Bu fizyolojik veriler, izleyici reaksiyonlarıyla ilişkilidir ve ASMR içeriğinin etkinliği için bir barometre görevi görür. ASMR'ye karşı bireysel duyarlılıktaki farklılıklar izleyici katılımını daha da karmaşık hale getirmektedir; ASMR'ye yanıt verenler için yaşanan keyif

ve rahatlama derin olabilirken, yanıt vermeyenler aynı fizyolojik veya duygusal faydaları elde edemeyebilir. ASMR yaratıcıları içeriklerini izleyicilerin keyfini en üst düzeye çıkaracak ve duygusal etkilerini artıracak şekilde uyarlamak ve böylece kendilerini dikkat ekonomisi içinde olumlu bir şekilde konumlandırmakla görevlidir.

ASMR içeriği tarafından kolaylaştırılan reaksiyonleri incelerken, aidiyet ve sosyal etkileşimin çok önemli roller oynadığını görürüz. Bu ilişki, ASMR yaratıcılarının yalnızca eğlendirici olarak değil, aynı zamanda izleyicileri için duygusal refahın kolaylaştırıcıları olarak faaliyet gösterdiği gelişen bir pazara işaret etmektedir. Dikkat ekonomisi, Türkiye'nin ASMR alanındaki kültürel markalaşma stratejileri düşünüldüğünde özellikle önem kazanmaktadır. Markalar, izleyicilerin ASMR içeriğine yönelik beklenti ve tepkilerini anlayıp bunlardan yararlanarak yerel değer ve tercihlerle uyumlu, özel, kültürel açıdan yankı uyandıran deneyimler yaratabilir. Kültürel olarak konumlandırılmış bu anlayış, genel ASMR tekliflerini kısıtlama ve böylece yerel normlardan ve duygusal bağlılıktan yararlanan farklı bir marka kimliği oluşturma ihtiyacını vurgulamaktadır. Bu bağlamda Türk markaları, kişisel düzeyde yankı uyandıran ASMR içerikleri üreterek, Türk izleyicilere tanıdık gelen sesler, kültürel gurur uyandıran görsel ortamlar veya yerel deneyimlere hitap eden ilgi çekici anlatılar gibi kültürel açıdan alakalı uyarıcılar aracılığıyla izleyicilerin katılımını artırarak kendilerini farklılaştırabilir. Üstelik, ASMR'nin dokunsal görselleştirmesi, ASMR'de uyandırılan simüle edilmiş samimi deneyimler güçlü duygusal tepkiler ortaya çıkarabildiğinden, izleyicilerde tepkilerin teşvik edilmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır. İzleyiciler bu duyusal deneyimlerle etkileşime girdikçe, etkili bir şekilde ortak bir kültürel anın içine çekilirler ve böylece duygusal yatırımlarını ve içeriğe olan bağlılıklarını güçlendirirler.

ASMR'yi bir tepki kültürü olarak anlamak, dijital platformlardaki tüketici davranışlarının daha hassas bir şekilde analiz edilmesini gerektirmektedir. Bu tepkilerin doğası (ister gerçek ister performatif olsun), izleyicilerin aktif olarak katıldıkları ve deneyimlerinin anlamını birlikte yarattıkları tepki kültürünün büyüyen manzarasını şekillendirmektedir. Bu katılım, pasif tüketimi, izleyici geri bildirimlerinin içerik üretim ve yayma stratejilerini doğrudan etkilediği aktif bir diyaloğa dönüştürüyor. Böylece, ASMR videoları kolektif etkileşim için kanallar haline gelmektedir ve izleyici tepkilerinin içerik ortamını ve stratejilerini önemli ölçüde şekillendirme gücünü göstermektedir.

ASMR kültürü ile tepki kültürü arasındaki ilişki, dikkat ekonomisini ileriye taşıyan dinamik bir etkileşimi yansıtmaktadır. Markalar için, özellikle de Türkiye gibi kültürel açıdan zengin bağlamlarda faaliyet gösterenler için, bu ilişkileri anlamak ve kullanmak, anlamlı bağlantılar kurmak ve izleyici memnuniyetini artırmak açısından büyük önem taşımaktadır. ASMR'nin derin duygusal tepkiler uyandırma kapasitesi, onu dikkat ekonomisi içinde güçlü bir araç olarak konumlandırmaktadır ve içerik tüketimi ve yaratımının geleceğini şekillendirmede izleyici katılımının değerinin altını çizmektedir.

Kaynakça

Anderson, S. (2011, November 27). Watching people watching people watching. *The New York Times Magazine*. https://www.nytimes.com/2011/11/27/magazine/reaction-videos.html

Cameron, A. (2022, June 13). I'm hooked on YouTube reaction videos. Why are they so addictive? *The Sydney Morning Herald*. https://www.smh.com.au/culture/music/i-m-hooked-on-youtube-reaction-videos-why-are-they-so-addictive-20220613-p5ata5.html

Cepeda, M. E. (2020, October). Race and the unintended consequences of musical reaction videos. *Flow Journal*. https://www.flowjournal.org/2020/10/musical-reaction-videos/

Cull, N. J. (2009). *Public diplomacy: Lessons from the past* (1st ed.). Los Angeles: Figueroa Press.

De Luna, E. (n.d.). When YouTube reactions stop being polite and start getting real. *MTV News*. https://www.mtv.com/news/6iy0zh/professional-youtube-reaction-videos-trend

Hudson, L. (2014, Haziran 5). What's behind our obsession with Game of Thrones reaction videos. *Wired*.

Kim, Y. (2015). Globalization of the privatized self-image: The reaction video and its attention economy on YouTube. In L. Hjorth & O. Khoo (Eds.), *Routledge handbook of new media in Asia* (ss. 333–342). New York, NY: Routledge.

Lorenzana, J. A. (2022). Queer recognition and politics on YouTube: The circulation of Filipino Miss Universe fans' reaction videos. *Asian Journal of Communication, 32*(5), 417–433. https://doi.org/10.1080/01292986.2022.2103634

Mark, S. (2009). A greater role for cultural diplomacy. In I. Hooghe & E. Huijgh (Eds.), *Discussion Papers in Diplomacy*. Clingendael: Desk Top Publishing: Ragnhild Drange.

McDaniel, B. (2021). Popular music reaction videos: Reactivity, creator labor, and the performance of listening online. *New Media & Society, 23*(6), 1624–1641. https://doi.org/10.1177/1461444820929330

Nye, J. S. (1990). Soft power. *Foreign Policy, 80*, 153–171. https://doi.org/10.2307/1148580

Öztürk, R. (2019). Ulus markalama ve Türkiye'deki ulus markalama girişimleri [Yüksek lisans tezi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, İktisadi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü]. YÖK Tez Merkezi.

Podcastle. (n.d.). Reaction videos: Why they're so trendy and how to make them. *Podcastle*. https://podcastle.ai/blog/what-are-reaction-videos/

Rowe, R. (2018). 'The more accuracy the better'?: Analysing adaptation reception in reaction videos. *Adaptation, 11*(3), 193–208. https://doi.org/10.1093/adaptation/apx026

Skelton, E. (2018, January). The fascinating rise of YouTube music reaction videos. *Complex*. https://www.complex.com/pigeons-and-planes/2018/01/youtube-music-reaction-videos-rise-science-understanding

Warren-Crow, H. (2016). Screaming like a girl: Viral video and the work of reaction. *Feminist Media Studies, 16*(6), 1113–1117. https://doi.org/10.1080/14680777.2015.1137962

186-iscs-conference-11th-676 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -37

Paris 2024'te Kadın Sporcu Performansının Anahtarları

Keys to Female Athlete Performance at Paris 2024

Emre BOZ, Eda ADATEPE

Bayburt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

Araştırma Paris 2024 Olimpiyat Oyunlarına katılan Türk kadın sporcuların performanslarının anahtarlarının tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda ilgili organizasyona katılım sağlamış 10 olimpik kadın sporcu araştırmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların performansları üzerinde etkili olan unsurlara ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi adına araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Her bir katılımcı ile farklı zamanda birebir görüşmeler gerçekleştirilmiştir ve tüm görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Elde edilen tüm görüşler MAXQDA yazılımı aracılığıyla analiz edilmiştir. Analiz sürecinin ardından katılımcıların performansları üzerinde bedensel, ruhsal ve sosyal açıdan etkili faktörlerin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sporcu, Performans Anahtarları, Olimpiyat Oyunları

Keywords: Athlete, Performance Keys, Olympic Games

ISBN: 978-625-98107-2-0

11th International Conference on Science Culture and Sport

iscs-conference-11th-965-FC-MP-SG-MTTBFace to Face Oral / -158

Rekreatif Amaçlı Yüzme Sporuyla Uğraşan Bireylerin Boş Zaman Yönetimlerinin İncelenmesi

Kader YEL, Sema GÜZEL, Zekai ÇAKIR,
Mehmet ALİ CEYHAN, Mevlüt GÖNEN

Bayburt Üniversitesi

Bu araştırmanın amacı, spor okullarına katılarak rekreatif amaçlı yüzme sporuyla ilgilenen 18-30 yaş arası bireylerin boş zaman yönetimi becerilerini incelemek ve bu becerilerin cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmektir. Boş zaman yönetimi, bireyin zamanını verimli kullanma, plan yapma ve boş zaman faaliyetlerini organize etme kapasitesiyle doğrudan ilişkilidir. Rekreatif yüzme ise bu becerilerin gelişimine katkı sağlayan önemli bir boş zaman etkinliğidir. Araştırmanın örneklemini, yaz spor okullarına devam eden toplam 306 birey (180 erkek, 126 kadın) oluşturmaktadır. Katılımcılar, 18-30 yaş aralığında yer almakta olup araştırma verileri, "Boş Zaman Yönetimi Ölçeği" aracılığıyla toplanmıştır. Ölçek, Wang vd. (2011) tarafından geliştirilen Free Time Management Scale'in Türkçe uyarlaması olup, amaç belirleme ve değerlendirme (5 madde), boş zaman tutumu (3 madde), yöntem (4 madde) ve programlama (3 madde) olmak üzere toplam dört alt boyuttan ve 15 maddeden oluşmaktadır. Programlama alt boyutunda yer alan olumsuz ifadeler, analiz öncesinde ters kodlanmıştır. Ölçekte kullanılan 5'li Likert tipi derecelendirme ile alınan yüksek puanlar, bireyin boş zaman yönetimi becerilerinin güçlü olduğunu göstermektedir. Araştırma bulguları, katılımcıların genel olarak orta-üst düzeyde boş zaman yönetimi becerilerine sahip olduğunu göstermektedir. Cinsiyet değişkenine göre yapılan analizlerde, kadın bireylerin özellikle amaç belirleme ve programlama alt boyutlarında erkek bireylere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek puanlar aldığı belirlenmiştir ($p<0.05$). Yaş değişkenine göre ise 25-30 yaş arası bireylerin, 18-24 yaş grubuna göre boş zaman tutumu ve zamanı planlama becerilerinde daha yüksek düzeyde performans gösterdiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak, yaz spor okullarına katılan genç yetişkinlerin rekreatif yüzme faaliyetleri ile boş zaman yönetimi becerilerinin desteklendiği, özellikle kadın bireylerde ve ileri yaş grubundaki katılımcılarda bu becerilerin daha güçlü olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, spor programlarının içeriklerinin bireysel farklılıkları gözeterek yapılandırılması ve gençlerin boş zaman yönetimi farkındalığını artıracak eğitimlerin sunulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Boş zaman yönetimi, yüzme, rekreasyon, spor okulu, cinsiyet, yaş, genç yetişkin

An Examination of Leisure Time Management Among Individuals Engaged in Recreational Swimming

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the leisure time management skills of individuals aged 18–30 who participate in recreational swimming activities through sports schools, and to assess whether these skills differ significantly according to gender and age variables. Leisure time management is directly related to an

individual's ability to use time efficiently, make plans, and organize leisure activities. Recreational swimming is considered an important leisure activity that contributes to the development of these skills. The sample of the study consists of a total of 306 individuals (180 males, 126 females) attending summer sports schools. Participants are within the 18–30 age range, and data were collected using the "Leisure Time Management Scale." The scale, originally developed by Wang et al. (2011) as the *Free Time Management Scale* and adapted into Turkish by Akgül et al. (2015), comprises four sub-dimensions and 15 items: goal setting and evaluation (5 items), leisure attitude (3 items), technique (4 items), and scheduling (3 items). Items under the "scheduling" sub-dimension are negatively worded and were reverse-coded prior to analysis. The scale uses a 5-point Likert-type response format, and higher scores indicate stronger leisure time management skills. Findings of the study indicate that participants generally possess moderate to high levels of leisure time management skills. Gender-based analysis revealed that female participants scored significantly higher than males in the sub-dimensions of goal setting and scheduling ($p < 0.05$). In terms of age, individuals in the 25–30 age group demonstrated higher performance in leisure attitudes and time planning compared to those in the 18–24 age group. In conclusion, recreational swimming activities offered in summer sports schools support the development of leisure time management skills among young adults. These skills appear to be more developed in female participants and those in the older age group. Accordingly, it is recommended that sports programs be designed with consideration of individual differences and that educational content aimed at enhancing youth awareness of leisure time management be integrated.

Keywords: Leisure time management, swimming, recreation, sports school, gender, age, young adults

192-iscs-conference-11th-861 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -42

Spor Bilimleri Öğrencilerinin Üniversite Mezuniyet Beklentileri ile Psikolojik Sağlamlıkları ve İş Bulma Kaygısı İlişkisi

Fulya ÖLMEZ, Hakan DUMAN

İstabul Gedik Üniversitesi

Giriş: Spor bilimleri programlarından mezun sayısı ile sektörün ihtiyacı arasındaki dengesizlik, spor bilimleri öğrencilerinin daha mezun olmadan iş bulma kaygısıyla tanışmasına ve eğitim hayatlarına bu kaygıyla devam etmelerine yol açmaktadır. Spor bilimleri alanında öğrenim gören bireylerin istihdam edilebilme konusunda yüksek kaygı yaşadıklarını ve mevcut istihdam rakamlarının da bu kaygıyı desteklediğini belirtmiştir. Eğitim ve sporla ilgili kurumlara işgücü yetiştiren akademik programların ortaya çıkardığı insan kaynağının istihdam konusunda tam olarak karşılığını bulamadığını ve mezunların işsiz kalmaktansa eksik istihdama katlanmayı tercih ettiklerini vurgulamaktadır. Bununla birlikte; psikolojik sağlamlık hastalıklardan, psikolojik sorunlardan ve olumsuz yaşantılardan hızlı bir şekilde kurtulabilme, iyileşme ve kendini toparlayabilme gücü olarak tanımlanabilir. Bir başka deyişle, psikolojik sağlamlık bireyin olumsuz koşulların üstesinden başarıyla gelebilme ve yeni duruma uyum sağlayabilme yeteneğidir. Bu bağlamda, akademik öz yeterlik duygusu güçlü olan bireylerin hem akademik hem de profesyonel hayatta başarıya ulaşma potansiyelleri daha yüksektir. Çalışmamız ise spor bilimleri öğrencilerinin üniversite mezuniyet beklentileri ile psikolojik sağlamlıkları ve iş bulma kaygılarının ilişkisini araştırmak amaçla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışmanın evrenini Spor Bilimlerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle örneklem seçimi yapılmıştır. Öğrencilere; Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ), Spor bilimleri öğrencileri iş bulma kaygısı ölçeği ve Üniversite mezuniyet beklentileri ölçeği Google form yoluyla uygulanmıştır. Toplanan verilerin analizi Spss 22.0 programı ile yapılmıştır.

Bulgular: Verilerin analizi sonucunda üniversite mezuniyet beklentileri ile iş bulma kaygısı ilişkisi negataif yönlü bir ilişki varken ($p<0,05$), üniversite mezuniyet beklentileri ile psikolojik sağlamlıkları değerleri arasında ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$)

Sonuç: Sonuç olarak kullanılan ölçek değerleri sonucunda Spor bilimleri öğrencilerinin iş bulma kaygıları ile mezuniyet beklentileri arasında negatif yönlü ilişki bulunmuştur. İş bulma kaygılarının artmasının nedeni mezuniyet beklentilerinin de artmasıyla alakalı olduğu düşünülmektedir. Fakat bu sürecin psikolojik sağlamlıklarıyla ilişkisi bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Mezuniyet, beklenti, iş bulma, kaygı.

The Relationship Between University Graduation Expectations of Sports Sciences Students and Their Psychological Resilience and Anxiety About Finding a Job

Introduction: The imbalance between the number of graduates from sports sciences programs and the needs of the sector causes sports sciences students to encounter anxiety about finding a job before they graduate and to continue their education life with this anxiety. It is stated that individuals studying in the field of sports sciences experience high anxiety about being employed and that current employment figures support this

anxiety. It emphasizes that the human resources created by academic programs that train workforce for institutions related to education and sports do not find their full equivalent in terms of employment and that graduates prefer to endure underemployment rather than being unemployed. However; psychological resilience can be defined as the power to recover quickly from illnesses, psychological problems and negative experiences, to recover and to recover. In other words, psychological resilience is the ability of an individual to successfully overcome negative conditions and adapt to a new situation. In this context, individuals with a strong sense of academic self-efficacy have a higher potential to achieve success in both academic and professional life. Our study was conducted to investigate the relationship between university graduation expectations of sports science students and their psychological resilience and job search anxiety.

Method: The universe of the study consisted of students studying in sports sciences. The sample was selected using simple random sampling method. The Short Psychological Resilience Scale (SRS), Sports science students' job search anxiety scale and University graduation expectations scale were applied to the students via Google form. The analysis of the collected data was done with Spss 22.0 program.

Findings: As a result of the analysis of the data, there was a negative relationship between university graduation expectations and job search anxiety ($p<0.05$), while no relationship was found between university graduation expectations and psychological resilience values ($p>0.05$).

Conclusion: As a result, a negative relationship was found between the job search anxiety of sports science students and graduation expectations as a result of the scale values used. It is thought that the reason for the increase in job search anxiety is related to the increase in graduation expectations. However, this process was not related to their psychological resilience.

Keywords: Graduation, expectation, job search, anxiety.

193-iscs-conference-11th-860 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -43

Kadınların Ruhsal Sağlığında "Sessiz Tükenmişlik": Sosyal Beklentiler, Duygusal Yük ve Wellness Uygulamaları

Erdi KAYA, İsmal VAROL

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

Bu derleme, kadınların ruhsal sağlığında "Sessiz Tükenmişlik" kavramını ele almakta ve toplumsal beklentiler, duygusal yük ile wellness uygulamalarının bu süreçteki rolünü incelemektedir. Sessiz tükenmişlik, bireyin yaşadığı kronik stres ve tükenmişlik belirtilerini dışa vuramaması, çevresi tarafından fark edilmeden içselleştirmesiyle karakterizedir. Özellikle kadınlar, toplumsal cinsiyet rolleri ve beklentiler nedeniyle bu duruma daha yatkın hale gelmektedir. Araştırmada, kadınların iş yaşamı, annelik, bakım emeği ve duygusal destek rolleri kapsamında maruz kaldıkları fazladan yük vurgulanmıştır. Toplumsal normlar, kadınların hem işte hem de evde sorumluluklarını yerine getirmelerini, aynı zamanda duygusal dengeyi korumalarını beklerken, bu durum kadınların ruhsal tükenmişlik yaşama riskini artırmaktadır. Duygusal yük kavramı çerçevesinde, kadınların ev içi ve iş yerinde üstlendiği görünmez emeğin tükenmişliğe nasıl katkıda bulunduğu tartışılmıştır. Sessiz tükenmişliğin ruhsal ve fiziksel etkileri değerlendirildiğinde, depresyon, anksiyete, motivasyon kaybı, sağlık sorunları ve sosyal izolasyon gibi çok boyutlu olumsuz sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Kadınlar tükenmişlik yaşarken genellikle şikâyet etmekten kaçınmakta ve dayanıklılığı toplumsal bir zorunluluk olarak görmektedir. Bu durum, tükenmişliğin erken aşamada fark edilmemesine ve kronikleşmesine neden olmaktadır. Derlemede ayrıca, sessiz tükenmişliğin önlenmesi ve azaltılması için wellness (iyi oluş) odaklı uygulamalar ele alınmıştır. Mindfulness, yoga, nefes egzersizleri, fiziksel aktivite, sosyal destek ve öz bakım stratejileri tükenmişliği hafifletmede etkili yöntemler olarak gösterilmiştir. Bunun yanı sıra, iş yerinde esnek çalışma politikaları, destekleyici iş ortamları ve bakım hizmetlerine erişimin artırılması gibi yapısal çözümler önerilmektedir.

Sonuç olarak, sessiz tükenmişlik sadece bireysel bir sorun değil, toplumsal cinsiyet rollerinin ve iş-yaşam dengesizliğinin bir sonucudur. Kadınların ruhsal sağlığını koruyabilmek için bireysel farkındalık, öz bakım alışkanlıkları ve destekleyici sosyal yapılar teşvik edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sessiz tükenmişlik, sosyal beklentiler, duygusal yük, wellness

Silent Burnout in Women's Mental Health: "Social Expectations", Emotional Burden, and Wellness Practices

This review examines the concept of "silent burnout" in women's mental health and explores the role of social expectations, emotional burden, and wellness practices in this process. Silent burnout is characterized by an individual's inability to express chronic stress and burnout symptoms, leading to their internalization without being noticed by others. Women are particularly vulnerable to this condition due to gender roles and social expectations.The study highlights the additional burden women face in their professional lives, motherhood, caregiving, and emotional support roles. Social norms expect women to fulfill responsibilities both at work and at home while maintaining emotional stability, increasing their risk of psychological exhaustion. Through the concept of emotional labor, the study discusses how women's invisible contributions in the home and workplace contribute to burnout.When evaluating the psychological and physical effects of silent burnout,

various negative consequences emerge, including depression, anxiety, loss of motivation, health problems, and social isolation. Women experiencing burnout often refrain from voicing their struggles, perceiving endurance as a social obligation. This prevents the early recognition of burnout and leads to its chronic progression.The review also explores wellness-based interventions for preventing and alleviating silent burnout. Mindfulness, yoga, breathing exercises, physical activity, social support, and self-care strategies have been identified as effective methods for reducing burnout. Additionally, structural solutions such as flexible work policies, supportive workplace environments, and increased access to caregiving services are recommended.

In conclusion, silent burnout is not just an individual problem but a consequence of gender roles and work-life imbalances. To protect women's mental health, self-awareness, self-care habits, and supportive social structures should be encouraged.

Keywords: Silent burnout, social expectations, emotional labor, wellness

194-iscs-conference-11th-860 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -44

Yaşlılıkta Fiziksel Aktivite ve Rekreasyonun Sağlık Üzerine Etkileri: Bir Derleme Çalışması

İSMAİL VAROL,ERDİ KAYA

Akdeniz Üniversitesi

Yaşlılık, bireyin fiziksel, zihinsel ve sosyal değişimlere maruz kaldığı doğal bir süreçtir. Bu dönemde fiziksel aktivite ve rekreasyonel faaliyetler, yaşlı bireylerin sağlık durumlarını koruyarak yaşam kalitelerini artırmada önemli bir rol oynar. Fiziksel aktivitenin, kas-iskelet sistemi, kardiyovasküler sağlık, denge ve esneklik gibi alanlarda olumlu etkileri olduğu bilimsel çalışmalarla kanıtlanmıştır. Ayrıca, düzenli egzersizin depresyon, anksiyete ve bilişsel gerileme gibi psikolojik sorunları azalttığı gösterilmektedir. Rekreasyonel faaliyetler ise yaşlı bireylerin sosyal izolasyondan korunmasını, zihinsel uyarım sağlamasını ve genel iyilik halinin artmasını destekler. Grup aktiviteleri, sanat terapisi, dans gibi etkinlikler, yaşlı bireylerin hem sosyal hem de fiziksel sağlıklarını iyileştiren önemli unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Ancak, literatürde fiziksel aktivite ile rekreasyonun birlikte ele alındığı çalışmaların sınırlı olduğu, yaşlılara yönelik programların kişiselleştirilmesi konusunda eksikliklerin bulunduğu görülmektedir.

Bu derleme çalışması, yaşlılık döneminde fiziksel aktivite ve rekreasyonun sağlık üzerindeki etkilerini ele almakta, mevcut bilimsel araştırmaları inceleyerek literatürdeki boşlukları tartışmaktadır. Çalışma, yaşlı bireylerin fiziksel aktiviteye erişimini artıran ve rekreasyonel katılımı teşvik eden yaklaşımların geliştirilmesi gerektiğine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Fiziksel Aktivite, Rekreasyon, Sağlık

The Effects of Physical Activity and Recreation on Health in Old Age: A Review Study Abstract

The elderly period is a stage characterized by accelerated biological, psychological, and social changes, directly impacting the quality of life. During this period, physical activity and recreation emerge as one of the most effective strategies for improving health and enhancing the quality of life for older individuals. Physical activities and recreational events are crucial in maintaining physical health, preventing psychological issues such as depression and anxiety, and reducing social isolation. However, for these activities to become more widespread among the elderly, the barriers posed by individual, environmental, and cultural factors must also be taken into account. This study comprehensively examines the impact of physical activity and recreation on health in old age. Existing studies in the literature have been reviewed, and strategies for increasing physical activity in elderly individuals have been discussed. Factors hindering participation in physical activities among older adults, such as health conditions, physical disabilities, socio-economic status, and environmental influences, shape the extent of engagement. Furthermore, the psychological, socio-emotional, and physiological benefits of physical activity for older individuals have been detailed. In the literature, most studies have focused on specific geographic regions, limited sample groups, and certain health conditions. This study highlights the need for broader, culturally-based research to fill the gaps in current literature. Additionally, the lack of long-term studies on the sustainability of physical activities and recreational events represents a significant gap. The final section of the study presents recommendations for promoting participation in

physical activities at the societal level, including personalized intervention programs, strengthening social support systems, and policy development. These suggestions aim to help older individuals age healthily and improve their quality of life through societal-level actions.

In conclusion, this review emphasizes the positive impact of physical activity and recreation on health in old age, while also stressing the importance of conducting further research to make these activities more accessible to a wider population.

Keywords: Elderly, Physical Activity, Recreation, Health

198-iscs-conference-11th-661 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -50

Dart Sporunun Dikkat ve Kaygı Üzerine Etkisi

Mert Mazhar ERDURAN

Kafkas Üniversitesi

Dart sporu, motor beceriler ve zihinsel odaklanma gerektiren bir branş olarak bireylerin dikkat gelişimi ve kaygı düzeyleri üzerinde etkili olabilir. Bu literatür taraması, dart sporunun dikkat düzeyine ve kaygıya olan etkilerini inceleyen akademik çalışmaları özetlemektedir. Dikkat gelişimi, dart sporunun en önemli bilişsel katkılarından biri olarak görülmektedir. Yönal (2019) tarafından yapılan bir çalışmada, 9-13 yaş arası öğrencilerin dart eğitimi almasının dikkat düzeyleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmada, 30'ar öğrenciden oluşan deney ve kontrol gruplarına Bourdon dikkat testi uygulanmış ve deney grubuna sekiz hafta süresince haftada iki gün dart eğitimi verilmiştir. Çalışma sonunda, deney grubunun dikkat düzeylerinde anlamlı bir artış tespit edilmiştir (Yönal, 2019).Benzer şekilde, Türkmen ve Yönal (2022) tarafından yapılan bir başka araştırmada, 9-13 yaş arası öğrenciler üzerinde dart eğitiminin dikkat gelişimine etkisi incelenmiştir. Sekiz haftalık eğitim süreci sonunda, deney grubundaki öğrencilerin dikkat seviyelerinde anlamlı bir artış gözlemlenmiştir (Türkmen & Yönal, 2022). Bu sonuçlar, dart sporunun çocuk yaş grubunda dikkat gelişimi için etkili bir araç olabileceğini göstermektedir. Dart sporcularının kaygı düzeyleri üzerindeki etkileri de araştırmalara konu olmuştur. Öztürk (2019) tarafından yapılan bir çalışmada, dart sporcularının durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin performanslarıyla ilişkisi incelenmiştir. Çalışmada, erkek sporcuların kadın sporculara göre daha düşük kaygı seviyelerine sahip olduğu ve yaşın artmasıyla kaygı seviyelerinin düştüğü belirlenmiştir (Öztürk, 2019).Ayrıca, Türkmen (2022) tarafından yapılan bir başka çalışmada, dart sporcularının imgeleme, algılanan stres ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırmada, millilik durumu ve lisans türü gibi değişkenlerin, sporcuların motivasyonel imgeleme ve algılanan stres seviyelerini etkilediği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, yaşam doyumu ile bilişsel imgeleme arasında pozitif bir ilişki bulunmuş, öz yeterlilik algısı düşük bireylerde ise kaygı seviyelerinin yüksek olduğu gözlemlenmiştir (Türkmen, 2022).

Sonuç: Literatürdeki bulgular, dart sporunun bireylerin dikkat seviyelerini artırmada etkili olduğunu ve kaygı düzeylerini farklı faktörlere bağlı olarak etkileyebildiğini göstermektedir. Özellikle çocuk yaş grubunda yapılan çalışmalar, dart sporunun dikkat gelişimine katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Kaygı düzeyleri ise cinsiyet, yaş ve sporculuk düzeyine göre farklılık gösterebilmektedir. Bu veriler, dart sporunun psikolojik etkilerini anlamak ve gelecekteki araştırmalar için temel oluşturmak açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Dart, Dikkat, Kaygı

The Effect of Darts on Attention and Anxiety

Darts, as a branch that requires motor skills and mental focus, can have an impact on individuals' attention development and anxiety levels. This literature review summarizes academic studies examining the effects of darts on attention levels and anxiety. Attention development is seen as one of the most important cognitive contributions of darts. In a study conducted by Yönal (2019), the effect of darts training on the attention levels of students aged 9-13 was examined. In the study, the Bourdon attention test was applied to the experimental and control groups consisting of 30 students each, and the experimental group was given darts training two

days a week for eight weeks. At the end of the study, a significant increase in the attention levels of the experimental group was detected (Yönal, 2019). Similarly, in another study conducted by Türkmen and Yönal (2022), the effect of darts training on the attention development of students aged 9-13 was examined. At the end of the eight-week training period, a significant increase was observed in the attention levels of the students in the experimental group (Türkmen & Yönal, 2022). These results show that darts can be an effective tool for attention development in the childhood age group. The effects of darts on the anxiety levels of athletes have also been the subject of research. In a study conducted by Öztürk (2019), the relationship between the state and trait anxiety levels of darts athletes and their performance was examined. In the study, it was determined that male athletes had lower anxiety levels than female athletes and that anxiety levels decreased with increasing age (Öztürk, 2019). In addition, in another study conducted by Türkmen (2022), the relationships between imagery, perceived stress and life satisfaction of darts athletes were examined. In the study, it was determined that variables such as nationality status and license type affected the motivational imagery and perceived stress levels of athletes. In addition, a positive relationship was found between life satisfaction and cognitive imagery, and it was observed that anxiety levels were high in individuals with low self-efficacy perception (Türkmen, 2022).

Conclusion

Findings in the literature show that darts is effective in increasing the attention levels of individuals and can affect anxiety levels depending on different factors. Studies conducted especially in the child age group reveal that darts contribute to the development of attention. Anxiety levels may vary according to gender, age and athletic level. These data are important in understanding the psychological effects of darts and forming a basis for future research.

Keywords: Darts, Attention, Anxiety

199-iscs-conference-11th-661 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -59

Dijital Oyun Bağımlılığı ve Spor Katılımı: Gençler Üzerindeki Etkileri

Metin ÖZLÜ,Mert Mazhar ERDURAN,Tarkan HAVADAR

Kafkas Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı, dijital oyun desteğinin gençlerin spor dağılımının üzerinde mevcut olup olmadığını inceleyerek, fiziksel aktivite yerleri ile olan ilişkiyi açıklamayı hedeflemiştir. Günümüzde dijital oyunlar, üyeler arasında giderek daha fazla zaman harcanan bir aktivite haline gelmiş ve bu durumda, fiziksel aktiviteye devam edilmekte ve bu nedenle daha kalıcı hale gelmesini sağlamaktır. Bu bağlamda, sağlıklı dijital oyun havasının gençlerin spor yapma yeteneklerinin nasıl devam ettiği, oyun oynama süresi ile fiziksel aktivite düzeyi arasındaki ilişkinin ne yönde şekillendirildiği ve spor katılımın motivasyonu, fiziksel beslenme ve sosyal özellikler üzerindeki bileşenler ele. Ayrıca, dijital oyun dayanıklılığına sahip bireylerde spor yapma özelliklerinin neden düşük olduğu ve bu dayanıklılığın nasıl değiştirilebileceği üzerine değerlendirmeler yapılmaktadır.

Yöntem: Bu çalışma, 2015-2024 yılları arasında yayımlanmış, hakemli dergilerde yer alan ve belge üzerinde yapılan çalışmalar incelenerek, Betimsel ve sistematik literatür tarama yöntemi kullanılarak, dijital oyun bağımlığını ve spor katılımın mevcut olduğu konuları ele alan bilimsel makaleler analiz edilmiştir. Veri toplama sürecinde, Google Scholar, Web of Science, Scopus, ve ERIC gibi akademik veri tabanlarında taramalar yapılmış, "dijital oyun bağımlılığı", "spora katılım", "fiziksel aktivite", "gençler", "hareketsiz yaşam", "psikolojik iyi oluşum", "akademik başarı" gibi anahtar kelimeler taranması sonucu verilere ulaşılmıştır.

Bulgular: Bu derleme çalışması kapsamında incelenen araştırmalarda, dijital oyun şiddeti ve spora katılımın arasındaki ilişkinin çok boyutlu olduğunu ortaya koymaktadır. Literatürdeki bulgular, dijital oyun bağımlılığının fiziksel aktivite seviyeleri, spor motivasyonu, akademik başarı ve psiko-sosyal iyi oluşumlar üzerinde önemli etkisinin olduğunu ifade etmektedir. Son olarak, dijital oyun bağımlılığı ile spora katılım arasındaki ilişkiyi ayıran, düzenli olarak spor yapan dijital oyunlara olan ilişkilerinin daha düşük olduğu görülmektedir.

Sonuç: Elde edilen mevcut bulgular, yaygın bir oyun oynama alışkanlığının bireyin hem fiziksel hem de psiko-sosyal gelişim açısının kritik olduğunu ve düzenli sporun dijital oyun değişimini azaltmada önemli bir faktör olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital oyun bağımlılığı, Spora katılım, Fiziksel aktivite, Hareketsiz yaşam

Digital Game Addiction and Sports Participation: Effects on Youth

The aim of this study is to examine whether digital game support is present on the distribution of sports among young people and to explain the relationship with physical activity places. Today, digital games have become an activity where more and more time is spent among members, and in this case, physical activity is continued and therefore it is to ensure that it becomes more permanent. In this context, how the healthy digital game atmosphere continues the sports skills of young people, how the relationship between the duration of playing games and the level of physical activity is shaped, and the components on the motivation of sports

participation, physical nutrition and social characteristics are discussed. In addition, evaluations are made on why sports performance characteristics are low in individuals with digital game endurance and how this endurance can be changed. Method: This study was conducted by examining the studies published between 2015-2024, included in refereed journals and conducted on the document, and scientific articles addressing the issues of digital game addiction and sports participation were analyzed using the descriptive and systematic literature review method. During the data collection process, searches were conducted in academic databases such as Google Scholar, Web of Science, Scopus, and ERIC, and data were obtained by scanning keywords such as "digital game addiction", "sports participation", "physical activity", "youth", "sedentary life", "psychological well-being", and "academic success".

Findings: The studies examined within the scope of this review study reveal that the relationship between digital game violence and sports participation is multidimensional. The findings in the literature indicate that digital game addiction has a significant effect on physical activity levels, sports motivation, academic success, and psychosocial well-being. Finally, it is seen that the relationships between digital game addiction and sports participation, which separates the relationship between digital game addiction and sports participation, are lower for those who regularly play sports.

Conclusion: The current findings show that a widespread game playing habit is critical for both the physical and psychosocial development of the individual, and that regular sports can be an important factor in reducing digital game change.

Keywords: Digital game addiction, Sports participation, Physical activity, Sedentary lifestyle

200-iscs-conference-11th-537 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -61

KADIN SPOR YÖNETİCİLİĞİ: FIRSATLAR, ZORLUKLAR VE CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Zülbiye KAÇAY, Ümran SARIKAN ,Büşra BAYKUŞ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi,
Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

Liderlik kavramı tarihsel olarak çoğunlukla erkeklerle ilişkilendirilmiş, kadınların bu alandaki rolleri büyük ölçüde göz ardı edilmiştir. Spor yönetimi de bu durumdan etkilenmiş ve kadınların üst düzey yönetim pozisyonlarında yetersiz temsili, toplumsal cinsiyet normları, cam tavan sendromu ve örgütsel engeller gibi çeşitli faktörlerden kaynaklanmıştır. Bu çalışma, kadın spor yöneticilerinin karşılaştığı temel zorlukları ve mevcut fırsatları inceleyerek, cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Literatür taramasına dayalı olarak gerçekleştirilen incelemeler, kadınların liderlik becerilerinin organizasyonlara önemli katkılar sunduğunu göstermektedir. Ancak, bu katkılara rağmen, kadınların spor yönetiminde hak ettikleri temsiliyeti elde etmeleri için yapısal reformlara, eğitim programlarına ve bilinçlendirme çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Kadınların liderlik rollerinin güçlendirilmesi, sadece spor organizasyonları için değil, genel toplumsal eşitlik açısından da kritik bir adım olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kadın liderliği, cam tavan sendromu, toplumsal cinsiyet eşitliği, örgütsel engeller

The concept of leadership has historically been predominantly associated with men, with women's roles in this domain largely overlooked. Sports management has also been influenced by this dynamic, as the underrepresentation of women in senior leadership positions stems from various factors, including gender norms, the glass ceiling syndrome, and organizational barriers. This study aims to examine the key challenges faced by female sports managers and explore existing opportunities while proposing recommendations for achieving gender equality. A literature-based review highlights that women's leadership skills contribute significantly to organizations. However, despite these contributions, structural reforms, educational programs, and awareness initiatives are necessary for women to attain the representation they deserve in sports management. Strengthening women's leadership roles is not only crucial for sports organizations but also represents a significant step toward broader societal equality.

Keywords: Women's leadership, glass ceiling syndrome, gender equality, organizational barriers

202-iscs-conference-11th-661 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -57

Beden Eğitimi Derslerinin Psikolojik İyi Oluşu Üzerindeki Rolü

Tarkan HAVADAR, Metin ÖZLÜ, Mert Mazhar ERDURAN

Kafkas Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı, 2015-2025 yılları arasında yapılan araştırmalar ışığında beden eğitimi derslerinin öğrencilerin psikolojik iyi oluşu üzerindeki etkilerini araştırıp incelemeyi hedeflemiştir. Beden eğitimi derslerindeki faaliyetlerin, öğrenci ve katılımcıların psikolojik iyi oluşları, özgüvenleri ve stresle başa çıkma becerileri üzerindeki olumlu etkilerinin ortaya koymayı hedeflenmiştir.

Yöntem: Bu çalışma, literatür taraması yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Google Scholar, Web of Science, Scopus, ve ERIC gibi akademik veri tabanlarında bulunan dergilerde 2015-2024 yılları arasında yayımlanan makaleler, tezler ve bilimsel raporlar incelenerek beden eğitimi derslerinin psikolojik iyi oluş üzerindeki etkileri analize edilmiştir. Araştırmalar, nicel ve nitel yöntemlerle elde edilen bulgulara dayanmaktadır ve meta-analiz tekniği kullanılarak verilerin birleştirilmesi sağlanmıştır.

Bulgular: Son yıllarda yapılan araştırmalar incelendiğinde, beden eğitimi derslerinin psikolojik iyi oluş üzerindeki önemli etkilerini olduğunu ifade edebiliriz. Düzenli fiziksel aktiviteler katılan öğrencilerin, psikolojik iyi oluşlarının daha sağlıklı olduklarını, stres, anksiyete ve depresyon seviyelerini ise daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Beden eğitim dersi, aynı zamanda öğrencilerin özgüvenlerini artırmakta, bedensel yeterliliklerini geliştirerek kendilerini daha değerli hissetmelerine yardımcı olmaktadır. Grup çalışmaları ve sosyal etkileşimler de öğrencilerin aidiyet duygusunu güçlendirmekte ve sosyal becerilerini geliştirmektedir. Bedensel etkinliklerin, stresle başa çıkma becerilerini artırdığı ve duygusal düzenleme yeteneklerini iyileştirdiği bulunmuştur. Ayrıca, düzenli egzersizin öğrencilerin akademik başarılarını dolaylı olarak desteklediği, dikkat ve motivasyon düzeylerini artırdığı gözlemlenmiştir. Genel olarak, beden eğitimi derslerinin öğrencilerin psikolojik iyi oluşlarını artırdığı ve fiziksel sağlığı iyileştirdiği vurgulanmaktadır.

Sonuç: Yapılan araştırmalar incelendiğinde sonuç olarak, beden eğitimi derslerinin psikolojik iyi oluş üzerinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Düzenli fiziksel aktiviteler, öğrencilerin stres seviyelerini azaltmakta, özgüvenlerini artırmakta ve genel psikolojik iyilik hallerini iyileştirmektedir. Ayrıca, beden eğitimi derslerinin grup çalışması ve sosyal etkileşim sağlayan yapıları, bireylerin sosyal becerilerini ve aidiyet duygusunu güçlendirmektedir. Bu bulgular, beden eğitimi öğretim programlarının psikolojik iyilik hali üzerindeki pozitif etkilerini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler:Beden eğitimi, psikolojik iyi oluş, stresle başa çıkma

The Role of Physical Education Classes on Psychological Well-being

The aim of this study is to investigate and examine the effects of physical education classes on the psychological well-being of students in light of the research conducted between 2015-2025. It is aimed to reveal the positive effects of activities in physical education classes on the psychological well-being, self-confidence and stress coping skills of students and participants.

Method: This study was conducted using the literature review method. The effects of physical education classes on psychological well-being were analyzed by examining the articles, theses and scientific reports published in journals in academic databases such as Google Scholar, Web of Science, Scopus, and ERIC

between 2015-2024. The studies are based on the findings obtained with quantitative and qualitative methods and the data were combined using the meta-analysis technique.

Findings: When the research conducted in recent years is examined, we can say that physical education classes have significant effects on psychological well-being. It reveals that students who participate in regular physical activities have healthier psychological well-being and lower stress, anxiety and depression levels. Physical education classes also increase students' self-confidence, help them feel more valuable by improving their physical competence. Group work and social interactions also strengthen students' sense of belonging and develop their social skills. Physical activities have been found to increase their ability to cope with stress and improve their emotional regulation abilities. In addition, it has been observed that regular exercise indirectly supports students' academic success and increases their attention and motivation levels. In general, it is emphasized that physical education classes increase students' psychological well-being and improve their physical health.

Conclusion: When the studies are examined, it is concluded that physical education classes play an important role in psychological well-being. Regular physical activities reduce students' stress levels, increase their self-confidence and improve their general psychological well-being. In addition, the structures of physical education classes that provide group work and social interaction strengthen individuals' social skills and sense of belonging. These findings emphasize the positive effects of physical education curriculum on psychological well-being.

Keywords: Physical education, psychological well-being, coping with stress

203-iscs-conference-11th-697 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -58

MISIR'IN GIDA GÜVENLİĞİ AÇISINDAN BUĞDAY

BEKİR GÖKMEN

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Mısır'ın yüz milyonu aşan nüfusunu besleyebilmesi için her yıl 20 milyon ton dolayında buğdaya ihtiyaç duymaktadır. Hızla artan ülke nüfusu da düşündüğümüzde ülkenin gelecekte bu ihtiyacının daha da artacağı görülür. Mısır, 2023 yılı itibarıyla 9,7 milyon ton buğday üretimiyle dünya 17.si olmasına rağmen bu miktar ihtiyacının %40-45 civarını ancak karşılamaktadır. Mısır, gıda güvenliğini sağlamak için geri kalan %55'lik kısmı ithalat yoluyla karşılamak zorundadır. 2023 yılı itibarıyla Mısır, 8.162.037 tonla buğday ithalatında dünya altıncısı olmuştur. Mısır Medeniyetinin doğmasına sebep olan Nil Nehri sayesinde buğday tarımı sulamalı olarak yapılmaktadır. Sulamalı buğday tarımı ürün verimi ve miktarının kolaylıkla tahmin edilebilmesini sağlarken, ürün miktarındaki artışın doğrudan doğruya ekilen alanlarla doğru orantılı olduğu görülür. Gıda güvenliği açısından yapılacak ithalatın kolayla planlanabilmesi böylece kolaylaşır. Mısır'ın gıda güvenliğinin sağlanması Tedarik Malları Genel Müdürlüğü tarafından sağlanmaktadır. Vatandaşların temel stratejik ihtiyaçlarını gerek ithalat gerekse yerel üretimle karşılamayı hedefler. Halkın yeterli ve iyi kalitede yiyecek maddelerine ulaşmasını ilke edinmektedir. Dünya barışının korunması gıda tedarik zincirlerinin kopmaması ve halkların refahı açısından oldukça önemlidir. Rusya-Ukrayna arasında meydana gelen savaşın, buğday fiyatlarında meydana getirdiği yükselme, beslenme açısından ithalata bağımlı ülkelerde büyük kaygıya neden olmuştur. Ortadoğu'da yer alan ülkeler ilerde meydana çıkacak krizler karşısında ortak mekanizmalar kurarak gıda güvenliklerini güvence altına almalıdırlar.

Anahtar Kelimeler: Mısır, Gıda Güvenliği, Buğday, İthalat, İhracat

WHEAT FOR EGYPT'S FOOD SECURITY

Egypt needs around 20 million tons of wheat every year to feed its population of over 100 million people. Considering the rapidly growing population of the country, this need will increase even more in the future. Although Egypt ranks 17th in the world with 9.7 million tons of wheat production as of 2023, this amount only meets around 40-45% of its needs. Egypt has to meet the remaining 55% through imports to ensure food security. As of 2023, Egypt ranked sixth in the world in wheat imports with 8,162,037 tons. Thanks to the Nile River, which gave birth to the Egyptian civilization, wheat cultivation is irrigated. While irrigated wheat cultivation allows for easy estimation of yield and quantity, it is seen that the increase in the amount of product is directly proportional to the planted areas. This facilitates easy planning of imports for food security. Egypt's food security is ensured by the General Directorate of Supply Commodities. It aims to meet the basic strategic needs of citizens through both imports and local production. It is committed to ensuring that the population has access to sufficient and good quality foodstuffs. Maintaining world peace is very important in terms of unbroken food supply chains and the welfare of peoples. The rise in wheat prices caused by the war between Russia and Ukraine has caused great concern in countries dependent on imports for nutrition.

Keywords: Egypt, Food Security, Wheat, Import, Export

204-iscs-conference-11th-867 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -65

Sporda Yapay Zeka Okuryazarlığı ve Görev-Ego Yönelimleri Arasındaki İlişki: Lise Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma

Sadık Sefa BAYAR, Yeşim KARAÇ ÖCAL

Bozok Üniversitesi

Bu çalışma, lise öğrencilerinin yapay zeka (YZ) okuryazarlık düzeyleri ile sporda görev ve ego yönelimleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi ve cinsiyet, okul türü ve branş gibi değişkenlerin bu ilişkiye etkisini saptamayı amaçlamaktadır.Nicel ilişkisel tarama modeliyle tasarlanan araştırma, Yozgat'ta 252 lisanslı lise sporcusu üzerinde yürütülmüştür. Veriler, Demografik Bilgi Formu, YZ Okuryazarlığı Ölçeği ve Sporda Görev-Ego Yönelimi Ölçeği ile toplanmış; T-testi, ANOVA ve Pearson korelasyon analizleri uygulanmıştır.Erkek öğrencilerin "pratik uygulama" alt boyutunda ($p<0.05$) ve "görev yönelimi"nde ($p<0.05$) anlamlı derecede yüksek puanlar aldığı görülmüştür. Fen Lisesi öğrencileri, Spor Lisesi öğrencilerine kıyasla düşük "pratik uygulama" becerisi sergilemiştir ($p<0.05$). Futbolcuların "pratik uygulama" düzeyi voleybolculara göre yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). YZ okuryazarlığı ile görev ($r=0.217$, $p<0.001$) ve ego yönelimi ($r=0.244$, $p<0.001$) arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir.YZ okuryazarlığının spor motivasyonunu şekillendirmede rol oynadığı, ancak bu ilişkinin cinsiyet ve branşa göre farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Spor eğitim programlarında YZ entegrasyonu ve görev odaklı hedeflerin desteklenmesi önerilmektedir

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka okuryazarlığı, görev yönelimi, ego yönelimi, lise öğrencileri, nicel araştırma

The Relationship Between Artificial Intelligence Literacy and Task-Ego Orientations in Sports: A Study on High School Students

This study aims to examine the relationship between high school students' artificial intelligence (AI) literacy levels and their task-ego orientations in sports, as well as the effects of variables such as gender, school type, and sports branch.Designed with a quantitative correlational survey model, the research was conducted on 252 licensed high school athletes in Yozgat, Turkey. Data were collected via a Demographic Information Form, AI Literacy Scale, and Task-Ego Orientation in Sport Scale, and analyzed using T-tests, ANOVA, and Pearson correlation.Male students scored significantly higher in "practical application" ($p<0.05$) and "task orientation" ($p<0.05$). Science high school students demonstrated lower "practical application" skills compared to sports high school students ($p<0.05$). Football players exhibited higher "practical application" levels than volleyball players ($p<0.05$). Positive correlations were found between AI literacy and task ($r=0.217$, $p<0.001$) and ego orientations ($r=0.244$, $p<0.001$).AI literacy plays a role in shaping sports motivation, but this relationship varies by gender and sports branch. Integrating AI into sports education and promoting task-oriented goals are recommended

Keywords: Artificial intelligence literacy, task orientation, ego orientation, high school students, quantitative research

205-iscs-conference-11th-431 -FC-MP-SG-MT-TBFace to Face Oral / -68

Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Bilinçli Farkındalık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Büşra Akyıldız, Mehmet Sandalya, Dr.Zekai ÇAKIR

Bayburt Üniversitesi

Günümüzde önemli teknolojik icatlardan biri olarak kabul edilen internet, yaşamı kolaylaştıran ve etkili kullanıldığında zaman ve mekândan bağımsız olarak eğlenceli ve verimli vakit geçirilmesini sağlayan bir araçtır. Ancak bilinçsiz, kontrolsüz ve aşırı internet kullanımı bireylerde çeşitli psikolojik ve sosyal sorunlara yol açmakta; bu durum ise internet bağımlılığı kavramını gündeme getirmektedir. İnternet kullanımındaki artış, bağımlılık türlerine bir yenisini ekleyerek "internet bağımlılığı" olgusunun doğmasına neden olmuştur. Bu çalışmanın amacı, Bayburt Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin internet bağımlılığı ile bilinçli farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkinin bazı sosyo-demografik değişkenler doğrultusunda incelenmesidir. Araştırma ilişkisel tarama modeli çerçevesinde yürütülmüş olup, araştırmanın evrenini farklı bölüm ve sınıflarda öğrenim gören gönüllü öğrenciler oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Young (1996) tarafından geliştirilen ve Türkçeye Bayraktar (2001) tarafından uyarlanan "İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ)", Brown ve Ryan (2003) tarafından geliştirilen ve Özyeşil ve arkadaşları (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan "Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BFÖ)" ile araştırmacı tarafından hazırlanan sosyodemografik bilgi formu kullanılmıştır. İBÖ, beşli Likert tipi 20 maddelik bir ölçektir ve 50 puan üzeri bağımlılık göstergesi olarak kabul edilmektedir. BFÖ ise altı dereceli Likert tipi 15 maddelik bir ölçektir. Araştırma sonucunda, internet bağımlılığı ile bilinçli farkındalık arasında istatistiksel olarak anlamlı ve ters yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bilinçli farkındalığın, bireylerin duygularını tanıma, düzenleme ve kontrol etme becerilerini geliştirdiği; bu durumun da internet kullanımını daha sağlıklı bir seviyeye çektiği belirlenmiştir. Bilinçli farkındalık eğitimlerinin bireylerin çevrimiçi davranışlarının farkına varmalarına yardımcı olarak internet bağımlılığını azaltabileceği görülmüştür. Ayrıca, stres, kaygı ve depresyon gibi duygusal durumların farkına varılması, bu duygularla daha etkili başa çıkmayı sağlamaktadır. Sonuç olarak, internet bağımlılığıyla mücadelede bilinçli farkındalık yaklaşımının hem önleyici hem de iyileştirici bir rol oynayabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, üniversite öğrencilerine yönelik bilinçli farkındalık temelli müdahale ve eğitim programlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor, İnternet Bağımlılığı, Bilinçli Farkındalık, Üniversite Öğrencileri, Teknoloji Kullanımı, Psikolojik Etkiler

A Study on the Relationship Between Internet Addiction and Mindful Awareness Levels Among Students at the Vocational School of Social Sciences

Recognized as one of the most significant technological innovations of the modern era, the internet facilitates daily life and offers opportunities for enjoyable and efficient time use regardless of time and space when utilized

effectively. However, unconscious, uncontrolled, and excessive use has led to the emergence of various psychological and social problems, notably giving rise to the phenomenon of internet addiction. The rapid increase in internet usage has introduced a new form of addiction, becoming a critical issue, particularly among the younger population.

This study aims to examine the relationship between internet addiction and mindfulness levels of students enrolled at Bayburt University's Vocational School of Social Sciences, with a focus on variations across certain socio-demographic variables. The research is designed in line with the relational screening model, and the sample consists of voluntary participants from different departments and academic levels within the institution.

Data were collected using three tools: the Internet Addiction Test (IAT) developed by Young (1996) and adapted into Turkish by Bayraktar (2001); the Mindful Attention Awareness Scale (MAAS) developed by Brown and Ryan (2003) and adapted into Turkish by Özyeşil et al. (2011); and a socio-demographic information form prepared by the researcher. The IAT is a 20-item, 5-point Likert-type scale, where scores above 50 indicate internet addiction. The MAAS includes 15 items rated on a 6-point Likert scale.

Findings revealed a statistically significant negative correlation between mindfulness and internet addiction. Mindfulness appears to support individuals in recognizing and regulating their own emotions and those of others, which in turn contributes to more conscious and moderated internet use. Previous studies also suggest that mindfulness practices can effectively reduce internet addiction by increasing awareness of online behavior and promoting healthier coping mechanisms for emotional challenges such as stress, anxiety, and depression.

In conclusion, mindfulness may serve both preventive and therapeutic functions in addressing internet addiction. Interventions aimed at promoting mindful and responsible internet use among university students are strongly recommended. These efforts can help mitigate negative outcomes associated with excessive internet use, such as sleep disturbances, impaired social relationships, and academic decline. The growing body of research in this domain offers promising insights into the potential benefits of mindfulness-based strategies in combating technology-related behavioral issues

Keywords: Sports,Internet Addiction, Mindfulness, University Students, Technology Use, Psychological Impact

206-iscs-conference-11th-841 -FC-MP-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-14

Body proportions in the success of classic lifts in weightlifting.

Kujtim Kapedani, Altin Bulku

Sports University of Tirana, Sports University of Tirana

Weightlifting is a strength sport, a sport that attracts the attention of both the public and athletes, precisely because of the natural human curiosity to learn "Who is the strongest?" Weightlifting competitions take place in more than 160 countries around the world, making this sport universal. The purpose of our study is to determine whether body proportions (height, torso length, leg length, arm length, shoulder width) affect the technique of the classic lifts, specifically avoiding the classic model of this technique. To observe these deviations in technique, we conducted anthropometric measurements of 20 weightlifters from our country to determine the types of body proportions. The comparison of body sizes showed a significant difference between the minimum and maximum of the key proportions of the lifters across all weight categories. The data analysis was conducted using the statistical package SPSS (Statistical Package for Social Sciences, version 20.0) and M.Office Excel 2010. Pearson correlation coefficients were used to evaluate the linear relationships between numerical variables, with values of $p < 0.05$ considered statistically significant. It was observed that within the limits of a weight category, there could be lifters with different heights, and on the other hand, lifters with the same height had different leg, arm, torso lengths, shoulder width, and body weight proportions. In our study, it is observed that individuals with the same body weight present different values of body proportions and body height, which also affects the technique of classical lifts, leading to a deviation from the classical model of this technique. Below, in the full text of the article, we will present all the data and values of body proportions, and examine whether they have an impact on the classical lifts in weightlifting, as well as the correlation between the variables.

Keywords: Weightlifting, classic lifts, body proportions, lifters, height, torso length, leg length.

207-iscs-conference-11th-842 -FC-MP-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-15

The developmental importance of motor skills in sports classes for wrestling.

Altin Bulku

Sports University of Tirana

Familiarity with motor skills and improvement with the specified physical knowledge of wrestling at this stage forms a foundation that will be used in adulthood. The aim of this study was to identify and highlight the importance of motor skills in the 13-15 age group among school wrestlers. The inclusion of sports classes in physical education can create an interactive environment with potential for promoting activities and character development. Method: The subjects were 68 in total, consisting of 34 boys from non-sportive classes who exercise physical education twice a week, and 34 Greco-Roman wrestlers who train four times a week. The participants were from the regions of Berat, Vlora, Tirana, and Lezha. Age: 14.02 ± 0.6 years; Height: 170.41 ± 5.28 cm; Weight: 57.45 ± 5.34 kg. The tests used were the shuttle run (A-B-E-C-D-E-A), the 10 x 5 m shuttle run test (SHRT), standing long jump, and flexibility test (box folding). For the initial data analysis, one-way ANOVA was used ($\alpha = 0.005$). The data collected from the tests are presented as mean ± standard deviation (SD), and the maximum and minimum values were calculated in Excel for each test performed. The purpose of using these tests is to investigate individual capacities. Identifying key success factors and motivation in training sessions is considered essential and will assist coaches in working with different age groups to create a more effective process towards success.

Keywords: motor skills, wrestling, shuttle run, sports classes, physical education, shuttle run test.

208-iscs-conference-11th-42 -FC-MP-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-18

Ways to the Pro-gaming Esports for Youth in Ukraine

Yaroslav SVYSHCH, Ihor ZANEVSKYY, Volodymyr PASKIV, Mariana MOSTOVA

Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Boberskyj, Lviv, UKRAINE

In September last year, esports were officially recognized in Ukraine, and the number of players in the world has long exceeded 500 million. It is not surprising that more and more people are interested in pro-gaming. An aim of this work is to learn about the first steps from those who are already in esports; how to get into a team and develop corresponding skills? Materials and Methods. Young esports player fill in a form on the theme.

Results. The main response was that nobody can't just say that he want to be an esports player. The desire to play alone will not be enough and you need to have a certain inclination to do so that playing for pleasure after work is not enough. You have to be prepared not to get up from the computer for hours. For example, train aim, analyze tactics and learn to work in a team, they note. The very first thing you should do when you decide to become an esports player is to understand if you are really ready for it. There are at least two ways how to get into the team. First, young player may be noticed and invited. To do this, he needs constantly to improve his skills and compete at different levels - from beginners to amateurs and professionals. For example, at Dota2, some can seriously think about his career when he has a high rating and can be noticed by great players, and organizations which can call him for testing. Joining a team without experience is like coming to work without any experience and a resume behind your back. When new people are hired into the team, a person plays training games, takes a certain position. If the team suits him, they take him. But there is another way; mutual understanding is very important for teams to win. Therefore, quite often they call friends, or at least acquaintances. So magic among teammates arises much faster. However, this is the path of the few. More often, before inviting a person to the team, painstaking work continues. Managers and athletes select candidates, review hundreds of tournaments and look for interesting players. This is another motivation to give your best during any competition from major tournaments to local games.

Conclusion. Esports is extremely popular today. Watching tournaments and athletes is quite interesting, and huge companies and prospects are created around video games. Sportsmen compare professional esports to regular work, where it is worth spending a lot of time to achieve results. It is optimal to devote at least 8 hours a day to this business.

Keywords: Pro-gaming, Esports, Business, Youth, Modeling

209-iscs-conference-11th-848 -FC-MP-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-19

U-17 Futbolcularda Maç Öncesi Isınmada Direnç Bandı Kullanımının Sprint ve Sıçrama Performansına Etkisi

Mert ISBILIR,I oannis ISPIRLIDIS, Athanasios CHATZINIKOLAOU, Asimenia GIOFTSIDOU

Democritus University of Thrace, Department of Physical Education & Sports Science, Komotini, Greece,

Bu çalışma, ısınma sırasında uygulanan direnç bandı egzersizlerinin futbolcularda sprint ve sıçrama performansı üzerindeki etkilerini araştırmayı amaçlamaktadır. Çalışmaya, U-17 Süper Ligi'nde aktif olarak yarışan toplam 20 erkek futbolcu katılmıştır. Çapraz deneysel tasarım kullanılarak, iki farklı ısınma yöntemi ardışık iki gün boyunca karşılaştırılmıştır. Birinci yöntem standart ısınma egzersizlerinden oluşurken, ikinci yöntemde farklı özelliklere sahip iki direnç bandı kullanılarak sıçrama ve koşu egzersizleri uygulanmıştır.

Performans değerlendirmeleri Beş Tekrar Sıçrama Testi (5JT), 10 metre sprint testi ve 30 metre sprint testi ile yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, direnç bandı egzersizlerinin sıçrama performansını önemli ölçüde artırdığını ($p < .014$) ancak sprint performansını (10m ve 30m) olumsuz etkilediğini ($p < .001$) göstermiştir. Sprint performansındaki düşüşün, direnç bandı egzersizlerinin neden olduğu geçici kas yorgunluğundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu bulgular, futbol spesifik performansı optimize etmek için direnç bandı egzersizlerinin dikkatli bir şekilde planlanmasının önemini vurgulamaktadır. Uzun vadeli adaptasyon süreçlerini ve egzersiz protokollerini daha ayrıntılı olarak incelemek için ileri çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Power band, ısınma, sprint performansı, sıçrama performansı, futbol

THE EFFECT OF POWER BAND USAGE IN PRE-MATCH WARM-UP ON SPRINT AND JUMP PERFORMANCE IN U-17 FOOTBALL PLAYERS

This study aimed to investigate the effects of resistance band exercises applied during warm-up on sprint and jump

performance in football players. A total of 20 male football players actively competing in the U-17 Super League

participated in the study. Using a cross-over experimental design, two different warm-up methods were compared over two

consecutive days. Method 1 consisted of standard warm-up exercises, while Method 2 included jumping and running

exercises performed with two power bands of different characteristics. Performance evaluations included the Five Repetition

Jump Test (5JT), a 10-meter sprint, and a 30-meter sprint test. Results showed that resistance band exercises significantly

improved jump performance ($p < .014$) but negatively affected sprint performance (10m and 30m) ($p < .001$). The decline in

sprint performance is thought to result from temporary muscle fatigue induced by resistance band exercises. These findings

highlight the importance of carefully planning resistance band exercises to optimize football-specific performance. Further

studies are recommended to explore long-term adaptation processes and exercise protocols in more detail.

Keywords: Power band, warm-up, sprint performance, jump performance, football

210-iscs-conference-11th-848 -FC-MP-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-20

Futbolcularda Geleneksel ve Modern Maç Öncesi Isınma Protokollerinin Sıçrama Yeteneği Üzerindeki Etkileri

Mert Isbilir, Ioannis Ispirlidis,
Athanasios Chatzinikolaou, Asimenia Gioftsidou

Department of Physical Education & Sports Science, Democritus University of Thrace,

Bu çalışma, geleneksel ve modern ısınma protokollerinin futbolcuların sıçrama performansı üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışmaya, yaş ortalaması 16.25 ± 0.43 yıl olan 20 rekabetçi futbolcu katılmıştır. Geleneksel ısınma protokolü, spor dalına özgü dinamik hareketler ve kısa mesafe koşularını içerirken, modern ısınma protokolü foam roller, direnç bantları ve denge topları gibi ekipmanlarla yapılan aktivasyon egzersizlerini kapsamıştır. Sıçrama yeteneği, Beş Tekrar Sıçrama Testi (5JT) ile değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulguları, geleneksel ısınma protokolü sonrasında kaydedilen ortalama ve en iyi sıçrama değerlerinin, modern ısınma protokolü sonrasında elde edilen değerlere kıyasla anlamlı derecede yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, geleneksel ısınma protokolündeki dinamik hareketlerin nöromüsküler aktivasyonu daha etkili bir şekilde sağladığını göstermektedir. Buna karşılık, modern ısınma protokolündeki egzersizlerin, patlayıcı güç gerektiren hareketler için gerekli kas gruplarını yeterince aktive etmediği belirlenmiştir. Bu çalışma, maç öncesi hazırlık sürecinde geleneksel ısınma protokollerinin spor dalına özgü rutinler içermesinin önemini vurgulamaktadır. Bununla birlikte, mevcut literatür ışığında, her iki protokolün güçlü yönlerini birleştiren hibrit ısınma yaklaşımlarının gelecekteki araştırmalarla daha ayrıntılı olarak incelenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: futbol, ısınma protokolü, sıçrama performansı

THE EFFECTS OF TRADITIONAL AND MODERN PRE-MATCH WARM-UP PROTOCOLS ON JUMPING ABILITY IN FOOTBALL PLAYERS

This study investigated the effects of traditional and modern warm-up protocols on the jumping performance of football players. The sample comprised 20 competitive football players with a mean age of 16.25 ± 0.43 years. The traditional warm-up protocol incorporated sport-specific dynamic movements and short-distance runs, whereas the modern warm-up protocol included activation exercises utilizing equipment such as foam rollers, resistance bands, and balance balls. Jumping ability was evaluated via Five-Repetition Jump Test (5JT). The findings revealed that the average and best jump values recorded in the 5JT following the traditional warm-up protocol were significantly higher than those observed after the modern warm-up protocol. These results suggest that the dynamic movements within the traditional warm-up protocol facilitate more effective neuromuscular activation. Conversely, the exercises in the modern warm-up protocol did not sufficiently activate the muscle groups required for explosive power movements. This study underscores the importance of sport-specific warm-up routines in traditional protocols for pre-match preparation. Nonetheless, in light of the existing literature, future research is encouraged to investigate hybrid warm-up approaches that integrate the strengths of both protocols.

Keywords: football, warm-up protocol, jumping performance

211-iscs-conference-11th-862 -FC-MP-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-46

Problem areas for the development of rehabilitation for oncological diseases in Ukraine

Olha Bas

Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky

In 2022, the work of both healthcare institutions and the system for registering malignant neoplasms was affected by large-scale military operations on the territory of Ukraine. Traditional treatment of malignant neoplasms includes surgery, radiation and/or chemotherapy. As side effects associated with treatment, patients develop acute, long-term and late chronic multisystem diseases that can occur over a long period of time with the same impact on function. The main goal of rehabilitation is to minimize disability and long-term consequences of various diseases; the ultimate goal is to improve the quality of life and fully restore physical functions. A recent review of the published literature demonstrates a significant increase in research related to cancer rehabilitation, but there is a lack of publications for studies of functional morbidity and physical therapy in cancer rehabilitation. As cancer rehabilitation takes its place, we have identified recent trends in development and classified them into seven categories. The first trend is that preoperative rehabilitation and ongoing patient education before and during treatment can help predict and prevent physical, functional, and psychological complications in cancer patients. The second trend concerns the need for maximum individualization of rehabilitation interventions, which should be based on mandatory examination results before the start of primary cancer treatment.

The third trend is the expansion of the scope of rehabilitation by type of cancer and type of treatment.

The fourth trend is rehabilitation with the aim of returning to society. An important element is the creation of rehabilitation schools for patients, which will help them socialize, understand, identify and overcome existing physical, functional and psychological disorders.

The fifth trend is the lack of trained specialists in oncorehabilitation.

The sixth trend indicates low awareness of patients and medical professionals about the benefits of rehabilitation services. Rehabilitation is a complex and long-term process that includes interaction between patients, their relatives and medical professionals.

The seventh trend is the lack of standardization of rehabilitation in oncological diseases and its implementation in general oncological care.

To improve the quality and accessibility of rehabilitation services for people with oncological diseases, a comprehensive review of recommendations regarding oncological rehabilitation is important, and Ukraine is no exception.

In Ukraine, the implementation of state target programs aimed at combating cancer in children and adults has allowed achieving certain positive results in organizing the prevention, diagnosis, and treatment of malignant neoplasms, however, the issue of rehabilitation is still only at the discussion stage.

Keywords: oncological diseases, physical functions, physical therapy, oncorehabilitation

213-iscs-conference-11th-863 -FC-MP-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-54

Lise Öğrencilerinin Olimpiyat Farkındalıklarının İncelenmesi

Engin VURAL, Yeliz AY YILDIZ, Ahmet Dönmez, Güngör DOĞANAY

Mus Alparslan University, Institute of Social Sciences, Department of Physical Education and Sports
Alanya Alaaddin Keykubat University, Faculty of Sports Sciences
Alanya Alaaddin Keykubat University, Faculty of Sports Sciences
Samsun Ondokuz Mayıs University, Graduate School of Education, Department of Sport Management

Bu araştırmanın amacı, lisede öğrenim gören öğrencilerin olimpiyat farkındalıklarının incelenmesidir. Tarama modelinin benimsendiği araştırmaya Bitlis ilindeki Proje Okullarında öğrenim gören 272'si kadın 232'si erkek olmak üzere toplam 504 öğrenci katılmıştır. Veriler, "Lise Öğrencilerinin Olimpiyat Farkındalıkları Ölçeği" ve Kişisel Bilgi Formu ile elde edilmiştir. Toplanan verilerin analizlerinde, betimsel istatistikler ve tek yönlü MANOVA testi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin olimpik kavramlar puan ortalamalarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu (p<,05), diğer boyutlarda ise cinsiyete göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir (p>,05). Sınıf ve anne eğitim durumuna göre olimpiyat farkındalıklarında anlamlı farklılık elde edilmezken (p>,05) baba eğitim durumuna göre ise olimpik kavramlar boyutunda anlamlı farklılıklar elde edilmiştir (p<,05). Öğrencilerin olimpiyatları takip etme durumuna göre olimpiyat farkındalıklarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Ayrıca öğrencilerin olimpiyat farkındalıklarının ortalamanın üzerinde olduğu bulunmuştur. Sonuç olarak, erkeklerin kadınlara oranla farkındalık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Baba eğitim düzeyi lisans olanların ortaöğretim olanlara göre olimpiyat farkındalıklarının daha üst seviyede olduğu sonucuna varılmıştır. Olimpiyatları takip edenlerin, takip etmeyenlere göre farkındalıklarının üst düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Olimpiyat, Farkındalık, Lise Öğrencisi.

An Investıgatıon of Hıgh School Students' Awareness of The Olympıcs

The aim of this study is to examine the Olympiad awareness of high school students. A total of 504 students, 272 female and 232 male, studying in Project Schools in Bitlis province participated in the study in which the survey model was adopted. The data were obtained with the "Olympic Awareness Scale of High School Students" and Personal Information Form. Descriptive statistics and one-way MANOVA test were used to analyze the collected data. As a result of the analyzes, it was determined that there was a significant difference in the mean Olympic concepts scores of the students according to gender (p<.05), while there was no significant difference in other dimensions according to gender (p>.05). While no significant difference was obtained in Olympic awareness according to grade and mother's education level (p>,05), significant differences were obtained in the Olympic concepts dimension according to father's education level (p<,05). A significant difference was found in the Olympics awareness of the students according to the status of following the Olympics (p<0.05). In addition, it was found that the Olympic awareness of the students was above average. As a result, it was found that males had higher awareness levels than females. It was concluded that those whose father's education level was undergraduate had a higher level of Olympics awareness than those whose father's education level was secondary education. It was concluded that those who follow the Olympics have a higher level of awareness than those who do not follow the Olympics.

Keywords: Olympics, Awareness, High School Student.

214-iscs-conference-11th-863 -FC-MP-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-55

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Paralimpik Spor Farkındalıklarının İncelenmesi

Engin VURAL,Tuba Fatma KARADAĞ,Yeliz AY YILDIZ, Güngör DOĞANAY

Mus Alparslan University, Institute of Social Sciences, Department of Physical Education and Sports ,
Muş Alparslan University, Faculty of Sports Sciences, Mus,
Alanya Alaaddin Keykubat University, Faculty of Sports Sciences,
Samsun Ondokuz Mayıs University, Graduate School of Education, Department of Sport Management

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin paralimpik spor farkındalıklarını incelemektir. Tarama modeli ile yürütülen araştırmaya, üç devlet üniversitesinden gönüllü olarak katılan 205'i kadın, 213'ü erkek olmak üzere toplam 418 öğrenci dahil edilmiştir. Veriler "Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçeği" ve Kişisel Bilgi Formu ile elde edilmiştir. Toplanan veriler betimsel istatistikler, tek yönlü MANOVA ve Pearson korelasyon analizleri ile çözümlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, cinsiyet değişkenine göre paralimpik ilgi, paralimpik bilgi ve genel puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (p>,05). Engelli öğrencilere öğretmenlik yapma durumuna göre, katılımcıların paralimpik bilgi ve paralimpik sporlar farkındalık genel ortalama puanlarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (p<,05). Sınıf düzeyi açısından sonuçlar incelendiğinde ise katılımcıların paralimpik bilgi, paralimpik ilgi ve paralimpik genel farkındalık ortalama puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (p>,05). Son olarak yaş değişkenine göre yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda, paralimpik bilgi ile yaş arasında ve paralimpik sporlar farkındalık ölçek genel puanı ile yaş arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir (p<,05). Sonuç olarak, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerinin paralimpik bilgi, paralimpik ilgi ve farkındalık üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı belirlenmiştir. Öte yandan engelli öğrencilere öğretmenlik yapma durumu, paralimpik bilgi ve farkındalık düzeyini artırırken; yaş arttıkça paralimpik bilgi ve farkındalık ölçek genel puanında düşük düzeyde bir artış gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Paralimpik Spor, Farkındalık, Beden Eğitimi ve Spor, Öğrenci

Investigation of Physical Education and Sports Teaching Department Students' Awareness of Paralympic Sports

The aim of this study is to examine the Paralympic sport awareness of physical education and sports teaching students. A total of 418 students, 205 female and 213 male, from three state universities participated voluntarily in the study, which was conducted with a survey model. The data were obtained with the "Paralympic Sports Awareness Scale" and Personal Information Form. The collected data were analyzed with descriptive statistics, one-way MANOVA and Pearson correlation analysis. As a result of the analysis, it was determined that there was no significant difference in the mean scores of Paralympic interest, Paralympic knowledge and general scores according to gender variable (p>.05). According to the status of teaching students with disabilities, it was determined that there was a significant difference in the participants' paralympic knowledge and paralympic sports awareness general average scores (p<,05). When the results were analyzed in terms of class

level, it was determined that there was no significant difference in the mean scores of the participants' Paralympic knowledge, Paralympic interest and Paralympic general awareness (p>,05). Finally, as a result of Pearson correlation analysis according to the age variable, it was determined that there were low significant positive relationships between age and Paralympic knowledge and between age and Paralympic sports awareness scale general score and age (p<.05). As a result, it was determined that gender and grade level variables did not have a significant effect on Paralympic knowledge, Paralympic interest and awareness. On the other hand, while the status of teaching students with disabilities increased the level of Paralympic knowledge and awareness, a low level increase was observed in the Paralympic knowledge and awareness scale general score as age increased.

Keywords: Paralympic Sport, Awareness, Physical Education and Sport, Student

215-iscs-conference-11th-865 -FC-MP-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-63

Z KUŞAĞI BİREYLERDE CİDDİ SERBEST ZAMAN PERSPEKTİFİNDEN DİJİTAL OYUN OYNAMA MOTİVASYONUNUN İNCELENMESİ

BATUHAN ER, RECEP CENGİZ

İstanbul Aydın Üniversitesi,
Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olarak ifade edilen adölesan dönemindeki bireylerin, serbest zaman değerlendirme alanı olarak sıklıkla tercih ettiği dijital oyunlar bu çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Adölesan bireylerin, dijital oyun oynamaya yönelik motivasyonu ve serbest zamanda sistematik takibi bu çalışmayla ele alınmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, adölesan dönemindeki bireylerde ciddi serbest zaman perspektifinden dijital oyun motivasyonunun incelenmesidir. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu dijital oyunlara katılan 13-18 yaş aralığındaki 15.51±1.11 yaş ortalamasına sahip 130 kız (%42,6) ve 175 erkek (%57,4) adölesan dönemindeki birey oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Dijital Oyun Motivasyonu Ölçeği ve Ciddi Boş Zaman Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular cinsiyet değişkeninin, dijital oyun oynama motivasyonlarından başarı ve canlanma boyutu açısından anlamlı bir farklılık göstermediğini (p>.05) ancak merak ve kabulün erkekler lehine, oyun isteğinde belirsizlik boyutunun ise kadınlar lehine anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ciddi serbest zaman kişisel fayda ve sosyal fayda boyutları açısından cinsiyetin farklılık yaratmadığı (p>.05) ancak ciddiyet boyutunda erkekler lehine anlamlı farklılaştığı görülmektedir. Dijital katılım süresi ve internet katılım süresi değişkenleri açısından da dijital oyun oynama motivasyonu ve ciddi serbest zaman katılım tüm alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Çalışma sonuçları dijital oyun oynama motivasyonunun, ciddi serbest zaman katılım boyutlarıyla ilişkili olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte dijital oyun oynama motivasyonlarını ifade eden başarı ve canlanma ile merak ve kabul boyutlarının ciddi serbest zaman ciddiyet, kişisel fayda ve sosyal faydanın anlamlı yordayıcıları olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Z kuşağı bireyler, Ciddi serbest zaman, Dijital oyun oynama motivasyonu.

EXAMINATION OF DIGITAL GAME PLAYING MOTIVATION IN GENERATION Z INDIVIDUALS FROM A SERIOUS LEİSURE PERSPECTIVE

Digital games, which are frequently preferred by individuals in Generation Z as a leisure activity area, constitute the focus of this study. The motivation of individuals born in this period to play digital games and their systematic follow-up in leisure are addressed in this study. In this context, the aim of the study is to examine digital game motivation in individuals of Generation Z from a serious leisure perspective. The study utilized the relational screening model, one of the quantitative research methods. The sample group of the study consists of 130 female (%42.6) and 175 male (%57.4) individuals of Generation Z, aged between 18-22, with an average age of 19.51±1.11, who participate in digital games. The Digital Game Motivation Scale and the Serious Leisure Scale were used as data collection tools. The findings obtained showed that the gender

variable did not show a significant difference in terms of success and exhilaration dimensions of digital game playing motivations (p>.05), but it was concluded that curiosity and acceptance were in favor of men, and the uncertainty dimension in game desire was in favor of women. It is observed that gender does not create a difference in terms of serious leisure personal benefit and social benefit dimensions (p>.05) but there is a significant difference in favor of men in the seriousness dimension. In terms of digital participation time and internet participation time variables, significant differences were found in all sub-dimensions of digital game playing motivation and serious leisure participation. The study results showed that digital game playing motivation is related to serious leisure participation dimensions. In addition, it was determined that the achievement and arousal and curiosity and acceptance dimensions expressing digital game playing motivations are significant predictors of serious leisure seriousness, personal benefit and social benefit.

Keywords: Generation Z, Serious leisure, Digital game playing motivation.

216-iscs-conference-11th-865 -FC-MP-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-64

DİJİTAL SERBEST ZAMAN İNTERNET KULLANIMI VE DİJİTAL OKURYAZARLIK İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

BATUHAN ER,RECEP CENGİZ

İstanbul Aydın Üniversitesi,
Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı dijital serbest zamanda internet kullanımı ve dijital okuryazarlık ilişkisinin incelenmesidir. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden nicel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Araştırma grubunu 21.85±2.76 yaş ortalamasına sahip 181 kadın (%59,9) 121 erkek (%40,1) üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubunun genel olarak günlük internet katılım süresinin oldukça yüksek olduğu tespit edilmiştir. Veri toplama aracı olarak Serbest Zaman İnternet Kullanım Ölçeği ve Dijital Okuryazarlık Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular, erkek katılımcılar lehine dijital okuryazarlık düzeyinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Benzer şekilde serbest zaman internet kullanımı alışveriş, çoklu medya kaynağı ve bilgi edinme/kişisel gelişim boyutlarında erkek katılımcılar lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Dijital okuryazarlık düzeyi ile serbest zaman internet kullanım boyutları sosyal etkileşim, alışveriş, çoklu medya kaynağı ve bilgi edinme/kişisel gelişim arasında orta düzeyde pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir. Bununla birlikte dijital okuryazarlığın, serbest zaman internet kullanımı sosyal etkileşim, alışveriş, çoklu medya kaynağı ve bilgi edinme/kişisel gelişim boyutları üzerine etkisi olduğu tespit edilmiştir. Sonuç itibariyle dijital okuryazarlık ve serbest zaman internet kullanımının ilişkili olduğu ve dijital okuryazarlık belirtilen boyutlar açısından serbest zaman internet kullanımının önemli bir yordayıcısı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler:Dijital serbest zaman, İnternet kullanımı, Dijital okuryazarlık.

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN DIGITAL LEISURE, INTERNET USAGE AND DIGITAL LITERACY

The aim of this study is to examine the relationship between digital leisure internet usage and digital literacy. Quantitative research methods were used in the study. The research group consists of 181 female (%59.9) and 121 male (%40.1) university students with an average age of 21.85±2.76. It was determined that the daily internet participation time of the study group was generally quite high. The Leisure Internet Usage Scale and Digital Literacy Scale were used as data collection tools. The findings obtained from the study showed that a significant difference was found in the level of digital literacy in favor of male participants. Similarly, a significant difference was found in favor of male participants in the dimensions of leisure internet usage shopping, multimedia sources and information/personal development. A moderate positive relationship was found between the level of digital literacy and the dimensions of leisure internet usage social interaction, shopping, multimedia sources and information/personal development. In addition, it was found that digital literacy had an effect on the dimensions of leisure internet usage social interaction, shopping, multimedia sources and information/personal development. As a result, it can be said that digital literacy and leisure time usage are related and digital literacy is an important predictor of leisure internet usage in terms of the specified dimensions.

Keywords:Digital leisure, Internet usage, Digital literacy.

ISBN: 978-625-98107-2-0

11th International Conference on Science Culture and Sport

658-iscs-conference-11th-58 -FC-MP-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-64

TAEKWONDO ANTRENÖRLERİNİN ÖZ-DİSİPLİNLERİ İLE ÖZ YETERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Meryem ALTUN EKİZ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

https://orcid.org/0000-0003-1224-7927

Email: mrymltn@hotmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı Taekwondo Antrenörlerinin Öz-Disiplinleri ile Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesidir. Nicel araştırma modelinin uygulandığı bu çalışmaya farklı kademelerde 45 kadın 62 erkek olmak üzere toplam 107 antrenör katılmıştır. Veriler Koçak (2020) tarafından geçerlik güvenirliği yapılan Antrenör Öz Yeterlilik Ölçeği (ÖYÖ) ve Şimşir (2020) tarafından geliştirilen Öz-Disiplin Ölçeği (ÖDÖ) ile toplanmıştır. Veriler normal dağılım göstermediği için non-parametrik testlerden Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis ve Sperman Brown sıra farkları korelasyon testleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; cinsiyet, sporculuk yılı ve millilik değişkenleri arasında anlamlı farklılık çıkmamıştır. Yaş değişkenine göre öz disiplin ölçeğinden alınan puanlar arasında anlamlı farklılık görülmezken öz yeterlilik ölçeğinden alınan puanlar arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Sıra ortalaması en yüksek yaş aralığı 25-31'dir. Buna göre tekvandocuların öz yeterlilik düzeyleri 25-31 yaş aralığında daha yüzsek düzeyde olduğu söylenebilir. Antrenör öz yeterlik ölçeği alt boyutlarından performans yeterliği alt boyutu yaş değişkenine göre 32 ve üzeri yaş grubunda anlamlı çıkmıştır. Taekwondo antrenörlerinin öz disiplin ile öz yeterlik puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Sözcükler: Taekwondo antrenörü, Öz-disiplin, Öz yeterlilik

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-DISCIPLINE AND SELF-EFFICACY OF TAEKWONDO COACHES

Abstract

The purpose of this study is to Examine the Relationship Between Self-Discipline and Self-Efficacy of Taekwondo Coaches. A total of 107 coaches, 45 women and 62 men, at different levels participated in this study, in which the quantitative research model was applied. The data were collected with the Coach Self-Efficacy Scale , whose validity and reliability was tested by Koçak (2020), and the Self-Discipline Scale developed by Şimşir (2020). Since the data did not show a normal distribution, non-parametric tests such as Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis and Sperman Brown rank difference correlation tests were used. According to the research results; there was no significant difference between gender, years of athletics and nationality variables. While there is no significant difference between the scores obtained from the self-discipline scale according to the age variable, there is a significant difference between the scores obtained from the self-efficacy scale. The highest average age range is 25-31. Accordingly, it can be said that the self-efficacy levels of taekwondo athletes are higher in the 25-31 age range. The performance efficacy sub-dimension, one of the sub-dimensions of the coach self-efficacy scale, was found to be significant in the 32 and over age group according to the age variable. There was no significant relationship between self-discipline and self-efficacy scores of Taekwondo coaches.

Keywords: Taekwondo coach, Self-discipline, Self-sufficiency

Giriş

Antrenörler, sporcuların gelişimlerinde önemli bir yere sahiptir. Antrenörler, sporcuların performanslarına katkı sağlamak için çaba gösterirken aynı zamanda sporcuların sosyal hayatlarına da katkıları olabilmektedir (Kırkbir vd., 2021). Antrenörün davranışları, sporcuların antrenman ve müsabakalardaki duygularını ve performanslarını doğrudan etkileyebilmektedir (Baker vd., 2000). Antrenörlük davranışlarının kontrol edilmesi sporcunun dış motivasyonunu artırarak sporcunun bir amaca ulaşması için itici bir güç olabilmektedir (Bezci, vd., 2022). Spor dalına yönelik eğitim sürecinin en önemli öğelerinden biri olan antrenörlerin mesleki öz yeterlik düzeyi yüksek kişiler (Koçak ve Güven, 2018) olmaları beklenmektedir. Kariyerinde başarılı olmak isteyen bir taekwondo antrenörü, uzmanlık alanında kendini göstermeli, öz disiplin ve öz yeterlik becerilerine sahip olmalıdır.

Öz disiplin, geniş ölçüde bireylerin güçlü dürtüleri bastırabilme ve daha üst düzey bir hedefe ulaşmak için bilinçli bir çaba gösterme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Duckworth ve Seligman, 2006). Öz disiplin alanında pek çok kavramı içermiş ve sıklıkla irade gücü, öz kontrol, öz düzenleme, vicdanlılık, öz motivasyon, hedefleri gerçekleştirme ve düzenleyici davranışlar gibi diğer kavramlarla eşanlamlı olarak kullanılmıştır (Hagger ve Hamilton, 2019). Öz-kontrol yerine ağırlıklı olarak kullanılan öz disiplin ile ilgili sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır (Hagger vd., 2018). Yıldırma vd. (2019) öz disiplinin perfomansı olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir (Akt. Samur, 2018). Bu durum öz disiplini yüksek olan antrenör ve sporcuların daha disiplinli hareket etmesine fırsat verebilir.

Öz yeterlik, alana özel ve genel öz yeterlik olarak sınıflandırılır. Öyle ki öz yeterlik inancı belirli bir alana ne kadar özelleştirilirse, o alandaki davranışsal sonuçlar daha başarılı şekilde açıklanabilir (Tong ve Shanggui, 2004). Birbirinden farklı birçok görevin yerine getirilmesini gerektiren antrenörlükte, mesleki başarı ve performans çıktılarının açıklanabilmesi için antrenör öz yeterliği kavramının incelenmesi gerekir (Koçak, 2020). Bandura'ya (1997) göre öz yeterlik inançları, belirli bir hedefe ulaşmak için insanların motivasyon düzeylerinin temel belirleyicisidir. Feltz ve Weiss (1982) öz yeterliğin sporda başarıya aracılık eden en etkili psikolojik yapılardan biri olduğunu belirtmiştir. Antrenör öz yeterliği, antrenörlerin sporcularının öğrenme ve performansını hangi ölçüde etkileyebileceklerine ilişkin, mesleki yetenek ve kapasitelerine yönelik inancı olarak tanımlanmaktadır (Feltz vd., 1999).

Taekwondo branşında "tae" ayak, "kwon" el, "do" kelimesi ise ahlak, iyilik, doğruluk ve fazilete ulaşmak için takip edilmesi gereken düşünce ve davranış biçimidir. Taekwondo branşında, antrenörlerin sporculara rol model olması "do" felsefesinin bir öğesidir (Bezci, vd., 2022). Bu hususular göz önüne alındığında, taekwondo antrenörlerinin öz disiplin ve öz yeterlik becerilerinin önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, taekwondo antrenörlerinin öz-disiplinleri ile öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak örneklem grubu üzerinden yapılan genel tarama modellerinden kesit alma yaklaşımı ile yapılmıştır (Karasar, 2015).

Çalışma Grubu

Örneklem seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya Taekwondo Federasyonunun 2023 yılı Antrenör Gelişim Seminerine katılan 45'i kadın, 62'si erkek olmak üzere toplam 107 antrenör gönüllü olarak katılmıştır.

Tablo 1. Antrenörlerin demografik özellikleri

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	45	42,1
	Erkek	62	57,9
Yaş	18-24	33	30,8
	25-31	35	32,7
	32 ve üzeri	39	36,4
Eğitim	Lise	16	15,0
	Ön Lisans	28	26,2
	Lisans	50	46,7
	Lisansüstü	13	12,1
Sporculuk Yılı	1-9	33	30,8
	10 ve üzeri	74	69,2
Millilik	Evet	75	70,1
	Hayır	32	29,9
Antrenörlük Yılı	1-3	43	40,2
	4-6	28	26,2
	7-9	16	15,0
	10 ve üzeri	20	18,7
Antrenörlük Kademesi	1. Kademe	18	16,8
	2. Kademe	24	22,4
	3. Kademe	52	48,6
	4. Kademe	12	11,2
	5. Kademe	1	,9

Toplam	**107**	**100.0**

Tablo 1'de görüldüğü üzere taekwondo antrenörlerinin %42,1'i kadın, %57,9'u erkektir. Antrenörlerin %30,8'i 18-24 yaş arasında, %32,7'si 25-31 yaş arasında, %36,4'ü 32 ve üzeri yaşlarındadır. Antrenörlerin eğitim durumlarına göre %15'i lise, %26,2'si ön lisans, %46,7'si lisans ve %12,1'i lisansüstü mezunudur. Antrenörlerin %30,8'i 1-9 yıl arasında %69,2'si 10 ve üzeri yıllarında sporculuk deneyimine sahiptir. Antrenörlerin %70,1'i millilik derecesine sahipken %29,9'u milli değildir. Antrenörlük deneyimlerine göre; %40,2'si 1-3 yıl, %26,2'si 4-6 yıl, %15'i 7-9 yıl, %18,7'si 10 ve üzeri yıl antrenörlük yapmıştır. Antrenörlerin kademelerine göre %16,8'i 1.kademe, %22,4'ü 2.kademe, %48,6'sı 3.kademe, %11,2's, 4.kademe ve 0,9'u 5.kademede yer almaktadır.

Veri Toplama Araçları

Veriler Koçak (2020) tarafından geçerlik güvenirliği yapılan Antrenör Öz Yeterlilik Ölçeği (ÖYÖ) ve Şimşir (2020) tarafından geliştirilen Öz-Disiplin Ölçeği (ÖDÖ) ile toplanmıştır. Öz-Disiplin Ölçeği (ÖDÖ); Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ,79'dur. Öz-disiplin ölçeğinden alınabilecek maksimum puan 65, minimum puan 13'tür. 13 madde ve iki alt boyuttan oluşmaktadır (sorumluluk ve öz-kontrol). Antrenör Öz Yeterlilik Ölçeği (ÖYÖ); 21 madde, 5 faktörlü bir yapıdadır. Croanbah Alfa güvenirlik katsayısı .86'dır. Alt boyutları:

Performans Yeterliği Boyutu (madde 1-2-3-4): Antrenörlerin, antrenman ve yarışmalarda sporcu performansını artırabilmeye ve korumaya yönelik öz yeterlik inançlarını açıklamaktadır.

Psikolojik Yeterlik Boyutu (madde 5-6-7-8): Antrenörlerin, kendilerinin ve sporcularının motivasyonları üzerindeki etkilerine ve olumsuzluklar karşısındaki psikolojik dirençlerine yönelik öz yeterlik inançlarını açıklamaktadır.

Öğretim Yeterliği Boyutu (madde 9-10-11-12-13): Antrenörlerin, spor eğitim sürecindeki yetenek seçimi, etkili öğretim, öğretimi geliştirme ve sporcu gelişimini değerlendirebilmeye yönelik öz yeterlik inançlarını açıklamaktadır.

Kişilik Edindirme Yeterliği Boyutu (madde 14-15-16-17): Antrenörlerin, sporcuların olumlu kişilik özellikleri edinmelerine ve olumlu kişilik gelişimlerine katkı sağlayabilmeye yönelik öz yeterlik inançlarını açıklamaktadır.

Yönetim Yeterliği Boyutu (madde 18-19-20-21): Antrenörlerin, sporcu ve takımları yönetebilme, onlara fırsat eşitliği sağlayabilme, hedef belirleme ve kariyer yönetimine katkı sağlayabilme gibi yönetim ve organizasyon becerilerine yönelik öz yeterlik inançlarını açıklamaktadır.

Verilerin Analizi

İstatistiksel analizler "Statistical Package for the Social Sciences" ticari yazılımı (SPSS for Windows, sürüm 26.0, SPSS) ile yapılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak belirlenmiş ve normallik analizi için skewness ve kurtosis değerleri dikkate alınmıştır. Araştırmaya katılan antrenörlerin kişisel bilgileri için tanımlayıcı istatistiksel analizler yapılarak frekans (n) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır (Tablo 1). Veriler normal dağılmadığından dolayı Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis, Sperman Brown sıra farkları korelasyon analizleri kullanılmıştır.

Tablo 2. Normallik testi

	Kolmogorov-Smirnov [a]			Shapiro-Wilk		
Değişkenler	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Yaş	,266	107	,000	,766	107	,000
Cinsiyet	,381	107	,000	,627	107	,000
Sporculuk Yılı	,438	107	,000	,581	107	,000
Antrenörlük Kademesi	,285	107	,000	,864	107	,000
Eğitim	,278	107	,000	,860	107	,000
Antrenörlük Yılı	,240	107	,000	,810	107	,000
Millik	,443	107	,000	,575	107	,000
Öz disiplin	,136	107	,000	,912	107	,000
Öz yeterlik	,199	107	,000	,822	107	,000

a. Lilliefors Significance Correction

BULGULAR ve YORUMLAR

Tablo 3. Mann-Whitney U testi analiz sonuçları

Ölçekler	Değişkenler		N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	p
Öz disiplin	Cinsiyet	Kadın	45	50,27	2262,00	1227,000	-1,066	,286
		Erkek	62	56,71	3516,00			
Öz yeterlik		Kadın	45	51,61	2322,50	1287,500	-,685	,493
		Erkek	62	55,73	3455,50			
Öz disiplin	Sporculuk Yılı	1-9	33	57,61	1901,00	1102,000	-,807	,419
		10 ve üzeri	74	52,39	3877,00			
Öz yeterlik		1-9	33	49,27	1626,00	1065,000	-1,063	,288
		10 ve üzeri	74	56,11	4152,00			
Öz disiplin		Evet	75	54,81	4110,50	1139,500	-,414	,679

	Millilik	Hayır	32	52,11	1667,50			
Öz yeterlik		Evet	75	55,67	4175,50	1074,500	-,862	,389
		Hayır	32	50,08	1602,50			

Tablo 3'te görüldüğü üzere öz disiplin ve öz yeterlilik puanları ile cinsiyet, sporculuk yılı ve millilik arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 4. Yaş değişkenine göre Kruskal-Wallis testi analiz sonuçları

Ölçekler	Yaş	N	Sıra Ort.	Sd	X^2	p
	18-24	33	56,58			
Öz disiplin	25-31	35	58,90	2	2,885	,236
	32 ve üzeri	39	47,42			
	18-24	33	40,42			
Öz yeterlik	25-31	35	60,84	2	9,355	,009
	32 ve üzeri	39	59,35			

Tablo 4'teki Kruskal Wallis testinin yaş analizi sonuçlarına göre öz disiplin ölçeğinden alınan puanlar arasında anlamlı farklılık görülmezken öz yeterlilik ölçeğinden alınan puanlar arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Sıra ortalaması en yüksek yaş aralığı 25-31'dir. Buna göre tekvandocuların öz yeterlilik düzeyleri 25-31 yaş aralığında daha yüzsek düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Antrenör öz yeterlik ölçeği alt boyutlarının yaşa göre Kruskal-Wallis testi analiz sonuçları

Antrenör öz yeterlik ölçeği alt boyutları	Yaş	N	Sıra Ort.	Sd	X^2	p
	18-24	33	36,97			
Performans yeterliği	25-31	35	61,03	2	15,874	,000
	32 ve üzeri	39	62,10			
	18-24	33	44,70			
Psikolojik yeterlik	25-31	35	56,51	2	5,153	,076
	32 ve üzeri	39	59,62			
	18-24	33	44,45			

Öğretim yeterliği	25-31	35	59,61	2	5,256	,072
	32 ve üzeri	39	57,04			
Kişilik edindirme yeterliği	18-24	33	44,58	2	6,299	,043
	25-31	35	61,54			
	32 ve üzeri	39	55,21			
Yönetim yeterliği	18-24	33	47,06	2	3,360	,186
	25-31	35	54,77			
	32 ve üzeri	39	59,18			

Tablo 5'teki antrenör öz yeterlik ölçeği alt boyutlarının yaşa göre Kruskal-Wallis testi analiz sonuçlarına göre performans yeterliği alt boyutunda 32 ve üzeri yaş grubunda anlamlı farklılık görülürken yönetim yeterliği alt boyutunda herhangi bir farklılık görülmemektedir. Psikolojik yeterlik, öğrenim yeterliği ve kişilik edindirme yeterliği alt boyutlarında numerik olarak farklılık görülse de fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Tablo 6. Diğer değişkenlerin Kruskal-Wallis testi analiz sonuçları

Ölçekler	Değişkenler		N	Sıra Ort.	Sd	X^2	p
Öz disiplin	Antrenörlük kademesi	1.Kademe	18	52,86	4	2,264	,687
		2.Kademe	24	48,85			
		3.Kademe	52	55,94			
		4.Kademe	12	54,58			
		5.Kademe	1	90,00			
Öz yeterlik		1.Kademe	18	41,47	4	8,128	,087
		2.Kademe	24	48,83			
		3.Kademe	52	56,38			
		4.Kademe	12	71,50			
		5.Kademe	1	69,50			

		Lise	16	55,31			
		Ön Lisans	28	55,20			
Öz disiplin		Lisans	50	54,30	3	,466	,926
		Lisansüstü	13	48,65			
	Eğitim	Lise	16	55,88			
Öz yeterlik		Ön Lisans	28	59,68			
		Lisans	50	50,54	3	1,670	,644
		Lisansüstü	13	52,77			
		1-3	43	57,10			
		4-6	28	55,30	3	1,505	,681
Öz disiplin		7-9	16	51,69			
		10 ve üzeri	20	47,35			
	Antrenörlük yılı	1-3	43	49,58			
Öz yeterlik		4-6	28	50,04	3	5,533	,137
		7-9	16	69,41			
		10 ve üzeri	20	56,73			

Tablo 6'da görüldüğü üzere öz disiplin ve öz yeterlilik puanları ile antrenörlük kademesi, eğitim ve antrenörlük yılı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 7. Sperman Brown sıra farkları korelasyon analizi sonuçları

		Öz disiplin	Öz yeterlilik	Yaş	Ant. Kademesi	Performans	Psikolojik	Öğretim	Kişilik	Yönetim
Öz disiplin	r	1,000								
	p	.								
	N	107								
Öz yeterlilik	r	-,039	1,000							
	p	,688	.							
	N	107	107							
Yaş	r	-,130	**,241***	1,000						
	p	,184	,012	.						
	N	107	107	107						
Antrenörlük Kademesi	r	,079	**,269****	,457**	1,000					
	p	,416	,005	,000	.					
	N	107	107	107	107					
ÖY Performans Yeterliği	r	-,085	**,880****	**,336****	**,270****	1,000				
	p	,384	,000	,000	,005	.				
	N	107	107	107	107	107				
ÖY Psikolojik Yeterlik	r	,036	**,836****	**,207***	,174	**,755****	1,000			
	p	,710	,000	,032	,073	,000	.			
	N	107	107	107	107	107	107			
ÖY Öğretim Yeterliği	r	,023	**,858****	,167	**,194***	**,742****	**,671****	1,000		
	p	,818	,000	,085	,046	,000	,000	.		
	N	107	107	107	107	107	107	107		
ÖY Kişilik Edindirme Yeterliği	r	,043	**,787****	,141	,182	**,598****	**,684****	**,668****	1,000	
	p	,660	,000	,146	,061	,000	,000	,000	.	
	N	107	107	107	107	107	107	107	107	
ÖY Yönetim Yeterliği	r	,036	**,761****	,175	,160	**,563****	**,588****	**,653****	**,675****	1,000
	p	,715	,000	,071	,100	,000	,000	,000	,000	.
	N	107	107	107	107	107	107	107	107	107

Tablo 7'ye göre öz disiplin ile öz yeterlik puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yaş ile öz yeterlilik arasında (r=,241, p<,05), antrenörlük kademesi ile öz yeterlik arasında (r=,269, p<,01) pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öz yeterlik alt boyutlarının korelasyon sonuçlarına bakıldığında ise; performans yeterliliği ile toplam öz yeterlik puanları (r=,880, p<,01), yaş (r=,336, p<,01) ve antrenörlük kademesi (r=,279, p<,01) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Psikolojik yeterlik ile toplam öz yeterlik puanları (r=,836, p<,01), yaş (r=,207, p<,05) ve performans yeterliği (r=,755, p<,01) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğretim yeterliği ile toplam öz yeterlik puanları (r=,858, p<,01), antrenörlük kademsi (r=,194, p<,05), performans (r=,742, p<,01) ve psikolojik yeterlik (r=,671, p<,01) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kişilik edindirme yeterliği ile toplam öz yeterlik puanları (r=,787, p<,01), performans yeterliği (r=,598, p<,01), psikolojik yeterlik (r=,684, p<,01) ve öğretim yeterliği (r=,668, p<,01) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yönetim yeterliği ile toplam öz yeterlik puanları (r=,761, p<,01), performans yeterliği (r=,563, p<,01), psikolojik yeterlik (r=,588, p<,01) ve kişilik edindirme yeterliği (r=,675, p<,01) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Taekwondo antrenörlerinin öz-disiplinleri ile öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada; öz disiplin ve öz yeterlilik puanları ile cinsiyet, sporculuk yılı ve millilik arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Tablo 3). Turan vd. (2016) katılımcıların cinsiyetlerine göre öz yeterlilik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Katılımcıların benzer deneyimlere ve eğitim seviyelerine sahip olduklarından dolayı farklılığın çıkmadığı düşünülmektedir.

Yaş değişkenine göre öz disiplin ölçeğinden alınan puanlar arasında anlamlı farklılık görülmezken öz yeterlilik ölçeğinden alınan puanlar arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Sıra ortalaması en yüksek yaş aralığı 25-31'dir (Tablo 4). Buna göre tekvando antrenörlerinin öz yeterlilik düzeyleri 25-31 yaş aralığında daha yüzsek düzeyde olduğu söylenebilir. 25-31 yaş aralığı, genellikle bireylerin yetişkinliğe geçiş yaptığı, deneyim kazanmaya başladıkları dönemdir ve birçok açıdan öz yeterliliğin artabileceği bir zaman dilimi olmasından kaynaklı böyle bir sonucun çıktığı düşünülmektedir. Koçak (2021) öz yeterlilik toplam puanlarında 20-21 yaş ve 24 yaş ve üstü katılımcıların puanlarının 19 yaş ve altı katılımcıların puanlarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aslan (2017) 26-43 yaş grubundaki futbolcuların GÖYÖ alt boyutlarından ısrarcılık alt boyut puanlarının 17-25 yaş futbolcularına göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Üçan (2019) spor bilimleri öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre öz disiplin puanlarının farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Bu sonuçlar bu çalışmada elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Farklı sonuçlara bakıldığında; Joshanloo ve Afshari (2011) yaşı büyük öğrencilerin daha yüksek öz disiplin düzeyine sahip olduğunu rapor etmişlerdir.

Antrenör öz yeterlik ölçeği alt boyutlarından performans yeterliği alt boyutunda 32 ve üzeri yaş grubunda anlamlı farklılık görülürken yönetim yeterliği alt boyutunda herhangi bir farklılık görülmemiştir. Psikolojik yeterlik, öğrenim yeterliği ve kişilik edindirme yeterliği alt boyutlarında numerik olarak farklılık görülse de fark istatistiksel olarak anlamlı değildir (Tablo 5). Performans yeterliği antrenörlerin, antrenman ve yarışmalarda sporcu performansını artırabilmeye yönelik öz yeterlik düzeyidir. Bu yaş grubundaki antrenörlerin deneyimlerinden dolayı sporcuların performanslarını geliştirici programlar yapabildikleri söylenebilir. Dumangöz ve Sanlav (2021) voleybol antrenörlerinin mesleki öz yeterlik ölçeği toplam puanlarında antrenörlük kademesine göre anlamlı bir fark ortaya çıktığını; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, antrenör belgesi edinme yolu, antrenörlük deneyimi ve mesleki durumu değişkenlerine göre ise anlamlı bir fark olmadığını belirmişlerdir.

Öz disiplin ve öz yeterlilik puanları ile antrenörlük kademesi, eğitim ve antrenörlük yılı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Tablo 6). Toklu (2010) antrenörlerin liderlik tarzları ile öz yeterlilikleri yaşları, cinsiyetleri, eğitim seviyeleri, antrenörlük kademeleri ve elde etmiş oldukları dereceler arsında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını belirtirken antrenörlerin çalışmış oldukları kurumlar, faal antrenörlük süreleri ve tenis oynadıkları süreler ile liderlik ve öz yeterlilik özellikleri arsında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit ettiklerini belirtmiştir. Koçak (2021) cinsiyet değişkeninde, genel öz yeterlilik ölçek toplam puan ve tüm alt boyutlarında, yaş değişkeninde genel öz yeterlilik ölçek toplam puan ve tüm alt boyutlarında, eğitim durumu değişkeninde genel öz yeterlilik ölçek toplam puanları ve tüm alt boyutlarında, sosyal beceriler ve

duyguların kullanımı ve genel öz yeterlilik ölçeğinin sürdürme çabası-ısrar alt boyutunda, spor geçmişinde genel öz yeterlilik ölçek toplam puanları ve tüm alt boyutlarında, lisanslı olma geçmişinde genel öz yeterlilik ölçeği yılmama alt boyutunda, haftalık spor yapma sıklığı değişkeninde genel öz yeterlilik ölçek toplam puanı ve başlama alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığını ortaya koymuştur.

Öz disiplin ile öz yeterlik puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yaş ile öz yeterlilik arasında, antrenörlük kademesi ile öz yeterlik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öz yeterlik alt boyutlarının korelasyon sonuçlarına göre; performans yeterliliği ile toplam öz yeterlik puanları, yaş ve antrenörlük kademesi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Psikolojik yeterlik ile toplam öz yeterlik puanları, yaş ve performans yeterliği arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğretim yeterliği ile toplam öz yeterlik puanları, antrenörlük kademsi, performans ve psikolojik yeterlik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kişilik edindirme yeterliği ile toplam öz yeterlik puanları, performans yeterliği, psikolojik yeterlik ve öğretim yeterliği arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yönetim yeterliği ile toplam öz yeterlik puanları, performans yeterliği, psikolojik yeterlik ve kişilik edindirme yeterliği arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Tablo 7). Buna göre yaş ve antrenörlük kademesi artıkça öz yeterlikte artmaktadır. Bezci vd. (2022) taekwondo antrenör adaylarının iletişim becerileri arttıkça liderlik davranışlarında da pozitif yönde bir artış olduğunu belirtmişlerdir. Sağlam ve Çeviker (2022) antrenörlük öz yeterlilik toplam ve tüm alt ölçek puanları ile antrenörlere yönelik tutum ölçekleri toplam ve tüm alt ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit etmişlerdir. Antrenörlerin antrenörlük kademeleri arttıkça buna bağlı olarak performans yeterliliklerinde arttığı, 5. ve 4. kademe antrenörler diğer alt kademedeki antrenörlere göre daha çok performans yeterliliklerinin yüksek olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır. Özdemir (2019)'in çalışmasında öz yeterlik puanlarının cinsiyet, eğitim durumu, halkoyunları oynama süresi, yaşadığı yer, anne baba eğitimi, sosyo ekonomik durum değişkenlerine göre farklılaştığı görülmüştür. Bununla birlikte sporcunun yaşadığı yer, eğitim durumu, ekonomik durumu ve anne eğitim düzeyi de sporcu öz yeterliğinin anlamlı birer yordayıcısı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca halk oyunu sporcularının antrenörlerinin eğitici ve öğretici, demokratik, sosyal destek, ödüllendirici, otokratik liderlik davranışlarına ilişkin algıları ile öz yeterlik algıları arasında pozitif yönde, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir.

Sonuç olarak taekwondo araştırmaya katılan antrenörlerinin öz disiplin ve öz yeterlilik düzeyleri cinsiyet, sporculuk yılı ve millilik durumlarına göre değişmemektedir. 25-31 yaş aralığındaki taekwondo antrenörlerinin öz yeterlilikleri yüzsek düzeyde olduğu söylenebilir. Antrenör öz yeterlik ölçeği alt boyutlarından performans yeterliği alt boyutunda 32 ve üzeri yaş grubunun sıra ortalaması daha yüksek çıkmıştır. Öz disiplin ile öz yeterlik puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Yaş ile öz yeterlilik arasında, antrenörlük kademesi ile öz yeterlik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu sonuç, yaşın artmasıyla birlikte antrenörlerin öz yeterlilik düzeylerinin de arttığını göstermektedir. Bu durum, yaşın deneyim, bilgi birikimi ve öz yeterlilik duygusuyla ilişkilendirilmesiyle açıklanabilir. Antrenörlerin zaman içinde kazandıkları deneyimler, kendilerine olan güvenlerini artırabilir ve dolayısıyla öz yeterliklerini güçlendirebilir. Antrenörlük kademesinin artmasıyla öz yeterlilik düzeylerinin de artması, antrenörlerin profesyonel gelişim süreçlerinin bir göstergesi olabilir. Antrenörlerin daha yüksek kademe seviyelerine ulaşmaları, genellikle daha fazla deneyim, eğitim ve uzmanlık gerektirir. Bu süreç, antrenörlerin öz yeterliklerini güçlendirebilir çünkü daha ileri düzeydeki antrenörlük pozisyonları için gereken beceri ve bilgiye sahip olduklarına inanabilirler.

Bu sonuçlar; antrenörlerin profesyonel gelişimleri ve deneyimlerinin öz yeterlilikleri üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir. Antrenörlerin kariyerleri boyunca sürekli olarak gelişmeleri ve eğitim almaları gerekmektedir. Ayrıca antrenörlerin yaş aldıkça ve kariyerleri boyunca daha yüksek kademe seviyelerine ulaştıkça öz yeterliklerinin de artabileceği görülmüştür. Bu doğrultuda antrenör eğitim programlarının ve kariyer gelişim fırsatlarının tasarımında bu sonuçlar dikkate alınabilir.

KAYNAKLAR

Aslan, Ş. (2017). Futbolcuların genel öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4(1), 28-37. https://dergipark.org.tr/tr/pub/inubesyo/issue/29864/298782.

Baker, J., Côté, J., Hawes, R. (2000). The relationship between coaching behaviours and sport anxiety in athletes. Journal of Science and Medicine in Sport, 3(2), 110-119. doi: 10.1016/s1440-2440(00)80073-0.

Bandura, A. (1997). Self efficacy: The exercise of control. New York: W. H. Freeman.

Bezci, Ş., Akgül, M. N., Göktepe, M., Gölgeleyen, H. (2022). Taekwondo antrenörlerinin iletişim becerileri ile liderlik yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 5(Özel Sayı 2), 783-797. https://doi.org/10.38021/asbid.1201463.

Duckworth, A. L., Seligman, M. E. (2006). Self-discipline gives girls the edge: Gender in self-discipline, grades, and achievement test scores. Journal of Educational Psychology, 98(1), 198–208. https://doi.org/10.1037/0022-0663.98.1.198.

Dumangöz, P. D., Sanlav, R. (2021). Voleybol antrenörlerinin mesleki öz yeterlik düzeylerinin bazı demografik özelliklere göre incelenmesi. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 4(2), 251-264. https://doi.org/10.38021/asbid.956931

Feltz, D. L., Chase, M. A., Moritz, S. E., Sullivan, P. J. (1999). A conceptual model of coaching efficacy: Preliminary investigation and instrument development. Journal of Educational Psychology, 91, 765-776. 20. Doı: 10.1037/0022-0663.91.4.765

Feltz, D. L., Weiss, M. R. (1982). Developing self-efficacy through sport. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, 53(3), 24-36. Retrieved from https://eric.ed.gov/?id=EJ260693

Hagger, M. S., Hamilton, K. (2019). Grit and self-discipline as predictors of effort and academic attainment. British Journal of Educational Psychology, 89, 324–342. https://doi.org/10.1111/bjep.12241.

Hagger, M. S., Zhang, C. Q., Kangro, E. M., Ries, F., Wang, J. C., Heritage, B., Chan, D. K. (2018). Trait self-control and self-discipline: Structure, validity, and invariance across national groups. Current Psychology. https://doi.org/10.1007/s12144-018-0021-6.

Joshanloo, M., Afshari, S. (2011). Big Five personality traits and self-esteem as predictors of life satisfaction in Iranian Muslim university students. Journal of Happiness Studies, 12(1), 105-113.

Karasar, N. (2015). Bilimsel araştırma yöntemleri (28. basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kırkbir, F., Zengin, S., Aydemir, B. (2021). Elit seviyedeki taekwondo sporcularına göre antrenör davranışlarının incelenmesi. Spor Eğitim Dergisi, 5(2), 66-73. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/seder/issue/62382/937130.

Koçak, Ç. V. (2020). Antrenör öz yeterlik ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 25(4), 313-329.

Koçak, Ç. V., Güven, Ö. (2018). Voleybol antrenörü mesleki öz yeterlik ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 16(2), 162-177. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/spormetre/issue/41267/498545.

Koçak, O. U. (2021). Taekwondo sporcularının öz yeterlilik ve duygusal zeka düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yönetim Bilimleri, Aydın.

Özdemir, H. (2019). Sporcuların algıladıkları antrenör liderlik davranışlarının öz yeterlilik düzeylerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yozgat.

Sağlam, C., Çeviker, A. (2022). Antrenörlerin öz yeterlilik ve antrenörlüğe yönelik tutum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11(2), 662-676. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1097639.

Samur, S. (2018). Futbol takımlarında mücadele azim ve iradesine katkı sağlayacak kişilik özellikleri. Türkiye Spor Bilimleri Dergisi, 2(1), 34-44. https://dergipark.org.tr/en/pub/tusbid/issue/37884/420604.

Şimşir, Z. (2020). Üniversite öğrencilerinin yaşamında öz-disiplin: azim, yaşam doyumu ve huzur bağlamında karma bir araştırma. Doktora Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Şimşir, Z., Dilmaç, B. (2021). The mediating roles of grit and life satisfaction in the relationship between self-discipline and peace: Development of the self-discipline scale. Curr Psychol. https://doi.org/10.1007/s12144-021-01515-y.

Toklu, O. (2010). Tenis antrenörlerinde liderlik özellikleri ve öz yeterlilik arasındaki ilişkinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Konya.

Tong, Y., Shanggui, S. (2004). A Study on general self-efficacy and subjective well-being of low ses college students in a Chinese university. College Students Journal, 38(4), 637-642. Retrieved from https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=1567889 .

Turan, M. B., Karaoğlu, B., Kaynak, K., Pepe, O. (2016). Özel yetenek sınavlarına giren adayların genel öz yeterlilik düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 1(1), 17-26. https://doi.org/10.25307/jssr.274319 .

Üçan, E. (2019). Spor bilimleri öğrencilerinin kişilik özellikleri ile akademik erteleme davranışları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya

ISBN: 978-625-98107-2-0

11th International Conference on Science Culture and Sport

187-iscs-conference-11th-847 -FC-MP-SG-MT-TB Face to Face

10-14 Yaş Grubu Ergenlerde Oyunsallık ile Kültürel Miras Farkındalığı İlişkisinin İncelenmesi

Gürcan Alp CİCİOĞLU[1], Muhsin HAZAR[2]

[1]Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye, https://orcid.org/0009-0005-7852-5960

[2]Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye, https://orcid.org/0000-0002-5300-9581

Email: galp.ccgl@gmail.com, muhsin@gazi.edu.tr

Öz

Toplumların kültürel unsurlarının oyunlara yansıdığı düşünülmektedir. Bu bağlamda, bir toplumda oynanan oyunların incelenmesi, o toplumun gündelik yaşamı, örf ve adetleri hakkında bilgiler sağlayabilmektedir. Bu araştırmada da 10-14 yaş grubu ergenlerin oyunsallık, yani fiziksel aktivite içeren oyunları oynamaya yönelik tutumları ile kültürel miras farkındalıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın örneklemini 2024-2025 eğitim öğretim yılında Ankara ilinde öğrenime devam eden 283 erkek ve 182 kadın olmak üzere 465 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında "10-14 Yaş Çocuklarda Oyunsallık" (Hazar, 2024) ve "Kültürel Miras Farkındalık Ölçeği" (Demir, 2023) kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimleyici istatistiklerden, bağımsız örneklem T-testinden ve Pearson korelasyon testinden yararlanılmıştır. Araştırma bulguları, katılımcıların oyunsallık düzeylerinin orta seviyede, kültürel miras farkındalıklarının ise ortalamanın üzerinde olduğunu göstermektedir. Katılımcıların cinsiyetine göre oyunsallık alt boyutlarından "oyun tutkusu", "sosyal uyum" ve "risk alma" alt boyutlarında anlamlı fark gözlemlenirken, diğer alt boyutlar ve toplam puanda farklılık bulunmamıştır. Kültürel miras farkındalığında ise tüm alt boyutlar ve toplam puanda anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucunda ise: 10-14 yaş grubu ergenlerde oyunsallık ile kültürel miras farkındalığı arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu bulguya göre oyunsallık arttıkça kültürel miras farkındalığının da artış gösterdiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Oyunsallık, Kültürel Miras Farkındalığı, Ergenler

Examining the Relationship Between Playfulness and Cultural Heritage Awareness in Adolescents Aged 10-14

Abstract

It is believed that cultural elements of societies are reflected in games. In this context, examining the games played within a society can provide insights into its daily life, traditions, and customs. This study aims to investigate the relationship between playfulness—referring to adolescents' attitudes toward engaging in physically active games—and their awareness of cultural heritage among 10-14-year-old adolescents. The study sample consists of 465 students (283 boys and 182 girls) enrolled in schools in Ankara during the 2024-2025 academic year. Data were collected using the "Playfulness Among 10-14 Years Old Children" (Hazar, 2024) and the "Cultural Heritage Awareness Scale" (Demir, 2023). Descriptive statistics, independent samples t-tests, and Pearson correlation tests were used for data analysis. The findings indicate that participants exhibit a moderate level of playfulness and an above-average level of cultural heritage awareness. A significant difference was observed in the "game passion," "social adaptation," and "taking risk" subdimensions of playfulness based on gender, whereas no significant difference was found in other subdimensions or total scores. In contrast, significant differences were identified in all subdimensions and total scores of cultural heritage awareness. The study concludes that there is a moderate, positive, and significant correlation between playfulness and cultural heritage awareness in adolescents aged 10-14. This finding suggests that as playfulness increases, cultural heritage awareness also tends to rise.

Keywords: Playfulness, Cultural Heritage Awareness, Adolescents

FC-MP-KY-SG-MT-TB- 2025

04.04.2025 - Cuma Saat/Time: 10:00-10:50 Salon 1/Hall 1 Açılış Programı/Opening Program				
Saat / Time				
10:00-10:20	**Açılış Seramonisi**			**YÜZYÜZE / FACE TO FACE**
10:20-10:30	**UBİKS Başkanı Sayın Prof. Dr. Taner BOZKUŞ Açılış Konuşması**			
10:30-10:40	"The PCSOS Seal: Locking in Child Safety in Sports **Prof.Dr. Mutlu TÜRKMEN , Bayburt Üniversitesi Rektörü, Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu (TÜSF) Başkanı, Sunumu**			
10:40-10:50	New Health Initiatives with Healthy Lifestyle Network in Europe **(Dr. Simona PAJAUJIENE, Lithuanian Sports University / Litvanya)**			

Not: Yüz yüze gerçekleştirilecek sunumların saatleri Mısır yerel saatine, çevrim içi sunumların saatleri ise Türkiye saatine göre düzenlenmiştir.
Note: The schedule for in-person presentations is set according to Egypt local time, while online presentations follow Türkiye time.

FC-MP-KY-SG-MT-TB- 2025

04.04.2025 - Cuma Saat/Time: 10:50-11:50 Salon 1/Hall 1				
Oturum Başkanı/Session Chair: Prof.Dr Fatma Tezel ŞAHİN				
1. OTURUM (Session)	Kod	Başlık / Title	Yazarlar/ Authors	
10:50-11:00	iscs-conference-11th-854-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -27	Robotic System for Employment of People with Disabilities	Zhumadil BAIGUNCHEKOV, Muerzhahan YEERZHATI,	YÜZYÜZE / FACE TO FACE
11:00-11:10	iscs-conference-11th-678-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -3	Giyilebilir Teknolojik Spor Ürünleri Kullanım Algısının Spora Bağlılık ve Sağlıklı Yaşam Farkındalığı Üzerine Etkisi	Dilek Yıldırım Gürkan, Oğuz Gürkan, Rukiye Çakmak	
11:10-11:20	iscs-conference-11th-678-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -5	Giyilebilir Teknoloji ve Sağlık Alanındaki Çalışmaların Bibliyometrik Analizi	Rukiye Çakmak, Dilek Yıldırım Gürkan, Oğuz Gürkan	
11:20-11:30	iscs-conference-11th-828-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -7	Okul Öncesi Dönemde Robotik Kodlama Destekli Eğitimin Bilgisayarca Düşünme Becerileri Üzerindeki Etkisi	Tuğba Kanmaz, Fatma Tezel Şahin	
11:30-11:40	iscs-conference-11th-661-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -59	Dijital Oyun Bağımlılığı ve Spor Katılımı: Gençler Üzerindeki Etkileri	Metin ÖZLÜ, Mert Mazhar ERDURAN, Tarkan HAVADAR	
11:40-11:50	iscs-conference-11th-750-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -23	OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖZÜNDEN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARININ ETKİLİLİĞİ	Prof. Dr. İkbal Tuba ŞAHİN SAK, Prof. Dr. Ramazan SAK, Şeyda YİĞİT	

Not: Yüz yüze gerçekleştirilecek sunumların saatleri Mısır yerel saatine, çevrim içi sunumların saatleri ise Türkiye saatine göre düzenlenmiştir.
Note: The schedule for in-person presentations is set according to Egypt local time, while online presentations follow Türkiye time.

FC-MP-KY-SG-MT-TB- 2025

04.04.2025 - Cuma

Saat/Time: 13:00-14:00

Salon 1/Hall 1

Oturum Başkanı/Session Chair: Prof.Dr Semiyha TUNCEL

2. OTURUM (Session)	Kod	Başlık / Title	Yazarlar/ Authors	
13:00-13:10	iscs-conference-11th-651-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -9	GELENEKSEL TÜRK SPORLARININ TARİHİ, KÜLTÜREL ÖNEMİ VE GÜNÜMÜZDEKİ YERİ	Erhan BUYRUKOĞLU, Mehmet ÖZDEMİR, Hasan ŞAHAN, Ahmet ŞAHİN	YÜZYÜZE / FACE TO FACE
13:10-13:20	iscs-conference-11th-851-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -22	YENİLENMİŞ 5.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTABINDA EMEK OLGUSUNUN İNCELENMESİ	Arş. Gör. Mustafa ÇAKIR, Dr. Öğr. Üyesi Furkan ALTUNAY,	
13:20-13:30	iscs-conference-11th-651-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -8	Üniversite Öğrencilerinde Sporu Bırakmayı Etkileyen Öznel Faktörler	Erhan BUYRUKOĞLU, Júlio Mello BRUGNARA	
13:30-13:40	iscs-conference-11th-838-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -12	Türkçe Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeyi ve Demografik Faktörlerle İlişkisi: Çukurova Örneği	TÜLİN MERCAN, BEGÜM SULTAN ÜNSAL,	
13:40-13:50	iscs-conference-11th-840-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -17	ÖĞRETMEN ADAYLARININ ATANAMAMA KAYGISI: PSİKO-SOSYAL ETKİLER VE MÜLAKAT SÜREÇLERİNE YÖNELİK TUTUMLAR	Mehmet ÖZDEMİR, Murat SARAÇOĞLU, Mete BAĞBAKAN, Abdiyeva Fazilat Fayzullayevna , Zehra ÖZDEMİR	
13:50-14:00	iscs-conference-11th-792-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -30	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Dijital Yeterlilikleri Teknostres Düzeylerini Etkiler Mi?	Nazlı YANAR TUNÇEL, Bahar GÜLER	

Not: Yüz yüze gerçekleştirilecek sunumların saatleri Mısır yerel saatine, çevrim içi sunumların saatleri ise Türkiye saatine göre düzenlenmiştir.
Note: The schedule for in-person presentations is set according to Egypt local time, while online presentations follow Türkiye time.

FC-MP-KY-SG-MT-TB- 2025

04.04.2025 - Cuma

Saat/Time: 14:00-15:00

Salon 1/Hall 1

Oturum Başkanı/Session Chair: Doç. Dr. Oğuz GÜRKAN

3. OTURUM (Session)	Kod	Başlık / Title	Yazarlar/ Authors	
14:00-14:10	iscs-conference-11th-539-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -11	Wellness 1. Kademe Yardımcı Eğitmenlik Kursuna Katılan Adayların Wellness Eğitimi Üzerine Görüşleri	Meryem ALTUN EKİZ	YÜZYÜZE / FACE TO FACE
14:10-14:20	iscs-conference-11th-852-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -24	VİVEPAD DENGE TESTİ GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI	Halil KORKMAZ, Atakan ÇAĞLAYAN, Ömer Faruk BAŞARGAN, Fulya ÖLMEZ	
14:20-14:30	iscs-conference-11th-849-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -21	Attorneys' Perspectives and Expactations on Learning Professional English in Türkiye	Oğuzhan DEMİRCİ	
14:30-14:40	iscs-conference-11th-837-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -10	Egzersizde Biyokimyasal Değişikliklerin Kanser Üzerine Potansiyel Etkileri	Hatice PAŞAOĞLU	
14:40-14:50	iscs-conference-11th-852-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -25	Genç Kadın Voleybolculara Uygulanan Aletli Perküsyon Uygulamasının Esneklik, Dikey Sıçrama ve Yön Değiştirme Performanslarına Akut Etkisi	Halil KORKMAZ, Atakan ÇAĞLAYAN, Yavuz ÖNTÜRK, Cem AKYÜZ,	
14:50-15:00	iscs-conference-11th-856-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -35	Fiziksel Aktiviteye Yönelik Bireylerin Tutumlarının İncelenmesi	Aykut KAYA, Bekir ÇAR,	

Not: Yüz yüze gerçekleştirilecek sunumların saatleri Mısır yerel saatine, çevrim içi sunumların saatleri ise Türkiye saatine göre düzenlenmiştir.
Note: The schedule for in-person presentations is set according to Egypt local time, while online presentations follow Türkiye time.

04.04.2025 - Cuma Saat/Time: 15:00-15:50 Salon 1/Hall 1				
Moderatör/				
4. OTURUM PANEL	Kod	Başlık / Title	Yazarlar/ Authors	
15:00-15:50	iscs-conference-11th-835-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -6	Türk Kültürünün aktarım sürecinde ASMR videolarında mesleki Roll-Play'ler: Youtube üzerinden bir içerik Analizi	Türker Elitaş, Serpil Kır Elitaş	YÜZYÜZE / FACE TO FACE
	iscs-conference-11th-833-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -4	Dijital Ortamda Roll-Play Video Formatı ASMR İçeriklerine Yönelik Bibliyometrik Analiz	Serpil Kır Elitaş, Türker Elitaş	
	iscs-conference-11th-857-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -33	ASMR ve Sinestetik Görme Deneyimi: Haptik Görsellik ve Dokunsal Halüsinasyon Ayrımıyla Görsel Etkiyi Anlamak	İmran UZUN, İsmail BİRLİK	
	iscs-conference-11th-832-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -28	Dikkat Diplomasileri ve Yeni Kültürel Endüstriler: ASMR Eko-sisteminde Türkiye'ye Marka Değeri Kazandırmak	Savaş Keskin, Seçkin Özman,	
	iscs-conference-11th-858-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -36	Türkiye İlişkili ASMR İçeriklerinin Kültürel Rezonansı ve Küresel Reaksiyonlar Üzerindeki Olumlu Etkisi	Ümit ÖZ, Osman CANAN,	

FC-MP-KY-SG-MT-TB- 2025

Not: Yüz yüze gerçekleştirilecek sunumların saatleri Mısır yerel saatine, çevrim içi sunumların saatleri ise Türkiye saatine göre düzenlenmiştir.
Note: The schedule for in-person presentations is set according to Egypt local time, while online presentations follow Türkiye time.

04.04.2025 - Cuma

Saat/Time: 16:00-17:00

Salon 1/Hall 1

Oturum Başkanı/Session Chair: Prof.Dr. Hatice PAŞAOĞLU

5. OTURUM (Session)	Kod	Başlık / Title	Yazarlar/ Authors	
16:00-16:10	iscs-conference-11th-985-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -123	Egzersizle Tedavi, ABD Örneği	Prof.Dr. Fehmi TUNCEL	YÜZYÜZE / FACE TO FACE
16:10-16:20	iscs-conference-11th-676-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -37	Paris 2024'te Kadın Sporcu Performansının Anahtarları	Emre BOZ, Eda ADATEPE,	
16:20-16:30	iscs-conference-11th-853-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -26	Boccia Egzersizlerinin Hemiparetik Bireylerde Üst Ekstremite Kas Kalınlıkları ve Kavrama Kuvveti Üzerine Etkisi	Emre Berk HAZAR, Ferhat GÜDER	
16:30-16:40	iscs-conference-11th-443-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -69	9-11 Yaş Grubu Halk Oyuncu Çocuklara Uygulanan Core Antrenman Programının Çocukların Fiziksel Performans Değişkenleri Üzerine Olan Etkisinin İncelenmesi	Oğuz Gürkan, Muhammed Raşit Eyibil, Bahar Ertuğrul	
16:40-16:50	iscs-conference-11th-855-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -31	Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezi (TOHM) Sporcularının Olimpiyat Oyunlarına Katılım ve Başarı Düzeylerinin İncelenmesi	Enes BELTEKİN, İhsan KUYULU, Osman ORMAN	
16:50-17:00	iscs-conference-11th-855-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -32	Sağlıklı Yaşam Biçiminin Mental İyi Oluş Üzerindeki Etkisi	İhsan KUYULU, Enes BELTEKİN, Osman ORMAN	

FC-MP-KY-SG-MT-TB- 2025

Not: Yüz yüze gerçekleştirilecek sunumların saatleri Mısır yerel saatine, çevrim içi sunumların saatleri ise Türkiye saatine göre düzenlenmiştir.
Note: The schedule for in-person presentations is set according to Egypt local time, while online presentations follow Türkiye time.

04.04.2025 - Cuma

Saat/Time: 17:00-18:00

Salon 1/Hall 1

Oturum Başkanı/Session Chair: Doç Dr Ezgi Samar

6. OTURUM (Session)	Kod	Başlık / Title	Yazarlar/ Authors	
17:00-17:10	iscs-conference-11th-856-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -34	Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Değerler Eğitimi Üzerindeki Etkisi	Aykut KAYA, Bekir ÇAR,	YÜZYÜZE / FACE TO FACE
17:10-17:20	iscs-conference-11th-859-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -41	Judocularda Yaşam Kalitesinin Bazı Değişkenlere Göre Belirlenmesi	Cansu YILMAZ, Gökay KURT Ezgi SAMAR	
17:20-17:30	iscs-conference-11th-861-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -42	Spor Bilimleri Öğrencilerinin Üniversite Mezuniyet Beklentileri ile Psikolojik Sağlamlıkları ve İş Bulma Kaygısı İlişkisi	Fulya ÖLMEZ, Hakan DUMAN,	
17:30-17:40	iscs-conference-11th-847-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -38	10-14 Yaş Grubu Ergenlerde Oyunsallık ile Kültürel Miras Farkındalığı İlişkisinin İncelenmesi	Gürcan Alp CİCİOĞLU, Muhsin HAZAR,	
17:40-17:50	iscs-conference-11th-642-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -62	iTALYA VE TÜRKİYE'DE ÖĞRENİM GÖREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SPOR FARKINDALIĞI DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	HAMZA UYAR, YALÇIN UYAR, HİDAYET SUHA YÜKSEL,	
17:50-18:00	iscs-conference-11th-661-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -57	Beden Eğitimi Derslerinin Psikolojik İyi Oluşu Üzerindeki Rolü	Tarkan HAVADAR, Metin ÖZLÜ, Mert Mazhar ERDURAN	

FC-MP-KY-SG-MT-TB- 2025

Not: Yüz yüze gerçekleştirilecek sunumların saatleri Mısır yerel saatine, çevrim içi sunumların saatleri ise Türkiye saatine göre düzenlenmiştir.
Note: The schedule for in-person presentations is set according to Egypt local time, while online presentations follow Türkiye time.

FC-MP-KY-SG-MT-TB- 2025

04.04.2025 - Cuma

Saat/Time: 18:00-19:00

Salon 1/Hall 1

Oturum Başkanı/Session Chair: Dr. Nazlı Yanar Tunçel

7. OTURUM (Session)	Kod	Başlık / Title	Yazarlar/ Authors	
18:00-18:10	iscs-conference-11th-860-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -44	Yaşlılıkta Fiziksel Aktivite ve Rekreasyonun Sağlık Üzerine Etkileri: Bir Derleme Çalışması	İSMAİL VAROL, ERDİ KAYA,	YÜZYÜZE / FACE TO FACE
18:10-18:20	iscs-conference-11th-867-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -65	Sporda Yapay Zeka Okuryazarlığı ve Görev-Ego Yönelimleri Arasındaki İlişki: Lise Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma	Sadık Sefa BAYAR, Yeşim KARAÇ ÖCAL	
18:20-18:30	iscs-conference-11th-641-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -29	OKUL YÖNETİCİLERİNE GÖRE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE 3-6 YAŞ ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ	Hilal KAROĞLU, Fikrinaz Damla AKBABA,	
18:30-18:40	iscs-conference-11th-860-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -43	Kadınların Ruhsal Sağlığında ''Sessiz Tükenmişlik'': Sosyal Beklentiler, Duygusal Yük ve Wellness Uygulamaları	ERDİ KAYA, İSMAL VAROL,	
18:40-18:50	iscs-conference-11th-859-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -40	Aronya Meyvesi Tüketiminin Kanoculardа Kilo Kaybı Üzerine Etkisinin İncelenmesi	Muhammed Emre ERTEK , Yusuf Emir ERTEK , Ezgi SAMAR	
18:50-19:00	iscs-conference-11th-697-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -58	MISIR'IN GIDA GÜVENLİĞİ AÇISINDAN BUĞDAY	BEKİR GÖKMEN	

Not: Yüz yüze gerçekleştirilecek sunumların saatleri Mısır yerel saatine, çevrim içi sunumların saatleri ise Türkiye saatine göre düzenlenmiştir.
Note: The schedule for in-person presentations is set according to Egypt local time, while online presentations follow Türkiye time.

04.04.2025 - Cuma

Saat/Time: 19:00-20:10

Salon 1/Hall 1

Oturum Başkanı/Session Chair: Prof.Dr. Caner CENGİZ

8. OTURUM (Session)	Kod	Başlık / Title	Yazarlar/ Authors	
19:00-19:10	iscs-conference-11th-661-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -48	Dart sporunun çocuklarda motor beceri ve dikkat üzerine etkisi	Mert Mazhar ERDURAN, Arif KARAYEL,	YÜZYÜZE / FACE TO FACE
19:10-19:20	iscs-conference-11th-809-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -49	Yüzme Sporcularının Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının İncelenmesi	Cihan ÇEKİÇ, Tayfun HELVACI, Tuna TURĞUT	
19:20-19:30	iscs-conference-11th-537-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -61	KADIN SPOR YÖNETİCİLİĞİ: FIRSATLAR, ZORLUKLAR VE CİNSİYET EŞİTLİĞİ	Zülbiye KAÇAY, Ümran SARIKAN , Büşra BAYKUŞ	
19:30-19:40	iscs-conference-11th-216-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -39	Spor Bilimleri Öğrencilerinin Yapay Zeka Tutumları:	Betül AYHAN, Cansu SELECİLER, Mutlu TÜRKMEN,	
19:40-19:50	iscs-conference-11th-537-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -60	SPORUN FELSEFİ GELECEĞİ: TRANSHÜMANİZM VE POSTHÜMANİZM PERSPEKTİFİNDEN BEDENİN DÖNÜŞÜMÜ VE ETİK SORUNLAR	Ümran SARIKAN	
19:50-20:00	iscs-conference-11th-661-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -50	Dart Sporunun Dikkat ve Kaygı Üzerine Etkisi	Mert Mazhar ERDURAN	
20:00-20:10	iscs-conference-11th-449-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -45	Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık algılarının incelenmesi	CANER CENGIZ, Semiyha Tuncel, Fehmi Tuncel	

FC-MP-KY-SG-MT-TB- 2025

Not: Yüz yüze gerçekleştirilecek sunumların saatleri Mısır yerel saatine, çevrim içi sunumların saatleri ise Türkiye saatine göre düzenlenmiştir.

Note: The schedule for in-person presentations is set according to Egypt local time, while online presentations follow Türkiye time

FC-MP-KY-SG-MT-TB- 2025

03.04.2025 - PERŞEMBE ONLINE

Saat/Time: 11:00-12:00

Salon 1/Hall 1

Oturum Başkanı/Session Chair: Doç. Dr. MEVLÜT GÖNEN

https://us05web.zoom.us/j/5475300005?pwd=l6RL9cS96T8QRpQdzxRgmW6cN5CXCL.1&omn=86392483031

Zoom Code: 547 530 0005 Password : 1071

1.OTURUM (Session)	Kod	Başlık / Title	Yazarlar/ Authors	
13:00-13:10	iscs-conference-11th-865-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-64	DİJİTAL SERBEST ZAMAN İNTERNET KULLANIMI VE DİJİTAL OKURYAZARLIK İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ	BATUHAN ER, RECEP CENGİZ,	ORAL/ONLINE
13:10-13:20	iscs-conference-11th-841-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-14	Body proportions in the success of classic lifts in weightlifting.	Kujtim Kapedani, Altin Bulku,	
13:20-13:30	iscs-conference-11th-862-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-46	Problem areas for the development of rehabilitation for oncological diseases in Ukraine	Olha Bas	
13:30-13:40	iscs-conference-11th-42-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-18	Ways to the Pro-gaming Esports for Youth in Ukraine	Yaroslav SVYSHCH, Ihor ZANEVSKYY, Volodymyr PASKIV, Mariana MOSTOVA,	
13:40-13:50	iscs-conference-11th-848-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-19	U-17 Futbolcularda Maç Öncesi Isınmada Direnç Bandı Kullanımının Sprint ve Sıçrama Performansına Etkisi	Mert ISBILIR, Ioannis ISPIRLIDIS, Athanasios CHATZINIKOLAOU, Asimenia GIOFTSIDOU,	
13:50-14:00	iscs-conference-11th-848-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-20	Futbolcularda Geleneksel ve Modern Maç Öncesi Isınma Protokollerinin Sıçrama Yeteneği Üzerindeki Etkileri	Mert Isbilir, Ioannis Ispirlidis, Athanasios Chatzinikolaou, Asimenia Gioftsidou,	
14:00-14:10	iscs-conference-11th-658-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / -55	Cemetery Studies and Researches of the History of Philology in Halychyna	Dr. Rostyslav KOVAL,	

Not: Yüz yüze gerçekleştirilecek sunumların saatleri Mısır yerel saatine, çevrim içi sunumların saatleri ise Türkiye saatine göre düzenlenmiştir.

Note: The schedule for in-person presentations is set according to Egypt local time, while online presentations follow Türkiye time

03.04.2025 - PERŞEMBE ONLINE

Saat/Time: 12:00-13:00

Salon 1/Hall 1

Oturum Başkanı/Session Chair: Dr.Öğretim Üyesi Zekai ÇAKIR

https://us05web.zoom.us/j/5475300005?pwd=I6RL9cS96T8QRpQdzxRgmW6cN5CXCL.1&omn=86392483031

Zoom Code: 547 530 0005 Password : 1071

2.OTURUM (Session)	Kod	Başlık / Title	Yazarlar/ Authors	
14:10-14:20	iscs-conference-11th-842-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-15	The developmental importance of motor skills in sports classes for wrestling.	Altin Bulku	ORAL/ONLINE
14:20-14:30	iscs-conference-11th-863-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-54	Lise Öğrencilerinin Olimpiyat Farkındalıklarının İncelenmesi	Engin VURAL, Yeliz AY YILDIZ, Ahmet Dönmez, Güngör DOĞANAY,	
14:30-14:40	iscs-conference-11th-863-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-55	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Paralimpik Spor Farkındalıklarının İncelenmesi	Engin VURAL, Tuba Fatma KARADAĞ, Yeliz AY YILDIZ, Güngör DOĞANAY,	
14:40-14:50	iscs-conference-11th-865-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-63	Z KUŞAĞI BİREYLERDE CİDDİ SERBEST ZAMAN PERSPEKTİFİNDEN DİJİTAL OYUN OYNAMA MOTİVASYONUNUN İNCELENMESİ	BATUHAN ER, RECEP CENGİZ,	
14:50-15:00	iscs-conference-11th-865-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-63	Integrating Sports, Science, and Culture in Youth Animation Training: A Field Training Approach at Higher Institute for Youth and Culture Animation (ISAJC)	Dr. Abedalbasit Alshorman	
15:00-15:10	iscs-conference-11th-865-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-63		Dr. Nadhim El Wathar,	

FC-MP-KY-SG-MT-TB- 2025

Not: Yüz yüze gerçekleştirilecek sunumların saatleri Mısır yerel saatine, çevrim içi sunumların saatleri ise Türkiye saatine göre düzenlenmiştir.

Note: The schedule for in-person presentations is set according to Egypt local time, while online presentations follow Türkiye time

FC-MP-KY-SG-MT-TB- 2025

03.04.2025 - PERŞEMBE ONLINE

Saat/Time: 15:00-16:00

Salon 1/Hall 1

Oturum Başkanı/Session Chair: Dr.Öğretim Üyesi Mehmet Ali CEYHAN

https://us05web.zoom.us/j/5475300005?pwd=l6RL9cS96T8QRpQdzxRgmW6cN5CXCL.1&omn=86392483031

Zoom Code: 547 530 0005 Password : 1071

3.OTURUM (Session)	Kod	Başlık / Title	Yazarlar/ Authors	
15:10-15:20	iscs-conference-11th-809-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-66	Düzenli Yürüyüşün Fiziksel Uygunluk Parametreleri Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması	Tuna TURĞUT, Emre YAMANER	ORAL/ONLINE
15:20-15:30	iscs-conference-11th-809-FC-MP-KY-SG-MT-TBOral/Online / Çeviri-67	Genç Yetişkinlerde Sürdürülebilir Beslenme Davranışları: Bireysel ve Çevresel Etkenler	Tuna TURĞUT, Emre YAMANER	
15:30-15:40	iscs-conference-11th-431-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -68	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Bilinçli Farkındalık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Büşra Akyıldız, Mehmet Sandalya, Zekai ÇAKIR,	
15:40-15:50	iscs-conference-11th-965-FC-MP-KY-SG-MT-TBFace to Face Oral / -158	Rekreatif Amaçlı Yüzme Sporuyla Uğraşan Bireylerin Boş Zaman Yönetimlerinin İncelenmesi	Kader YEL, Sema GÜZEL, Zekai ÇAKIR, Mehmet ALİ CEYHAN, Mevlüt GÖNEN	

Not: Yüz yüze gerçekleştirilecek sunumların saatleri Mısır yerel saatine, çevrim içi sunumların saatleri ise Türkiye saatine göre düzenlenmiştir.

Note: The schedule for in-person presentations is set according to Egypt local time, while online presentations follow Türkiye time